

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

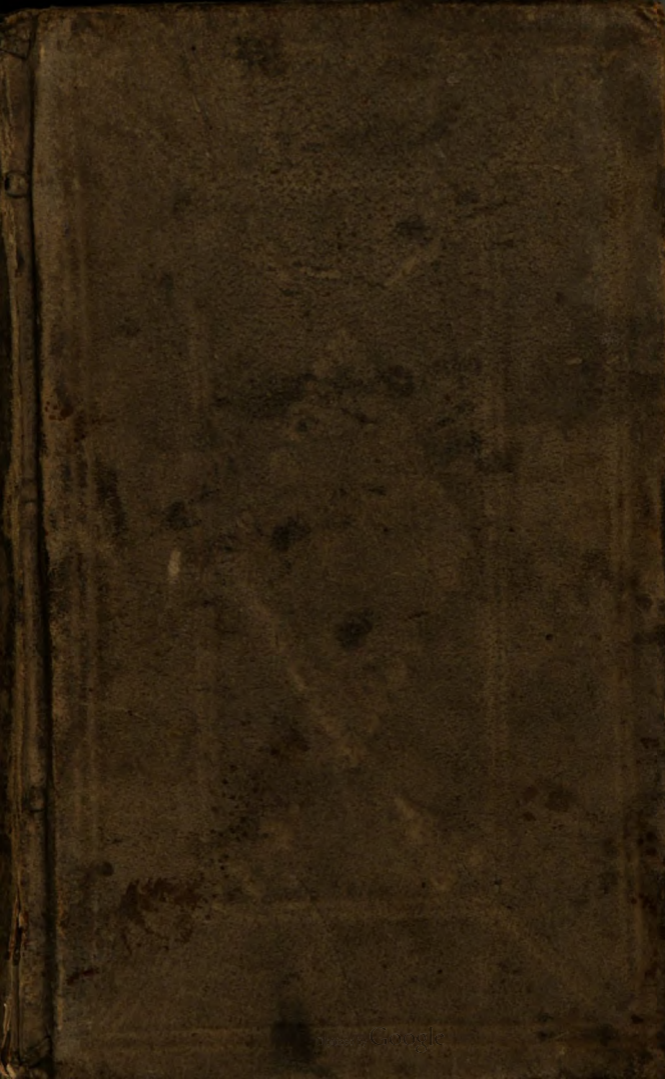
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

Mr. Apparent & Matty

1278 FTF

~~1278~~

OK 62-6869

01 1

O. gen. La Cluyse

De Directie van
Staat

van de
Indische

Regering

voor de
Indische

Officte

Woonende tot ~~de~~

Costende

in het jaar

1872

J. Campoutte in de Statynge
van den Koninkse le Dausfel

Handwritten notes or signatures, including the word "chudon" and other illegible cursive text.

19 J. J. 1834. Druyze. Nante. Kloote
18: 50: 25.

De pen Boek
behoort toe aan

Jan Wille Wonden
tot Brussel
per het jaar 1831

15 Juny 1831

Eugene Dacluyt
Van De Selsmoede Straat
By den Berg Van t'hof N. 14
Tot Brussel.
Four remances
a J. J. Wille

Ex libris
Jos. Yercoullie
Oskendani
Juill. 71.

A Compendious
G U I D E

to the

Low-Dutch Language;

Containing the most necessary and essential *Grammar-Rules*, whereby one may speedily, and without much difficulty, attain to the knowledge of the aforesaid Language, and the right use of the Dutch Particles *de* and *het*, so much wanted hitherto.

Korte

W E G W Y Z E R

der.

Nederduytsche Taal;

Behelzende de noodigste en weezendlykste *Letterkonstige Regelen*, om spoedig en zonder veel moeite tot kennisse dier Taale te geraaken.

By Wm. SEWEL.

The second Edition, with some Additions.

Te AMSTERDAM,

By de JANSOONS VAN WAESBERGE?
Boekverkopers op 't Water, 1725.

To the R E A D E R.

SInce in the compiling of this GRAMMAR I have endeavoured to be short, where the matter could allow it; it must not be expected that I should prefix a large Preamble to this Treatise. All what I intend to say is, that having observed the great superfluity of matter in other Tracts of this kind, and how tedious, nay almost impossible, it is for beginners to learn such a multitude of Rules, as they have been clogg'd with in other *Grammars*; and considering also that hitherto never any thing of value hath been said concerning the Gender of Nouns, and the use of the *Dutch* Particles *de* and *het*, the chiefest stumbling-block

To the READER.

block for the *English*; I was thereby induced to try whether I could not procure a more easy method to them: and tho' I found it to be a toilsom labour, yet the consideration of the benefit which I believed would thereby accrew to the Learner, encouraged me to attempt this *Essay*; which if it may prove to be no less perspicuous than short, and thereby contribute to a more speedy obtaining of the knowledge of the *Dutch* Language, I shall think my paines sufficiently rewarded.

W. S.

a Com-

A Compendious

G U I D E

to the

Low-Dutch Language.

The *Low-Dutch* have in their *Alphabet* the same Letters as the *English*; but they pronounce them after a different manner, and according to the *English* dialect thus:

A, aw. B, bea. C, cea. D, dea. E, ea. F, ef.
 G, ghea. H, haw. I, ee. J, jea. K, kaw.
 L, el. M, em. N, en. O, o. P, pea. Q, kuw.
 R, er. S, es. T, tea. U, uw. V, vea. W, wea.
 X, ix. Y, i. Z, zeddet.

Among these A, E, I, O, U, Y. are *Vowels*, but J and V are *Consonants*. How these Letters, that differ in the use and pronunciation from the *English*, are pronounced, may be seen by the following list.

A 3

Con-

A Compendious Guide

Concerning the Dutch

PRONUNCIATION.

Very letter in the Dutch Language is pronounced, and not so variously as in the English, but almost always alike, especially in that spelling which is most approved of, and now used by our best Authors.

A. Is pronounced broader than in *English*, as may be heard in the word *Water*, which has the same sound as in *English*. And *Al* all, *bal* ball, *vallen* to fall, sound as the *English* words *Shall*, *dalliance*. Also *Hand* differs but little from the *English* pronunciation.

AA. Sounds as *AW*. in English, as may be heard in *Gaan* to go, *gaas* sampler, *aam*, *awm*, (a certain wine cask;) read *Gawn*, *gawze*, *awm*.

AAI. and **AAU.** are also pronounced broad, as in the word *Fraai* fine or handsome, *zaait* soweth, *maaijen* to mow, *blaauw* blew, *flaauw* faint, *graauwen* to snarl.

AE. Is the old spelling for *AA*. But now the best spellers use it to express the sound of the *English* **A** in the word *lady*, as may be heard

to the Low-Dutch Language. 7

heard in the words *Paerd* horse, *staert* tail, *kaers* candle, for which some will write *Peerd*, *steert*, *keers*: thō it must be confest that the former is much better.

AI. Is heard in the word *Kaizer* Emperor, which however generally is written *Keyzer* or *Keizer*, and hath almost the sound which is heard in the English word *Eye*, and in the old spelling it is used for *Aai*, but very improperly.

AU. In the old spelling stands for AW in *English*

C. Was formerly used as in *English* promiscuously for C and K; but now it is almost rejected, onely in some few words it remains still in use, as *Ceel* scrowl or bill, *cieraad* ornament, *ciersel* attire, *cyfer* cipher; which yet some wil spell, *Seel*, *sieraad*, *siersel*, *syfer*.

CH. Is pronounced somewhat alike to the G. when it comes at the end of a Syllable, as *Ach* alas, *recht* right, *licht* light, *dóch* thō, *lucht* air; say *ag*, *regt*, *ligt*, *dog*, *lugt*.

E. Is often pronounced as EA in *English*, as in the words *Cedel* bill or note, *weder* weather, *neder* down, *veder* feather, *beker* cup, *leger* army; read *Ceadle*, *wead*, *neader*, *veader*, *beaker*, *leaguer*:

But the words *En* and, *ben* them, *ren* run, *lenden* loins, *wel* well, *spel* a pin, *rest* remainder, *vest* the city walls, have the same sound as is heard in the word *Tben*, *when*, *well*, *spell*, *rest*, *vest*; and in the words *Ster* starr, *pers* press, *redden* to retrieve, the same sound is heard as in *Verse*, *herse*, *ready*.

E. In the end of a word must always be pronounced, but softly, as in *Zonde* sinn, *te gronde* to the bottom, *gaande* going, *staande* standing.

EE. Is always pronounced as *EA* in *English*, as in *Zee* sea, *ree* roe or harbour, *een* one, *been* bone, *beest* hath, *leest* liveth, *geest* giveth, *meer* more, *zeer* very or sore, *leeuw* lion, *meeuw* a gull: read *Zea*, *rea*, *ean*, *bean*, *beast*, &c.

EI. Is much used by many in stead of *EY*, which last nevertheless I must prefer before the former; judging it to come nearest to the pronunciation, if we write, *Kleyn* little, *reyn* clean, *leydde* led, *zeyde* said; the sound of which is much alike with the *Y* in *English*, so as it sounds in the word *Eye*.

EU. Is a sound which the *English* have not, and is heard in the words, *Neus* nose, *reus* giant, *deur* dore, *steur* sturgeon; sounding just like the French word *cœur*.

G. Tho' standing before *E*, *I*, or *Y*, is almost pro-

to the Low-Dutch Language. ♀

pronounced as *Gh* in English, as *Geel* yellow, *geeven* to give; *gierig* covetous, *gy* thou, *gyzelen* to take for hostage; read, *Gheal*, *gheaven*, *gbeerig*, *gby*, *gbyzelen*.

I. Has never the found of *Y* as in *Zin* sin, *min* less or love, *kind* child, *blind* blind, *vrind* friend, *schip* ship, *wip* swipe. But as *I* in English in *Sin*, *ship*, *whip*.

IE. Is pronounced as *EE*. in English as in *Zie* see, *drie* three, *lief* dear, *dief* thief, *zien* to see, *wien* whom, *bier* beer, *stier* bull: read *Zee*, *dree*, *leef*, *deef*, *zeen*, *meen*, *beer*, *steer*.

J. is used as *Y* in English; as *Ja* yes, *jok* yoke, *Jan* John; say *yaw*, *yok*, *yan*.

O. Is pronounced differently, as *Oven* oven, *open* open, *over* over, *hoven* gardens, *holen* holes, read *Oaven*, *open*, *oaver*, *boaven*, *boalen*: But, *Borst* breast; *dorst* thirst; *worst* saucidge, *dom* dull, *som* sum, *bond* dog, *bont* furr, *zon* sun, *won* got; *most* must, *wolf* wolf, *walk* cloud, are almost pronounced, *Burst*, *durst*, *wurst*, *dum*, *sum*, *zun*, *wun*; *hund*, *bunt*, *must*, *wolf*, *wulk*. Whereas the words *Hól* hollow, *ról* rowl, *gólf* wave, *kólf* club, *dólk* dagger, *vólk* people, *kóp* cup or head, *dóp* shell, *bórd* board, *górt* oatmeal, *vó* fox, *rés* red, *zót* fool, *rát* totten or a rat,

10 A Compendious Guide

tót to, *Gód* God, *vlés* rafter or floating, *mót* moth, have a hard sound, like unto the words, *Hollow*, *borrow*, *God*, and ought therefore to be always accented, as I have done all along in my Dictionary and other writings of mine, tho' there are hitherto but few Writers that observe it.

OE. Is pronounced as *OO* in *English*, as in *Goed* good, *moed* courage, *koel* cool, *stoel* chair, *zaen* kiss, *groen* green, *boer* countryman, *roer* rudder, *zaet* sweet, *moet* must, *roet* font: read *Good*, *mood*, *cool*, *stool*, *zoon*, *groen*, *boer*, *roer*, *zaet*, *moet*, *root*.

OI. Is used by some instead of *OOI*. but not properly.

OO. Is pronounced as *OA* in *English*, as *Lood* lead, *rood* red, *boer* piercer, *door* through, *goor* sower, *boer* hearken, *loon* wages, *boon* bean, which are pronounced as these *English* words, *Load*, *road*, *boar*, *door*, *gore*, *where*, *loan*, *bone*.

OOI. Is used in the word *Hooi* hay, *mooi* fine, *gooijen* to throw, and has a broad sound, almost as *hoai*.

OU. Is used in *Oud* old, *hout* wood, *stout* bold, *wrouw* woman, and has the same sound as the *English* words, *Gout*, *stout*, *now*, *bow*.

S. In the old spelling is generally used instead

to the Low-Dutch Language. **rr**

stead of **Z**; but most Writers of any note will write now, *Servet* napkin, *simpel* simpel, *siffen* to whizz, *sroop* molasses, *suyker* sugar; en *Zand* sand, *zeker* certain, *zee* sea, *zout* salt, *zwaerd* sword.

U. Is generally pronounced as in *English*, and when it stands single for *Thee* or *Tou* it is almost pronounced *Ew* or *Ue*. In the words *Dul* mad, *sul* slide, *dun* thin, *punt* point, *zulk* such, *scharfd* itch or itchy, *zuster* sister, *schuttel* platter, is heard the same sound as in these English words *Dull*, *run*, *sculk*, *scurf*, *dusty*, *scuttle*. Some also will write *Uren*, *muren*, *duren*, instead of *Uuren* hours, *muren* walls, *duuren* to laste; but it is very improper.

UE. Was formerly used instead of **UU**, but is grown out of date now.

UI. Is used by severall instead of **UY**. writing, *Huis*, *mais*, *guyt*, for *Huys* house, *muys* mouse, *guyt* knave. But what good reason they have for it I can't tell, because I look upon it to be quite against all reason; and the same I affirm of *Reis*, *eisch*, *beiden*, *weiden*, instead of *Reys* journey, *oyfch* demand, *leyden* to lead, *weyden* to pasture.

UU. Is used in *Uur* hour, *huur* hire, *muur* wall, *vuur* fire, *luuw* lee, *duuw* thrust;

which sound is heard in the words *te-
Dure, inure, allure, new, sew.*

UY. Is pronounced almost as *Ol.* in English, and is used in the words *Uyl owl, vuyt foul or dirty, buylen to howl, muylen slippers, luyd lowd, uyt out, tuyn garden; the sound of which words almost agreeth with Oil, moil, toil, void, join.*

Of the PARTS of SPEECH.

IN the *Dutch*, as well as in other Languages, are eight *Parts of Speech*, viz *Noun, Pronoun, Verb, Participle, Adverb, Conjunction, Preposition, & Interjection.* Whereunto may be added the *Particles. De, bet, in English the, deeze, dit this, die, dat that, een, a, or an, and te to, &c.*

Of the PARTICLES.

The *Particles* serve to make a distinction of *Cases and Genders*, and are used also in the *Declension of Nouns.*

De is of the *Masculine and Feminine*, and *Het* of the *Neuter Gender*, which *Particles* are declinable, as may be seen by the following example.

Sing.

to the Low-Dutch Language. 13

Sing.

Nominative	<i>De</i> and <i>het</i> , The.
Genitive	<i>Des</i> , <i>der</i> , and <i>van het</i> , Of the.
Dative	<i>Den</i> , <i>der</i> , and <i>aan het</i> , To the.
Accusative	<i>Den</i> , <i>het</i> , The.
Ablative	<i>Van de</i> or <i>van het</i> , From the.

Plur.

N.	<i>De</i> , The.
G.	<i>Der</i> , Of the.
D.	<i>Den</i> , To the.
Ac.	<i>De</i> , The.
Ab.	<i>Van de</i> , From the.

But more of this when we come to the Declension of Nouns.

The Particles *Deez*, *deez*, *dit* This, and *Die*, *dat* That, being properly Pronouns will be found among them; however let it be observed, that *Die* and *deez* be of the Masculine and Feminine, and *Dat* and *dit* of the Neuter Gender:

Nom.	<i>Een</i> , <i>eene</i> , A or an.
Gen.	<i>Eens</i> , <i>eenes</i> , <i>eener</i> , Of a or of an.
Dat.	<i>Eenen</i> , <i>aan eene</i> , To a or to an.
Acc.	<i>Eenen</i> , <i>eene</i> , <i>een</i> , A or an.
Abl.	<i>Van eenen</i> , <i>van eene</i> , <i>van een</i> .

From a or an.

Note. *Een* is of the Masculine and Neuter, and *Eene* of the Feminine Gender.

A. 7.

Cont.

Concerning the use of the

P A R T I C L E S.

De, Die, Deeze, Het, Dat, Dit.

WHEREAS the *English* always use the *Particles* *The, that* and *this* promiscuously before all Nouns, as for instance, *The* man, *the* woman, *the* horse, *the* child; *That* street, *that* colour, *that* field, *that* house; *This* bird, *this* way, *this* beast, *this* thing; for which the *Dutch* say. *De* man, *de* vrouw, *het* paerd, *het* kind; *Die* straat, *die* koleur, *dat* veld, *dat* buys; *Deeze* vogel, *deeze* weg, *dit* beest, *dit* ding; it seems an almost unfurmountable difficulty for the *English*, to learn the right use of these *Particles*; because there have not yet any sufficient rules been given for it. Which tho' it may seem almost impossible, yet I will offer some general ones, which I do not know to have been observed by any besides my self, and may be of great advantage for the *English*.

First it must be observed that there are three *Genders*, viz. *The Masculine, Feminine, and Neuter*, as appears in the use of our *Adjectives* and *Particles*, for we say, *Een groot man*, a great man, *eene groote vrouw*, a great woman, *een groot kind*, a great child; and yet

we

to the Low-Dutch Language. 17

we must acknowledge, that this rule in regard of the *Adjectives* is defective; because we say *Een goede* (and not *goed*) *Broeder* a good brother, *een goede Zuster* a good sister, and *een goed Wyf* a good wife; so that oftentimes it is hard to determine whether those *Nouns* that require the Particles, *De, die* or *deeze*, be of the *Masculine* or *Feminine gender*; but most certain it is that the *Nouns* to which the Particles, *Het, dat* or *dit* are added, are of the *Neuter gender*; and therefore the final *E* in the *Adjectives*, when joined with such words, is generally rejected; for because we say *Het, dat* or *dit Paerd*, *Het, dat*, or *dit Huys*, *Het, dat* or *dit Schip*, *Het, dat* or *dit Kind*, we also say *Een sterk paerd*, a strong horse, *een hoog huys*, a high house, *een groot schip*, a great ship, *een mooi kind*, a fine child, and not *sterke paerd*, *hooge huys*, *grootte schip*, *mooije kind*: and because we say *De, die* or *deeze vogel*, *De, die* or *deeze pen*, we never say *een snel vogel* or *een styf pen*, but *een snelle vogel* a swift bird, *een styve pen* a stiff pen. Yet this rule admits of an exception, for we say *het platte land*, *het groene kussen* &c. And when the *Adjective* is placed behind a *Substantive* of the *Feminine gender*, the final *e* is left off, as if the *Substantive* was a *Neuter*, thus, *Eene vrouw groot van vermoogen*, a woman of great ability.

Of

OF N O U N S.

N*Ouns* are words wherewithall things and qualities are named and distinguished, as *een Mensch* a man, *een kind* a child, *een beest* a beast, *een kruid* a herb, *toornanger*, *beerlykbeyd* glory, *quaad* bad; *zwart* black, *kleyn* little, small, &c.

These *Nouns* are divided into *Substantives* and *Adjectives*.

Substantives are *Nouns* subsisting of themselves, as *de Hemel* the Heaven, *de zon* the sun, *een golf* a wave, *een Hertog* a Duke, *koude* cold, *goedbeyd* goodness, *baat* hatred, *nyd* envy.

Adjectives cannot be used alone, as having no perfect signification, unless joined to *Substantives*, whose form and quality they express, as *Sterk* strong, *zwak* weak, *schoon* clean, *vuyt* foul, *droog* dry, *koud* cold, *hoog* high, *laag* low. But sometimes two *Substantives* are join'd together, one of which serves for an *Adjective*, as *een Water-molen* a Water mill, *een Kerk-dief* a Church-robber, *een Dief-benker* a Hangman, *een Dienst-knecht* a Man servant, *regen-water* rain-water, *een Dood-kist* a Coffin, *een Koorn-zolder* a Corn-loft, *een Koorn-kooper* a Corn-merchant. But before I say more of the *Adjectives* I'll first treat

Of

Of the SUBSTANTIVES a part.

There are severall *Substantives* that may be called *Primitives* or *Original*, from which other *Substantives* are formed, as

<i>Visch</i> Fish.	<i>Visscher</i> Fisher.
<i>Trompét</i> Trumpet.	<i>Trompetter</i> Trumpeter.
<i>Vraag</i> Question.	<i>Vraager</i> Asker, querist.
<i>Holland.</i> ~~<i>Holland.</i>~~	<i>Hollander</i> a <i>Hollander</i> , Dutchman.
<i>Tuyn</i> Garden.	<i>Tuynier</i> Gardener.
<i>Vogel</i> Bird.	<i>Vogelaar</i> Fowler.
<i>Kóppel</i> Couple.	<i>Kóppelaar</i> Pander.
<i>Amsterdam,</i>	<i>Amsterdammer.</i> One born at Amsterdam.

Some there are which end in *schap*, as

<i>Meester</i> Master.	<i>Meesterschap</i> Masterhip.
<i>Vrind</i> Friend.	<i>Vrindschap</i> Friendship.
<i>Ridder</i> Knight.	<i>Ridderschap</i> Knighthood.
<i>Schout</i> Sheriff.	<i>Schoutschap</i> Sheriffalty.
<i>Maag</i> Kinsman.	<i>Maagschap</i> Relation.
<i>Broeder</i> Brother.	<i>Broederschap</i> Brotherhood.

Some few end in *ist*, as

<i>Latyn</i> Latin.	<i>Latynist</i> Latinist.
<i>Droogen</i> Drugs.	<i>Droogist</i> Druggist.

Some end in *dom*, as

<i>Paus</i> Pope.	<i>Pausdom</i> Popery.
-------------------	------------------------

18 A Compendious Guide

Hartog Duke. *Hertogdom* Dukedom.
Christen Christian. *Christendom* Christendom.
Heyden Heathen. *Heydendom* Heathenism.

A great many *Substantives* are deriv'd from
Adjectives, and end in *heyd*, as

Groot Great. *Grootheyd* Greatness.
Blind Blind. *Blindhейd* Blindness.
Zwak Weak. *Zwakheyd* Weakness.

Wit White.

Witheyd Whiteness.

Menschelyk Humane.

Menschelykheyd Humanity.

Rechtvaerdig Righteous.

Rechtvaerdigheyd Righteousness.

Some end in *te*, as

Dik Thick. *Dikte* Thickness.

Diep Deep. *Diepte* Depth.

Hoogh High. *Hoogte* Highth.

Laag Low. *Laagte* Lowness.

Groot Big. *Grootte* Bigness.

Scherp Sharp. *Scherpte* Edge.

Sterk Strong. *Sterkte* Strength.

Steyl Steep. *Steylte* Steepness.

Some *Nouns Substantives* are form'd from
Verbs, as

Eeten to Eat. *Eeter* Eater.

Geeven to Give. *Geever* Giver.

Snyden to Cut. *Snyder* Cutter, taylor.

Vliegen to Fly. *Vlieger* Flyer, kite.

The

to the **Low-Dutch Language.** 19

The most part of the *Verbs* may also be turned into *Nouns*, as *Veel spreken vermoeit hem*, Much speaking tires him. *Het zien gaat het hooren te boven*, Seeing is to be preferred before hearing.

Most all *Dutch Nouns* may be changed into *Diminutives*, thus:

Boom Tree.

Baamtje or *boomken*, a Little tree.

Kind Child.

Kindje or *kindken*, a Little child, infant.

Huys House.

Huysje or *huysken*, a Little house.

Boek Book.

Boekje or *boekken*, a Little book.

Rok Coat.

Rokje or *roksken*, a Little coat.

Straat Street.

Straatje, a Little street, alley.

Vogel Bird.

Vogeltje or *vogelken*, a Little Bird.

Bel Bell.

Belletje or *belleken*, a Little bell.

Mól Mole.

Mólletje a Little mole.

Kam Comb.

Kammetje a Little comb.

Stem Voice.

Stemmetje a Little or small voice.

Man Man.

Man

Mannetje or *manneken*, a Little man, or male.

Pen Pen, pin.

Pennetje a Little pin or peg.

Ton Barrel.

Tonnetje or *tonneken*, a Little barrel.

Stad City.

Steedtje or *stedeken*, a Little city, town.

Wind Wind.

Windtje or *windeken*, a Little gale, a small breeze.

Of the GENDER of NOUNS.

The *Dutch* have three *Genders* whereby *Nouns* may be distinguished from one another, viz. The *Masculine*, *Feminine* and *Neuter*, of which having already given some instructions, where I treated concerning the *Particles*, *De*, *die*, *doeze*, *het*, *dat*, *dit*, the Reader is referred thereto. However since I said there, that it is oftentimes hard to determine whether a *Noun* be of the *Masculine* or *Feminine Gender*, (for a great many are of both) I'll lay down here as a general rule, that those *Nouns*, where the *Particle de* is alter'd into *den* in the *Accusative Case*, are of the *Masculine gender*, as *Berg* a Hill, *boom* tree, *vogel* bird, *naam* name, *dood* death, &c. as also that the *Genitive* of the *Masculine* and *Neuter* is *des*, as *des mans* of the man, *des bergs* of the hill, *des booms* of the tree,
des.

to the Low-Dutch Language. 21

des vogels of the bird, *des lands* of the land, *des huizes* of the house. And that the Genitive of the Feminine is *der*, as *der vrouwe* of the woman, *der Koninginne* of the Queen, *der zee* of the sea, *der wereld* of the world, *der waarheyt*, of the truth, *der dwaalinge* of the error. It is true we say sometimes *des vrouws voorzoon*, the wifes son of the first marriage, *zyn dochters kind*, his daughters child, and *'s werelds eere*, the honour of the world; but it is lookt upon by our best Authors to be irregular.

But it must be confessed, that many Writers amongst us do not observe this distinction, yet our best Authors do, and our Translators of the Bible have given heed to it. And to satisfy the Learners, this will be demonstrated at large with several examples, when I treat of the *Declension*, and will be further explained in the description of the *Adjectives*.

Tho' never any Rules, how to know the Gender of a Noun, were given by any (that I know of), yet I will venture to lay down some general ones, which may be of a very great help to Learners. Be it observed therefore that:

All Nouns signifying the Doer or Actor of any thing, and ending in *er* or *aar*, as *Aanbanger* adherer, *aanlökker* enticer, *bakker* baker, *brenger* bringer or carrier, *daader* doer,

gee-

22. A Compendious Guide

geever giver, *handelaar* actor or merchant, *hangelaar* angler, *hoester* cougher, *kaekelaar* rattler, *kiezer* chooser, *lezer* reader, *maaker* maker, *maakelaar* broker, *neemer* taker, *prediker* preacher, *schepper* creator or drawer, *tapper* tapster, *visscher* fisher, *vechter* fighter, *wagenaar* waggoner, *zinger* singer, &c. are of the *Masculine* gender and therefore require the Particles, *De, die* or *deeze*.

Exc. But words ending in *ster* are generally of the *Feminine* gender as *Naafter* seamster, *wryfter* a laise; yet *meester* master, is of the *masculine* gender.

All *Nouns* ending in *beyd*; as *Argbeyd* cunningness, *beendigheyd* dexterity, *dankbaarbeyd* thankfulness, *beyligheyt* holiness, *snoedbeyd* enormity, *vroemighend* piety, *waarbeyd* truth, &c. are of the *Feminine* gender, and require the Particles, *De, die* or *deeze*.

All *Nouns* deriv'd from verbs, and ending in *ing*, as *Aandryving* promoting, *aanlokking* enticing, *begraaving* burying, *dwaaling* error, *fatseling* trifling, *grondlegging* foundation, *handelng* dealing, *inbeelding* imagination, *kastydng* chastisement, *naauwlgng* imitation, *persing* pressing, *reynigng* cleansing, *ritselng* a buzzing noise, *ruyling* bartering, *soortteyng* sorting, *tuumering*

mering building, *voering* lining or carrying, *zwyneling* giddiness, &c. are of the *Feminine gender*, and require the Particles, *De, die* or *deeze*.

Whereunto may be added some Nouns ending in *ling*, that are either of the *Masculine* or *Common gender*, as *Edelling* gentleman, *leerling* disciple, *steedeling* citizen, *sterveling* mortal, *uytwykeling* outcast, and require also the Particles, *De, die* or *deeze*.

Nouns terminating in *schap*, as *Boodschap* message, *blydschap* joy, *broederschap* brotherhood, *eygenschap* attribute, *gemeenschap* communion, *maatschap* fellowship, *meesterschap* mastership, *vrindschap* friendship, *vroedschap* the Common Council, *ridderschap* knighthood, *rekenſchap* account &c. are generally of the *Feminine gender* and require the Particles, *De, die* or *deeze*: Yet we say *het Admiraaſſchap* Admiralship, *het Apoteſſchap* Apoſtelship, *het Burgerschap* Citizens freedom, *het Gereedschap* Instruments or tools, *het Prieſterschap* Prieſthood, *het Gezelschap* Company, *het genootſchap* Society, *het Gezantschap* Embaſſage, *bet ſchoutſchap* ſheriffalty, *bet maagſchap* kindred, *bet zwagerschap* affinity, *bet Landſchap*, Province or Landſkip: for theſe are of the *Neuter gender*.

Nouns ending in *ry* or *ny*, as *Boevery* knavery,

very, *gnytery* roguery, *huyghelery* hypocrisy, *jaagery* venery, *kancelery* chancery, *praazery* talking, *specery* spices, *talmery* tautology, *tovery* witchcraft, *verwery* a dyers-workhouse, *gekkerny* foolery, *jókkerny* jest, *spótterny* mockery, *slaaverny* slavery, &c. are of the *Feminine gender*, and require the Particles, *De, die* or *deeze*.

Nouns terminating in *te*, as *Diepte* depth, *dikte* thickness, *drukte* much business, *geboorte* birth, *gestalte* shape, *gemeente* church, *grootte* greatness, *gedaante* shape or form, *hoogte* highth, *krankte* weakness, *laagte* lowness, *moeite* pains, *scherpte* sharpness, *sterkte* strength, *steylte* precipice, *ziekte* sickness &c. are generally of the *Feminine gender*, and require the Particles, *De, die* or *deeze*.

Exc. The words, *Gebeente* bones, *gedeelte* part, *gedierte* animals, *geraamte* skeleton, *gestoelte* pew, *gesteente* precious stones, *gesternte* starrs, *gevogelte* fowls, *gebergte* mountains, *geboefte* a Roguish crew, *gedarmte* Guts or bowels, and perhaps some few more, are of the *Neuter gender*, and require the Particles, *Het, dat* or *dit*.

Nouns terminating in *nis*, as *Behoudenis* safety, *betékenis* signification, *beeldtenis* image, *befnydenis* circumcision, *ergernis* offence, *erffenis* heritage, *erkenstenis* acknowledgement,

ment, *gelykenis* likeness, *gevanckenis* prison, *kennis* knowledge, *ontroerenis* disturbance, *on steltenis* alto. nishment, *schennis* violation, *vergiffenis* pardon, *vergeetenis* oblivion &c. are of the *Feminine gender*, and require the Particles, *De, die* or *deezee*. Except *Vonnis* judgement, *Getuygenis* testimony, which are of the *Neuter gender*.

Nouns ending in *sel*, as *Aanloksel* allurement, *Afsprijsel* Derivative, *beduytsel* signification, *beginsel* beginning, *beletsel* hindrance, *beschutsel* fence, *bóraursel* embroidered work, *druksel* print, *instecksel* an inserted piece, *maaksel* fabrik, *naaisel* seam, *olisel* extreme unction, *soudeersel* soder, *toonisel* attire, *verdichtsel* fable, *verfoeisel* abomination, *voegsel* joint, *weeffsel* woven work, *zweemsel* likeness, &c. are of the *Neuter gender*, and require the Particles, *Het, dat* or *dit*. Exc. *Fronsel*, a plait or wrinkle, *styffel* starch, *geessel* a whip, which assume the Particles *De, die, deezee*.

Nouns ending in *dom* are generally of the *Neuter gender*, and require the particles *Het, dat* or *dit*, as, *Bisdom* Bishoprick, *Pausdom* Popery, *Hertógdóm* Dukedom, *Christendom* Christendom, *Heydendom* Heathenism, *Joodendom* Judaicism, *Menscbdom* mankind.

But *Rykdom* riches, *ouderdom* age, and
B *wasdom*

wasdom growth, are of the *masculine gender*, and require the particles *de*, *die*, or *deeze*.

All *Diminutives* which formerly did terminate in *ken*, but now generally in *tje*, or *je*, as *Mannetje* a little man, *mandtje* a little basket, *vrouwtje* a little woman, *wyffe* a little wife, *buysje* a little house, *scheepje* a little ship, *paerdje* a little horse, *vogeltje* a little bird, &c. are of the *Neuter gender*, and require the Particles, *Het*, *dat* or *dit*.

All Verbs of the *Infinitive Mood*, when used instead of *Substantives*, are of the *Neuter Gender*, as *het gaan*, the going, *het drinken*, the drinking, *het eeten*, the eating or victuals, *het spreeken* the speaking.

To these Rules I shall add, that when we will express the *Female*, we use the Terminations *ster*, *in*, *es*; as for instance, to turn the words *Man* man, *vrind* friend, *beer* bear, *leeuw* lion, *kooper* buyer, *maaker* maker, *praater* talker, *bedelaar* begger, *vryer* bachelor, *leeraar* teacher, *meester* master, *martelaar* martyr, into the *Female gender*, we say *Mannin* woman, *vrindin* a woman friend, *beerin* a female bear, *leeuwwin* a lioness, *koopster* a she buyer, *maakster* a she maker, *praatster* a talkative woman or girl, *bedelaarster* or *bedelaars* a she begger, *vryster* a lass or spinster, *leeraars* a woman teacher, *meesteres*

to the Low-Dutch Language. 27
zerés mistress, *martelaarés* a woman martyr.

Whereunto may be added these following words:

Koning King.

Koningin Queen.

Hertóg Duke.

Hertógin Dutchess.

God God.

Godin or *Godés* Goddess.

Prins Prince.

Prinsés Princess.

Keyzer Emperor. *Keyzerin* Empress.

Priester Priest. *Priesterin* Priestess.

Profeet Prophet. *Profeetés* Prophetess.

Some are Irregular in respect of this rule, as

Man Man.

Vrouw Woman.

Jongen Boy.

Meysje Girl.

Neef a He-cousin, nephew.

Nicht a She-cousin, neece.

Knecht a Man servant.

Meyd a Maid servant.

Hengst a Stone-horse.

Merry a Mare.

Reu a Male dog.

Tees a Bitch.

28 A Compendious Guide

Kater a He-cat.

Kat a She-cat.

Hert a Deer, buk.

Hinde a Doe, hind.

Rammelaar a Buck-rabbit.

Voedster a Doe rabbit.

Haan a Cock.

Hen, boen a Hen.

Of the NUMBER of the Nouns.

Numbers are twofold *Singular* and *Plural*: and most *Nouns* terminate their *Plurals* in *en* or *n*, some also in *s*, and some in both. However *Monosyllables* end alwayes in *en*, Except *Kók* Cook, *kóks* cooks; and *Maat* when it signifies *fellow*, for then the *Plural* is *Maats*; but if it stands for *Measure*, then the *Plural* is *Maaten*; so *Boot* a Boot and *Breast-jewel*, *Boots* Boots, *Booten* Breast-jewels.

Nouns making their *Plurals* in *en* are as followeth.

Gat Hole.

Kruyd Herb.

Zoon Son.

Hand Hand.

Been Leg.

Muur Wal.

Ketting Chain.

Gaten Holes.

Kruyden Herbs.

Zoonen Sons.

Handen Hands.

Beenen Legs.

Muuren Wallen.

Kettingen Chains.

Ge-

Gebod Command. *Geboden* Commandments.

Vat Vessel.

Vaten Vessels.

Brood Loaf.

Brooden Loaves.

Slót Lock.

Sloten Locks.

Aal Eel.

Aalen Eels.

Lot Lot.

Loten Lots.

Slang Snake.

Slangen Snakes.

Gebéd Prayer.

Gebeden Prayers.

Olifant Elefant.

Olifanten Elefants.

Omging Circuit, procession.

Omgangen Circuits, processions.

Like a ise all Nouns ending in *ing*, as

Draaying Turning.

Draayingen Turnings.

Beweeying Motion.

Beweeyingen Motions.

Reyniging Cleansing.

Reynigingen Cleansings.

Wederspreeking Gainsaying.

Wederspreekingen Gainsayings.

Leerling Disciple.

Leerlingen Disciples.

Sterveling Mortal.

Stervelingen Mortals.

Some of these that make the plural in *en*, double their last letter, as

Bed Bed

Bedden Beds.

B. 3

Brug

30 A Compendious Guide

<i>Brug</i> Bridge.	<i>Bruggen</i> Bridges.
<i>Bux</i> Box.	<i>Bussen</i> Boxes.
<i>Knóp</i> Bud.	<i>Knóppen</i> Buds.
<i>Lip</i> Lip.	<i>Lippen</i> Lips.
<i>Bril</i> Spectacles.	<i>Brillen</i> More than one pair of spectacles.
<i>Gek</i> Fool.	<i>Gekken</i> Fools.
<i>Rók</i> Coat.	<i>Rókken</i> Coats.
<i>Pót</i> Pot.	<i>Póttén</i> Pots.
<i>Zak</i> Bag.	<i>Zakken</i> Bags.
<i>Trap</i> Step, stair.	<i>Trappen</i> Stairs, steps.
<i>Bal</i> Ball.	<i>Ballen</i> Balls.

Those that end in *f* generally change that letter in *v*, as

<i>Lyf</i> Body.	<i>Lyven</i> Bodies.
<i>Graf</i> Grave.	<i>Graven</i> Graves.
<i>Gaaf</i> Gift.	<i>Gaaven</i> Gifts.
<i>Huyf</i> Coif.	<i>Huyven</i> Coifs.
<i>Hóf</i> Garden, court.	<i>Hoven</i> Gardens, courts.
<i>Dief</i> Thief,	<i>Dieven</i> Thieves.
<i>Wolf</i> Wolf.	<i>Wolven</i> Wolves.
<i>Wyf</i> Wife.	<i>Wyven</i> Wives.

Exc. *Bef* Band, *Beffen* Bands, *Mof* Muff, *Moffen* Muffs, *Straf* Punishment, *Straffen* Punishments.

Those that end in *s*, have the Plural generally in *zen*, as

Blaas Bladder. *Blaāzen* Bladders.

Doos

to the Low-Dutch Language. 31

<i>Dòos</i> Box.	<i>Doozen</i> Boxes.
<i>Huys</i> House.	<i>Huyzen</i> Houses.
<i>Glas</i> Glass.	<i>Glazen</i> Glasses.
<i>Ros</i> Rose.	<i>Roozen</i> Roses.
<i>Muys</i> Mouse.	<i>Muyzen</i> Mice.

Exc. *Bus* Box, *Bussen* Boxes, *Kus* Kiss, *Kussen* Kisses.

Words ending in *en* or *aar* and *el* terminate in the Plural in *s* and *en*, as

Vader Father.

Vaders and *Vaderen*, Fathers.

Broeder Brother.

Broeders and *Broederen*, Brethren.

Zuster Sister.

Zusters and *Zusteren*, Sisters.

Meester Master.

Meesters and *Meesteren*, Masters.

Vervólger Persecutor.

Vervólgers and *Vervólgeren*, Persecutors.

Schryver Writer.

Schryvers and *Schryveren*, Writers.

Leeraar Teacher.

Leeraars and *Leeraaren*, Teachers.

Minnaar Lover.

Minnaars and *Minnaaren*, Lovers.

Distel Thistle.

Distels and *Distelen*, Thistles.

Appel Apple.

Appels and *Appelen*, Apples.

Tafel Table.

Tafels and *Tafelen*, Tables.

Geëfel Whip.

Geëfels and *Geëfelen*, Whips.

Vogel Bird.

Vogels and *Vogelen* Birds.

Dekfel Cover.

Dekfels and *Dekselen*, Covers.

To these may be added *Keten*-Chain, *ketens* an *ketenen* chains, *Schepen* a Justice, *Schepens* or *Schepenen* Justices, *Jongen* boy, *jongens*, *jongers* boys, and *jougeren* lads or disciples. Yet it ought to be noted, thō it is not observed so generally, that these *Plurals* in *s* are properly the *Nominatives*, and those in *en* the *Genitives*, and *Datives*, or *Ablatives*.

Diminutives make their *Plurals* to end in *s*, as

Hondtje a Little dog.

Hondtjes Little dogs.

Steeutje a Little stone.

Steeutjes Little stones

Panreken a Little pan.

Pannekens Little pans.

Boomken a Little tree.

Boomkens Little trees.

Kindtje

Kindeken } a Little child.

Kin-

Kindertjes } Little children.
Kinderkens }

Nouns ending in *e* have their Plural in *en*, as

Boode Messenger. *Booden* Messengers.

Henne Hen. *Hennen* Hens.

Heere Lord. *Heeren* Lords.

Zee Sea. *Zeën* Seas.

Reyze Journey. *Reyzen* Journeys,
 voyages.

Stede Town. *Steden* Towns, cities.

Offerande Offering. *Offeranden* Offerings.

But of these there are but few; although formerly it was very usual to say in the Nominative *Bedde*, *mensch*, *spyze*, *môtte*, *padde*, *graave*, *vrouwe*. Yet now we say *Bed* *Bed*, *mensch* man, *spys* meat, *pad* toad, *graaf* earl, *vrouw* woman, using the other in the *Genitive* or *Dative*, or it may be *Ablative Case*.

Nouns ending in *heyd* alter their Singular into *beden* in the Plural, as *Boosheyd* wickedness, *boosbeden* wickednesses, *uytmuntendheyd* excellency, *uytmuntendheden* excellencies.

Some *Nouns* are *Irregular* in the Plural by increasing their Syllables, as

Vôlk People, *Vôlken* and *vôlkeren* Nations.

34 A Compendious Guide

<i>Been</i> Bone.	<i>Beenderen</i> Bones. for
<i>Beenen</i> signifies Leggs.	
<i>Blad</i> Leave.	<i>Bladen</i> or <i>Bladeren</i> Leaves.
<i>Gemoed</i> Mind.	<i>Gemoederen</i> Minds.
<i>Kind</i> Child.	<i>Kinderen</i> Children.
<i>Rad</i> Wheel.	<i>Raderen</i> Wheels.
<i>Lied</i> Song.	<i>Liederer</i> Songs.
<i>Hoer</i> Hen.	<i>Hoenderen</i> Hens.
<i>Ey</i> Egg.	<i>Eyeren</i> Eggs.
<i>Kalf</i> Calf.	<i>Kalveren</i> Calves.
<i>Lam</i> Lamb.	<i>Lammeren</i> Lambs.
<i>Reden</i> Discours.	<i>Rédenen</i> Discourses, rea- sons.

Rund Bullock. *Runderen* Bulloks.

Land Land, country.

Landen Countries.

Landeryen Lands.

Stad City. *Steden* Cities. } are also

Schip Ship. *Schepen* Ships. } Irregular.

Leer Doctrine, *Leeringen* Doctrines.

Several *Nouns* have no Plural number, as

Kaf Chaf. *Pik* Pitch.

Vlas Flax. *Gras* Grass.

Pekel Pickel. *Rogge* Ry.

Honing Hony. *Zout* Salt.

Some few *Nouns* want the Singular number, as

Hersenen Brains.

On

Ouders Parents.

Lieden Folks.

Of the DECLENSION.

Nouns are Declined Singularly and Plurally, with six Cases, Viz. the *Nominative*, *Genitive*, *Dative*, *Accusative*, *Vocative* and *Ablative*:

The *Nominative* being betokened by *een*, *de* or *het*, giveth the name and signification of the *Noun*, and cometh before the *Verb*, answering to the question *who* or *what*, as *De Koning komt*, The King cometh.

The *Genitive* being known by the tokens *des* or *der*, answereth to the question *whose* or *whereof*, as *Des Konings goedertierenheyd*, The clemency of the King, *het zaad der vrouwe*, the seed of the woman.

The *Dative* is known by the token *den*, *der* or *aan de*, and answereth to the question *to whom* or *to what*, as *De zaak is den Koning en der Koninginne voorgedraagen*, The matter is proposed to the King and the Queen.

The *Accusative* dependeth from the *Verb*, and may be known by the tokens *den* or *de*, answering to the question *whom* or *what*, as *Zy hebben den Koning en de Koningin gezien*, They have seen the King and the Queen.

The *Vocative* is known by calling or speaking to, as *O Koning*, O King.

The *Ablative* may be known by the token *van den* or *van de*, as *Daar is een order gekomen van den Koning en de Koninginne*, There is an order come from the King and the Queen.

Note that *van* signifieth both *of* and *from*, *of* when it serves to the *Genitive*, and *from* when applied to the *Ablative Casē*; which will best be learned by use,

Be it also observ'd, that *den* in the *Dative case* is Masculine, and *der* Feminine: and also *den* in the *Accusative* Masculine, and *de* Feminine.

Thus it appears that the chiefest variation in the Declining of *Dutch Nouns* is made by the *Particles* that are placed before them. Yet most *Nouns* admit some distinct terminations, as the following Examples will shew.

Singular.

Nom.	<i>De Man, de mensch</i>	The Man.
Gen.	<i>Des Mans, des menschen</i>	Of the man.
Dat.	<i>Den Man, den mensch</i>	To the man.
Acc.	<i>Den Man, den mensch</i>	The Man.
Voc.	<i>O Man, ô mensch</i>	O Man.
Abl.	<i>Van den Man, van den mensch</i>	From the man.

Nom.

Plural.

- Nom. *De Mannen, de menschen* The Men.
 Gen. *Der Mannen, der menschen* Of the men.
 Dat. *Den Mannen, den or aan de menschen* To the men.
 Acc. *De Mannen, de menschen* The Men.
 Voc. *O Mannen, ô menschen* O Men.
 Abl. *Van de Mannen, van de menschen* From the-men.

Sing.

- Nom. *een Heer* a Lord.
 Gen. *eens Heeren* Of a Lord.
 Dat. *eenen Heere* To a Lord.
 Acc. *eenen Heer* a Lord.
 Voc. *O Heer or Heere* O Lord.
 Abl. *Van den Heere* From the Lord.

Plur.

- Nom. *de Heeren* the Lords.
 Gen. *der Heeren* of the Lords.
 Dat. *den Heeren* To the Lords.
 Acc. *de Heeren* the Lords.
 Voc. *O Heeren* O Lords.
 Abl. *Van de Heeren* From the Lords.

Sing.

- Nom. *De Vader* The Father.

38. A Compendious Guide

Gen.	<i>Des Vaders</i> Of the Father.
Dat.	<i>den Vader</i> To the Father.
Acc.	<i>den Vader</i> the Father.
Voc.	<i>O Vader</i> O Father.
Abl.	<i>Van den Vader</i> From the Father.

Plur.

Nom.	<i>De Vaders</i> The Fathers.
Gen.	<i>Der Váderen</i> Of the Fathers.
Dat.	<i>Den Váderen</i> To the Fathers.
Acc.	<i>De Vaders</i> the Fathers.
Voc.	<i>O Vaders</i> O Fathers.
Abl.	<i>Van de Váderen</i> From the Fathers.

Sing.

Nom.	<i>De Hond</i> the Dog.
Gen.	<i>Des Hond</i> or <i>van den hond</i> of the Dog.
Dat.	<i>Den Hond</i> or <i>aan den hond</i> to the Dog.
Acc.	<i>den Hond</i> the Dog.
Voc.	<i>O Hond</i> O Dog.
Abl.	<i>Van den hond</i> From the Dog.

Plur.

Nom.	<i>De Honden</i> the Dogs.
Gen.	<i>Der</i> or <i>van de bonden</i> of the dogs.
Dat.	<i>Den</i> or <i>aan de bonden</i> to the dogs.
Acc.	<i>de Honden</i> the dogs.
Voc.	<i>O Honden</i> O dogs.
Abl.	<i>Van de bonden</i> from the dogs.

Sing.

Sing.

- Nom. *De Boom* the Tree.
 Gen. *Des Boom* or *van den boom* of the tree.
 Dat. *Den* or *aan den boom* To the tree.
 Acc. *den Boom* the tree.
 Voc. *O Boom* O Tree.
 Abl. *Van den Boom* from the tree.

Plur.

- Nom. *De Boomen* the Trees.
 Gen. *Der* or *van de boomen* of the trees.
 Dat. *Den* or *aan de boomen* To the trees.
 Acc. *de Boomen* the Trees.
 Voc. *O Boomen* O Trees.
 Abl. *van de Boomen* from the trees.

Sing.

- Nom. *De Berg* the Mount or hill.
 Gen. *des Bergs* or *van den berg* of the
 mount.
 Dat. *Den* or *aan den berg* to the mount.
 Acc. *den Berg* the mount.
 Voc. *O Berg* O mount.
 Abl. *Van den berg* from the mount.

Plur.

- Nom. *De Bergen* the Mounts.
 Gen. *der* or *van de bergen* of the mounts.
 Dat. *Den Bergen* to the mounts.
 Acc. *de Bergen* the mounts.

Voc.

40 A Compendious Guide

Voc. *O Bergen* O mounts.

Abl. *Van de bergen* from the mounts.

Sing.

Nom. *De Naam* the Name.

Gen. *Des Naams* or *van den naam* Of the Name.

Dat. *Den Naame* to the Name.

Acc. *den Naam* the Name

Voc. *O Naam* O Name.

Abl. *Van den Naam* from the Name.

Plur.

Nom. *De Naamen* the Names.

Gen. *Der* or *van de Naamen* of the Names.

Dat. *den Naamen* to the Names.

Acc. *de Naamen* the Names.

Voc. *O Naamen* O Names.

Abl. *Van de Naamen* from the Names.

Note. *Zon* the *Sun*, which seemeth to be of the *Masculine Gender*, is nevertheless of the *Feminine*, and hath the Genitive *der Zonne*.

Declension of Nouns of the Feminine Gender.

Sing.

Nom. *De Vrouwe* the Woman.

Gen. *Der Vrouwe* of the Woman.

Dat. *Der Vrouwe* or *aan de Vrouwe* to the Woman.

Acc.

to the Low-Dutch Language. 41

- Acc. *de Vrouw* the Woman.
 Voc. *O Vrouw* or *vrouwe* O Woman.
 Abl. *Van de Vrouw* from the Woman.

Plur.

- Nom. *De Vrouwen* the Women.
 Gen. *aer Vrouwen* to the Women.
 Dat. *den Vrouwen* to the Women.
 Acc. *de Vrouwen* the Women
 Voc. *O Vrouwen* O Women.
 Abl. *van de Vrouwen* from the Women.

Sing.

- Nom. *De dóchter* The Daughter.
 Gen. *der dóchter* or *des dóchters* of the daughter.
 Dat. *der* or *aan de dóchter* to the daughter.
 Acc. *de dóchter* the daughter.
 Voc. *O dóchter* O daughter.
 Abl. *van de dóchter* from the daughter.

Plur.

- Nom. *De dóchters* The daughters.
 Gen. *der dóchteren* of the daughters.
 Dat. *den dóchteren* to the daughters.
 Acc. *de dóchters* or *dóchteren* the daughters.
 Voc. *O dóchters* O daughters.
 Abl. *van de dóchteren* from the daughters.

Sing.

- Nom. *De wereld* The world.

Gen.

42. A Compendious Guide

Gen. *der wereld* or *van de wereld* of the world.

Dat. *der* or *aan de wereld* to the world.

Acc. *de wereld* the world.

Voc. *O wereld* O world.

Abl. *van de wereld* from the world.

Plur.

Nom. *Werelden* Worlds.

Note. The other Cases in the Plural Number not being usual, are therefore omitted.

Sing.

N. *De waarheyd* The truth.

G. *der waarheyd* or *van de waarbeyd* of the truth.

D. *der* or *aan de waarheyd* to the truth.

A. *de waarheyd* the truth.

V. *O waarheyd* O truth.

A. *van de waarbeyd* from the truth.

Plur.

N. *De waarheden* The truths.

G. *der* or *van de waarheden* of the truths.

D. *den waarheden* to the truths.

A. *de waarheden* the truths.

V. *O waarheden* O truths.

A. *van de waarheden* from the truths.

And so all other Nouns ending in *heyd*.

Sing.

Sing.

- N. *De dwaaling* The error.
 G. *der* or *van de dwaaling* of the error.
 Dat. *der* or *aan de dwaaling* to the error.
 Acc. *de dwaaling* the error.
 Voc. *O dwaaling* O error.
 Abl. *van de dwaaling* from the error.

Plur.

- N. *De dwaalingen* The errors.
 G. *der* or *van de dwaalingen* of the errors.
 Dat. *den dwaalingen* to the errors.
 Acc. *de dwaalingen* the errors.
 Voc. *O dwaalingen* O errors.
 Ab. *van de dwaalingen* from the errors.

Thus all other Nouns ending in *ing*, Except those in *ling*, as *Leerling*, &c. who are of the *Masculine* or *Common gender*, forming the Genitive thus, *des Leerlings*, the Dative *den* or *aan den Leerling*, the Accusative *den Leerling*, and the Ablative *van den Leerling*.

Sing.

- Nom. *De kennis* The knowledge.
 Gen. *der kennisse* of the knowledge.
 Dat. *der kennisse* or *aan de kennisse* to the knowledge.

Acc.

44 A Compendious Guide

Acc. *de kennis* the knowledge.

Voc. *O kennis* () knowledge.

Abl. *van de kennis* or *kennisse* from the knowledge.

This Noun wants the *Plural*; but *Gevangen* Prison and *gelykenis* similitude or parable, are in the *Plural* *Gevangenissen* and *Gelykenissen*; and thus are all other Nouns ending in *nis* declined.

Nouns ending in *schap* have in the Genitive *der* and *des*, as *des gezelschaps* of the company, *der vrindschap* of the friendship.

Nouns Feminine terminating in *ry*, *ny*, and *te* have in the Genitive, *der*, as Nom. *de Tovery* the Witchcraft, *de Slaaverny* the Slavery. Gen. *der Toverye* of the Witchcraft, *der Slaavernye* of the Slavery, and likewise *der Geboorte* of the Birth, *der Gemeente* of the Church: But the Neuter *Gebeente*, hath *des gebeente* of the bones.

Sing.

Nom. *De stad* The city.

Gen. *der stad* or *stede*, 's *stads* or *van de stad* of the city.

Dat. *aan de stad* or *der stede* to the city.

Acc. *de stad* the city.

Voc. *O stad* O city.

Abl. *van de stad* from the city.

Plur.

Plur.

- Nom. *De steden* The cities.
 Gen. *der* or *van de steden* of the cities.
 Dat. *der* or *aan de steden* to the cities.
 Acc. *de steden* the cities.
 Voc. *O steden* O cities.
 Abl. *van de steden* from the cities.

Maan the Moon, and *Star* Starr, have in the Genitive, *der Maane* and *der Starre*.

Declension of Nouns of the Neuter Gender.

Sing.

- Nom. *Het wyf* The wife or woman.
 Gen. *des wyfs* or *van 't wyf* of the wife.
 Dat. *aan 't wyf* or *den wyve* to the wife.
 Acc. *het wyf* the wife.
 Voc. *O wyf* O wife.
 Abl. *van het wyf* from the wife.

Plur.

- Nom. *De wyven* The wives or women.
 Gen. *der* or *van de wyven* of the wives.
 Dat. *den* or *aan de wyven* to the wives.
 Acc. *de wyven* the wives.
 Voc. *O wyven* O wives.
 Abl. *van de wyven* from the wives.

Sing.

Sing.

Nom.	<i>Het kind</i> The child.
Gen.	<i>des kinds</i> or <i>van 't kind</i> of the child.
Dat.	<i>aan het kind</i> to the child.
Acc.	<i>het kind</i> the child.
Voc.	<i>O kind</i> O child.
Abl.	<i>Van het kind</i> or <i>van kinde</i> from the child.

Plur.

Nom.	<i>De kinderen</i> The children.
Gen.	<i>der</i> or <i>van de kinderen</i> of the children.
Dat.	<i>den</i> or <i>aan de kinderen</i> to the children.
Acc.	<i>de kinderen</i> the children.
Voc.	<i>O kinderen</i> O children.
Abl.	<i>van de kinderen</i> from the children.

Sing.

Nom.	<i>Het volk</i> The people or nation.
Gen.	<i>des volks</i> or <i>van 't volk</i> of the people.
Dat.	<i>den volke</i> or <i>aan 't volk</i> to the people.
Acc.	<i>het volk</i> the people.
Voc.	<i>O volk</i> O people.
Abl.	<i>van het volk</i> from the people.

Plur.

Nom.	<i>De volken</i> or <i>volkeren</i> The people or Nations.
Gen.	<i>der volkeren</i> or <i>van de volken</i> of the people.

Dat.

To the Low-Dutch Language. 47

Dat. *den vólken* or *aan de vólkeren* to the people.

Acc. *de vólken* or *vólkeren* the people.

Voc. *O vólken* or *vólkeren* O people or nations.

Abl. *van de vólken* or *vólkeren* from the people.

Sing.

Nom. *Het gemoed* The mind.

Gen. *des gemoeds* or *van 't gemoed* of the mind.

Dat. *aan 't gemoed* to the mind.

Acc. *het gemoed* the mind.

Voc. *O gemoed* O mind.

Abl. *van het gemoed* from the mind.

Plur.

Nom. *De gemoederen* The minds.

Gen. *der* or *van de gemoederen* of the minds.

Dat. *den* or *aan de gemoederen* to the minds.

Acc. *de gemoederen* the minds.

Voc. *O gemoederen* O minds.

Abl. *van de gemoederen* from the minds.

Sing.

Nom. *Het land* The country or land.

Gen. *des lands* or *van 't land* of the country.

Dat. *den lande* or *aan 't land* to the country.

Acc. *het land* the country.

Voc.

48 A Compendious Guide

Voc. *O land* O country.
 Abl. *van het land*, en *in den lande* from and
 in the country.

Plur. .

Nom. *De landen* The countries.
 Gen. *der* or *van de landen* of the countries.
 Dat. *den* or *aan de landen* to the countries.
 Acc. *de landen* the countries.
 Voc. *O landen* O countries.
 Abl. *van de landen* from the countries.

Sing.

Nom. *Het Huys* The house.
 Gen. *des huyses* or *van 't huys* of the house.
 Dat. *den huys* or *aan 't huys* to the house.
 Acc. *het huys* the house.
 Voc. *O huys* O house.
 Abl. *van 't huys* or *van den huys* from the
 house.

Plur.

Nom. *De huizen* The houses.
 Gen. *der* or *van de huizen* of the houses.
 Dat. *den* or *aan de huizen* to the houses.
 Acc. *de huizen* the houses.
 Voc. *O huizen* O houses.
 Abl. *van de huizen* from the houses.

Note *Ten huys* signifies at the house; and
't huys - at home.

Sing.

Sing.

Nom.	<i>Het ſchip</i>	The ſhip.
Gen.	<i>des ſchips</i> or <i>van het ſchip</i>	of the ſhip.
Dat.	<i>aan 't ſchip</i> or <i>den ſchepe</i>	to the ſhip.
Acc.	<i>het ſchip</i>	the ſhip.
Voc.	<i>O ſchip</i>	O ſhip.
Abl.	<i>van 't ſchip</i>	from the ſhip.
	<i>te ſchepe</i>	in the ſhip.

Plur.

Nom.	<i>De ſchepen</i>	The ſhips.
Gen.	<i>der</i> or <i>van de ſchepen</i>	of te ſhips.
Dat.	<i>den</i> or <i>aan de ſchepen</i>	to the ſhips.
Acc.	<i>de ſchepen</i>	the ſhips.
Voc.	<i>O ſchepen</i>	O ſhips.
Abl.	<i>van de ſchepen</i>	from the ſhips.

Sing.

Nom.	<i>Het gedeelte</i>	The part.
Gen.	<i>des gedeeltens</i> or <i>van 't gedeelte</i>	of the part.
Dat.	<i>aan 't gedeelte</i>	to the part.
Acc.	<i>het gedeelte</i>	the part.
Voc.	<i>O gedeelte</i>	O part.
Abl.	<i>van 't gedeelte</i>	from the part.

Plur.

Nom.	<i>De gedeelten</i>	The parts.
Gen.	<i>der</i> or <i>van de gedeelten</i>	of the parts.

50   A Compendious Guide

Dat. *den* or *aan de gedeelten* to the parts.

Acc. *de gedeelten* the parts.

Voc. *O gedeelten* O parts.

Abl. *van de gedeelten* from the parts.

And so the other *Neuters* ending in *te*.

Sing.

Nom. *Het beginsel* or *begin* The beginning.

Gen. *des beginsels*, or *begins* or *van't beginsel*, of the beginning.

Dat. *aan't beginsel* or *begin* to the beginning.

Acc. *het beginsel* or *begin* the beginning.

Voc. *O beginsel* or *begin* O beginning.

Abl. *van de beginsel* or *begin* and *in den beginne*, from the beginning and in the beginning.

Plur.

Nom. *De beginselen* The beginnings.

Gen. *der* or *van de beginselen* of the beginnings.

Dat. *den* or *aan de beginselen* to the beginnings.

Acc. *de beginselen* the beginnings.

Voc. *O beginselen* O beginnings.

Abl. *vanden beginselen* from the beginnings.

And so other *Nouns* ending in *sel*.

Sing.

Sing.

- Nom. *Het vogeltje* The little bird.
 Gen. *des vogeltjes* or *'t vogeltjes* of the little
 bird or the little birds.
 Dat. *aan het vogeltje* to the little bird.
 Acc. *het vogeltje* the little bird.
 Voc. *O vogeltje* O little bird.
 Abl. *van 't vogeltje* from the little bird.

Plur.

- Nom. *De vogeltjes* The little birds.
 Gen. *der vogeltjes* of the little birds.
 Dat. *den* or *aan de vogeltjes* to the little
 birds.
 Acc. *de vogeltjes* the little birds.
 Voc. *O vogeltjes* O little birds.
 Abl. *van de vogeltjes* from the little birds.

Note. That the Particle *des* or *van het* is often omitted with the *Diminutives* in the *Genitive*, as *'t vrouwtjes man* the little woman's husband, *'t scheepjes zeyl* the sail of the little ship.

I have been some what prolix in giving Examples of *Declension*, because all other *Dutch Grammars* that ever I have seen, do not give sufficient instructions concerning the variations of the Cases. I shall now proceed to the description.

Of the ADJECTIVES in particular.

Adjectives have severall terminations, as

<i>Lang</i> Long.	<i>Kort</i> Short.
<i>Breed</i> Broad.	<i>Smal</i> Narrow.
<i>Stout</i> Bold.	<i>Bloode</i> Cowardous.
<i>Blyd</i> Glad.	<i>Bedroeft</i> Sorry, sad.
<i>Groot</i> Great.	<i>Kleyn</i> Little, small.
<i>Hoog</i> High.	<i>Laag</i> Low.
<i>Glad</i> Smooth.	<i>Oneffen</i> Rough.
<i>Dick</i> Thick.	<i>Dun</i> Thin.

Some, being derived from *Verbs*, end in
lyk, as

<i>Verkoopelyk</i> Sellable.	from <i>Verkoopen</i> to Sell.
<i>Tastelyk</i> Palpable.	from <i>Tasten</i> to Handle.
<i>Verfoeyelyk</i> Abominable.	from <i>Verfoeyen</i> to Abominate.
<i>Wenschelyck</i> Desirable.	from <i>Wenschen</i> to Wish.

And some end in *baar*, as

<i>Beloonbaar</i> Rewardable.	from <i>Beloonen</i> to Reward.
<i>Betaalbaar</i> Solvable.	from <i>Betaalen</i> to Pay.
<i>Beschimmelbaar</i> Subject to moulding.	from <i>Be-</i>

Beschimmelen to Mould.

Bevriesbaar That which can freeze up. from

Bevriezen to Freeze up.

Eetbaar Edible, fit to be eaten. from

Eeten to Eat.

Handelbaar Tractable. from

Handelen to Handle, treat.

Kenbaar That which may be known. from

Kennen to Know.

Leverbaar Fit to be delivered. from

Léveren to Deliver.

Verdedigbaar Defensible. from

Verdeedigen to Defend.

Vruchtbaar Fruitfull. from

Vrucht Fruit.

Verstaanbaar Intelligible. from

Verstaan to Understand.

Wisselbaar Exchangeable. from

Wisselen to Exchange.

Severall that are deriv'd from *Substantives*
end also in *lyk*, as

Broederlyk Brotherly. from

Broeder Brother.

Geestelyk Spiritual. from

Geest Spirit

Gevaarlyk Dangerous. from

Gevaar Danger.

Gódyk Godly, divine. from

Góá God.

54 A Compendious Guide

Lighaamlyk Bodily. from

Lighaam Body.

Lieflyk Lovely. from

Liefde Love.

Redelyk Reasonable. from

Reden Reason.

Some end in *sch*, as

Aardsch Earthly. from

Aarde Earth.

Grootsch Lofty, superbois. from

Groot Great, big.

Hemelsch Heavenly. from

Hemel Heaven.

Heydensch Heathenish. from

Heyden Heathen.

Kindsch Childish. from

Kind Child.

Hoofsch Courtlike. from

Hof Court.

Severall end in *dig*, *lig*, *rig*, *tig*, *zig*, as

Bloedig Bloudy. from

Bloed Bloud.

Moedig Couragious. from

Moed Courage.

Aardig Pretty, quaint. from

Aarde Nature, humor.

Voordeelig Profitable. from

Voordeel Profit.

Korts-

to the Low-Dutch Language. 55

Kortswylyg Sportful. from

Kortswyl Pastime.

Distelig Thorny, intricate. from

Distel Thistle.

Tverig Zealous. from

Tver Zeal.

Slikrig Dirty. from

Slik Dirt.

Hairig Hairy. from

Haair Hair.

Luchtig Airy. from

Lucht Air.

Magtig Mighty. from

Magt Might.

Vernuftig Witty, ingenious. from

Vernuft Wit.

Klagtig Complaining. from

Klagte Complaint.

Layzig Lousy. from

Luyt Louse.

Vliezig Fleecy. from

Vlies Fleece.

Some end in *zaam*, as

Arbeydzaam Laborious. from

Arbeyd Labour.

Dengdzaam Virtuous. from

Dengd Virtue.

Groeizaam Well-growing. from

Groei Growth.

56 A Compendious Guide

Heylzaam Salutiferous. from

Heyl Hail, salvation.

Minzaam Loving, kind. from

Min Love.

Raadzaam Advisable. from

Raad Advice.

Some end in *en*, as

Aarden Earthen. from

Aarde Earth.

Gouden Golden. from

Goud Gold.

Houten Wooden. from

Hout Wood.

Wollen Woollen. from

Wol Wool.

Some end in *achtig*, as

Diefachtig Thievish. from

Dief Thief.

Kinderachtig Childish. from

Kind Child.

Waterachtig Waterish. from

Water Water.

Zoetachtig Sweetish. from

Zoet Sweet.

Some end in *loos*, signifying the want of a thing, as

Baardeloos Beardless. from

Baard

Baard Beard.

Handeloos Without hands, unhandy. from
Hand Hand.

Hoofdeloos Without head, headless. from
Hoofd Head.

Kinderloos Without children. from
Kind Child.

Naameloos Nameless. from
Naam Name.

Troosteloos Comfortless. from
Troost Comfort.

Vruchteloos In vain, fruitless. from
Vrucht Fruit.

Zinneloos Senseless. from
Zin Sense.

A great many *Adjectives* admit the Preposition *on*, if the matter requires it, as

Onbedócht Inconsiderate.

Ongekemd Uncombed.

Onbehoorlyk Indecent.

Ongeleerd Unlearned.

Onbemind Unbeloved.

Ongemeen Not common.

Onbeschaamd Impudent.

Ongenood Not invited.

Oneyndelyk Infinit, endless.

Onrustig Unquiet.

Onfeylbaar Infallible.

Onzeker Uncertain.

Of the GENDER and DECLENSION
of the *Adjectives*.

The *Adjectives* have three *Genders*, Masculine, Feminine, and Neuter, as.

Masc.

Groote, *groot* Great.
Goede, *goed* Good.
Heylige, *Heylig* Holy.
Koude, *koud* Cold.
Reyne, *reyn* pure.
Raauwe, *raauw* Raw.
Stoute, *stout* Bold.
Zoete, *zoete* Sweet.

Fem.

Neut.

<i>Groote</i> .	<i>Groot</i> Great.
<i>Goede</i> .	<i>Goed</i> Good.
<i>Heylige</i> .	<i>Heylig</i> Holy.
<i>Koude</i> .	<i>Koud</i> Cold.
<i>Reyne</i> .	<i>Reyn</i> Pure, clean.
<i>Raauwe</i> .	<i>Raauw</i> Raw.
<i>Stoute</i> .	<i>Stout</i> Bold, stout.
<i>Zoete</i> .	<i>Zoet</i> Sweet.

Een groot man, a great man, *eene groote vrouw*, a great woman, *een groot beest*, a great beast; *een goede naam*, a good name, *eene*

een goede dochter, a good daughter, *een goed huys*, a good house, *een raauwe visch*, a raw fish, *een raauwe vrucht*, a raw fruit, *het raauw vleesch*, the raw flesh.

Thus the Adjectives ought to be distinguished in the Genders; and yet in speaking and vulgar writing it is not so punctually observed, and many will add the *n* even to the *Nominative Case*, especially in the Particle *de*, or *die*, putting *den* or *dien* instead thereof; which is a very great error, that is carefully avoided by our best Authors: for tho' it be good *Dutch* to say *Ik zag dien vroomen man gisteren*, I saw that honest man yesterday, yet is very bad *Dutch* (whatever may be the prevalent custom in some Places) to say *Dien vroomen man heeft het gezegd*, (instead of *die vrome man*, &c.) that honest man told it.

Yet if the Particle *een* preceds, we say *een vroom man*; but if the particie *de* be used, it must be *de vrome man*.

Obs. Although this be the naturall difference of the *Genders* in the Adjectives, yet it must be observed; that even *Feminine Adjectives* cast off the final *e*, when placed behind the *Substantive*, as *Het is een groote stad*, It is a great city, and *die stad is groot*, that city is great. The like is to be said of the Plurall in *e*, as *'t Waaren ryke luyden*, They were

were rich people, and *die luyden waaren ryk*, those people were rich.

It is also to be noted, that tho' we say *Een sterk man*, a Strong man, yet using the Particle *de*, we always say, *de sterke man*; the like happens oftentimes in the *Neuter*; for yet we say also *dat groote schaaap*, that great sheep; and when we use the *Superlative* we generally say *het grootste land*, the greatest country, *het zwaarste werk*, the hardest work; but when the Adjective is transplaced, the *e* is rejected, as *Welk land is 't grootst*, which country is the greatest?

Since the *Adjectives* are also *Declinable*, I shall set down Examples of *Declension* of each Gender.

Sing.

Nom.	<i>De groene boom</i>	The green tree.
Gen.	<i>des groenen booms</i> or <i>van de groenen boom</i>	of the green tree.
Dat.	<i>den groenen boome</i>	to the green tree.
Acc.	<i>den groenen boom</i>	the green tree.
Voc.	<i>O groene boom</i>	O green tree.
Abl.	<i>van den groenen boom</i>	from the green tree.

Plur.

Nom.	<i>De groene boomen</i>	The green trees.
Gen.	<i>der groene boomen</i>	of the green trees.
Dat.		

to the Low-Dutch Language. 61

- Dat. *den groenen boomen* to the green trees.
 Acc. *de groene boomen* the green trees.
 Voc. *O groene boomen* O green trees.
 Abl. *van de groene boomen* from the green trees.

Sing.

- Nom. *De waare Kerk* The true church.
 Gen. *Der or van de waare Kerke* of the true church.
 Dat. *der or van de waare kerke* to the true church.
 Acc. *de waare kerk* the true church.
 Voc. *O waare kerk* O true church.
 Abl. *van de waare kerke* from the true church.

Plur.

- Nom. *De waare kerken* The true churches.
 Gen. *der waare kerken* of the true churches.
 Dat. *den waare kerken* to the true churches.
 Acc. *de waare kerken* the true churches.
 Voc. *O waare kerken* O true churches.
 Abl. *van de waare kerken* from the true churches.

Sing.

- Nom. *Het vruchtbaar land* The fruitfull country.
 Gen. *des vruchtbaaren lands* of the fruitfull country.

62 A Compendious Guide

Dat. *de vruchtbaaren lande* to the fruitfull country.

Acc. *het vruchtbaar land* the fruitfull country.

Voc. *O vruchtbaar land* O fruitfull country.

Abl. *van de vruchtbaaren lande* from the fruitfull country.

Plur.

Nom. *De vruchtbaare landen* The fruitfull countries.

Gen. *der vruchtbaare landen* of the fruitfull countries.

Dat. *den vruchtbaare landen* to the fruitfull countries.

Acc. *de vruchtbaare landen* the fruitfull countries.

Voc. *O vruchtbaare landen* O fruitfull countries.

Abl. *van de vruchtbaare landen* from the fruitfull countries.

Of the COMPARISON of Adjectives.

There are three degrees of Comparison, called the Positive, Comparative and Superlative.

The *Positive* betokeneth the thing meerly as it is, without any addition, as *Ryk Rich.*

to the Low-Dutch Language. 63

The *Comparative* heightens the sense, as *Ryker Richer*.

The *Superlative* exceeds in the highest degree, as *Rykst* or *rykste Richest*.

The *Comparative* is expressed by adding *er* and sometimes *der* to the Positive, as *Groot, grooter* Great, greater; *wys, wyzer*, wise, wiser; *ver, verder*, far, farther.

And the *Superlative* is formed by joyning *st* or *ste* to the Positive, as *Groot, groost* or *groostste* Greatest. It is very usual to prefix *aller* to the Superlative, the more to heighten its sense, as *de Allerwyste* the Wisest of all. Hence the following Examples are formed.

Positive. *Hoog* High. Comparative. *Hooger* Higher. Superlative. *Hoogst, allerhoogst* Highest, most high.

Posit. *Koud* Cold. Comp. *Kouder* Colder. Superl. *Koudste, allerkoudste* Coldest.

Posit. *Lang* Long, tall. Comp. *Langer* Longer, taller. Superl. *Langste, allerslangst* Longest, tallest, the longest or tallest of all.

Posit. *Magtig* Mighty. Comp. *Magtiger* Mightier. Superl. *Magtigste, allermagtigste* Mightiest.

Posit. *Oud* Old, ancient. Comp. *Ouder* Older, more ancient. Superl. *Oudste, alleroudste* Oldest, eldest.

Posit.

64 A Compendious Guide

Posit. *Zoet* Sweet. Comp. *Zoeter* Sweeter.
 Superl. *Zoetste, zoetst, Sweetest.*

But some *Adjectives* are *irregular* and thus compared.

Posit. *Goed* Good. Comp. *Beter* Better.
 Superl. *Best, allerbeste* Best, best of all.
 Posit. *Quaad* Bad. Comp. *Quader, erger*
 Worse. Superl. *Quaadst, ergst* Worst.
Veel Much, many. *Meerder, meer* More.
Meeſte, meest Most.

OF PRONOUNS.

A *Pronoun* is a part of speech generally put for a *Noun*, being used in shewing, relating, asking, &c. And since *Pronouns* are also *Declined*, it will be necessary to exemplify their various *Declensions*, under their several species.

DEMONSTRATIVES

do show a person or thing to be, as

Sing.

Nom. *Ik* I.

Gen. *myns* or *myner* of me.

Dat. *aan myn* or *my* to me.

Acc. *my* me.

Abl. *van my* from me.

Plur.

Plur.

Nom.	<i>Wy We.</i>
Gen.	<i>onzer of us.</i>
Dat.	<i>aan ons or ons to us.</i>
Acc.	<i>ons us.</i>
Abl.	<i>van ons from us.</i>

Sing.

Nom.	<i>Gy Thou, you.</i>
Gen.	<i>uus or uwer of thee, of you.</i>
Dat.	<i>aan u or u to thee, to you.</i>
Acc.	<i>u thee, you.</i>
Abl.	<i>van u from thee, from you.</i>

Plur.

Nom.	<i>Gylieden Ye.</i>
Gen.	<i>u lieder of you.</i>
Dat.	<i>aan u lieden or ulieden to you.</i>
Acc.	<i>ulieden you.</i>
Abl.	<i>van ulieden from you.</i>

Sing.

Nom.	<i>Hy He.</i>
Gen.	<i>zyner or zyns, his or of him.</i>
Dat.	<i>hem, zich, or aan hem, to him.</i>
Acc.	<i>hem, zich, him.</i>
Abl.	<i>van hem, van zich, from him.</i>

Plur.

Nom.	<i>Zy They.</i>
------	-----------------

Gen.

66 A Compendious Guide

Gen. *hunner, haarer*, of them or their.

Dat. *hun, aan ben*, or *aanbaar*, to them.

Acc. *ben, baar*, them.

Abl. *van ben*, or *van baar* from them.

Note, *Haar* in vulgar speaking and writing is used promiscually both with regard to men and women; but our best Authors apply it onely either to women, or to *Nouns* that are of the *Feminine gender*.

Sing.

Nom. *Zy* She.

Gen. *haarer* or *baars* of her.

Dat. *baar* or *aan baar* to her.

Acc. *baar* her.

Abl. *van baar* from her.

Plur.

Nom. *Zy* They.

Gen. *haarer* of them or theirs.

Dat. *aan baar*, or *baar* to them.

Acc. *baar* them.

Abl. *van baar* from them.

Severall of the following *Pronouns* are Masculine, Feminine and Neuter, as may be seen by the terminations.

Sing.

Nom. *Deez, deeze, dit* This.

Gen. *deezes* or *van deeze, van dit*, of this.

Dat.

To the Low-Dutch Language. 67

Dat. *deezen, deezet, aan deeze, aan dit*
to this.

Acc. *deezen, deeze, dit, this.*

Abl. *van deezen, van deeze, van dit,*
from this.

Plur.

Nom. *Deeze These.*

Gen. *deezet of these.*

Dat. *deezen or aan deeze to these.*

Acc. *deeze these.*

Abl. *van deeze from these.*

Sing.

Nom. *Die, dat, That.*

Gen. *dies, dier, van die, van dat, of that.*

Dat. *dien, aan die, aan dat, to that.*

Acc. *dien, dat, that.*

Abl. *van dien, van die, van dat, from that.*

Plur.

Nom. *Die Those, that.*

Gen. *dier or van die, of those.*

Dat. *aan die, to those.*

Acc. *die, those.*

Abl. *van die, from those.*

RELATIVES

Have reference to somewhat mentioned
before, as

Sing.

- Nom. *Het* or *'t zelve* It, the same.
Gen. *des zelfs*, its or of it.
Dat. *aan 't zelve* to it.
Acc. *het zelve* it.
Abl. *van 't zelve* from it.

Plur.

- Nom. *Dezelve*, They, the same.
Gen. *der zelve* of them or of the same.
Dat. *aan de zelve* to them.
Acc. *dezelve* them.
Abl. *aan de zelve* from them.

Sing.

- Nom. *Wie*, *wat*, Who, what.
Gen. *wiens*, *van wat*, whose, of what.
Dat. *wien*, *aan wien* or *aan wat*, to whom
or what.
Acc. *wien*, *wat*, whom, what.
Abl. *van wien* or *van wat*, from whom or
what.

Plur.

- Nom. *Wie*, *wat*, Who, what.

Gen.

Gen. *wier* whose.

Dat. *aan wien* or *wie* to whom.

Acc. *wie* whom.

Abl. *van wie* from whom.

Nota. *Wat* is oftentimes used in the Plural Number, as *Wat voor luyden zyn 't?* What people are they?

Sing.

Nom. *Welk, welke, 't welk* Which.

Gen. *welks, van welk,* of which.

Dat. *welken* or *aan welken, aan welke, aan 't welk,* to which.

Acc. *welken, welke, welk,* which.

Abl. *van welke, van welken, van welk,* from which.

Plur.

Nom. *Welke* which.

Gen. *welker* of which.

Dat. *aan welken* to which.

Acc. *welke* which.

Abl. *van welke,* from which.

Note. The Singular Number of *Welk* is divided into three *Genders*, but the Plural admits no variation.

P O S S E S S I V E S

Are such *Pronouns* as betoken some propriety that we enjoy or have right to; and are
 gene-

70 A Compendious Guide

generally of the *Masculine*, *Feminine*, and *Neuter gender*, after the same manner as the *Adjectives*, as

Sing.

Nom. *Myn*, *myne*, *myn*, My, mine.

Gen. *myns*, *mynes* or *myner*, *van myn*,
of my.

Dat. *mynen*, *aan myne*, *aan myn*, to my.

Acc. *mynen*, *myne*, *myn*, my.

Abl. *van mynen*, *van myne*, *van myn*,
from my.

Plur.

Nom. *Myne*, My, mine.

Gen. *myner*, *van myne*, of my.

Dat. *mynen*, *aan myne*, to my.

Acc. *myne* my.

Abl. *van myne* from my.

Thus is also Declined *Zyn*, his.

Sing.

Nom. *Ous*, *onze*, *ons*, Our, ours.

Gen. *onzes*, *onzer* or *van onze*, *van ons*,
of our.

Dat. *onzen*, *aan onze*, *aan ons*, to our.

Acc. *onzen*, *onze*, *ons*, our.

Abl. *van onzen*, *van onze*, *van ons*, from
our.

Plur.

to the Low-Dutch Language. 71

Plur.

- Nom. *Onze* Our, ours.
 Gen. *onzer, van onze*, of our.
 Dat. *onzen, aan onze*, to our.
 Acc. *onze*, our.
 Abl. *van onze*, from our.

Sing.

- Nom. *Uw, uwen, uw*, Thy, thine, or your.
 Gen. *uws, uwes* or *uwer*, of thy, or of your.
 Dat. *uwen, aan uwe, uw*, to thy, or to your.
 Acc. *uwen, uwe, uw*, thy, or your.
 Abl. *van uwen, van uwe, van uw*, from thy or your.

Plur.

- Nom. *Uwe* thy, thine, your.
 Gen. *uwer, ulieder*, of thy, or your, yours.
 Dat. *uwen, aan uwe*, to thy, or to your.
 Acc. *uws*, thy, or your.
 Abl. *van uwe*, from thy, or from your.

Sing.

- Nom. *Hun, hunne, bunnen*; and *haar, haare, haaren*, Their.
 Gen. *bunnes, buns*; and *haares, baars*, of their.
 Dat. *bunnen, aan bunne*; and *haaren, aan haare*, to their.

Acc.

72 A Compendious Guide

Acc. *bunnen, bunne, hun*; and *baaren, baare, haar*, their.

Abl. *van bunnen, van bunne, van hun*; and *van baaren, van baare, van haar*. from their.

Plur.

Nom. *Hunne* and *baare* Their.

Gen. *bunner* and *baarer*, or *van bunne* and *van baare*, of their.

Dat. *bunnen* or *aan hunne*, and *baaren* or *aan baare*, to their.

Acc. *bunne* and *baare* their.

Abl. *van bunne*, and *van baare*, from their.

Note. *Hun* is of the *Masculine* and *Neuter*, and *haar* properly of the *Feminine* gender; yet *baar, baare, &c.* are in common speech and vulgar writing also used as *Masculine*.

Some will use *Heur* for the *Feminine*, which is declined after the same manner.

The Declension of *Zelf* Self.

Sing.

Nom. *Ik zelf* or *zelve* I my self.

Gen. *myns zelfs* of my self.

Dat. *aan my zelven* to my self.

Acc. *my zelven* my self.

Abl. *van my zelven* from my self.

Plur.

Plur.

Nom. *Ons zelve*, Our selves.

Gen. *ons zelve*, *van ons zelven*, of our selves.

Dat. *ons zelven*, or *aan ons zelven*, to our selves.

Acc. *ons zelven*, our selves.

Abl. *van ons zelven*, from our selves.

Zichzelven Himself, ones self.

There are also *Indefinite Pronouns* that are declined as the *Adjectives*; and are 'as followeth.

Al, *alle* All.

Eenige, any, some.

Een iegelyk; every one.

Iemand, any one, any body, some body.

Niemand, no body, none.

Ander another.

Sommige some.

Zodaanig such.

Zulk such.

Zeker certain.

OF VERBS.

A *Verb* is a Part of speech signifying to *Be*, to *do*, or to *suffer*, as *ik ben* I am, *ik bemijn* I love; *ik word gebaat* I am hated. They

D

are

are divided into *Actives*, *Passives*, and *Neutrals*.

Actives betoken the doing of a thing, as *Onderwyzen* to Teach, *hooren* to hear, *lezen* to read.

Passives are such whereby a Person or thing is moved or some way affected, as *Onderweezen worden* to be taught, *veracht worden* to be despised.

Neutrals signify properly neither action nor passion, as *Vaaren* to be conveighed, *branden* to burn, *schynen* to shine, *ziek zyn* to be sick.

Verbs are *Personal* and *Impersonal*: *Personal*, as *Ik hoor* I hear, *gy hoort* thou hearest, *hy hoort* he heareth, *wy hooren* we hear, &c. *Impersonal*, as *Men hoort* One hears, *het regent* it rains.

Verbs are also *Conjugated* by several *Moods* and *Tenses*. But since I do not pretend to write a Grammar at large, I don't intend to give a particular description of those *Moods* and *Tenses*; because some *Examples* of *Conjugation* will sufficiently shew the use of them, and what they are. And since no *Dutch* word can be *Conjugated* without the help of some *Auxiliary Verbs*, I will make a beginning with the *Defective Verb* *Ik zal* I shall.

The INDICATIVE MOOD.

The *Present Tense*.

Sing.

Ik zal I shall.
gy zult thou shalt.
hy zal he shall.

Plur.

Wy zullen We shall.
gy lieden zult ye shall.
zy zullen they shall.

The *Preter-Imperfect Tense*.

Sing.

Ik zou or *zoude* I should.
gy zoudt thou shouldst.
hy zou or *zoude* he should.

Plur.

Wy zouden We should.
gylieden zoudt ye should.
zy zouden they should.

Note. This *Verb* hath also an *Infinitive Mood* which it wants in the English, as *Ik heb beloofd het te zullen doen*, I have promised that I'll do it. The like can be said of the

76 A Compendious Guide

Verbs *konnen*, *moeten* and *moogen*, which may be Englished, *To be able*, *to be forced*; and *to have leave*, or *to be permitted*. But in the *Indicative* they agree with the English, as *Ik kan* I can, *Ik moet* I must, *Ik mag* I may.

The *Conjugations* of these *Auxiliary Verbs* may be seen in my *English Grammar*: Yet it is to be noted that they are not so Defective in Dutch as in English: for since they have not onely the *Particles* of the *Present Tense*, as *Konnende*, *moetende*, *moogende*, but also those of the *Preter-perfect tense*, as *Gekonnen*, *gemoeten*, *gemoogen*, they take to them the *Auxiliar Verb hebben*, as *Ik heb gekonnen*, I have been able. *Ik heb gemoeten*, I was or have been forced, *Ik heb gemoogen*, I had leave, or I have been permitted.

The next *Auxiliar Verb* is *Hebben* to Have; which is Conjugated thus.

THE INDICATIVE MOOD.

The Present Tense.

Sing.

Ik heb I have.
gy hebt thou hast.
hy heeft he hath.

Plur.

Plur.

Wy hebben We have.
gy lieden hebt ye have.
zy hebben they have.

The *Preter-Imperfect.*

Sing.

Ik had I had.
gy had thou hadst.
hy had he had.

Plur.

Wy hadden We had.
gy lieden hadt ye had.
zy hadden they had.

The *Preter-perfect.*

Sing.

Ik heb gehad I have had.
gy hebt gehad thou hast had.
gy heeft gehad he hath had.

Plur.

Wy hebben gehad We have had.
gy lieden hebt gehad ye have had.
zy hebben gehad they have had.

The *Preter-pluperfect.*

Sing.

Ik had gehad I had had.
gy had gehadt thou hadst had.
hy had gehad he had had.

Plur.

Wy hadden gehad We had had.
gylieden hadt gehad ye had had.
zy hadden gehad they had had.

*The Future.**Sing.*

Ik zal hebben I shall have.
gy zult hebben thou shalt have.
hy zal hebben he shall have.

Plur.

Wy zullen hebben We shall have.
gylieden zult hebben ye shall have.
zy zullen hebben they shall have.

*The Indefinite Tense.**Sing.*

Ik zou hebben I should have.
gy zoudt hebben thou shouldest have.
hy zou hebben he should have.

Plur.

Wy zouden hebben We should have.
gylieden zoudt hebben ye should have.
zy zouden hebben they should have.

THE IMPERATIVE MOOD.

Sing.

Heb or *hebt gy* Have or have thou.
by hebbe or *laat hem hebben* let him have.

Plur.

Hebben wy or *laat ons hebben* Have we or let
us have.

hebt gy lieden have ye.
laat zy hebben let them have.

THE OPTATIVE OR SUBJUNCTIVE MOOD.

The Present and Imperfect Tense.

Sing.

Dat ik hadde That I had.
Dat gy had That thou hadst.
Dat hy hadde That he had.

Plur.

Dat wy hadden That we had.
Dat gylieden hadden That ye had.
Dat zy hadden That they had.

The Preter-perfect and Preter-pluperfect
Tense.

Sing.

Dat ik gehad hadde That I had had.

D 4

Dat

80 A Compendious Guide

Dat gy gehad hadt That thou hadst had.

Dat hy gehad had That he had had.

Plur.

Dat wy gehad hadden That we had had.

dat gylieden gehad hadden that ye had had.

Dat zy gehad hadden that they had had.

The *Futur.*

Sing.

Als ik hebben zal When I shall have.

als gy hebben zult when thou shalt have.

als hy hebben zal when he shall have.

Plur.

Als wy hebben zullen When we shall have.

als gylieden hebben zult when ye shall have.

als zy hebben zullen when they shall have.

The *Second Futur.*

Sing.

Als ik gehad zal hebben When I shall have
had.

als gy gehad zult hebben when thou shalt have
had.

als hy gehad zal hebben when he shall have
had.

Plur.

Als wy gehad zullen hebben When we shall
have had. *als*

to the Low-Dutch Language. 81

als gylieden gehad zult hebben when ye shall have had.

als zy gehad zullen hebben When they shall have had.

The Third Future.

Sing.

Schoon ik gehad zal hebben Thø I should have had.

schoon gy gehad zoudt hebben Thø thou shouldst have had.

schoon hy gehad zou hebben thø he should have had.

Plur.

Schoon wy gehad zouden hebben Thø we should have had.

schoon gylieden gehad zoudet hebben thø ye should have had.

schoon zy gehad zouden hebben thø they should have had.

The INFINITIVE MOOD.

Present. *Hebben* to have.

Past. *Gehad hebben* to have had.

Future. *Te zullen hebben* to have hereafter.

The Participles.

Present. *Hebbende* Having.

Past. *Gehad* Had.

D 5

The

The *Conjugation* of the Verb Substantive
Zyn or *Weezen* to be ; which is chiefly
 used to signify the *Passive*.

THE INDICATIVE MOOD.

The *Present Tense*.

Singular.

Ik ben I am.
gy bent or *zyt* thou art.
hy is he is.

Plural.

Wy zyn We are.
gylieden zyt ye are.
zy zyn they are.

The *Preter-Imperfect*.

Sing.

Ik was I was.
gy waart thou wast.
hy was he was.

Plur.

Wy waaren We were.
gylieden waart ye were.
zy waaren they were.

The *Preter-perfect*.

Sing.

Ik ben or *heb geweest* I have been.
gy bent or *hebt geweest* thou hast been.
hy is or *heeft geweest* he has been.

Plur.

Wy zyn or *hebben geweest* We have been.
gylieden zyt or *hebt geweest* ye have been.
zy zyn or *hebben geweest* they have been.

The *Preter-pluperfect*.

Sing.

Ik was or *had geweest* I had been.
gy waart or *had geweest* thou hadst been.
hy waar or *had geweest* he had been.

Plur.

Wy waaren or *hadden geweest* We had been.
gylieden waart or *had geweest* ye had been.
zy waaren or *hadden geweest* they had been.

The *Future*.

Sing.

Ik zal zyn or *weezen* I shall or will be.
gy zult zyn or *weezen* thou shalt or will be.
hy zal zyn or *weezen* he shall or will be.

Plur.

Wy zullen zyn or weezen We shall or will be.
gylieden zult zyn or weezen ye shall or
 will be.

zy zullen zyn or weezen they shall or will be.

THE IMPERATIVE MOOD.

Sing.

Wees gy Be thou.
dat by zy let him be.

Plur.

Zyn wy or laten wy zyn Be we or let us be.
weest or zyt gylieden be ye.
laat ze zyn let them be.

THE OPTATIVE OR SUBJUNCTIVE MOOD.

The Present Tense.

Sing.

Dat ik zy That I be.
dat gy zyt that thou beest.
dat by zy that he be.

Plur.

Dat wy zyn That we be.
dat gylieden zyt that ye be.
dat zy zyn that they be.

The

The *Preter-Imperfect*.

Sing.

Dat ik waar That I were.
dat gy waart that thou wert.
dat hy waare That he were.

Plur.

Dat wy waaren That we were.
dat gylieden waart that ye were.
dat zy waaren that they were.

The *Preter-perfect*.

Sing.

Dat ik geweest zy or hebbe That I have been.
dat gy geweest zyt or hebt that thou hast been.
dat hy geweest zy or heeft or hebbe that he
 hath been.

Plur.

Dat wy geweest zyn or hebben That we have
 been.
dat gylieden geweest zyt or hebt that ye have
 been.
dat zy geweest zyn or hebben that they have
 been.

The *Preter-pluperfect*.

Sing.

Als ik geweest waar or hadde When I had
 been.

86 A Compendious Guide

als gy geweest waart or badt when thou hast been.

als hy geweest waar or badde when he had been.

Plur.

Als wy geweest waaren or hadden When we had been.

Als gylieden geweest waart or badt when ye had been.

als zy geweest waaren or hadden when they had been.

The Future.

Sing.

Indien ik zyn or weezen zal If I shall or will be.

indien gy zyt or weezen zult if thou shalt or wilt be.

indien hy zyn or weezen zal if he shall or will be.

Plur.

Indien wy zyn or weezen zullen If we shall or will be.

indien gylieden zyn or weezen zult if ye shall or will be.

indien zy zyn or weezen zullen if they shall or will be.

The

The *Indefinite Tense.*

Sing.

Ik zou zyn or weezen I should be.
gy zoudt zyn or weezen thou shouldest be.
hy zoud zyn or weezen he should be.

Plur.

Wy zouden zyn or weezen We should be.
gylieden zoudt zyn or weezen ye should be.
zy zouden zyn or weezen they should be.

THE INFINITIVE MOOD.

Present. *Zyn or weezen* To be.

Past. *Geweest te zyn or hebben* To have
 been.

Future. *Te zullen zyn or weezen* To be hereafter.

The *Participle.*

Present. *Zynde or weezende* Being.

Past. *Geweest zynde or hebbende* Having
 been.

The next *Auxiliar Verb* is *Worden* or *werden*, of which the proper signification is *to become* or *grow*, as *Wys worden* to *Become* wise. *Vet worden* to *Grow* fat: But it being generally used to express the *Passive*, it may be also English'd *to be*, as *Bemind worden* to *Be*

88. A Compendious Guide.

Be beloved. Yet a clear distinction may be seen in *Ziek zyn* to Be sick, and *Ziek worden* to Grow sick; *Ik ben ziek* I am sick, *Ik werd ziek* I grew sick.

The Conjugation of *Worden* is as followeth.

The INDICATIVE MOOD.

The Present tense.

Sing.

Ik word or *werd* I become or I am.
gy wordt thou becomest or thou art.
by wordt he becomes or he is.

Plur.

Wy worden We become or are.
gylieden wordt ye become or are.
zy worden they become or are.

The Preter-Imperfect.

Sing.

Ik wierd I became or was.
gy wierdt thou becamest or wast.
by wierdt he became or was.

Plur.

Wy wierden We became or were.
gylieden wierdt ye became or were.
zy wierden they became or were.

The

to the Low-Dutch Language. 89

The Preter-perfect. *Ik ben geworden* I am become or I have been, &c.

The Preter-pluperfect. *Ik was geworden* I was become or I had been, &c.

The Future.

Sing.

Ik zal worden I shall become or be.

gy zult worden thou shalt become or be.

hy zal worden he shall become or be.

Plur.

Wy zullen worden We shall become or be.

gylieden zult worden ye shall become or be.

zy zullen worden they shall become or be.

The IMPERATIVE MOOD.

Sing.

Word gy Be thou,

dat hy worde let him become.

Plur.

Worden wy Let us become.

wordt gylieden become ye.

dat zy worden let them become.

The OPTATIVE or SUBJUNCTIVE MOOD.

The Present tense. *Dat ik worde* That I become or be, &c.

The

90 A Compendious Guide

The Preter-Imperfect. *Dat ik wierde* that I became or was, &c.

The Preter-perfect and Plu-perfect. *Toen ik geworden was* When I was become or had been, &c.

The Future. *Als ik worden zal* When I shall become or be, &c.

The second Future. *Indien ik worden zou* If I should become or be, &c.

THE INFINITIVE MOOD.

Worden or *werden* to Become, grow, wax, be.

The Participles.

Wordende Becoming.

Geworden Become.

I'll proceed now to the *Conjugation* of an *Active* and *Passive Verb*, whereby the necessary use of the foregoing *Auxiliar Verbs* will be seen; not intending to trouble my Reader, as some have done, with a Story of four Conjugations, according to the Latin: for since the variation consists chiefly in the *Preter-Imperfect Tense*, all Verbs may be brought well enough to one Conjugation; besides, even that variation is not so regular, that generall Rules sufficiently can be given: for the words *Hoopen* to Hope, *koopen* to buy, *loopen*

to the Low-Dutch Language. 91

loopen to run, sound all alike, and yet they differ mightily in the *Preter-Imperfect*, as *Ik hoopte* I hoped, *Ik kóft* I bought, *Ik liep* I ran. Likewise, *Zweeten* to sweat, *meetten* to measure, *weeten* to know, whose *Preter-Imperfect* is, *Ik zweette* or *zweestede* I did swet, *Ik mat* I measured, *Ik wist* I knew. And therefore the easiest way will be to learn those variations by a frequent and attentive reading, and dayly speaking if one has occasion to converse among the Dutch. But I shall set down an Example of the Regular Verb *Leeren* to Learn and to teach.

The INDICATIVE MOOD.

The Present Tense.

Singular.

Ik leer I learn or teach.

gy leert thou learnst.

hy leert he learns.

Plural.

Wy leeren We learn.

gylieden leert ye learn.

zy leeren they learn.

The *Preter-Imperfect*.*Sing.*

Ik leerde I learned.
gy leerde thou learnedst.
hy leerde he learned.

Plur.

Wy leerden We learned.
gylieden leerdes ye learned.
zy leerden they learned.

The *Preter-perfect*.*Sing.*

Ik heb geleerd I have learned.
gy hebt geleerd thou hast learned.
hy heeft geleerd he hath learned.

Plur.

Wy hebben geleerd We have learned.
gylieden hebt geleerd ye have learned.
zy hebben geleerd they have learned.

The *Preter-pluperfect*.*Sing.*

Ik had geleerd I had learned.
gy had geleerd thou hadst learned.
hy had geleerd he had learned.

Plur.

Plur.

Wy hadden geleerd We had learned.
gylieden hadt geleerd ye had learned.
zy hadden geleerd they had learned.

The *Future.*

Sing.

Ik zal leeren I shall learn.
gy zult leeren thou shalt learn.
hy zal leeren he shall learn.

Plur.

Wy zullen leeren We shall learn.
gylieden zult leeren ye shall learn.
zy zullen leeren they shall learn.

The *Indefinite Tense* or *Second Future.*

Sing.

Ik zou leeren I should learn.
gy zoud leeren thou shouldest learn.
hy zou leeren he should learn.

Plur.

Wy zouden leeren We should learn.
gylieden zoudt leeren ye should learn.
zy zouden leeren they should learn.

The IMPERATIVE MOOD.

Sing.

Leer or *leer gy* Learn or learn thou.
dat by leere let him learn.

Plur.

Leeren wy Let us learn.
leert gy lieden learn ye.
dat zy leeren let them learn.

The OPTATIVE OR SUBJUNCTIVE MOOD.

The *Present Tense.**Sing.*

Dat ik leere That I learn.
dat gy leert that thou learnest.
dat by leere that he learns.

Plur.

Dat wy leeren That we learn.
dat gy lieden leeret that ye learn.
dat zy leeren that they learn.

The *Preter-Imperfect.**Sing.*

Dat ik leerde That I learned.
dat gy leerde that thou learnedst.
dat by leerde that he learned.

Plur.

to the Low-Dutch Language. 95

Plur.

Dat wy leerden That we learned.

dat gylieden leerdet that ye learned.

dat zy leerden that they learned.

The Preter-perfect.

Sing.

Hoewel ik geleerd heb Thô I have learned.

hoewel gy geleerd hebt thô thou hast learned.

hoewel hy geleerd heeft thô he hath learned.

Plur.

Hoewel wy geleerd hebben Thô we have learned.

hoewel gylieden geleerd hebt thô ye have learned.

hoewel zy geleerd hebben thô they have learned.

The Preter-pluperfect.

Sing.

Indien ik geleerd had if I had learned.

indien gy geleerd had If thou hadst learned.

indien hy geleerd had If he had learned.

Plur.

Indien wy geleerd hadden If we had learned.

indien gylieden geleerd hadt if ye had learned.

indien zy geleerd hadden if they had learned.

The

The *Future*.*Sing.*

Als ik leeren zal When I shall learn.
als gy leeren zult when thou shalt learn.
als by leeren zal when he shall learn.

Plur.

Als wy leeren zullen When we shall learn.
als gylieden leeren zult when ye shall learn.
als zy leeren zullen when they shall learn.

The *Second Future*.*Sing.*

Toen ik leeren zou When I should learn.
toen gy leeren zoudt when thou shouldst
 learn.
toen by leeren zou when he should learn.

Plur.

Toen wy leeren zouden When we should
 learn.
toen gylieden leeren zoudet when ye should
 learn.
toen zy leeren zouden when they should learn.

The *Third Future*.*Sing.*

Als ik geleerd zal hebben When I shall have
 learned.

Als

to the Low-Dutch Language. 97

Als gy geleert zult hebben when thou shalt have learned.

Als hy geleerd zal hebben when he shall have learned.

Plur.

Als wy geleerd zullen hebben When we shall have learn'd.

Als gylieden geleerd zult hebben when ye shall have learn'd.

Als gy geleerd zullen hebben when they shall have learn'd.

The fourth Future.

Schoon ik geleerd zou hebben Tho I should have learned, &c.

THE INFINITIVE MOOD.

Present. *Leeren* to Learn.

Past. *Geleerd hebben* to Have learned.

Future. *Te zullen leeren* To learn hereafter.

The Part ciples.

Present. *Leerende* Learning.

Past. *Geleerd* Learned or learn'd, or taught.

Future. *Zullende leeren* Being to learn hereafter.

E

Here

Here follows the Passive Verb.

The INDICATIVE MOOD.

The *Present Tense*.

Singular.

Ik word geleerd I am taught.
gy wordt geleerd thou art taught.
by wordt geleerd he is taught.

Plural.

Wy worden geleerd We are taught.
gylieden wordt geleerd ye are taught.
zy worden geleerd they are taught.

Note. If we use the Verb *Ik ben* instead of *ik word*, it generally quite alters the signification; for to say *Hy is geleerd*, is as much, as *he is a learned man*, or *he is a Schollar*.

Sing.

Ik ben geleerd I am learned or I am taught.
gy bent geleerd thou art learned.
by is geleerd he is learned.

Plur.

Wy zyn geleerd We are learned or taught.
gylieden zyt geleerd ye are learned.
zy zyn geleerd they are learned.

The

The *Preter-Imperfect*.

Sing.

Ik wierdt geleerd I was taught, or became
learned

gy wierdt geleerd thou wast taught.

hy wierdt geleerd he was taught.

Plur.

Wy wierden geleerd We were taught.

gylieden wierdt geleerd ye were taught.

zy wierden geleerd they were taught.

The *Preter-perfect*.

Sing.

Ik ben geleerd geweest I have been taught.

gy bent geleerd geweest thou hast been taught.

hy is geleerd geweest he hath been taught.

Plur.

Wy zyn geleerd geweest We have been taught.

gylieden zyt geleerd geweest ye have been
taught.

zy zyn geleerd geweest they have been taught.

The *Preter-pluperfect*.

Sing.

Ik was geleerd geweest I had been taught.

gy waart geleerd geweest thou hadst been
taught.

E 2

hy

100 A Compendious Guide

Hy was geleerd geweest he had been taught.

Plur.

Wy waaren geleerd geweest We had been taught.

gylieden waart geleerd geweest ye had been taught.

zy waaren geleerd geweest they had been taught.

The *Future.*

Sing.

Ik zal geleerd worden I shall be taught or become learned.

gyzult geleerd worden thou shalt be taught or become learned.

hy zal geleerd worden he shall be taught or become learned.

Plur.

Wy zullen geleerd worden We shall be taught or become learned.

gylieden zult geleerd worden ye shall be taught or become learned.

zy zullen geleerd worden they shall be taught or become learned.

The *Second Future.*

Ik zou geleerd worden I should be taught, &c.
The

The IMPERATIVE MOOD.

Sing.

Wordt geleerd Be taught or become learned.
dat hy geleerd worde Let him be taught or become learned.

Plur.

Wordt gylieden geleerd Be ye taught or become ye learned.
dat zy geleerd worden Let them be taught or become learned.

The OPTATIVE or SUBJUNCTIVE MOOD.

Sing.

Dat ik geleerd worde That I be taught.
dat gy geleerd wordt that thou beest taught.
dat hy geleerd worde that he be taught.

Plur.

Dat wy geleerd worden That we be taught.
dat gylieden geleerd wordet that ye be taught.
dat zy geleerd worden that they be taught.

The Preter-Imperfect.

Dat ik geleerd wierde That I were taught, &c.

The Preter-perfect.

Indien ik geleerd ben geweest If I have been taught or learned, &c.

The *Preter-pluperfect*.

Had ik geleerd geweest, or zo ik geleerd geweest had, If I had been taught or learned, &c.

The *Future*.

Als ik geleerd zal worden When I shall be taught, &c.

The *Second Future*.

Indien ik geleerd zou worden If I should be taught or become learned, &c.

The *Second Future*.

Als ik geleerd zal geworden zyn When I am grown learned, &c.

The *Fourth Future*.

Indien ik geleerd zou geworden zyn If I should have been taught, &c.

THE INFINITIVE MOOD.

Present. *Geleerd worden* to Be taught, to become learned.

Past. *Geleerd geworden* Become learned.

Future. *Geleerd te zullen worden* To be taught hereafter.

The

The *Participles*.

Present. *Geleerd*, Taught, learned. *Geleerd wordende* Being taught.

Past. *Geleerd geworden zynde* Having been taught or being become learned.

Future. *Zullende geleerd worden* Being to be taught or to become learned hereafter.

According to this *Conjugation* all other *Verbs* may be conjugated; if it be but observed that the *Preter-Imperfect Tense* of severall *Verbs* differs variously: for tho' the adding of the termination [*de*] to the *Present tense* seems to be the most regular way of forming the *Preter-Imperfect*, as *Ik leer*, I learn or teach, *Ik leerde* I learned or taught; yet a great many *Verbs* form the *Preter-Imperfect* otherwise, as will be shewn with examples. And the *Present tense* is formed from the *Infinitive* by omitting the termination *en* or *n*, as *Hooren* to Hear, *Ik hoor* I hear; *Deelen* to divide, *Ik deel* I divide; *Gelooven* to believe, *Ik geloof* I believe; *Leeven* to live, *Ik leef* I live; *Leezen* to read, *Ik lees* I read; *Beminnen* to love, *Ik bemin* I love; *Klappen* to knock, *Ik klóp* I knock; *Vatten* to take, *ik vat* I take, *Verróten* to rot, *ik verrót* I rot; *Snyden* to cut, *ik snyd* or *sny* I cut; *Doen* to do, *ik doe* I do; *Gaan* to go, *ik gaa* I go; *Staan* to stand, *ik staa* I stand, &c.

- I. The most Regular way of forming the *Preter-Imperfect Tense* is, as hath been said already: by adding *ae* to the *Present Tense*, as

Ik adem I breath.

Ik ademde I breathed.

Geademd Breathed.

Ademen to Breath.

ik anker I anchor.

ik ankerde I anchored.

geankerd anchored.

ankeren to anchor.

ik baar I bear

ik baarde I brought forth.

gebaard born.

baaren to bear, bring forth.

ik bouw I build.

il bouwde I builded.

gebouwd builded.

bouwen to build.

ik cyfer I cipher.

ik cyferde I did cipher.

gecyferd ciphered.

cyferen to cipher.

ik daal I descend.

ik daalde I descended.

gedaald descended.

daalen to descend.

ik

Ik derf I want.

ik derfde I wanted.

gederft wanted.

derven to want.

ik dien I serve.

ik diende I served.

gediend served.

dienen to serve.

ik eer I honour.

ik eerde I honoured.

geëerd honoured.

eeren to honour.

ik eyndig I finish.

ik eyndigde I finished.

geeyndigd finished.

eyndigen to finish.

ik erf I inherit.

ik erfde I inherited.

geërfd inherited.

erven to inherit.

ik faameroof I defame.

ik faameroofde I defamed.

gefaameroofd defamed.

faamrooven to defame.

ik flikker I glitter.

ik flikkerde I glittered.

geflikkerd glittered.

flikkeren to glitter.

ik gier I squeak.

ik gierde I squeaked.

Gegierd squeaked.

gieren to squeak.

Ik graauw I snarl.

ik graauwde I snarled.

gegraauwd snarled.

graauwen to snarl.

ik handel I deal.

ik handelde I dealt.

gehandeld dealt.

handelen to deal.

ik huur I hire.

ik huurde I hired.

gehuurd hired.

huuren to hire.

ik jammer I lament.

ik jammerde I lamented.

gejammerd lamented.

jammeren to lament.

ik kaauw I chew.

ik kaauwde I chewed.

gekaauwd chewed.

kaauwen to chew.

ik klaag I complain.

ik klaagde I complained.

geklaagd complained.

klaagen to complain.

Ik leef I live.

ik leefde I lived.

geleefd lived.

leeven to live.

Ik louter I refine.

ik louterde I refined.

gelouterd refined.

louteren to refine.

ik mazel I have the measles.

ik mazelde I had the measles.

gemazeld had the measles.

mazelen to have the measles.

ik moedig I encourage.

ik moedigde I encouraged.

gemoedigd encouraged.

moedigen to encourage.

ik nader I approach.

ik naderde I approached.

genaderd approached.

naderen to approach.

ik niez I sneeze.

ik niesde I sneezed.

geniesd sneezed.

niezen to sneeze.

ik oordeel I judge.

ik oordeelde I judged.

geoordeeld judged.

oordeelen to judge.

ik ordineer I order.

ik ordineerde I ordered.

geordineerd ordered.

ordineeren to order.

ik pel I peel.

ik pelde I peeled.

Gepeld peeled.

pellen to peel.

Ik plonder I plunder.

ik plonderde I plundered.

geplonderd plundered.

plonderen to plunder.

ik queel I make melody.

ik queelde I made melody.

gequeeld made melody.

queelen to make melody.

ik quyn I languish.

ik quynde I languished.

gequynd languished.

quynen to languish.

ik rammel I rattle.

ik rammelde I rattled.

gerammeld rattled.

rammelen to rattle.

ik reken I count.

ik rekende I counted.

gerekend counted.

rekenen to count.

ik scheur I tear.

ik scheurde I tore.

gescheurd torn.

scheuren to tear.

ik sluymmer I slumber.

ik sluymmerde I slumbered.

gesluymmerd slumbered.

sluymmeren to slumber.

Ik

Ik tem I tame.

ik temde I tamed.

getemd tamed.

temmen to tame.

ik tuymel I tumble.

ik tuymelde I tumbled.

getuymeld tumbled.

tuymelen to tumble.

ik vloei I flow.

ik vloeiide I flowed.

gevloeid flown.

vloeijen to flow.

ik vrees I fear.

ik vreesde I feared.

gevreesd feared.

vreezen to fear.

ik waag I venture.

ik waagde I ventured.

gewaagd ventured.

waagen to venture.

ik woon I dwell.

ik woonde I dwelled.

gewoond dwel'd.

woonen to dwell.

ik yl I hasten.

ik ylde I hastened.

geylid hastened.

ylen to hasten.

ik yver I am zealous.

ik yverde I was zealous.

Geyverd been zealous.

yveren to be zealous.

ik zaai I sow.

ik zaaide I sowed.

gezaaid sown.

zaaijen to sow.

ik zegel I seal.

ik zegelde I sealed.

gezegeld sealed.

zégelen to seal.

To these may be added.

Ik jaag I hunt.

ik jaagde and *joeg* I hunted.

gejaagd hunted.

jaagen to hunt.

ik vraag I ask.

ik vraagde and *vroeg* I asked.

gevraagd asked.

vraagen to ask.

ik raad I counsel.

ik raadde and *ried* I counseled.

geraaden counseled.

raaden to counsel.

II. The next variation is when *te* is added to the *Present Tense*, as

Ik buk I stoop down.

Ik bukte I stooped.

gebukt stooped.

bukken to stoop.

Ik doop I dip.

ik doopte I dipped.

gedoopt dipped.

doopen to dip.

ik druk I press.

ik drukte I pressed.

gedrukt pressed.

drukken to press, print.

ik eysch I demand.

ik eyschte I demanded.

geeyischt demanded.

eyschen to demand.

ik fóp I jeer.

ik fóppte I jeered.

gefópt jeered.

fóppen to jeer.

ik gis I guess.

ik giste I guessed.

gegist guessed.

gissen to guess.

ik bink I halt.

ik binkte I halted.

gebinkt halted.

binken to halt.

ik hoop I hope.

ik hoopte I hoped.

gehoopt hoped.

Floer

Hoopen to hope.

Het jeukt it itcheth.

bet jeukte it did itch.

gejeukt itched.

jeuken to itch.

ik jók I jest.

ik jókte I jested.

gejókt jested.

jókken to jest.

ik kef I yelp.

ik kefte I yelped.

gekeft yelped.

keffen to yelp.

ik kap I chop.

ik kapte I chopped.

gekapt chopped.

kappen to chop.

ik lesch I quench.

ik leschte I quenched.

gelescht quenched.

lesschen to quench.

ik merk I note.

ik merkte I noted.

gemerkt noted.

merken to note.

ik naak I approach.

ik naakte I approached.

genaakt approached.

naaken to approach.

ik oogst I reap.

Ik

to the Low-Dutch Language. 113

Ik oogste I reaped.

geogst reaped.

oogsten to reap.

ik pas I fit.

ik paste I fitted.

gepast fitted.

passen to fit.

ik predik I preach.

ik predikte I preached.

gepredikt preached.

prediken to preach.

ik queek I cherish.

ik queekte I cherished.

gequeekt cherished.

queeken to cherish.

ik quets I wound.

ik quetste I wounded.

gequetst wounded.

quetsen to wound.

ik raak I touch.

ik raakte I touched.

geraakt touched.

raaken to touch.

Ik schimp I scoff.

ik schimpte I scoffed.

geschimpt scoffed.

schimpen to scoff.

Ik tróts I defy.

ik trótsste I defied.

getrótsst defied.

Trot-

Trótsen to defy.

Ik vifch I fish.

ik vifchte I fished.

gevifcht fished.

vifchen to fish.

ik vloek I curse.

ik vloekte I cursed.

gevloekt cursed

vloeken to curse.

ik wensch I wish.

ik wenschte I wished.

gewenschte wished.

wenschen to wish.

ik yk I affize.

ik ykte I affized:

geykt affized.

-yken to affize.

ik zeep I fope.

ik zeepte I foped.

gezeept foped.

zeepen to fope.

ik zwik I fway.

ik zwikte I fwayed.

gezwikt fwayed.

zwikken to fway.

ik zwets I boast.

ik zwetste I boasted.

gezwetst boasted.

zwetsen to boast.

To These may be added.

Ik lach I laugh.

ik lachte and *loeg* I laughed.

gelacht and *gelachgen* laughed.

lachgen to laugh.

ik tref I hit.

ik trefte and *trof* I hitted.

getreft and *getroffen* hitted.

treffen to hit.

III. The third variation is of Verbs that end in the *Present Tense*, in *d* or *t*, whose *Preter-Imperfect* is made either by doubling those letters, thus *dde* or *tt*, or by adding *ede* to the *Present Tense*, as

Ik antwoord I answer.

ik antwoordde or *antwoordede* I answered.

geantwoord answered.

ik acht I esteem.

ik achtte or *achttede* I esteemed.

geacht esteemed.

ik bloed I bleed.

ik bloedde or *bloedede* I bled.

gebloed bled.

ik boet I make amends.

ik boette or *boetede* I made amends.

geboet, made amends, satisfied.

Ik dood I kill.

ik doodde or *doodede* I killed.

gedood killed.

ik fluyt I whistle.

ik fluytte or *fluytede* I whistled.

gefluyt whistled.

ik groet I salute.

ik groette or *groetede* I saluted.

gegroet saluted.

ik hoed I take heed.

ik hoedde or *hoedede* I took heed.

gehoed taken heed.

ik haat I hate.

ik haatte or *haatede* I hated.

gehaat hated.

ik jagt I make haste.

ik jagtte or *jagtede* I made haste.

gejagt made haste.

ik kleed I cloth.

ik kleedde or *kleedede* I clothed.

gekleed clothed.

ik knót I cut off.

ik knótte or *knóttede* I did cut off.

geknót, cut off, maimed.

ik laad I load.

ik laadde or *laadede* I loaded.

gelaaden, loaden, laden.

ik lust I lust.

ik luste or *lustede* I lusted.

gelust lusted.

Ik myd I avoid.

ik mydde or *mydede* I avoided.

gemyd avoided.

ik muyt I rebell.

ik muytte or *muytete* I rebelled.

gemuyt rebelled.

ik nood I invite.

ik noodde or *noodigde* I invited.

genood invited.

ik net I make wet.

ik nette or *nettede* I made wet.

genét made wet.

ik pacht I farm.

ik pachtte or *pachtete* I farmed.

gepacht farmed.

ik quist I squander.

ik quistte or *quistete* I squandered.

gequist squandered.

ik red I retrieve

ik redde or *reddede* I retrieved.

geréd retrieved.

ik rust I rest.

ik rustte or *rustete* I rested.

gerust rested.

ik smeed I forge.

ik smeedde or *smeedede* I forged.

gesmeed forged.

ik schat I prize.

ik schatte or *schattete* I prized.

geschat prized.

Ik

118 • A Compendious Guide

Ik troost I console.

ik troostte or *troostede* I consoled.

getroost consoled.

ik uyt I utter.

ik uytte or *uytede* I uttered.

geuyt uttered.

ik voed I feed.

ik voedde or *voedede* I fed.

gevoed fed.

ik vast I fast.

ik vastte or *vastede* I fasted.

gevast fasted.

ik wied I weed.

ik wiede or *wiedede* I weeded.

gewied weeded.

ik wacht I wait.

ik wachte or *wachtede* I waited.

gewacht waited.

ik zift I sift.

ik ziftte or *ziftede* I sifted.

gezift sifted.

ik zucht I sigh.

ik zuchtte or *zuchtede* I sighed.

gezucht sighed.

ik zweet I sweat.

ik zwette or *zweetede* I sweated.

gezweed sweated.

IV. The fourth variation is of Verbs where they of the *Present Tense* is changed into *ee* to form the *Præter-Imperfect*, to which *ge* being prefixed and *en* added to the termination, the *Præter-Imperfect Participle* is made: Of this sort are

Ik byt I bite.

ik beet I did bite.

gebeeten bitten.

byten to bite.

ik blyf I remain.

ik bleef I remained.

gebleeven remained.

blyven to remain.

Ik dryf, I drive, float.

ik dreef I drove.

gedreeven, driven, floated.

dryven, to drive, float.

ik glyd I slide.

ik gleeed I did slide.

gegleeden slid.

glyden to slide.

ik gryp I catch.

ik greep I caught.

gegreepen caught.

grypen to catch.

ik kryg I get.

ik kreeg I got.

Gekreegen gotten.

krygen to get.

ik kryt I cry.

ik kreet I cried.

gekreeten cry'd.

kryten to cry.

ik kyk I look.

ik keek I looked.

gekeeken looked.

kyken to look.

ik kyf I chide.

ik keef I chided.

gekeeven chidden.

kyven to chide.

ik lyd I suffer.

ik leed I suffered.

geleeden suffered.

lyden to suffer.

ik nyg I incline.

ik neeg I inclined.

geneegen or *genygd* inclined.

nygen to incline, &c.

ik nyp I pinch.

ik neep I pinched.

geneepen pinched.

nypen to pinch.

ik prys I praise.

ik prees I praised.

gepreezen praised.

pryzen to praise.

ik quyt I acquit.

ik queet I acquitted.

gequeeten acquitted.

quyten to acquit.

ik ryd I ride.

ik reed I did ride.

gereeden ridden.

ryden to ride.

ik ryg I lace.

ik reeg I laced.

gereegen laced.

rygen to lace.

ik rys I rise.

ik rees I rose.

gereezen risen.

ryzen to rise.

ik ryt I tear.

ik reet I tore.

gereeten torn.

ryten to tear.

ik schryf I write.

ik schreef I wrote.

geschreeven written.

schryven to write.

ik schyn I shine.

ik scheen I did shine.

gescheenen shined.

schynen to shine.

ik slyt I wear off.

ik sleet I wore off.

Gesleeten worn off.

slyten to wear off.

Ik smyt I fling.

ik smheet I flung.

gesmeeten flung.

smyten to fling.

ik stryd I fight.

ik streed I fought.

gestreeden fought.

stryden to fight.

ik styg I mount up.

ik steeg I mounted up.

gesteegen mounted up.

stygen to mount up.

ik vryf I rub.

ik vreef I rubbed.

geveeven rubbed.

vryven to rub.

ik wyk I retreat.

ik week I retreated.

geweeken retreated.

wyken to retreat.

ik wys I shew.

ik wees I shewed.

geweezen shewed.

wyzen to shew.

ik wyt I impute.

ik weet I imputed.

geweeten imputed.

wyten to impute.

Ik zwym I swoon.
ik zweem I swooned.
but the Preter-perfect is
bezwynd swooned.

From these are excepted.

ik byg I pant.
ik bygde I panted.
gehygd panted.
hygen to pant.
ik bys I hoise.
ik byste I hoised.
gebyst hoised.
byssen to hoise.
ik krysch I cry.
ik kryschte I cry'd.
gekryscht cried.
kryschten to cry.
ik kryg I warr.
ik krygde I warred.
gekrygd warred.
krygen to warr.
ik lyn I line.
ik lynde I lined.
gelynd lined.
lynen to line, rule.
ik lym I glue.
ik lymde I glued.
gelymd glued.
lymen to glue.

124 A Compendious Guide

Ik myd I avoid.
ik mydde I avoided.
gemyd avoided.
myden to avoid.

ik myn I mine.
ik mynde I mined.
gemynd mined.
mynen to mine.

ik gyp I pipe.
ik pypte I piped.
gepypt piped.
pypen to pipe.

ik rym I rime.
ik rymde I rimed.
gerymd rimed.
rymen to rime.

ik twyn I twine.
ik twynde I twined.
getwynd twined.
twynen to twine.

ik vyl I file.
ik vylde I filed.
gevyld filed.
vylen to file.

V. The fifth variation is when *uy* of the *Present Tense* is changed into *oo* in the *Preter-Imperfect*, as

Ik buyg I bow.
ik boog I bowed.

Ge-

Geboogen bowed.

buygen, to bow.

Ik druyp I drop.

ik droop I dropped.

gedroopen dropped.

druypen, to drop, drip.

Ik duyck I dive.

ik dook I dived.

gedooken dived.

duyken, to dive, stoop.

ik kruyp I creep.

ik kroop I crept.

gekroopen crept.

kruypen, to creep.

ik luyk I shut.

ik look I did shut.

gelooken shut.

luyken, to shut.

ik ruyk I smell.

ik rook I smelt.

gerooken smelt.

ruyken, to smell.

ik schuyf I draw or push.

ik schoof I drew or pushed.

geschooven drawn or pushed.

schuyven, to draw, push.

ik snuyt I snuff.

ik snoot I snuffed.

gesnooten snuffed.

snuyten to snuff or blow the nose.

- Ik sluyt* I lock.
ik sloot I locked.
geslooten locked.
sluyten, to lock, shut.
ik stuyf I bedust.
ik stoof I bedusted.
gestooven bedusted.
stuyven, to bedust.
ik zuyg I suck.
ik zoog I sucked.
gezoogen sucked.
zuigen to suck.
ik zuyp I tiple.
ik zoop I tiple.
gezoopen tiple.
zuypen to tiple.

From these are excepted:

- Ik buyl* I bolt.
ik buylde I bolted.
gebuyld bolted.
buylen to bolt.
ik buys I houze.
ik buysde I honzed.
gehuysd houzed.
buyzen to houze.
ik huyl I howl.
ik huylde I howled.
gehuyl howled.
buylen to howl.

Ik kuyp I coop.

ik kuypte I cooped.

gekuypt cooped.

kuypen to coop.

ik pruyl I fret.

ik pruylde I fretted.

gepruylde fretted.

pruylen, to fret, grumble.

bet puylt it swells.

bet puylde it did swell.

gepuylde changed.

puylen to swell.

ik ruyl I change.

ik ruylde I changed.

geruylde changed.

ruylen to change.

ik ruym I make room.

ik ruymde I made room.

geruymde made room.

ruymen to make room.

bet ruyscht it purls.

bet ruyschte it purled.

geruyscht purled.

ruyschen to purle.

ik spuyt I spout.

ik spuytte I spouted.

gespuyt spouted.

spuyten to spout.

ik stuyt I bounce or stop.

ik stuytte I bounced.

Gestuyt bounced.

stuyten to bounce, stop.

ik suys I buzzed.

ik suysde I buzzed.

gesuysd buzzed.

suysen to buzz.

ik wuyf I waft.

ik wuyfde I wafted.

gewuyfd wafted.

wuyven to waft.

Note. *Kluyven* to pick a bone, and *schuy-
len* to shelter, have *kluyfde* or *kloof*, and
gekluyfd or *gekloven*: and *schuyld* or *school*,
and *geschuyld* or *geschoolen*.

VI. The sixth variation is of *Verbs* that change in into on, as

ik bind I bind.

ik bond I bound.

gebonden bound.

binden to bind.

ik blink I shine.

ik blonk I did shine.

geblonken shined.

blinken to shine.

ik ding I cheapen.

ik dong I cheapened.

gedongen cheapened.

dingen to cheapen.

Ik drink I drink.

ik dronk I drunk.

gedronken drunk.

drinken to drink.

ik dwing I force.

ik dwong I forced.

gedwongen forced.

dwingen to force.

ik klink I sound.

ik klonk I sounded.

geklonken sounded.

klinken to sound.

ik spin I spin.

ik spon I spun.

gesponnen spun.

spinnen to spin.

ik spring I leap.

ik sprong I leapt.

gesprongen leapt.

springen to leap.

ik stink I stink.

ik stonk I stunk.

gestonken stunk.

stinken to stink.

ik vind I find.

ik vond I found.

gevonden found.

vinden to find.

ik win I gain.

ik won I gained.

130 A Compendious Guide

Gewonnen gained.

winnen to gain.

Ik wond I wind.

ik wond I wound.

gewonden wound.

winden to wind.

ik wring I wring.

ik wrong I wrung.

gewrongen wrung.

wringen to wring.

ik zing I sing.

ik zong I sung.

gezongen sung.

zingen to sing.

ik zink I sink.

ik zonk I sunk.

gezonken sunk.

zinken to sink.

To these may be added.

Ik glim I glow.

ik glom I glowed.

geglommen glowed.

glimmen to glow, or pale.

ik klim I climb.

ik klom I climbed.

geklommen climbed.

klimmen to climb.

ik krimp I shrink.

ik kromp I shrank.

Ge

Gekrompen shrunk.
krimpen to shrink.

VII. The seventh variation is when *ie* is
changed into *oo*, as

Ik bedrieg I cheat.
ik bedroog I cheated.
bedroogen cheated.
bedriegen to cheat.

ik geniet I enjoy.
ik genoot I enjoyed.
genooten enjoyed.
genieten to enjoy.

ik giet I powr.
ik goot I powred.
gegooten powred.
gieten to powr.

ik kies I chuse.
ik koos I chose.
gekoozen chosen.
klezen to chuse.

ik lieg I lie.
ik loog I lyed.
geloogen lyed.
liegen to lie.

ik schiet I shoot.
ik schoot I shot.
geschooten shot.
schieten to shoot.

ik vlied I fly.

132 A Compendious Guide.

Ik vlood I fled.

gevlouden fled.

vlieden to fly.

Ik vlieg I flie.

ik vloog I flew.

gevloogen flown.

vliegen to flie.

het vriest it freezeth.

het vroom it froze.

gevrooren frozen.

vriezen to freeze.

ik verlies I loose.

ik verloor I lost.

verlooren lost.

verliezen to loose.

ik bied I bid or proffer.

ik bood I bad.

gebuoden bidden.

bieden, to bid, proffer.

ik zied I boil.

ik zood I boiled.

gezooden boiled.

zieden to boil.

From these are excepted.

Ik nies I sneeze.

ik niesde I sneezed.

geniesd sneezed.

niesen to sneeze.

Ik

Ik wieg I rock.
ik wiegde I rocked.
gewiegd rocked.
wiegen to rock.

VIII. The eighth variation is when *ee* is changed into *a*, the Participle being Irregular, as.

Ik breek I break.
ik brak I broke.
gebrooken broken.
breeken to break.

ik beveel I command.
ik beval I commanded.
bevoelen commanded.
beveelen to command.

ik eet I eat.
ik at I did eat.
gegeeten eaten.
eten to eat.

ik geef I give.
ik gaf I gave.
gegeeven given.
geeven to give.

ik genees I heal.
ik genas I healed.
geneezen healed.
geneezen to heal.

ik lees I read.
ik las I did read.

134 A Compendious Guide

Geleezen read.

leezen to read.

Ik meet I measure.

ik mat I measured.

gemeeten measured.

meetten to measure.

ik neem I take.

ik nam I took.

genoomen taken.

neemen to take.

ik spreek I speak.

ik sprak I spoke.

gesproken spoken.

spreeken to speak.

ik steek I stick or stab.

ik stak I stuck.

gestoken stuck.

steeken to stick or stab.

ik steel I steal.

ik stal I stole.

gestolen stolen.

steelen to steal.

ik tred I tread.

ik trad I trode.

getreden trodden.

treden to tread.

ik vergeet I forget.

ik vergat I forgot.

vergeeten forgotten.

vergeeten to forget.

Ik vreet I devour.
ik vrat I devoured.
gevreeten devoured.
vreeten to devour.

From these are excepted.

Ik beef I tremble.
ik beefde I trembled.
gebeefd trembled.
beeven to tremble.
ik deel I divide.
ik deelde I divided.
gedeeld divided.
deelen to divide.
ik eer I honour.
ik eerde I honoured.
geëerd honoured.
eeven to honour.
ik kleed I cloth.
ik kleepte I clothed.
gekleed clothed.
kleden to cloth.
ik leef I live.
ik leefde I lived.
geleefd lived.
leeven to live.
ik leer I learn.
ik leerde I learned.
geleerd learned.
leeren to learn.

136. A Compendious Guide

Ik queel I sing or make melody.

ik queelde I sung.

gequeeld sung.

queelen to sing or make melody.

ik sneef I am kill'd.

by sneefde he was killed.

gesneefd killed.

sneeven to be killed.

Ik smeer I smear.

ik smeerde I smeared.

gesmeerd smeared.

smeeren to smear.

ik streef I strive or endeavours.

ik streefde I strove.

gestreefd striven.

streeven to strive.

ik veeg I sweep.

ik veegde I swept.

geveegd swept.

veegen to sweep.

ik vrees I fear.

ik vreesde I feared.

gevreesd feared.

vreezen to fear.

ik weef I weave.

ik weefde I wove.

geweeven woven.

weeven to weave.

ik zweet I sweat.

ik zweette I sweated.

Ge-

to the Low-Dutch Language. 137

gezweet sweated.

zweeten to sweat.

By these eight variations and their severall exceptions it appears sufficiently how absurd it is, to limit the Dutch to *four Conjugations* according to the Latin, as some have endeavoured to do: for if one does but know how to Conjugate one *Verb*, he may Conjugate them all, if once he has learned their *Preter Imperfect tense* and the *Preter-perfect Participle*: and therefore I have gathered a great many of them, thereby to facilitate the method of learning. In the mean while the Learner may observe that the Syllable [*ge*] is the general signe of the *Preter-perfect Participle*: yet the *Verbs* beginning with *be*, *ge* and *ver* are excepted from this rule, as *Beminnen* to Love, *bemind* loved; *Begeeren* to desire, *begeerd* desired; *Bezoeken* to visit, *bezocht* visited. *Gebruyken* to use, *gebruykt* used; *Gelooven* to believe, *geloofd* believed; *Geschieden* to happen, *geschied* happened. *Verachten* to despise, *veracht* despised: *Verstinden* to devour, *verstonden* devoured; *Verteeren* to consume, *verteerd* consumed.

In compounded words this Syllable *ge* is placed after the *Preposition*, as *Aanwyzen* to shew, *aangewezen* shewed; *Afbreeken* to

to break off, *afgebrooken* broken off; *Doorbreeken* to break through, *doorgebrooken* broken through; *Ingaan* to enter, *ingegaan* entered; *Mededeelen* to communicate, *medegedeeld* communicated; *Neerslaan* to strike down, *neergeslagen* struck down; *Naaspieren* to trace, *naagespeurd* traced; *Omkeeren* to overturn, *omgekeerd* overturned; *Ophouden* to cease, *opgehouden* ceased; *Overzetten* to translate, *overgezét* translated; *Toeschryven* to ascribe, *toegeschreeven* ascribed; *Uytwerpen* to cast out, *uytgeworpen* cast out; *Voorstellen* to propound, *voorgesteld* propounded; *Voortbrengen* to produce, *voortgebracht* produced; *Wederkomen* to come again, *wedergekomen* come again; *'Zamenstellen* to compose, *'zamengesteld* composed.

Yet there are a great many compounded Verbs that quite reject this *Ge*, as *Doorgronden* to penetrate, *doorgrond* penetrated; *Doorschieten* to shoot throw, *doorschooten* shot thorow; for *doorgeschooten* is partitioned with wainscot. *Erbarmen* to pity, *erbarmd* pityed; *herstellen* to restore, *hersteld* restored; *Omringen* to surround, *omringd* surrounded; *Ondervinden* to experience, *ondervonden* experienced; *Onderwerpen* to subject, *onderworpen* subject, obnoxious; *Ontkennen* to deny, *ontkend* denied; *Ontboefden* to behead, *ontboofd* beheaded; *Volbar-*

harden to persevere, *volhard* persevered; *Volbrengen* to perform, *volbragt* performed; *Wederleggen* to reply, *wederlegd* replied.

There are also several compounded Verbs whose *Preter-perfect Participle* and *Infinitive* are both alike, as *Doorloopen* to run thorow *and* ran thorow, *doorstooten* to pierce thorow *and* pierced thorow, *geneezen* to heal *and* healed, *herroepen* to recall *and* recalled, *onthouden* to remember *and* remembered, *ontkomen* to escape *and* escaped, *ontloopen* to outrun *and* outran, *ontslaapen* to decease *and* deceased, *verlaaten* to abandon *and* abandoned, &c.

It must be observed also that the *Prepositions* of compounded Verbs are very often separated from them, except in the *Infinitive* and *Subjunctive Mood*; but in the *Indicative Mood* it is very frequent, as *Wy gingen t'zamen*, We went together; *Wy kwamen aan t'buys*, we came to the house; *Hy week van den Heere af*, he departed from the Lord!; *Ik wys veele zaagen, die andere voorby gegaan hebben*, I shew many things that others have past by. But if these phrases be changed into the *Optative* or *Subjunctive Mood*, there is no separation, as *Ik wenschte dat wy t'zaamengingen*; I wished we went together; 't *Was laat eer wy daar aan*

140 A Compendious Guide

aanquamen, it was late before we came thither; *Hy ontkende dat by daar van afweek*, he denied that he departed from it; *'t Is een zwaarder werk dan veele denken, dat ik alles omstandiglyk dus aanwyze*, It is a harder task than many think, to shew every thing so circumstantially.

Examples of certain *Verbs* that are *Irregular*, not falling under the foregoing rules.

Ik bak I bake.

ik bakte I baked.

gebakken (and not *gebakt*) baked.

bakken to bake.

ik blaas I blow.

ik blies I blew.

geblaazen blown.

blaazen to blow.

ik bederf I spoil.

ik bedurf I spoiled.

bedarven spoiled.

bederven to spoil.

ik bid I pray.

ik bad I prayed.

gebeden prayed.

bidden to pray.

ik braad I roast.

ik bried or *braadde* I roasted.

gebraaden roasted.

Braa-

Braaden to roast.

ik breng I bring.

ik bragt or *brógt* I brought.

gebracht brought.

brengen to bring.

ik denk I think.

ik dacht I thought.

gedacht thought.

denken to think.

Ik doe I do.

ik deed I did.

gedaan done.

doen to do.

ik draag I carry.

ik droeg I carried.

gedraagen carry'd.

draagen to carry.

ik gaa I go.

ik ging I went.

gegaan gone.

gaan to go.

ik hang I hang.

ik hing I hung.

gebangen hung and hang'd.

hangen to hang.

ik heb I have.

ik had I had.

gehad had.

hebben to have.

ik help I help.

242 A Compendious Guide

Ik bielp or *hulp* I helped.

gehulpen helped.

helpen to help.

Ik hou I hold.

ik hielt I held.

gebouden held.

bouden to hold.

ik bouw I chop.

ik bieuw I chopt.

gebouwen chopt.

bouwen to chop.

ik jaag I hunt.

ik joeg I hunted.

gejaagd hunted.

jaagen to hunt.

ik kan I can.

ik kon I could.

gekonnen could.

konnen to be able.

ik kom I com.

ik quam I came.

gekomen come.

komen to come.

ik koop I buy.

ik kóft or *kógt* I bought.

gekóft bought.

koopen to buy.

ik laat I leave.

ik liet I left.

gelaaten left.

Laa-

Laaten, to leave, let.

Ik lach I laugh.

ik loeg or *lachte* I laughed.

gelachgen laughed.

lachgen to laugh.

ik leg I lay.

ik lag I lay.

gelegen lain.

leggen to lay.

ik leg I lay.

ik leyd I laid.

gelegd or *geleyd* laid.

leggen to lay.

ik loop I run.

ik liep I ran.

geloopen run.

loopen to run.

ik mag I may.

ik mogt I might.

gemoogen been permitted.

moogen to be permitted.

ik melk I milk.

ik molk I milked.

gemolken milked.

melken to milk.

ik moet I must, I ought.

ik moft I was forced.

gemoeten been forced.

moeten to be forced.

ik raad I counsel.

Ik

144 A Compendious Guide

Ik ried or *raadde* I counseled.

geraaden counseled.

raaden to counsel.

Ik roep I call.

ik riep I called.

geroepen called.

roepen to call.

ik scheer I shave.

ik schoor I shaved.

geschooren shaved.

scheeren, to shave, shear.

ik schep I create.

ik schiep I created.

geschapen created.

scheppen to create.

Note. When *scheppen* signifies to draw or scoop, than it hath *schepte* and *geschepht*.

Ik scheld I scold.

ik schold I did scold.

gescholden scolded.

schelden to scold.

ik slaa I beat.

ik sloeg I did beat.

geslagen beaten.

slaan to beat.

ik slaap I sleep.

ik sliep I slept.

geslaapen slept.

Slaa-

Slaapen to sleep.

Ik smelt I melt.

ik smolt I melted.

gesmolten molten.

smelten to melt.

ik staa I stand.

ik stond I stood.

gestaan stood.

staan to stand.

ik sterf I die.

ik stierf or *sturf* I died.

gesturven or *gestorven* died.

sterven to die.

ik stoot I push.

ik stiet I pushed.

gestooten pushed.

stooten to push.

ik trek I draw.

ik trok I drew.

getrokken drawn.

trekken to draw.

ik vaar I am conveighed.

ik voer I was conveighed.

gevaaren been conveighed.

vaaren to be conveighed, to fare.

ik val I fall.

ik viel I fell.

gevallen falln.

vallen to fall.

Ik vang I catch.

ik ving I caught.

gevangen caught.

vangen to catch.

ik vecht I fight.

ik vocht I fought.

gevochten fought.

vechten to fight.

ik verlaat I abandon.

ik verliet I abandoned.

verlaaten abandoned.

verlaaten to abandon.

ik vlecht I twist.

ik vlocht I twisted.

gevlochten twisted.

vlechten to twist.

ik vraag I ask.

ik vroeg I asked.

gevraagd asked.

vraagen to ask.

ik was I grow.

ik wies I grew.

gewassen grown.

wassen to grow.

ik wafch I wash.

ik wiesch or *wafchte* I washed.

gewasschen washed.

wasschen, to wash.

ik weet I know.

ik wist I knew.

Geweeten known.

weeten to know.

Ik weeg I weigh.

ik woog I weighed.

gewoogen weighed.

weegen to weigh.

ik werf I levy.

ik wierf or *wurf* I levied.

geworven levied.

werven to levy, to list soldiers.

ik werk I work.

ik wrócht or *werkte* I wrought.

gewrócht or *gewerkt* wrought.

werken to work.

ik werp I throw.

ik wierp I threw.

geworpen thrown.

werpen to throw.

ik word I become.

ik wierd I became.

geworden become.

worden to become.

ik wreek I revenge.

ik wreekte I revenged.

gewrooken revenged.

wreken to revenge.

ik zeg I say.

ik zeyd I said.

gezegd or *gezeyd* said.

Zeggen to say.

Ik zend I send.

ik zond I did send.

gezonden sent.

zenden to send.

ik zie I see.

ik zag I saw.

gezien seen.

zien to see.

ik zit I sit.

ik zat I sate.

gezeeten sate.

zitten to sit.

ik zoek I seek.

ik zócht I fought.

gezócht fought.

zoeken to seek.

ik zweer I swear.

ik zwoor I swore.

gezwooren sworn.

zweeren to swear.

ik zwel I swell

ik zwol I did swell.

gezwollen swoln.

zwe len to swell.

ik zwelg I swallow.

ik zwolg I swallowed.

gezwolgen swallowed.

zwelgen to swallow.

Some

Some of these *Irregular Verbs* might be brought under one head, as *Bid, zit, Blaas, laat, slaap. Braad, raad. Bederf, sterf, werf, werp. Draag, vaar, vraag Hang, vang. Loop, stoot. Melk, scheld, smelt, vecht, zend, zwell, zwelg.* and *Scheer, weeg.*

IMPERSONAL VERBS

Are onely conjugated in the third person, and are known by the setting the Particle *het* before them: some being *Active*, as

Het regent It rains.

het regende it did rain.

het heeft geregend it has rained.

het had geregend it had rained.

het zal regenen it shall rain.

laat het regenen let it rain.

Het behoort It ought.

het schijnt it seems.

het blykt it appears.

het vriest it freezeth.

het waait it bloweth.

het dondert it thunders.

And some being *Passive*, as

Het berouwt my I repent of it.

het walgt my it lotheth me.

het spyt my I am sorry for it.

het verdriet my It irketh me.

het jammert my it grieveth me.

het lust my, it delights me, I have a mind,
I like it.

Severall *Personal Verbs* are also changed into *Impersonals* by setting the Particle *men* before the third person, as

Men zegt, It is said, men say, it is reported.

men hoort, one hears, we hear.

men kon 't niet zien, one could not see it.

men zeyd dat men 't niet wist, they said that they did not know it.

mag men 't wel weeten? may it be known, may we know it?

men behoef 'er geen geloof aan te slaan, there is no credit to be given to it.

OF PARTICIPLES.

Participles participate of *Verbs*, and are used and declined as *Nouns adjectives*, being distinguished into *Present* and *Past*, the former being *Active* and the latter *Passive*, as *Slaande* Beating, *geslagen* beaten. But the *Active* is onely declinable and also distinguished into *Genders*, as the *Adjectives*, as

Sing.

Nom.	<i>De werkende man</i>	The working man.
Gen.	<i>des werkenden mans</i>	of the working man.
Dat.	<i>den werkenden man</i>	to the working man.
Acc.	<i>den werkenden man</i>	the working man.
Voc.	<i>O werkende man</i>	O working man.
Abl.	<i>van den werkenden man</i>	from the working man.

The *Plural* hath *Werkende* in all the cases.

G 4

Sing.

Sing.

- Nom. *De naaijende vrouw* The sowing woman.
- Gen. *der naaijende vrouwe* of the sowing woman.
- Dat. *aan de naaijende vrouwe* to the sowing woman.
- Acc. *de naaijende vrouw* the sowing woman.
- Voc. *O naaijende vrouw* O sowing woman.
- Abl. *van de naaijende vrouw* from the sowing woman.

Note. The *Feminine Participles* are without variation, both in the *Singular* and in the *Plural number*.

Sing.

- Nom. *Het verwoestend vólk* The destroying people.
- Gen. *des verwoestenden vólks* of the destroying people.
- Dat. *den verwoestenden vólke* or *aan het verwoestend vólk* to the destroying people.

Acc.

to the Low-Dutch Language. 153

- Acc. *het verwoestend volk* the destroying people.
 Voc. *O verwoestend volk* O destroying people.
 Abl. *van het verwoestend volk* from the destroying people.

The *Plural* hath *verwoestende volken* or *volkeren* through-out all the Cases.

But here it must be observed as in the *Adjectives*, that if the Particle *een* preceeds, the final *e* of the Participle is sometimes cut off, for tho we say *De werkende man* the working man; yet we say *een werkend man*, but never *een werkend vrouwe* a working woman. So in the Neuter we say always *een vliegend vogeltje* a flying little bird, and yet several times when *het* preceeds, an *e* is added, as *het vliegende vogeltje*.

Sing.

Nom. *Een bemind man* or *de beminde man*
 a or the beloved man.

Gen. *eens* or *des beminden mans* of the beloved man.

Dat. *aan den beminden man* to the beloved man.

G 5

Acc.

154 A Compendious Guide

- Acc. *den beminden man* the beloved man.
 Voc. *O beminde man* O beloved man.
 Abl. *van den beminden man* from the beloved man.

The *Plural* hath *beminde* in all Cases.

Sing.

- Nom. *Het gedrukt boek* The printed book.
 Gen. *des gedrukten boeks* of the printed book.
 Dat. *aan't gedrukt boek* to the printed book.
 Acc. *het gedrukte boek* the printed book.
 Voc. *ô gedrukt boek*, O printed book.
 Abl. *van het gedrukte boek* from the printed book.

Plur.

Gedrukte in all Cases.

OF A D V E R B S.

An *Adverb* is a part of speech, not capable of Declension, used to declare the quality or circumstance of any action: but there being sundry sorts, they may be reduced

to the Low-Dutch Language. 155.
duced to several heads; as some (nay the
greatest part) of *quality*; as *Wel* Well,
armelyk poorly, *geleerdelyk* learnedly, *ge-
maklyk* easily, *gewilliglyk* willingly, *baas-
zelyk* hastily, *wyslyk* wisely, *naerstiglyk*
diligently.

Affirming, as *Ja* Yes, *inderdaad* in-
deed, *immers* truly, nay, *waarlyk* verily,
zeker, *voorzeker* surely, *zekerlyk* cer-
tainly.

Denying, as *Neen* No, *niet* not, *geensins*
nowise.

Of time; as *Heden* to day, *gisteren* yester-
day-, *eergisteren* the day before yesterday,
morgen to morrow, *overmorgen* the day
after to morrow, *somtyds* sometimes, *nu*
now, *toen* then, *straks* presently, *opstaan-
devoet* immediately, *ooit* ever, *nooit* never,
baast soon, *vroeg* early, *onlangs* of late,
zelden seldom, *dikwils*, *vaak*, often, *eer-
tyds* formerly, *tót dat* untill.

Of place, as *Waar* Where, *werwaards*
whither, *hier* here, *herwaards* hither, *der-
waards* thither, *waarvandaan* whence,
daarvandaan thence, *naby* nigh, *binnen*
G 6 within

within, *buyten* without, *voor* before, *achter* behind.

Of Comparison, as *Zo*, *alzo* so, *desge-lyks* likewise, *eorder*, *liever* rather, *dan*, *als* than, *meer* more, *min* less, *achtervolgende*, *naar* according, *verschyndentlyk* differently.

Of Number, *Eenmaal* Once, *tweemaal* twice, *driemaal* thrice, *viermaal* fourtimes, *ten eersten* first, *ten tweeden* secondly, *ten derden* thirdly.

Of quantity, as *Veel* Many, much, *weynig* few, little, *genoeg* enough, *schaars* scarce.

And several more, whereof nevertheless the greatest part may be reduced to those of quality.

Some Adverbs admit also degrees of Comparison; as *Vroeg*, *vraeger*, *vraagst*, Early, earlier, earliest; *weynig*, *weyniger*, *weynigst*, few, fewer, fewest.

Of

OF CONJUNCTIONS.

A *Conjunction* is a part of speech coupling words and sentences together, yet they are of divers sorts.

Some are absolutely *Copulative*, as *En*, *ende* And, *of*, *ofte* or, *ook* also, *desgelyks* likewise, *beneffens* besides, *daarenboven* moreover.

Some are *Disjunctive*, as *Nóchte*, *Neither*, *nor*, 't *zy* either, *anders* otherwise.

Causals, as *Want* For, *vermits*, *omdat*, because, *derhalven*, *daarom* therefore, *opdat* that, that so, *nademaal* since, whereas, *voorzoveel* forasmuch.

Adversatives, as *Maar* But, *hoewel*, *schon*, *tho*, although, *nóchtans* yet, *echter* however, *daarentegen*, on the contrary, on the other hand, *niettemin* nevertheless, *on-aangezien* notwithstanding.

Exceptives, as *Uytgenomen* Except; *be-*
G 7 *halven*

halven besides, *dies niettegenstaande* notwithstanding that.

OF PREPOSITIONS.

A *Preposition* is a part of speech which is set before other words, as

Aan To.

Achter, Behind, after.

By By.

Beneden Below.

Binnen Within.

Booven Above.

Buyten Without.

Dicht by Hard by.

Door, Through, by.

In, In, into.

Nutoe Towards.

Met With.

Om About.

Onder, Under, among.

Op, Up, upon.

Ontrent, About, thereabout.

Rondom Round about.

Te, To, at.

Tegen Against.

To

Tegen over over against.

Tot, *To*, at.

Tusschen, Between, betwixt.

Van From.

Voor Before.

Zonder Without.

To these might be added *Ten* and *ter*, whose use and signification will be found in the *Syntaxis*.

OF INTERJECTIONS.

An *Interjection* is a part of speech suddenly as it were cast between the sentence, to express the motion or passion of the mind, as

O o, *O my* *Ah me*, *ach oh*, *belaas*, *eylaas*
alas, *wee wo*, *is 't mogelyk* is it possible,
foei fy, *stil*, *st*, *hufh*, *whist*.

OF the SYNTAXIS.

IT would indeed be to little purpose to multiply Rules of *Construction* according to the *Latin Grammar*, because the same manner of expression that is usual with the Dutch, often prevails among the English; and the difference of *Dialect* may easier be perceived by observation in reading, than by troubling ones self with the learning of Rules. Yet in several Phrases there is a considerable difference, of which some examples being set down in my *English Grammar* under the head of **WOORDSCHIKKING**, the learner of Dutch is also referred thereunto, because that part of the *Grammar* is but very briefly to be touched here.

In **NOUNS** the *Genitive Case* is used in these expressions. *Eentengbiers* a Draught of beer, *by is slinks* he is lefthanded, *ik ging myns weegs* I went my way, *eens 's weeks* once a week, *tweemaal 's daags* twice a day, *driemaal jaars* thrice a year, *'s daags* in the day time, *'s nachts* in the night time, *'s morgens* in the morning, *s'avonds*,

vonds, at night, in the evening, *goeds moeds* of good cheer, *goed kinds* loving to children, *bloots voets* bare-footed, *bloots hoofds* bare-headed, *veel goeds* much good, *weynig gelds* little mony, *vol waters* full of water, *myns niet waardig* not worthy of me, *onzer indachtig* mindful of us, *myns bedunkens* according to my judgement.

The *Dative Case* is used in these phrases, *Zynen vader gelyk* like unto his father, *den volke voordraagen* to propound unto the people, *der wereld gesturven* dead unto the world, *allen gemeen* common to all, *ten vuure gedoemd* condemned to be burnt, *ten eeuwigen leeven overgevoerd* translated into life eternal, *ten grave gaan* to go to the grave.

The *Accusative*, being onely formed by the Particle, is used thus; *Gelukkig is het volk 't welk den Heere verkieft*, Happy is the people that chuseth the Lord: And if instead of the Particle *den* stood *de*, the sence would be quite altered: for then it must be Englished, *Happy is the people whom the Lord chuseth*. Likewise, *Zelig is by die den Heere bemint*, Blessed is
ho

he that loves the Lord, and *Zalig is hy dien de Heere bemint*, Blessed is he whom the Lord loveth.

The *Numbers* in Dutch are Declinable into the *Accusative* or *Ablative Case*, as *In twee, drie, viere, vyve, zessen, zevenen, achten, negenen, tienen, elven, twaalven, enz. deelen*. To divide into two, three, four, five, six, seven, eight, nine, ten, eleven, twelf, &c. *Hy quam met zyn viere*, He came with three more besides himself; *zy waaren met hun zessen*, they were six of 'em.

The *Ablative* is used sometimes with the *Prepositions Ten* or *ter*, as *Ik zag hem ten hove*, I saw him at the court, *ten tyde* in the time, *daar ter stede* in that town, *ter goeder ure* in a good hour.

This manner of speaking seems also to be in the *Ablative Case*, *Behoorlyker wyze* in a due form, *Onverrichter zaake* the thing remaining undone.

When **ADJECTIVES** are used Substantively they become *Indeclinable*: for thō we say, *Ryke luyden* Rich people, yet

to the Low-Dutch Language. 163
yet we say, *zy waaren ryk* they were rich,
or *die luyden waaren ryk* (and not *ryke*)
those people were rich.

Adjectives are also very often used *Adverbially*, as *Ik heb hem trouw gediend* I have served him faithfully, *Ik heb hartig gegeeten* I have eaten heartily; *by deed beet heel traag* he did it very slowly. This manner of speaking agrees with the English phrase, *To speak loud*, and with the Latin construction of Virgil, *Se matutinus agebat*.

Some **PRONOUNS** are used thus, *Tót mynent* At my house; *tót uwent* at thy house, *tót zynent* at his house, *tot hunnent* at their house, *om onzent wille* for our sake, *om haarent wille* for her sake, *mynent halve* for my sake, *uwent halve* for your sake.

The Particles *Het* and *dat* are several times used in the Plural number, as *Hes waaren vroome luyden* They were honest folks: *Dat zyn sterke paerden* those are strong horses.

a Some

164 A Compendious Guide

Some V E R B S require a *Genitive*, as *Ontferm u myner*, Have pity upon me; *by kreunt zich des niet*, he doth not matter that; *gedenkt zyner*, remember him; *Des verwittigd* informed of it.

The *Infinitive* of a *Verb* is often used as a *Noun Substantive* of the *Neuter Gender*, as *Zulk werken valt moeyelyk* such working is hard, *het sterk gaan vermoeit my* the hard going tires me, *dat drinken is zuur* that drink is sour, *het gulzig eeten krópt hem* the greedy eating chokes him, *zyn spreken verveelt my* his speaking wearies me, or I can't endure his speaking.

And sometimes are *Infinitives* thus used, also declined, as *Willens en weetens* Willfully and knowingly, *myns bedunkens* according to my judgement, *des drinken zat* full of drink, *de reden zyns zeggen* the reason of his saying so, *Verachtens waardig*, worthy of contempt.

Some A D V E R B S take to them a *Genitive*, as *Niets geheels* Nothing whole, *gelds genoeg*mony enough.

The

to the Low-Dutch Language. 167

The PREPOSITION *Op* is sometimes used thus, *Op het Duytsch* According to the Dutch or in the Dutch, *op zyn Engels* after the English fashion.

Te, *ten* and *ter* are thus used *Te Haarlem* At Harlem, *te Londen* at London, *te lande* by land, *te water* by water, *te paerde* on horse-back, *te voet* on foot, *te water en te brood zitten* to be fed in prison with bread and water, *ten eersten* at first, *ten tweeden* secondly, *ten deele* partly, *ten dage* on that day, *ten goede* in good part, *ten toon stellen* to expose, *ten hoogsten* at the highest, *ter plaatse* at the place, *ter zee* by sea, *ter dood* to death, *ter dood toe* until death.

Of the transplacing of words has been said something already in the *Syntaxis* of my *Englisch Grammar*; and it is very usual in *Dutch* to place the *Verb* last in a sentence, as *Wanneer zal ik u weer zien*, When shall I see you again? *Als gy in Engeland komt*, when you come into England.

To fill up an empty page or two I'll add these following Observations.

Some Writers amongst the Dutch do not fully agree in the construction of words. For thō many think it very good to say *De wysbeyd Salomons* the wisdom of Solomon, *Het Ryk Davids* the Kingdom of David, *Het Huys myns vaders* the house of my father: yet others count it better to say *Salomons Wysbeyd*, *Davids Ryk*, and *myns Vaders Huys*.

Some will express the *Subjunctive Mood* thus: *Zie of by dat gedaan hebbe*, see whether he has done it. But others judge with good reason, that althō *hebbe* be good for the *Optative*, as for instance, *Dat by zyne wille hebbe* that he may have his will; yet the *Subjunctive* is expressed better by *beeft*, if it be duely transplac'd; for in the *Indicative Mood* we say, *Hy heeft het gedaan*; and the *Subjunctive* requires onely the transplacing of the auxiliar word *beeft*, thus, *Ik weet*

weet niet of hy 't gedaan heeft, I do not know whether he hath done it.

Some will add a final *e* to the Verb in the *Indicative*, thus, *Ik weete dat het zo is*, I know it to be so; *Ik verneeme dat hy 'thuis is*, I understand that he is at home; *Ik hebbe hem nog niet gezien*, I have not seen him yet. But others, and I my self also, reject this, and say always in the *Indicative* *Ik weet* I know, *Ik verneem* I understand, *Ik heb* I have; leaving *weete*, *verneeme*, and *hebbe*, for the *Optative* or *Subjunctive mood*.

None but our best Authors take the words *Opdat* thatso, *omdat* because, for one word; since the vulgar way is to write *op dat* and *om dat*. Every body writes *waarom* why or wherefore, *daarom* therefore, and yet the most will divide (without any other reason than that is usual) the words *waar by* whereby, *waar in* wherein, *daar door* thereby &c. But some few, observing this irregularity, will write now, *waardoor* whereby, *daar in* therein, *daarmede* therewith.

It is very frequent to say, *De gene die ons quamen zien* Those that came to see us:
But

168 A Compendious Guide

But some are of opinion that the word *de gene* is altogether superfluous here, and that it is beter to say, *Die ons quamen zien*.

We say *dank weeten* in imitation of the French *savoir gré*, to be thankfull, or to take kindly: And others count it more proper to say *dank wyten* to ascribe or impute thanks.

The Pronouns *Gy*, *wy*, *zy* are often pronounced and writ thus, *Ge*, *we*, *ze*.

The E N D.

As for the Dialogues that follow, tho' I think them to be usefull, yet since they are not of my making, I won't answer for every thing contained therein.

The Second Part of the
G U I D E
To the
L O W D U T C H,
Wherein are Collected
SEVERAL DIALOGUES,
Letters and Bills of Exchange.

't Tweede Deel van de
W E G W Y Z E R
 Tot de
NEDERDUYTSCHĒ TAAL,
 Behelzende nodige
S A M E N S P R A A K E N,
 Brieven en Wisselbrieven.

A morning Salutation
 between. A. B. and
 B. D.

I *Wish you good mor-
 row, Sir.*

And to you likewise,

*Een Morgen-groete-
 nisse tusschen A. B.
 ende B. D.*

I K wensch U.
 een goeden mor-
 gen; *myn Heer.*

Ende u van gely-
 ken
 A

2 d'Engelsche en Nederduytsche

Sir, *a good morrow,*
and a good year.

Good morrow,
Neighbour.

I thank you, my lo-
ving Neighbour.

I wish you a good
day, Master B.

And to you also, Mr.
A.

A good, and a merry
day to you.

Sir, I very bumbly
thank you.

Sir, how do you do
this morning?

Sir, ready to do you
any service.

Sir, how goes it
with your health this
morning-time?

Sir, very well, at
your service.

ken, myn Heer, een
goeden morgen, ende
een goed jaer.

Goeden morgen,
Buurman.

Ik bedank U myn
lieve naasten (ge-
buur.)

Ik wensch u een
goeden dag, Mee-
ster B.

En u ook, Mr.
A.

Een goede, ende
een blyde dag zy
U E.

Myn Heer, ik be-
danke U. seer oot-
moedelyk.

Myn Heer, hoe vaart
gy desen ochtent?

Myn Heer, bereyd
om U E. eenigen
dienst te doen.

Myn Heer, hoe gaat
het met uw gesont-
heyt in desen ochtent-
stond?

Myn Heer, seer wel,
tot uwen dienst.

Let

SAMENSPRAAKEN. 3

Let this be a prosperous day to you, Sir.

My dear friend, ó that it might not go ill with you also!

How have you rested this night?

Well, blessed be God.

Sir, what do you up so early this morning abroad in this cold weather, I pray you?

How, (why) is it not time to be up? and as concerning the weather, it is temperate, and tolerable.

For what do you rise so soon?

To rise early (or betimes) at mornings, is the most wholesom thing of all the World.

U moet dese dag (*Myn Heer*) een voorspoedige dag zyn.

Och dat het ook met U E. niet en mogt qualyk gaan! myn waarde vriend.

Hoe hebt gy van desen nacht gerust?

Wel, Godt lof.

Myn Heer, wat maakt U E. deesen morgenstond soo vroeg op, buyten in dit koud weder, ik bid u?

Hoe, is 't niet tyd op te zyn? ende wat het weder belangt, 't is tamelyk ende verdraaglyk.

Waarom staat gy zo vroeg op?

's Morgens (*ofte sochtens*) vroeg op te staan is 't aldergesontste ding van de gansche Wereld.

4 d'Engelsche en Nederduytsche

A Farewel at the Evening-time, between G. and H.

Een Scheydinge in den Avond-stondt, tus-schen G. ende H.

What a Clock is it, Sir?

Hoe laat is 't (hoe veel heeft de Klok) myn Heer?

What time a night is it? (or what hour of the night may it be?)

Wat uur in (ofte van) der nacht is 't?

What a Clock is it now, Sir?

Myn Heer, wat uur is het nu?

It is ten a Clock, it is near ten, it hath struck ten, it is almost ten a Clock, it is about ten a Clock, Sir.

Het is tien uuren, (ofte de Klok heeft tien) het is by tienen, het heeft tien geslagen, het is byna tien uuren, het is omtrent tien uuren, myn Heer.

I knew it not, I suppose it is not so late; me thinks it cannot be so late.

Ik en wist het niet; Ik meen dat het zo laat niet is, my dunkt dat het so laat niet wesen kan.

With your favour, but it is, it is verily, it is so indeed, it is truly, Sir, I have heard it strike.

Behoudens uw gunste, het is toch, het is immers, het is in der daad also, het is waarlyk (waarachtig) myn Heer, ik heb 't hooren slaan. Sir,

Sir, *what hour is 't that strikes? do you know it?*

Eleven, Sir, *it is Eleven a Clock.*

Sir, *what a Clock may it be? I pray.*

Sir, *it cannot fail but it must be Eleven.*

Then it is time to go to bed: it is hightime then to go to sleep: we will then go to sleep: we must break off our discourse, and then depart, and go to our rest.

I am not drowsy: I have at present no need of rest: I am not sleepy, I am wholly awake still.

But I am very drowsy, my eye-lids are heavy of sleep (or taken with sleep) rest is very

Myn Heer, weet gy hoe laat het is, dat daar slaat.

Elf, *myn Heer*, het is elf uuren.

Myn Heer, wat uur mag 't toch wesen? bid ik?

Myn Heer, het en kan niet mankeeren; maar het moet elf zyn.

Dan is het tyd te bedde te gaan, het is dan hoog tyd te gaan slapen: wy zullen dan gaan slapen: wy moeten van ons praatjen afbreeken, ende dan scheyden; ende naar onse ruste gaan.

Ik ben niet vakerig: Ik heb rechtevoort geen rust van doen: Ik ben niet slaperig: Ik ben noch heel wakker.

Maar ik ben doch heel vakerig, *myn oog-leeden* zyn al met vaak bevangen,

6 d'Engelsche en Nederduytsche

needful for me (or I have great need of rest) I am very sleepy: I cannot hold my eyes open any longer; I bid you therefore good night, Sir.

Go to sleep then, and God keep you. I wish you a good night, let this night be beneficial unto you, I wish this night might be salubrious to you, I wish from my heart, that you may sleep soundly (or without incumbrance) this whole night.

To learn how to buy, and sell.

Goodmorrow, Sir, and your Company.

rust is my seer noodig, (ofte *Ik hebbe ruste seer noodig van doen*) Ik ben zeer slaperig: Ik en kan myn oogen niet langer open houden; Ik zeg U E. goeden nacht, myn Heer.

Gaa dan slapen, ende God bewaare U E. Ik wensche U E. eenen goeden nacht, laat dese nacht U E. voordeelig zyn, ik wensch dat dese nacht U E. mag heylsaam (*gesond*) zyn: Ik wensch van herten, dat gy onbesorgd (ofte *onbekommerd*) deesen geheelen nacht door moogt slapen.

Om te leeren koopen ende verkoopen.

GOeden morgen, myn Heer, ende uw' gezelschap.

And

*And you likewise ,
Mistris.*

*What do you here in
the cold so soon , have
you been long here ?*

About an hour.

*Have you sold any
thing to day ?*

*What should I have
sold already ? I have
not so much as taken
handfel.*

Nor I.

*Be of good courage ,
God will send us some
Chapmen (or Mer-
chants) I hope.*

*I hope so too , there
come's one , he will
come hither.*

*Sir , what lack you ?
have I any thing for
your service ? Come hi-
ther , doth it please you
to buy something ? look
and see . If I have not
that likes you , that
serves your turn.*

Ende u ook , Juf-
frouw.

Wat maakt gy hier
zo vroeg in de kou-
de , hebje hier lang
geweest ?

Omtrent een uur.

Hebt gy van daag
wat verkoft ?

Wat zoude ik al-
reeds verkoft heb-
ben ? ik en heb zo veel
niet als handgift ont-
fangen.

Noch ik.

Zyt goeds moeds ,
ik verhoop dat God
ons eenige Kalanten ,
of Koopluy senden sal.

Ik hoop het ook ,
daar komt 'er een , hy
zal hier komen.

Myn Heer , wat ont-
breekt u ? heb ik iets
van uwen dienst ? kom
hier , belieft gy iets te
koopen ? aanschouw
ende sie , of ik niet en
heb dat u aanstaat , dat
u dient.

8 d'Engelsche en Nederduytsche

*Walk in, I have be-
re good Cloth, good lin-
nen of all sorts, and of
all prices, good Silks,
Camblet, Damask,
Velvet.*

*I have good Flesh,
good Fish, and good
Herrings: Here is good
Butter, and also good
Cheese, Edam's en
Tergow's.*

*Will you buy a good
Spanish Leathern, or
Sattin Cap? a good
Hat; or good Books in
French, English, Low-
dutch, Latin, or in
Italian? or desire you
a writing Book? buy
somewhat, look what
will serve you, and
what may be for your
turn, I will give you
good cheap: ask for
what you please, I'll
let you see it, the sight
shall cost you nothing,*

Tree binnen, ik
hebbe hier goet La-
ken, goet Lynwaad
van allerley soorten,
en van alle pryfen,
goede zyde Lakenen,
Kamelot, Damast,
Fluweel:

Ik heb goed Vlees,
goede Vis, en goe-
den Haring: Hier is
goede Boter, ende
goede Kaas, Edam-
sche en Tergousche.

Wilje een goede
Spaans-Leere, ofte Sa-
tyne Muts koopen?
een goeden Hoed,
of Kastoer, of
goede Boeken in 't
Frans, Engels, Ne-
derduyts, Latyn, of
Italiaans? ofte wil-
je een Schryf-boek?
koopt toch wat, be-
fiet wat u dient, ende
wat u gerieven mag,
ik zal u goeden koop
geven: vraag maar
wat u belieft, ik zal
but

but your own pains.

How much shall I pay for th'ell of this Cloth?

You shall pay five Shillings for it.

How much must an Ell of this piece of Linnen cost me?

It shall cost you a dollar.

How much the pound of this Cheese?

The pound I rate at two pence half penny.

What costs the can of this Wine?

The can must yield five stivers.

How much do you rate the piece at?

I rate it at seven guilders, and ten stivers, at a word.

What shall I give for

't U E. laten zien, 't gesichte en sal u niets kosten, dan uw eygen moeyte.

Hoe veel zal ik voor d'Elle van dit Laken betalen?

Gy zult 'er vyf schellingen voor betalen.

Hoe veel moet my een elle van dit stuk Lynwaat kosten?

Het zal u eenen daalder kosten.

Hoe veel geldt het pondt van dese Kaes?

Het pondt geldt, ofte waardeere ik op twee en een halve stuyver.

Wat geldt de kan van desen Wyn?

De kan moet vyf stuyvers gelden.

Hoe veel loofje 't stuk?

Ik waardeer het, met een woord, seven guldens tien stuyvers.

Wat zal ik daar
A 5 that?

*that? but do not over-
prise it to me, I pray.*

*Not I surely: I will
not overrate it you,
I'll tell it you at a word,
you shall pay for it
twenty and seven sti-
vers, and a half; if it
please you, that's not
dear.*

*It is a great deal too
much.*

*Forsooth it is not;
how much do you bid
me? bid something: I
will not give it you for
that which you proffer
me, bid me something.*

*What should I bid
upon that? You have
set it me at too high a
price.*

*I have not: but it
is not said, that I will
not sell it for less,
than I have rated it
at: tell me what you*

voor geven? maar en
overlovet my toch
niet, bid ik.

Neen ik, zeeker:
Ik en zal 't u niet
overloven, ik zal 't
u met een woord zeg-
gen, gy zult'er voor
betaalen zeven-en-
twintig stuyvers, en-
de een halve, als 't u
belieft, dat is *immers*
niet duur.

Het is veel te veel.

Voorwaar 't en is
niet; hoe veel bied gy
my? bied wat; Ik en
zal 't u niet geven
voor 't geene gy my
bied, bied my wat.

Wat zoude ik daar
op bieden? Gy hebt
't my al te hoog ge-
loofd.

Ik heb niet: maar
't is niet geseyd, dat ik
't niet voor minder
verkoopen sal, als
k't wel gewaardeert
will

will give for it.

*I will give twenty
and two stivers for it,
and not a doit more.*

*For that price it is
not to be sold, you
proffer me less, you bid
me too little; I have
some here, which I can
sell you for that price:
but it is not so good, no
not to be compared, it
does not come near it
by a good way, I will
shew it you, look, this
I will sell you for less
price; but the least price
is not always good to
be sought: can you do
better than buy that
which is good? If you
were my Brother, I
could not give you a
better.*

heb: zeg my wat
gy 'er voor geeven
wilt.

Ik zal 'er twee en
twintig stuyvers voor
geven, en niet een
duyt meer.

Voor dien prys en
is 't niet te koop, gy
biedt my verlies, gy
biedt my al te weynig;
Ik heb hier wel wat,
dat ik u voor dien
prys verkoopen kan,
määr 't en is zo goed
niet, neen niet te ver-
gelyken, het en ge-
naakt 't niet by een
goet stuk weegs: Ik
zal 't u toonen; Zie,
dit wil ik u wel ver-
koopen om minder
prys; doch de minste
prys en is niet altyd
goed gezocht: kan je
beter doen dan te koo-
pen 't gene dat goet is?
al waar je myn Broe-
der, ik en soude u geen
beter kunnen geven.

A 6

Will

Will you take my money?

Not so.

I shall give yet two stivers, and a half more.

I cannot: I should still be a looser: I let it you as near as I may, I have set you the lowest, and uttermost price: what should one make many words about it.

I must give no more.

Well, God guide you: go, and try elsewhere: if you can buy cheaper, you shall have it for a stiver: you can get it nowhere for the price you bid me, and such ware; I am able to sell it as cheap as any other man, as any in the City, but I will not sell it to loss; I offer

Wilt gy myn geld anneemen?

Zo niet.

Ik zal u noch twee en een halve stuyver meer geeven.

Ik kan niet: Ik zoud 'er noch aan verliezen: Ik verlaat het u zo deun als ik mag, ik hebbe u de laagste en de uysterste prys gesteld, wat zoude men daar veele woorden om maken?

Ik en mag niet meer geeven.

Wel, God geleyde u: gaa, ende onderzoek ergens op een ander: zoo je beter koop kunt koopen, gy zult 't voor eenen stuyver hebben: gy kunt 't nergens bekomen voor de prys, die je my biedt, en dat sulke Waar; Ik ben machtig om alzo

it you very near for the same price, that it bath cost me, I must gain somthing, I sit not here to gain nothing, if I can shift it; for I must live by it; you know well enough that every thing is very dear, the one must needs follow the other. If you please to give me the twenty and six stivers, you shall have it, otherwise I cannot help you; you fall too hard for me to deal with.

That I am.

I can gain nothing by you; if every one were as parcimonious

goeden koop te verkoopen als een ander man, als yemand in de Stad, maar ik en wil 't niet met verlies niet verkoopen; Ik verlaat het u byna voor de selfde prys, dat 't my gekost heeft. Ik moet wat winnen, Ik en zit hier niet om niet met al te winnen, zo ik 't helpen kan: want ik moet 'er af leven, gy weet wel genoeg, dat alles heel duur is, het een moet nootzaakelyk 't ander volgen. Zo 't u belieft my de zes-en-twintig stuyvers te geven, gy zult 't hebben, anderssins ik en kan U.E. niet helpen, gy valt my al te hard om mede te handelen.

Dat ben ik.

Voorwaar ik kan aan U.E. niet winnen: dat yder een zo deun

as you, I might shut up my shop; for I should not get bread to eat.

It pleaseth you to say so.

It is true indeed.

Now, hear yet a word.

Well, speak somewhat to the purpose.

I will give you the other stiver, and not a mite more, I must bestow no more, I should be chidden.

That were a small matter, I likewise should get and obtain displeasure, if I let it go for less: are you within a stiver? it is a shame that you should vex a woman so long for one stiver, what may a stiver or two

was, als gy, ik zoud' myn Winkel moeten toefluiten; want ik en zou geen brood krygen om te eeten.

Het belieft u alzo te zeggen.

't Is in der daad waar.

Nu, hoor nog een woord.

Wel, zegt wat te degen.

Ik zal u de andere stuyver geven, ende niet een zier meer, Ik en mag niet meer besteden, Ik zoude bekeven worden.

Dat ware een kleyne zaake, Ik zoude ook onlust behaalen, en verkrygen, zo ik 't om minder liet gaan: komt het u op een stuiver aan? 't is schandē, dat je een Vrouw-mensch om een stuyver zo lange temp-
avail

avail you?

Yea, you say well, here a stiver, and there a stiver, will make two: Well, shall I not have it?

Not for that price, Sir.

Farewell then: I'll go where I shall meet with better usage.

You are wellcome: Now, come hither, take it, I must not refuse handsel: It is too sheap.

You will say so: but I say, it is too dear, you have beguiled, and defrauded me, you have oversold it me.

I release you of it, if you find your self agrieved (or malcontent.)

That would be a

teert, wat mag u een stuyver oft twee baten?

Ja, gy zegt wel, een stuyver hier, ende een stuyver daar, maken wel twee: wel aan, zal ik 't niet hebben?

Voor dien prys niet, myn Heer.

Vaar wel dan, Ik wil gaan, alwaar ik beter onthaal ontmoeten sal.

Gy zyt welkom: Nu, komt hier, neemt het, ik en mag geen hand-gift ontzeggen: 't is al te goed koop.

Dat wil je zeggen: maar ik zeg, 't is al te duur, gy hebt my bedroogen, ende vervoordeeld, gy hebt my bekoft.

Ik scheld het u quyt, is 't zake, dat je u zelve ongenoegt bevind.

Alzo te doen zou-
shame

shame for me, to do so; hold, there is your money; how much must you have?

You know that well enough, fifteen pounds, and ten shillings: is it not so, is it not right?

Well, see there, and give me ten stivers back again.

I have no small money, for how much do you give me this?

For eight shillings, and six groats.

I will not take it at that price, it is not worth so much, you rate it too high.

But it is, ask somebody else, I pray.

Give me other money, I should not be able to put this off.

You may sufficiently

de my een schande zyn: hou, daar is uw geld: hoe veel moet gy hebben?

Dat weet gy wel genoeg, vyftien ponden, ende tien schellingen: is 't niet alzo, is 't niet ter dege?

Wel, zie daar, ende geeft my tien stuyvers weërom.

Ik en heb geen kleyn geld, voor hoe veel geeft gy my dit?

Voor acht schellingen, ende ses groot.

Voor dien prys en wil ik 't niet ontfangen, 't en is zo veel niet waart, gy schat het al te hoog.

't Is doch, vraagt 't liever yemant anders.

Geef my ander geld, Ik en zoud' dit niet kunnen uytgeven.

Gy moogt wel ge-
well,

well, I will make it good, if it do not go: if you cannot put it away, bring it me again, and I will give you other money: hold, there is an other for to please you.

I am now content: will you have it carryed? I will cause it to be carryed for you; thou Boy, take this, go with the Gentleman.

It is needless, I can carry it my self: farewell, Mistris.

I thank you heartily, my friend, when you have need of anything, I will afford you as good a penny-worth as any man, as well without as with money; come when you please, and make a tryal of it,

noegzamenlyk, ik wil 't goet doen, zo't niet en gaat: als je 't niet en kunt weggeschikken, brengt 't my wederom, ende ik sal u ander geld geeven: houd daar is een ander stuk, om u te vrede te stellen.

Nu ben ik te vrede: wilt gy 't gedragen hebben, ik zal 't voor u doen draagen. Jonge! neem dit, ende gaa met den Edelman, of Heer.

't Is niet van noode, ik kan 't zelf wel dragen: vaarwel Juffrouw.

Ik heb U. heratelyk te bedanken, myn vriend: als gy iets van doen hebt, kom wederom by my, Ik zal U. zo goeden koop geeven, als eenig mensch, zo wel zonder als

come

come boldly.

Well, Mistris, I will do it very freely, and willingly: Now, God be with you.

Many thanks to you, Sir.

met gelt, kom, wanneer gy beliest, ende besoek het, kom stoutelyk.

Wel, Juffrouw, ik zal 't zeer vrypostiglyk ende geern doen: Nu, God zy met U.

Grooten dank, myn Heer.

A. Dialogue between a Merchant and his Servants.

Mr. S *Ufanna, where are the Boys.*

S. *Sir, they are not up yet.*

Mr. *What a shame is that? go waken them.*

S. *See there comes Abraham from above.*

Mr. *It is troublesome for you to get out of the bed.*

Ab. *My Master, for-*

Een z' Samenspraak tusschen een Koopman en sijne Dienaren.

Mr. S *Ufanna, waar zyn de Jongens.*

S. *Myn Heer, zy zyn noch niet op.*

Mr. *Wat schande is dat? gaa, maak haar wakker.*

S. *Sie daar komt Abraham van boven.*

Mr. *Het valt u wel moeilijck uyt het bed te komen.*

Ab. *Meester, ver-*
give

give it me.

Mr. *Go open the shop.*

Ab. *I am going.*

Mr. *How comes it that your Comrades do not get up?*

Ab. *They shall come presently.*

Mr. *As soon as you have opened the shop, write out the Account for Master T. S.*

Ab. *I shall do it, Sir.*

Mr. *I am going in.*

Ab. *Ha Benjamin are you there?*

B. *What said the Master to you?*

Ab. *He was troubled that we slept so long.*

B. *It is yet time enough to have a bad day.*

Ab. *That is true.*

B. *Cornelius is yet a sleep.*

geef het my.

Mr. *Gaa doe de winkel open.*

Ab. *Ik gaa.*

Mr. *Hoe komt het dat u Makkers niet opstaan?*

Ab. *Zy zullen terstond komen.*

Mr. *Zo ras als gy de winkel hebt open gedaan, schryf de Reekening uyt voor myn Heer T. S.*

Ab. *Ik zal het doen, myn Heer.*

Mr. *Ik gaa binnen.*

Ab. *Ho Benjamin, zyt gy daar?*

B. *Wat zeyde de Meester tegen u?*

Ab. *Hy was moeijelyk dat wy zo lang sliepen.*

B. *Het is nog vroeg genoeg om een quaden dag te hebben.*

Ab. *Dat is waar.*

B. *Cornelis slaapt nog.*

Ab. *If*

Ab. *If the Master doth not find him in the shop, he will be very angry.*

B. *I shall go and call him.*

Ak. *That is good.*

B. *Cornelius, will you sleep the whole day?*

Cor. *Not I, go down, I shall immediately follow you.*

B. *Make haste then.*

Mr. *Do you hear, youth, I will that you get up every morning at six of the clock: Go see whether the Post be come.*

Cor. *Very well, Master, I do go.*

Mr. *And you Benjamin, lay me those Merchandizes together.*

B. *Must we let these bales stand there?*

Mr. *No, draw them unto that corner.*

Ab. *Indien de Meester hem niet in de winkel vindt, zal hy zeer quaad zyn.*

B. *Ik zal hem gaan roepen.*

Ab. *Dat is goed.*

B. *Cornelis wilt gy den heelen dag slapen?*

Cor. *Ik niet, gaa beneden, ik zal u terstont volgen.*

B. *Haast u dan.*

Mr. *Hoert gy, jongen, ik wil dat gy alle morgen te zes uuren opstaat: Gaat zien of de Post aangekomen is.*

Cor. *Scer wel, Meester, ik gaa.*

Mr. *En gy Benjamin, schik my die Koopmanschappen te samen.*

B. *Moet men die baalen daar laten staan?*

Mr. *Neen: trek ze in dien hoek.*

B. *And*

B. *And all those packs?*

Mr. *You must bring them into the Warehouse.*

Ab. *Master, there is the account which you demand.*

Mr. *You must go and carry it.*

Ab. *At what hour?*

Mr. *Betwixt nine and ten; and ask whether he would that we should bring him any goods from the Franckforts Misse? (or Fair?)*

Ab. *I shall do it.*

Mr. Benjamin, *go not out of the shop: I must go out.*

Mistress N. N. *Is the Master within?*

Ben. *No, Madam, he is gone out: do you please to have any thing?*

Mrs. *I would have a fine piece of*

B. *En alle die pakken?*

Mr. *Gy moet die in 't Pakhuys brengen.*

Ab. *Meester, daar is de reekening, die gy eyscht.*

Mr. *Gy moet die gaan brengen.*

Ab. *Op wat uur?*

Mr. *Tusschen negen en tien: en vraagt hem of hy wilde dat men hem eenig goet van de Frankfortsche Misse soude brengen.*

Ab. *Ik zal het doen.*

Mr. Benjamin *gaa niet uyt de winkel: Ik moet uytgaan.*

Juffrouw N. N. *is de Meester in?*

Ben. *Neen, Juffrouw, hy is uytgegaan: beliest u yet te hebben?*

Juf. *Ik zoude wel een mooy stuk gestriped*

22 d'Engelsche en Nederduytsche
striped Taffety?

B. *Madam, have you a mind to this?*

Mrs. *Have you none of another colour?*

B. *Of what colour you please; what do you say of this?*

Mrs. *This is better: but how shall we do concerning the price?*

B. *Madam, it is of five guilders the ell.*

Mrs. *I can get it cheaper at another place.*

B. *That is the price at a word, you can not any where get it cheaper.*

Mrs. *How many ells are there in that piece?*

B. *Just twenty five.*

Mrs. *To how much doth that amount in all?*

B. *To an hundred*

streept Taffetas willen hebben.

B. *Mejuffer, hebt gy hier zin in?*

Juf. *Hebt gy geen van een ander colour?*

B. *Van wat verw dat het u belieft; wat zegt gy van dit?*

Juf. *Dit is beter: maar hoe zullen wy het stellen nopende den prys?*

B. *Mejuffer, het is van vyf gulden de el.*

Juf. *Ik kan dat op een ander beter koop krygen.*

B. *Dat is de prys met een woord; gy kunt het nergens beter koop krygen.*

Juf. *Hoe veel ellen is 'er aan dat stuk?*

B. *Net vyf en twintig.*

Juf. *Hoe veel be- loopt het alles?*

B. *Hondert en and*

and five and twenty gilders.

Mrs. There is your money, send it home by the porter.

B. Very well, Madam, I thank you for your money; when you have need of any things, we shall give you them cheap.

Mrs. Farewell, a good day to you.

B. Madam, I am your Servant.

Cor. Is the Master gone out?

B. Long since.

Cor. The Post is not come.

B. Will you stay a little in the shop? I'll go to get my breakfast.

Cor. I shall keep the shop so long.

B. Go you now; I shall well attend the shop.

vyf-en-twintig gulden.

Juf. Daar is uw geld, send het met de kruyer t'huys.

B. Zeer wel, Juffrouw, ik bedank u voor uw geld, als gy wat van doen hebt, wy sullen u dat goedkoop geven.

Juf. Vaarwel, goeden dag.

B. Mejuffer, ik ben uw dienaar.

Cor. Is de Meester uytgegaan?

B. Al over lang.

Cor. De Post is niet gekomen.

B. Wilt gy wat in de winkel blyven? Ik gaa myn ontbyt nemen.

Cor. Ik zal zo lang wel op de winkel passen.

B. Gaat gy nu; ik zal de winkel wel waarneemen.

Cor.

Cor. *Have you got your breakfast so soon?*

B. *I do not make so great a do.*

Cor. *Are there any Letters to be written out?*

B. *That you must see before the Master comes home.*

Cor. *Ha! here is much work for me.*

B. *What Letters are there?*

Cor. *Spanish Letters.*

B. *You must work.*

Cor. *We have never one hour leasurable time.*

B. *We must have patience as long as we are Apprentices.*

Cor. *That is our onely hope, that we shall once become Masters also.*

B. *Look, there cometh the Master.*

Cor. *Hebt gy zoo ras ontbeeten.*

B. *Ik maak zo veel omflag niet.*

Cor. *Zyn 'er brieven uyt te schryven?*

B. *Dat moet gy zien, eer de Meester te huys komt.*

Cor. *Ho! hier is veel werk voor my.*

B. *Wat voor brieven zyn 'er?*

Cor. *Spaansche brieven.*

B. *Gy moet arbeiden.*

Cor. *Wy hebben noyt een uur leedigen tyd.*

B. *Wy moeten geduld hebben zo lang als wy knechts zyn.*

Cor. *Dat is onze eenige hoop, dat wy ook eens Meesters zullen worden.*

B. *Zie, daar komt de Meester.*

Mr. Is

SAMENSPRAAKEN. 25

Mr. *Is Abr. not come home yet?*

Cor. *No.*

Mr. *Do you know where Master S. L. dwelleth?*

Cor. *Yes.*

Mr. *Carry him this bag of Duckatoons, and cause it to be told over before you.*

Cor. *I shall do so.*

Mr. *What a clock is it, Benjamin?*

B. *Master, I believe that it is about noon.*

Mr. *I must go to the Exchange? hath any body been here?*

B. *A Gentlewoman hath been here to buy a piece of striped Taffety.*

Mr. *What Gentlewoman was she?*

B. *She dwelleth next to Mr. J. W.*

Mr. *I do well know who it is. I go to the*

Mr. *Is Abr. noch niet t'huys gekomen?*

Cor. *Neen.*

Mr. *Weet gy waar myn Heer S. L. woont?*

Cor. *Ja.*

Mr. *Brengt hem dit sakje met Duckatoons, en doet het voor u overtellen.*

B. *Ik sal so doen.*

Mr. *Hoe laat is het, Benjamin?*

B. *Meeſter, ik geloof dat het omtrent middag is.*

Mr. *Ik moet na de Beurs gaan; is hier iemand geweest?*

B. *Een Juffer heeft hier een stuk gestreep-te Taffetas wesen kopen.*

Mr. *Wat was ſy voor een Juffer?*

B. *Sy woont naast den Heer J. W.*

Mr. *Ik weet wel wie het is. Ik ga na*

B

Ex

26 d'Englische en Nederduytsche

Exchange; send Abr. to me if he come presently.

B. I shall do it.

B. You are no sooner come in, Abraham, but must go out again.

Ab. For what?

A. To go and find the Master upon the Exchange.

Ab. Then I shall have not a moments time to eat a mouthfull.

B. It is too late to take a breakfast, you shall have the better dinner: make haste.

Ab. I go.

B. Do you come so soon again from the Exchange?

Ab. Truly yes.

B. Have you seen the Master.

Ab. Yes, the Exchange is almost done.

B. The Master shall

de Beurs. Send my Abr. indien hy haast komt.

B. Ik sal het doen.

B. Abraham, gy zyt soo dra niet ingekomen, of moet weder uyt gan.

Ab. Waarom?

B. Om de Meester op de Beurs te gaan vinden.

Ab. Dan sal ik niet een oogenblik tyd hebben omeen mond vol te eeten.

B. Het is te laat om te ontbyten, gy sult te beter middagmaal houden: haast u.

Ab. Ik ga.

B. Komt gy so ras weder van de Beurs?

Ab. Seker ja.

B. Hebt gy de Meester gesien?

Ab. Ja, de Beurs is schier af.

*B. De Meester sal
then*

then soon come back.

Ab. *I believe so.*

B. *So much the less shall we stay for dinner.*

Ab. *Yes, if dinner be ready.*

B. *Is not the Mistris got up.*

A. *Do you not know that she is something sickly.*

A. *That happeneth oftner.*

A. *Where have you been this whole morning?*

B. *That Mr. N. made me stay two hours.*

A. *That is very tedious.*

B. *I shall not come there again in a long time.*

A. *How do you know that?*

B. *It is because my*

dan wel haast weder komen.

Ab. Ik geloof ja.

B. Dies te minder sullen wy wachten met te eeten.

Ab. Ja, indien het eeten gereed is.

B. Is de Juffrouw niet opgestaan?

A. Weet gy niet dat sy wat siekelyk is?

B. Dat gebeurt wel meer.

A. Waar hebt gy desen heelen morgen geweest?

B. De Heer N. heeft my twee uuren doen wachten.

A. Dat is zeer verdrietig.

B. Ik sal in lang daar niet weder komen.

A. Hoe weet gy dat?

B. Dat is om dat

B 2 *things*

28 d'Engelsche en Nederduytsche

things are made off with him.

A. *Hath he given you money?*

B. *Did you not see that I brought it in with me?*

A. *That is well.*

B. *It strikes there one of the clock.*

A. *I should be willing that we should eat.*

B. *The Master doth not come so soon as I thought*

A. *Look there, he comes.*

Mr. *Boys, is the dinner ready?*

Ab. *Master, I go to ask the Maid.*

Yes Mr. it is ready.

Mr. *Is my Wife dress'd?*

B. *Yes, Master.*

Mr. *Let us go to dinner. Is Cor. not come yet?*

myn saken met hem atgedaan zyn?

A. Heeft hy u geld gegeven?

B. Hebt gy niet gezien dat ik het medebragt?

A. Dat gaat wel.

B. Het slaat daar een uur.

A. Ik soude wel willen dat wy al aten.

B De Meester komt so ras niet als ik gedacht hadde.

A. Sie daar komt hy.

Mr. Jongens, is het eeten gereet?

Ab. Meester, ik ga het de Meyd vragen.

Ja Mr. het is vaerdig.

Mr. Is myn Vrouw gekleed?

B. Ja Meester.

Mr. Laat ons gaan eeten. Is Cornel noch niet gekomen?

Ab. No:

Ab. No: but I believe that he shall be soon here.

Mr. Have you laid all those Reckonings in order?

B. Yes.

Mr. That is well.

Here follows more Conferences of diverse matters.

WHich is the use of the Feeling?

To distinguish the hot from the cold, the moist from the dry, the hard from the soft, the smooth from the rough, and the heavy from the light.

Which is that of the Taste?

To distinguish the sweet from the salt, the sour from the bitter, the unripe from the ripe, the savourless, or that which hath no taste, from the sharp.

Ab. Neen hy: maar ik geloof dat hy haast hier sal zyn.

Mr. Hebt gy alle die Reekeningen in order gelegd?

B. Ja.

Mr. Dat is wel.

Hier volgen meer Samenpraaken van verscheyde saken.

WElk is 't gebruyk van 't gevoel?

Te onderscheyden het heet van 't koude, het vochtige van 't drooge, het harde van het weeke, het gladde van het ruuwe, en het zware van het ligte.

Welk is dat van de smaak?

Te onderscheyden het soete van het souete, het suure van het bittere, het onrype van het rype, het smake-loose van het scherpe.

Which is the use of the Smelling?

To smell (and so distinguish) the raw from the roasted, the fresh from the stinking.

What is the use of the Hearing?

To judge of the sound, the noise, the voice, the cry, and of silence.

Which is the use of the Sight?

To distinguish the colours (or things dyed) the white, the black, the brown, the blew, the violet, the green, the red, and all other colours.

Where is it that the three inward Senses are placed?

In the brains.

Which is the Common Sense?

That which assumeth the image of a thing seen, heard, felt, smel-

Welk is 't gebruyk van de Reuk?

Te ruyken het rauwe van 't gebraden, het versche van het stinkende.

Wat is 't gebruyk van 't Gehoor?

Te oordeelen van 't geluyt, het gerucht, de stem, 't geschreeuw, en van het stilzwygen.

Welk is 't gebruyk van 't Gesicht?

't Onderscheyd der verwen, het wit, het zwart, het bruyn, het graauw, het blaauw, het violet, het groen, het rood, en alle andere coleuren.

Waar is 't dat de drie innerlyke sinnen geseten zyn.

In de hersenen.

Welk is de gemeene sin?

Die het beeld aanneemt van een gesiene, gehoorde, gevoel-
led

led and tasted, and being possessed (or exercised) by the damps of sleep, leaveth us in an unsensibleness.

Which is the Sense of the Imagination?

That which judgeth of the difference of things, and makes the thoughts.

Which is the Sense of Memory?

That which shutteth up the images of the things, on which we will think.

What is the difference of the operations of waking and sleeping?

That drieth the brains, and this moisteneth them.

What betokeneth the yawning?

Desire to sleep.

And the snoring?

A true or sound sleeping?

de, gerooke en gesmaakte saak, en die door de dampen des slaaps bezeten zynde ons in de ongevoelicheyt laat.

Welk is de sijn van de Inbeeldinge?

Die van 't verschil der dingen oordeelt, en de gedachten maakt.

Welk is de sijn van de geheugenisse?

Die de beeltenissen der dingen opsluyt, aan welke wy willen gedenken.

Wat is het onderscheyd der werkingen van het waken en het slapen?

Dat droogt de hersenen, en dit bevochtigt die.

Wat beteekent het geeuwen?

Lust tot slapen.

En het ronken?

Een goede of vaste slaap. B 4. *When*

32 d'Engelsche en Nederduytsche

When is it that men have hunger and thirst?

When the stomach is empty.

From whence is it that men have the sickness (or hick up,) and do riss?

From that the stomach is full.

And the loathing, nauseating, or desire to vomit?

Because that it is raw and unable to digest.

What doth paleness in the face betoken?

An evil constitution, and a weak state of health.

And faintness, or looseness o' Joints?

A worn or tired out state of health.

What is the cause of tooth-ache?

The rottenness of the

Wanneer is 't dat men honger en dorst heeft?

Als de maag ledig is.

Waar van komt het dat men den hick heeft, en rispt?

Van dat de maag vol is.

En de walging, of braakzucht?

Van dat die raauw en onmachtig is te verteeren.

Wat beteekent de bleekheyd in 't aangezicht?

Een quade gestelt-heyd, en een zwakke gesontheyd.

En de slapheyd of swakheyd in de leden?

Een afgematte gesontheyd.

Welk is de oorzaak van tandpyn?

De verrottinge van
gums.

gums.

*What is it that pra-
signifyeth (or foreshew-
eth) blindness?*

*The running of the
eyes.*

*And that of deaf-
ness?*

*The noise of (or in)
the ears.*

What is the Rheum?

*The flowing down or
distillation of moisture.*

*And the Asthma or
shortwindedness?*

*It is the difficulty of
drawing the breath.*

*What remedy is there
against the falling
down of the uvula, or
the Squinsey, that the
Almons of the throat
(or ears) may not too
much straiten it?*

*That is to gargle
well.*

*What is the Liente-
ry, or Coeliac Passion?*

het tandvlees.

Wat is het voor-
teeken van de blind-
heyt?

Het loopen dër oo-
gen.

En dat van de doof-
heyd?

Het ruyssen der oo-
ren.

Wat is de snuf of
zinkinge?

Het afvloeyen van
vochtigheyt.

En de Amborslig-
heyd?

Het is een be-
zwaartheyt van adem-
te halen.

Wat hulpmiddel is
'er tegen den huylg,
op dat de amandeleir
van de keel die niet te
zeer benaauwen?

Dat is wel te gor-
gelen.

Wat is de raauwe
Loop?

B. 5.

14

It is a loosness or flux of the belly, which comes from indigestion, and rawness, when the food comes away either whole or imperfectly decocted.

And the Diarrhaea?

It is the simple and common loosness of the belly.

And the bloody flux, or Dysenterie?

It is a running out of bloody excrements.

Which is the beginning of the gravel and of the stone?

That is the Disury or difficulty of the Urine.

What is the highest remedy against poyson?

That is Treacle.

What is the Gout?

It is a flowing (or running) of a sharp humour which torments the joints of the mem-

Het is een afgang, die uyt raauwigheyt komt, wanneer het voedsel of geheel of ten deele niet gekookt afloopt.

En de Buyk-loop?

Dat is een gemene losse afgang.

En de Roode loop?

Dat is een Bloedgang.

Welk is het begin van het Graveel, en van de Steen?

Dat is de koude pis.

Wat is het hoogste hulpmiddel tegen vergif?

Dat is de Triakel.

Wat is het Flercyn, of de Jigt?

Het is een tusschen-vloeyen van scherpe vochtigheyt, die de gewrichten der leeden
bers

bers; and that on the hands is called Cheiragra (or hand gout) and that on the foot, the Podagra, or foot-evil.

From whence comes the Dropsy?

From a water that interposeth it self between the skin and flesh.

What is the Epilepsy (or St. John's evil,) and its maladie?

That is a sickness that differs little from the Falling sickness.

What is the forerunner of Lameness, the Palsy and Apoplexy?

That is the Cramp and Convulsion.

Nota. Men may not here understand by the foregoing Dialogues, or any other in this Book, that it is intended to make men exact Philosophers or Physicians; but these Conferences

plaagt, en dat Hand-euvel genoemt word aan de handen, en Voeteuvel aan de voeten.

Waar van komt de Waterfucht?

Van een water, dat sich tusschen vel en vlees zet.

Wat is het St. Jans euvel, en des zelfs quaal?

Dat is een siekte, weynig verschillende van de vallende siekte.

Wat is de Voorlooper van de Lamheyt en Beroertheyt?

Dat is de Kramp en de Stuypen.

Nota. Door de voorgaande Samensprake, of eenige andere in dit Boekje, moet men niet denken, dat men daar door iemant tot een Philosoph of Medicus meent

are onely brought in, according to the vulgar apprehension, and for discourse sake, also most especially for information in the Languages, which is the design of this Book.

te maken; men brengt deese Samenspraak maar by, volgens 't gemeene begrip der menschen, of om discourshalven, en voornamelyk maar tot onderwysinge in de Talen, 'twelk het oogmerk van dit Boek is.

Of the Elements.

There are four Elements, which are the four parts of this inferior created World, out of which the w^ole Universe is made (composed,) to wit, the Fire, the Water, the Air, and the Earth.

What is the nature of the Fire?

To be very fine (or subtil) but yet very hot, and very light or enlightening.

And what is that of the Air?

Van de Hoofststoffen.

Daar zyn vier Hoofststoffen (ofte *Elementen*) die de vier deelen deser onderste geschapene Wereld zyn, waar uyt het geheel-al gemaakt is, *te weten* het Vuur, de Lucht, het Water, en de Aarde.

Wat is de aart van het Vuur?

Seer fyn te wesen, maar nogtans seer heet en lichtende.

En wat is die van de Lucht?

That

That is to be thin and transparent, or skining.

And that of the Water?

To be cold, flowing or fluid, and fleeting or running.

And that of the Earth?

That is to be very heavy and very fast.

Is it then very certain that all the jointly composed bodies are made of these four Elements?

They who busy themselves with opening of things in their first principles, according to the common opinion, oblige us to believe it, by their daily experience: notwithstanding that some do call Salt, Sulphur (or Brimstone) Quicksilver (or Mercury) the first principles.

Die is dun en doorschynende te wesen:

Ende die des Waters?

Koud, vloeiend, en vlietend te zyn.

En die van de Aarde?

Die is, seer zwaar en seer vast te wesen.

Is het dan seer zeker, dat alle de t'samen-gestelde Lighamen van dese vier Hoofststoffen gemaakt zyn?

Sy, die sich bemoeijen inet de dingen in haar eerste beginsel op te lossen, en na de gemeene opinie, verplichten ons dat te geloven, door hare dagelykse ervarenheyd: niet tegenstaande dat sommige Sout, Swavel en Quicksilver de eerste Beginselfen noemen.

To what end were the Stars created in the Firmament of Heaven?

That hath been to enlighten the World, dissipating (driving away) the darkneses, and to measure out the successions, or turns of times, continually rowling about.

How many Planets do they reckon?

Seven, the Sun, the Moon, Mercury, Venus, Mars, Jupiter, Saturn.

Hath the Moon her encrease and decrease?

No, but it seemeth to have so, for that it shew's it self so to our eyes, and is placed right over or obliquely against the Sun.

How comes the day-break (or Aurora) and the Evening-tide?

Tot wat eynde zyn de Gesternten in de vastigheyt des Hemels geschapen geworden?

Dat heeft geweest om de Wereld te verlichten, de donkerheden verdryvende, en om de beurten der Tyden af te meten, ge-
duurig omrollende.

Hoe veel Planeten telt men?

Seven, de Son, de Maan, Mercurius, Venus, Mars, Jupiter, Saturnus.

Heeft de Maan haar aanwassen en afneeming?

Neen, maar sy schynt dat te hebben, na dat sy sich aan onse oogen vertoont, en recht of van ter zyden tegen de Son is gestelt.

Hoe komen de Dageraad en de Avondstond?

The

The one by the Setting of the Sun, and th' other by it's Rising.

Which is the cause of the change of Seasons?

That is the Sun; for it makes the Spring, the Summer, the Harvest (or Autumn) and the Winter, according to the places where it comes.

How are the Eclipses made?

By the interposition of a third, and the opposition of two heavenly bodies.

Are there divers sorts of Stars?

There are, the one greater than the other; and experience let's us see every night, that there are severall Wandring Stars, but infinitely more fixed.

D'eene door het ondergaan van de Son, en d'ander door zyn opgaan.

Welk is de oorzaak van de verandering der Getyden?

Dat is de Son; want die maakt de Lente, de Somer, de Herft, en de Winter, na de plaatsfen, daar in hy sich vint.

Hoe geschieden de Verduyfteringen?

Door tusschenstellinge van een derde, en de tegenstelling van twee Hemelsche lighamen.

Zyn'er verscheyde soorten van Sterren?

Daar zyn'er, d'eene grooter als d'ander; en d'ondervinding doet ons alle nachten sien, dat 'er verscheyde Dwaalsterren, maar oneindig meer vaste zyn.

A Dis-

A. Discourse concerning Bills of Exchange.

M. **L**ock, there are two Bills of Exchange, which we must procure (or get) to be accepted; bring them presently.

K. On whom are they?

M. One is on Master N. and the other on Mr. L.

K. When must we have them?

M. Tomorrow, that we might be able to advise our Friends whether they be accepted or not.

K. Mr. N. hath given his word for acceptance, but Mr. L. hath refus'd it.

M. Carry it then to a Notarie.

K. To whom?

Een Samenspraak nopende Wissel Brieven.

M. **S**ie daar zyn twee Wisselbrieven, die men moet doen aanneemen, breng die terstond.

K. Op wien zyn sy?

M. De een is op Myn Heer N. en d'andere op Myn Heer L.

K. Wanneer moet men die hebben?

M. Morgen, op dat wy bericht mogen kunnen geven aan onse Vrienden of sy aangenomen zyn of niet.

K. Myn Heer N. heeft het woord van aanneemen gegeven, maar Myn Heer L. heeft het geweygert.

M. Breng die dan by een Notaris.

K. By wien?

M. Te

M. To Mr. D. and tell him that he make the protest ready to-day, for I must send it away by the Post to-morrow.

M. Have you been this morning by Mr. B. to let the Bill be accepted, which we received yesternight from Antwerp?

K. He hath told me, that he had received no order about it, and that therefore we should stay till the next post.

M. We must keep the Bill therefore till that time, being there is no danger.

M. See there other Bills which are due, carry them to the persons on whom they reflect, that they may be written off in Bank; it is now already the fifth

M. By Myn Heer D. en segt hem dat hy 't protest van dage ver-vaerdige, want ik moet het morgen met de Post wegsenden.

M. Hebt gy desen morgen by myn Heer B. geweest, om de Wisselbrief te doen aenneemen, die wy gister avond van Antwerpen ontgingen?

K. Hy heeft my geseyd, dat hy geen order daar van ontfangen had, en dat men daarom moest wachten tot de naaste post.

M. Men moet de brief dan bewaren tot dien tyd, dewyl daar geen gevaar is.

M. Sie daar andere wisselbrieven, die vervallen zyn, breng die aan de Persoonen, daar sy op houden, dat sy in Bank afgeschreeven werden; het is nu al
day

day since these Bills were due.

M. Mr. R. hath told me that he would write it off this morning without fail.

M. We must give a shilling, to know it, for fear of loosing, and if he hath not done it, we shall be forc'd to protest his bill: Go then to the Bank, see whether he hath writ his Sum upon our account, and in case not, do not fail to cause a protest of his bill to be drawn.

K. Sir, I come to see (enquire) whether the bill of Exchange, I left you yesterday, be good or not.

A. It is good, I shall

de vyfde dag na 't verval.

M. Myn Heer R. heeft my gesegd dat hy sonder fout van desen morgen die sou afschryven.

M. Men sal een schelling moeten geven om dat te weten, uyt vreesse van ons schade te doen; en indien hy dat niet gedaan heeft, soo sal men sijnen brief moeten doen protesteeren. Gaa dan na de Bank, sie of hy sijne partye op onze reekening geschreven heeft, en by gebrek van dien, soo mis niet een protest van syn brief te doen ligten.

K. Myn Heer, ik kome verneemen, of de Wisselbrief, die ik gisteren u liet, goed is, of niet?

A. Sy is goed, ik accept

accept it, come in the afternoon to fetch it again.

B. Sir, *Look there is a Bill upon you.*

M. *Let us see it: as yet I can not accept it; you may say so to Mr. T.*

B. Sir, *he hath said that he could not stay, and that he hath order to send it back accepted or protested.*

M. *Well, tell him that I shall accept it under protest for the honour of the bill, and of him that indors'd it.*

K. *Let us go to the Exchange, it is already begun.*

M. Sir, *do you any thing (by Exchange) to Leghorn?*

G. Yes.

sal ze aanneemen, komt na den middag die wederhaalen.

B. *Myn Heer*, sie, daar is een Wissel op u.

M. Laat ons die sien: Ik kan die als noch niet aannemen; gy sult dat seggen aan *Myn Heer T.*

B. *Myn Heer*, hy heeft gesegd, dat hy niet kan wachten, en dat hy last heeft die weder te senden aangenomen of geprotesteert.

M. Wel, seg hem, dat ik die sal aannemen onder protest om deere van den brief, en van die haar op den rug heeft getekent.

K. Laat ons na de Beurs gaan, sy is al begonnen.

M. *Myn Heer*, doet gy iets by Wissel op Livorno?

G. Ja ik.

M. *At*

44 d'Engelsche en Nederduytsche

M. *At what rate is the Exchange?*

G. *At 95.*

Have you good bills at that price?

Yes, I have the best of the Exchange.

I shall give 94.

That cannot be: because I can do it at 95, will you give that?

No, I will give no more than 94.

Sr. *Will you that I make this party (sum or parcel) at 95.*

No.

It is then impossible, for the Exchange riseth.

Riseth it?

Yes surely, Sir.

That is of no importance; I believe not that you could get more.

If we should give you a fourth (quart) would you do it?

M. *Tot wat prys is de Wissel?*

G. *Tot 95.*

Hebt gy goede brieven tot die prys?

Ja, ik heb de beste van de Beurs.

Ik sal 94 geven.

Dat kan niet zyn: want ik kan doen tot 95, sult gy dat geven?

Neen, ik wil niet meer dan 94 geven.

Myn Heer, wilt gy dat ik dese partye maake à 95?

Neen.

't Is dan onmogelyk, want de Wissel ryft.

Ryft die?

Ja zeker, myn Heer.

Daar is niet aangelegen; ik geloof niet dat gy meer soud konnen krygen.

Indien men u het quart gaf, soud' gy dat konnen doen?

By.

By no means less than I have said.

I shall see, but I see no opportunity to find it; and if I do find it, what sum will you take?

About two or three thousand Crowns.

Sir, I have done (by Exchange) 2000 Crowns.

At what price?

At 96.

That is well; give me the note of it.

Look there it is.

I shall carry it to your house.

Bring it betimes.

At what a clock shall I fetch the bills?

At three or four a clock.

Will you do another sum on Paris?

Yes I have yet about 800 to draw.

Geensins minder dan ik gefegd heb.

Ik sal zien, maar ik zie geen gelegenheid dat men het zou kunnen vinden: en indien ik het vinde, wat somme zult gy nemen?

Omtrent twee of drie duysent kroonen.

Myn Heer, ik heb 2000 kroonen gedaan.

Tot wat prys?

Tot 96.

Dat is wel; geef my het Briefje.

Sie daar is het.

Ik sal 't tot uwent brengen.

Breng die vroeg.

Op wat uur sal ik de Wisselbrieven halen?

Ten drie of vier uren.

Wilt gy noch een party doen op Parys?

Ja ik heb noch omtrent 800 te trekken.

Well,

Well, will you do it at the same price?

I should have more; for the Exchange riseth.

Pardon me, it falleth rather.

Do it then at the same price of the other.

I go to see if I can do it.

That is done. What sum is there?

There shall be about 800, as I have told you.

I shall presently go and fetch the note at your house.

I have good bills upon Leghorn at a good price.

I have no more to give.

Sir, you can do that as you think good.

Let us see what price.

Wel, wilt gy't tot de selfde prys doen?

Ik zou meer moeten hebben, want de Wissel ryft.

Vergeef het my, sy daalt eer.

Doet het dan op de selfde prys van de andere.

Ik ga zien of ik het doen kan.

Dat is gedaan. Wat somme is 'er?

Daar sal omtrent 800 wesen, gelyk ik u gesegt heb.

Ik sal het Briefje terstond tot uwent gaan halen.

Ik heb goede brieven op Livorno tot een goeden prys.

Ik heb niets meer te geven.

Myn Heer, gy kont dat naar uw goed-dunken doen.

Laat ons sien wat prys.

It is very high, call you that cheap?

That is low.

Take it at the price of which I told you.

That is done.

To whom must we cause the bills to be paid?

To me, or to my order.

How much will you now give me, and I shall draw in this same party (summ) from Lieghorn?

I shall cause that 91 shall be given you.

Not less than 92. What profit should there be of? Must we not pay for that double Brokeridge (or Brokers money?)

There is nothing to do, I will not give more than 91.

Then I shall keep it.

Het is zeer hoog, noemt gy dat goed koop?

Dat is laag.

Neem het tot den prys, dien ik u gesegd heb.

Dat is gedaan.

Aan wien moet men de brieven doen betalen?

Aan my, ofte myn ordre?

Hoe veel sult gy aan my nu geven, en ik sal dese selfde party van Livorno intrekken?

Ik sal u 91 doen geven.

Niet min dan 92. Wat voordeel zout daar zyn? Moet men geen dubbele Make-laardy - gelden daar van betalen?

Daar is niets te doen, ik wil niet meer dan 91 geven.

Ik sal 't dan bewaren. This

This that follow's
shows how we
should ask our ne-
cessary things.

I Pray , give me
something for my
breakfast.

Give me a piece of
bread, if you please.

Reach me that white
bread.

Cut me some of that
great brown loaf.

Give me the crust,
give him the crum.

Give us some Bread
and Butter.

I would have stale
bread.

Buy us some whea-
zen bread.

Let me tast the Ry-
bread.

Let me have some
meat.

I desire some flesh.

A good dish of stew'd
meat.

*Dit navolgende toont
hoe wy onse noodige
saaken eyschen sou-
den.*

IK bid u , geef my
wat voor myn ont-
byt.

Geef my een stuk
brood , so 't u belieft.

Lang my dat witte
brood.

Snyd my wat van
dat groot bruyn brood.

Geef my de korst ,
geef hem de kruym.

Geef ons wat bo-
ter en brood.

Ik woud oudbak-
ken brood hebben.

Koop voor ons wat
tarwen brood.

Laat my het rog-
gen brood proeven.

Laat my wat spys
hebben.

Ik verzoek wat
vleesch.

Een goede schotel
van gestoofde spys.

A

A piece of fat beef.

Well salted (or powder'd) beef.

Bring me a little bit of mutton.

I would rather have lean.

Let me have it either fried, roasted, boyled, (sudden) baked, or broiled.

Buy for me a shoulder, a neck, a breast or a leg of Lamb.

Please to help me with a piece of that loin of Veal.

A little of the kidney.

I pray, cut me some of that Venison pasty.

I long for some of that Apple-py.

A couple of fresh Hen Eggs.

A Turkey Egg.

Een stukje vet Offevlees.

Wel gesouten (of gesprengd) Offevlees.

Breng my een kleyn beetje Schapevlees.

Ik woude liever mager hebben.

Laat my het hebben 't zy gefruyt, gebraden, gekookt, gebakken, of gerooft.

Koop voor my een schouder, hals, borst, ofte een bout Lamsvlees.

Gelieft UE. my te helpen met een stuk van die Kalfs-lenden.

Een weynig van denier.

Ey lieve, snyd my wat van die Venisoenpasty voor.

Ik verlang na wat van die Appel taart.

Een paar versche Hoender Eyeren.

Een Kalkoens Ey.

C

Bring

50 d'Engelsche en Nederduytsche

*Bring me a cup or
dish of cold milk.*

*Reach me a spoon for
to eat my boild milk
with.*

*Cut me a piece of old
cheese.*

*Bring here Pepper,
Vineger, Salt, and a
Sallet.*

*I love a dish of fish,
both Sea- and River-
fish.*

*Boy, make haste,
and give me a glass of
strong beer, and to this
Gentleman a glass of
wine.*

Words of most use
Amongst the Mer-
chants.

To address.

*Agio, Advance of
banck money.
Laborage.*

Brengt my een kop
ofte kommetje koude
Melk.

Lang my een lepel
om myne gekookte
Melk- daar mede te
eten.

Snyd my een stuk
oude Kaas.

Brengt hier Peper,
Azyn, Sout, en een
Salaat.

Ik mag gaern een
Schotel vis, beyde
Zee en Rivier-vis.

Jongen, rep u, en
geef my een glas goed
Bier, en een glas Wyn
aan dien Heer.

Woorden van 't mee-
ste Gebruyk onder
de Kooplieden.

Addresseeren (aan
Schryven.)

Agio, koers van 't
Bankgeld.

Arbeydsloon.

Com-

<i>Commission.</i>	Commiffie.
<i>Bills of loading.</i>	Cognoffementen.
<i>Costume.</i>	Convoy-Geld.
<i>Brokeridge.</i>	Courtage, of Make- laardy.
<i>To Endors.</i>	Endorfeeren.
<i>Invoice.</i>	Facture. Rekening.
<i>Loss or dammage in a Ship.</i>	Havery (fchade in een Schip.)
<i>Banck-money.</i>	Bankgeld.
<i>Exchange.</i>	Wiffel.
<i>Cash-money.</i>	Kasgeld.
<i>Rechange.</i>	Her Wiffel.
<i>At Sight.</i>	Op Sight.
<i>Ufance, one month time to pay.</i>	Ufo, een maand tyd te betaalen
<i>Double ufance.</i>	Twee Ufo (of maan- den.)
<i>Provision.</i>	Provisie.
<i>A Protest.</i>	Een Protest.
<i>Weigh-money.</i>	Waag-geld.
<i>Charges.</i>	Onkosten.
<i>Accepted.</i>	Aangenomen (geac- cepteert.)
<i>Leager.</i>	Grootboek.
<i>The Journal.</i>	Het Journaal.
<i>The Memorial.</i>	Het Memoriaal.
<i>The Counting house.</i>	Het Kantoor.
<i>Account Currant.</i>	Rekening Courant.

*Severall Letters.*Nortwick Octob. 19° 1705.**M***Y* loving Cousin,

I have understood that you shall come to be tabled with my Master, therefore I let you know how you must live here; First, you must get up every morning at six a clock, and wash your hands and face, then rensse your mouth, and rub your teeth, and then you must go into your chamber and pray; after that, you must come into the school, and hear a chapter read, and learn your lesson, then you go down again, and get for your breakfast a piece of bread and butter, and when you have eaten that, go again into the school, and say your lesson to the Master, and write till twelve a clock, when the Maid calls us down to dinner; after dinner you go into the school again, and stay till half an hour past five, and then you play half an hour, and after that, you must come and read a chapter till the supper be ready, then half an hour after that, you must prepare you for bed. Thus we live here, and I let you know this, to inform you thereof before hand, out of the true love which I bear you, as being

Your affectionate Cousin

L. S.

Ho-

Verscheyde Brieven.

Noortwyck den 19° October, 1705.

M Yn lieve Neef.

Ik heb verstaan, dat gy hiér by myn Meester in de kost sult komen leggen, so sal ik u laten weten, hoe gy hier leven moet; voor eerst, gy moet alle morgen ten ses uuren opstaan, en wel uwe handen en aangesicht wassen, als dan uwen mont spoelen, en de tanden wryven, en dan moet gy in uw kamer gaan, en bidden; daar na moet gy op school komen, en hooren een Kapittel leesen, en leeren uwe les; dan gaat gy weder beneden, en krygt tot uw ontbyt een stuk Boter en Brood; en als gy dat gegeten hebt, gaat gy weder op school, en zegt uwe les op aan den Meester, en schryft dan tot twaalf uuren, wanneer de Meyd ons afroept om te komen eeten. Na de middag komt gy weder op school, en blyft tot half ses; en dan speelt gy een half uur; daar na moet gy een Kapittel komen lesen, tot dat het Avondmaal gereed is; dan een half uur daar na moet gy u bereyden te bed te gaan. Aldus leven wy hier, en ik laat u dit weeten, om u van te vooren te verwittigen, uyt de oprechte liefde, die ik u toedrage, als zynde

Uw toegeneegen Neef

L. S.

Honoured Father,

My humble duty unto you presented, giving you hearty thanks for your tender love to me, and great care of my education; I make bold at this time, having gained a little skill in the art of writing, to present you with a few lines, being the first fruits of my labours; and I hope in a short time to be better accomplished, and to give you such an account of my proceedings as shall demonstrate that your cost and charges are not bestowed on me in vain. Mean while I humbly crave your acceptance of this, as coming from him who in all things studieth to give you content, being now and ever

Beverwyk

Octob. 20. 1705.

Your obedient Son

A. D.

Haarlem, in Holland, Octob. 20. 1705.

My dear Brother,

Providence having separated our bodies for a season, directs us also how to improve in every place where we come: and precious time, which never can be recalled, is to be made use of with our utmost diligence. Our minds which never

E Erwaardige Vader.

Na voorgaande aanbiedinge myns schuldigen plichts, bedanke ik U E. hertelyk voor uwe tedere liefde tot mywaarts, en groote soige voor myne opvoedinge. Ik verstitoute my tegenwoordig, eenige kennisse in 't schryven bekomen hebbende, aan u te vertoonen dese weynige regelen, zynde de eerste vruchten van mynen arbejd; en ik hoope in 't kort noch meer ervaaren te zyn, en u sodanige blyken van myn toencemen te geven, welke te kennen sullen geven, dat gy geen onkosten en arbejd aan my te vergeefs gedaan hebt. Ondertusschen smeek ik dit in dank te willen aannemen, als uyt hem voortkomende, die in alles sich bevlytigt U E. contentement te geven, blyvende nu en altoos

Beverwyk den 20.

October, 1705.

*U E. Onderdanige Soon
A. D.*

Haarlem, in Hollandt, Octob. 20. 1705.

Dierbare Broeder.

De Voorstienighejd onse Lichamen voor een tyd afgescheyden hebbende, wyft ons aan hoe wy ons over al, daar wy koinen, te dragen hebben: en de kostelyke tyd, die niet te herroepen is, moet men met de uysterste

never can be separated, must therefore by our pens be constantly communicating to one another in such things, as may encrease our mutuall knowledge, and continue the testimonies of our reall affections to each other. You have the advantage of your native Country, a good air, great plenty of all things necessary, and especially the constant advice of our vertuous Parents: I dwell in a neat and cleanly City, among very civil people, have a due freedom, am indifferently well supplied, gain knowledge in Arithmetick, and Book-keeping, am in a way of attaining the methods of merchandizing, and correspondence in sundry parts of the World, with many other advantages: but that which must make both our enjoyments prosperous to us, is the gracious temper of our minds, and the blessing of God thereupon, which I heartily wish for us both, and so rest

Your most endeared Brother

A. D.

Utrecht,

vlyt gebruyken. Onse gemoederen, welke noyt van den anderen kunnen worden afgefondert, moeten derhalven door onse pennen geduurig met malkanderen discouereeren van sodanige saaken, die onse onderlinge kennisse mogen vermeerderen, en de getuygenissen van onse oprechte genegenheden tot malkanderen continueeren. Gy hebt het voordeel van uw^o Vaderland, een gesonde lucht, grooten overvloed van alle nooddrift, en voornaamlyk de geduurige heylsaame raad van onse vroomen Ouders. Ik woon in een nette en reyne Stadt, onder veele Borgerlyke Luyden; geniet behoorlyke vryheyt, word redelyk wel onderhouden, neem toe in de kennisse van Cyffer-konst en Boekhouden, en ben nu op den weg van een styl van Koopmanschap te bekomen, en correspondentie in verscheide Gewesten der Werelt, nevens veel andere voordeelen; doch het gene onser beyder genot voorspoedig moet maaken, is de deugdsame gematigtheyt onser gemoederen, en Gods zegen daar op, 't welk ons beyde hertelyk toewenschende, blyve

Uw geaffectioneerde Broeder

D. B.

C. 5

Urecht,

Utrecht, Octob. 22. 1705.

Sir,

WHEN I turn my thoughts and pen towards you, who have been my old Fellow-Student, in whose society I have had so much complacence, and from whose affable deportment, and free communication, such rare discoveries as might serve to enrich my mind above the trite and common Notions of Vulgar Pretenders, I must acknowledge, that the Remembrances of you are a fresh tincturing of my ruder Genius, a mollyfying dew and a gratefull odour, enamouring and delighting all my senses: and I could write all day to such a friend with the greatest facility and fluency, and blame my eyes also, if at night they should encline to such a drowsiness as should prevent my converse, or restrain the motions of my mind from your dear self. Oh how true do I now find your words, that true Philosophy is to be preferr'd before all the gold in the Indies! and the enriching of the noble

Utrecht den 22. Octob. 1705.

Myn Heer.

SOo wanneer ik myne gedachten en penne t'uwarts wende, die myn mede-Scholier zyt geweest in wiens geselschap ik soo groot behagen hebbe geschept, mitsgaders dat lief-tallig comportedement. en die openhertige mededeeling van sodanige raare ontdekkingen, welke dienen mochten tot verrykinge van myn gemoed boven den trant en d'algemeene notitien der gener, die slechts een gewoonlike professie doen: soo moet ik voorwaar bekenne, dat de gedachtenisse van u, myn ruwe geest met een frisse verwe overtrekken, en voor my zyn een versachtende dauw en aangename reuk, waar door alle myne zinnen verliest en verquikt worden; en ik sou met seer groot gemak en soetvloeyentheyt den ganschen dag aan sodanigen Vriendt kunnen schryven, en ook myne oogen bestraffen, byaldien datse in der nacht soo slaperig mochten worde dat daar door d'omwegang met een soo waarden Vriendt belet, of de genegenheden myns gemoets van hem afgeweert souden worden. Och! hoe waarachtig bevind ik nu dat uwe woorden zyn, te weten, dat de rechte Philosophie ofte Wysgeerte boven al het goud van *Indiën* te waardeeren is, en dat de

noble parts of the mind superlatively exceeding all those cabinets of Jewels and tuns of treasure which vulgar spirits make their God. But this short Epistle is, through the straits of time which imprison my active thoughts, to be confined within those narrow bounds, which onely permit me to tell you, that the vain conversation of most men here, and the confusedness of their janglings in the Schools, with their advancing of their Scholastical Theology, and confining the vast and noble spirit of man to an Aristotelian Philosophy, have rendred all my hope for advantages from the Academy unusefull and uncomfortable. I wish 't were better with you in England. Hereupon I betake myself to a more retired state, wherein my mind is transcending all those other seeming substances, but reall shadows: Yet can I never live so abstractedly from other men and things, but that I must still retain in the more intimate recesses of my thoughts, your worthy self; to whom I am

Ever obliged.

R. E.

Severall

edele deelen des gemoeds te verryken alle de kabinetten van Juweelen; en tonnen schats, daar de gemeene man zyn God van maakt, verre te boven gaat. Doch dese myne beknop- te Brief wordt, door de engheyt ofte kortheyt des tyds, die myne werkelyke gedachten ge- vangen neemt, binnen deese naauwe paalen bepaalt, welke my slechts toelaten U E. be- kent te maken, dat de ydele ommegang der meeste menschen alhier, en de verwertheyt der knibbelingen in de Schoolen, nevens de verheffinge van hunne Schoolgeleerde God- geleertheyt, en de bepalinge van de wydluf- tige en edele geest des menschen binnen de pa- len van een *Aristotelische* wysgeerte, alle myne gewenschte verhoogingen door d'Aca- demie onnut en troosteloos hebben gemaakt. Ik wensch, dat het U E. in *Engeland* beter ga. Hier op is het dat ik my tot eenzaamere plaats be- geeve, waar in myn gemoed alle die andere schynbare wesens, doch wesentlyke schadu- wen, overtreft: echter evenwel kan ik van andere menschen en dingen soo afgescheyden niet leven, of ik moet noch in myn aller-in- nerste eenzaam gedachten gestadig behouden uwe eerwaardige Persoon, wien ik altydt verobligeert blyve.

R. E.

Severall Letters and other things peculiarly relating to Merchandize.

One Friend counselleth another how to proceed well in merchandizing which he newly begun.

The superscription.

To Mr. B. L. Merchant in Amsterdam.

M*Y dear Friend B. L. having heard that you have begun to trade for your self; and that you have taken upon you so great and weighty a calling as a Merchant adventurer, I have thought myself bound as a professed Friend of yours, to congratulate you in your state, and to give you the best advice I can for your better managing of your affairs. First therefore let me advise you, not to be too hasty to be rich, for Salomon sayeth, he that hasteth to be rich shall suddainly come to poverty. Be sure, in the first place, that you fear God, and serve him instantly night and day, and let not your cares for this life binder you of doing any part of your*
duty

Verscheyde Brieven en andere saaken, bysonderlyk raakende 't stuk van Koopmanschap.

Een Vriend geeft den anderen raad, hoe by inlijnen handel, dien hy eerst begonnen heeft, wel voort sal varen.

Het Opschrift.

Aan den Heere B. L. Koopman tot
Amsterdam.

MYngeliefde Vriend B. L. Gehoort hebbende, dat gy voor u selfs begonnen hebt te handelen, en dat gy soo grooten en gewigtigen beroep aangenomen hebt, een Koopman avonturier te wesen, heb ik my als verbonden geacht, my als U E. vriend uytgevende, in uwen staat te verblyden, en U E. de beste raad te geven, dat my mogelyk is, tot beter uytvoeringe van uwen handel. Laat my U E. dan in 't eerste raaden, dat gy u niet al te seer spoedt om ryk te worden; want *Salomon* segt, *Die sich haastet om ryk te worden, sal met'er haast tot armoede vervallen.* Sie ten eersten wel toe, dat gy de vreesse Gods hebt, hem sonder ophouden dag en nacht dienende, en laat ook de sorgen van dit leven u van geen gedeelte der plicht, die gy aan God schuldig zyt, beletten.

*duty to God. Be not too greedy of falling into much business: for great merchandize soon makes a man either rich or poor. Acquaint your self much with the uncertainty or fading condition of outward things, and be strong in faith and hope of eternall life: for Merchants run many hazards, fears, and adventures, and often undergo great losses; and if you have not a foundation laid up for the life to come, you may possibly meet sometimes with such changes here, as may make your heart to quake. Whatsoever you take in hand or do, be sure to deal justly with all men: for ill gotten goods seldom prosper long. Rob not the Prince of his customs; for many times a pound that way gotten costs ten. Trade not in deceitful, unmerchantable, and false wares. Keep just weights, equal ballance, and lawfull measures. Take good notice of all that you receive in, and pay out, in the way of your trade. Keep your Books and Accompts exact and in good order: for therein stands
much*

beletten. Wees niet al tegierig om al te veel te doen te hebben: want groote koophandel veroorzaakt een mensch haast ryk of arm te worden. Van de onsekerheyt en vergankelykheyt van aardfche dingen sult gy u verseekeren, en sterk in den geloove en hoope van het eeuwige leven wesen: want Kooplieden loopen groote perykelen, vreesen en avonturen, en moeten dikwils groote verliefen dragen: en soo gy dan geen fundament voor het toekomende leven geleyt hebt, waar 't mogelyk dat gy hier al te mets fulke veranderingen soudt ontmoeten, die uw herte souden doen sidderen en beven. Wat gy by der hand neemt of doet, weest verseekert, dat gy alle menschen recht doet: want het beurt felden, dat goederen, met onrecht verkregen, lang voorspoedig zyn. Ontroof den Prince van zyn Tollen niet: want een pond, op die maniere gewonnen, kost dikwils wel tien. Handelt niet met bedriegelyke, valsche, of dat geen Koopmans waare is. Houd recht gewicht, gelyke rekening, en wettige maaten. Neem goede acht op al het gene gy in uwen handel ontfangt en uytgeeft. Houd uwe boeken en reekeningen bequaam en in goede order: want daar bestaat de cere van een Koopman grootelyks in. Overzie uwe boeken dikwils; maak dat gy uwen staat wel kent: want door het versuym van dien zyn 'er veelen
niet

much the credit of a Merchant. Be often perusing your Books, acquaint your self with your estate: for many through neglect of that have not onely been undone, but greatly disgraced. Adventure no more at any one time than what if you lose you can by God's blessing bear. Make your adventures in many parcels, that if one should fail, the other perhaps may help the loss. Take heed with whom you trade, and whom you trust. Trust no man but try him first. And seek not without great necessity to be credited of others: for the more you stand on your own feet, the less care and more honour you have. Be not lightly surety for any, for many thereby suffer great damage: neither lightly desire any to be surety for you: for one good turn will ask another. What you have once promised be carefull to perform: for Merchants suffer much by not keeping their word. When therefore you have payments to make provide for them in time, have the sum and days continually in remembrance. Relie on no other man to the last for your own payments; for so you may be deceived and crack your own credit. Be as carefull as may be not to trade above the compass of your stock. Leave not your busines too much to others, but have
a. con-

niet alleenlyk bedorven , maar in groote ſchande vervallen. Waag op eenen tyd niet meer , dan ſoo gy het quaamt te verlieſen , gy door Godes zegen ſoudt kunnen draagen. Maak dat het geene gy avontuurt , in veele gedeelten zy , op dat ſoo 't eene quam te verongelukken , het andere de ſchade mogelyk ſoude kunnen helpen draagen. Sie toe met wien gy handelt , en wien gy vertrouwt. Vertrouw niemant , of beproef hem eerſt. En tracht ook niet ſonder groot gebrek van andere vertrouwt te worden : want hoe vaſter gy in uwe eygene ſchoenen ſtaat , hoe minder forge , en hoe meerder eere gy ſult hebben. Wees voor niemant lichtelyk borge : want veelen lyden daar groote ſchade door : verſoek ook niemant licht borge voor u te blyven : want de eene vriendschap eyſcht de andere. Wees ſorgvuldig na te komen dat gy eens belooft hebt : want Kooplieden lyden groote ſchade , doordien ſy haar woord niet houden. Daarom wanneer gy eenige betaalinge te doen hebt , verſorg het in tyds : de ſommen en vervaldagen altyd in uw gedachten hebbende. Verlaat u tot op het leſt op niemant wegens u betalinge : want daar door ſoud gy kunnen bedrogen worden , en uw eygen geloof breeken. Wees ſo ſorgvuldig als 't mogelyk is , boven de ſtreek van uw vermogen niet te handelen. Laat uwe dingen niet te veel op anderen ſtaan :

a continuall oversight of it your self. Live not in fashion either above your rank, or too much inferiour to it: but keep in a middle way, so as your conscience may not be wounded if you should fail. Love more your honour than riches. Seek not to be credited for all that you can. When you have gained, praise God and remember the poor. Be not prodigal, for that is wasting; nor yet niggardly, for that is base. Keep still a noble and generous mind guided by a good understanding. Shun by all means evil company, and among other things take heed of horses, wine, and women, which have been the overthrow of many young Merchants. Have a certain time ordinarily of being at home, and miss no man if it be possible at time appointed. Frequent the Exchange and meeting places of Merchants: for absence makes a man sometimes suspected: If you deal for others, do for them as for your self: you thereby gain friends and reputation. Be sure your advise be good, or have it altered, and when it is right, follow it punctually. Reckon often with your Masters or Chapmen, for short reckoning makes long friends.

staan : maar hebt 'er self een gestadig oog dan op. Gaa in uwen dracht, noch boven uwen staat, noch al te veel onder uwen staat : maar houd u in den middel-weg : op dat uwe conscientie niet gequetst worde, indien gy quaamt te failleeren. Heb uw eere liever dan rykdom. Tracht niet voor soo veel vertrouwt te worden als gy kont. Als gy winst gedaan hebt, loof God, en gedenk den armen. Wees niet overdaadig : want dat is verquisting, noch te gierig ; want dat is verachtelyk. Houd altydt een edel en doorluchtig gemoed, door een goed verstand geleyd zynde. Schuw voor alle dingen quaad geselschap, en onder andere dingen wacht u voor paerden, wyn en vrouwen ; dewelke veele jonge Kooplieden bedorven hebben. Stel een sekeren tyt om gemeenelyk t'huys te wesen, en soo 't mogelyk is, set niemand te leur op gesette tyden. Verkeer op de Beurse en andere plaatsfen, daar Kooplieden by een komen : want af-wesen veroorsaakt somtyds dat een mensch in twyffel getrokken word. Soo gy voor anderen handelt, doet voor haar als voor u selven : daar door verkrygt gy vrienden en een goeden naam. Weest verseekert, dat uw advys goet is, of laat het verandert worden : en wanneer 't recht is, kom het sonder misfen na. Reeken dikwils af met u Meesters of Koopluyden : want korte reekeningen ver-
oor-

friends. There are many other things doubtless, which are needfull to be taken care of, which are not possible for me to think on: but time and experience will teach you them. And think it not strange if you learn something by shame and loss: for things so learned usually are best remembered. So hoping that my advise to you herein shall not be altogether cast off, I leave you to God, and rest,

Your faithfull Friend
D. C.

S*r,* It may perhaps yield you content to understand, that within a few days severall Merchandizes are come into this City, which a while since you desired to have: You do undoubtedly well know what they be. Write me then if you have inclination thereto: and also how much: but do it without delay, because I do very well know, that men shall have all things cheaper in the beginning than in the sequel (or following part) of the sale, which men shall make thereof. As to the Merchandize which you last offerd me, I have (consulted) laid it over, that I shall not find my Account (or get what I aim'd at) therein: but I inform you of
Mr.

oorfaaken lange vriendschap. Daar zyn ongetwyffelt veele andere dingen, die noodig zyn waargenomen te worden, die my onmogelyk zyn te bedenken; maar tyd en ervarenheyt sullen u die wel leeren. En denk het niet vreemt te wesen, dat gy iets door schande en schade leert: want dingen, op die wyse geleert, werden best onthouden. Dus hoopende, dat myn raad aan U E. in desen, in 't geheel niet verworpen sal worden, beveel ik U E. den Heere, en blyve

Uw getrouwe Vriend
D. B.

M^{yn} Heer.

Gy sult misschien vernoegt zyn van te verstaan, dat sedert eenige dagen in dese Stad verscheyde Koopmanschappen gekomen zyn, die gy over eenigen tyd wenschte te hebben. Gy weet sonder twyffel wat die zyn. Schryf my dan, soo gy daar toe genegen zyt, en ook hoe veel; maar doe dat sonder uytstel, om dat ik seer wel weet, dat men alles beter koop hebben sal in het begin, dan in 't vervolg van 't verkoopen, dat men daar van sal doen. Wat belangt de Koopmanschap, die gy my laatst aanbodt, ik heb overleyd, dat ik daar by myn reekening niet sal vinden; maar ik wyse U E. aan *Myn Heer N.* die my betuygt heeft

Mr. N. who hath confessed to me, that he wished to have the same, in case you will exchange with him for other goods which he hath, which do vend very well. Here you see all that at present I have to say; I beseech you to answer with the first, and always to be assur'd of my Friendship.

Sir,

Your most humble and most obedient Servant.

For Mr. J. F. in Genoua.

Sir,

These serve for answer of your acceptable (Letter) of the 21st post; that I have well received the small chest with $2\frac{1}{2}$ Pieces of silk Taffuy number'd and mark'd S. S. No. 5. As soon as I shall have opened the same, the vertue and quality thereof shall be advis'd you: I shall omit no buyers; yet being the present heavy warr makes great scarcity of money, I believe I shall be forc'd to stay a longer time before I shall be able to do any good with the same; but you shall be advis'd of the success.

The two Bills of exchange charged upon Mr. B. L. of 5000 doll., of which you have communicated the Acceptance, are written off to me in due time: for which I have credited you
in

heeft, dathy deselve wenschte te hebben, in-
geval gy een ruyling met hem wilt doen voor
andere dingen, die hy heeft, die seer wel ver-
kocht worden. Sie hier alles wat ik u te-
genwoordig te seggen heb. Ik bid u met den
eersten te antwoorden, en altyd van myne
Vriendschap verseekert te zyn. Ik ben

Myn Heer,

*Uw ootmoedige en onder-
danige Dienaar.*

Aan de Heer J. F. in Genua.

Myn Heer,

In antwoord van UE. aangename van
den 21. passato dient desen, dat het kasje met
 $2\frac{1}{2}$ Ps. Armozyen, genommert en gemerkt
S. S. No. 5. wel hebbe ontfangen; soo dra de
selve sal geopent hebben, wert UE. de deugd
en qualiteyt geadviseert, en sal geen Koopers
versuymen. Doch alsoo de tegenwoordige
zwaare Oorlog groote schaarsheyd van
geld maakt, soo vertrouw noch al langen tyd
sal moeten wachten eer de selve sal kunnen
beneficeeren; 't succes werd UE. geadviseert.

De twee Wissel-brieven ten laste van
Monfr. B. L. van 50000 Daald. waar van UE.
de acceptatie hebbe gecommuniceert, zyn
my ter behooryken tyd in Banco afgeschreven,

D

waar

in your Reckoning courant for gilders 1301: 4: 8. with the agio of Bank money at 4½ per cent: wherefore please to make me debtor, that we may agree in one. Further, in trading is no alteration; I refer to the enclosed Price-courant; if you see any profit therein, I am ready to concur with you; wherewith, after cordial salutations, I recommend you to God in mercy.

Amsterdam Feb: the 15. 1705.

To Mr. P. C. in Milain.

Sir, *The above is copy of my last; since which I have been without any of your acceptable Letters; wherefore they will come the sooner: I will not doubt but you shall have had effected the orders for the buying in of the chest of gold-thread, which being done, please not to fail to send it me over with the very first; being there is a great longing for it, and the sum thereof you may please to draw over Lyons with order on Paris upon Mr. N. N. where I have given the requisite orders for the honouring of your Bills.*

The

waar van U E. op sijn reekening courant hebbe gecrediteert voor guldens 1301 : 4 : 8. met de agio van Bankgeld $4\frac{1}{2}$ per cento, waar voor my gelief te debiteeren om accoord te kunnen zyn. Vorders is in Negotie geen verandering, my refereerende aan d'ingesloote Prys-Courant, U E. eenig profyt daar in fiende, ben bereyd met U E. aan te gaan, waar mede na cordiaale groetenis. God in genade bevoolen.

T. P.

In Amsterdam, den 15.

February, 1705.

Aan de Heer P. C. in Milaan.

M*yn Heer,*

't Bovenstaande is Copia van myn laatste; t'sedert bevinde my sonder U E. aangename Brieven, dat dies te korter sal zyn: ik wil niet twyffelen of U E. sal de ordres tot den Inkoop van het kasje Goudraat ge-effectueert hebben, 't welk geschied zynde, gelieft niet te manqueeren, om my op het alderspoedigste over te senden, alsoo daar groot verlangen na is, en 't beloop daar van kan U E. sich prevaleren te trekken over *Lions*, met ordre op *Parys* in *Sr. N. N.* alwaar de nodige ordres gegeven hebbe om U E. Brieven te honoreeren.

D 2

't Pro-

The Product of my cloth which is sold, that will now in a short time be due, please to bestow in a Bale of silk, $\frac{1}{2}$ Tram and half organzin, at the price you last advised.

I will hope that you shall have sold the Ruffia Leather; if not, I desire you let no occasion be neglected.

Your orders concerning the buying in of 10 Bales of Pepper, I have not yet been able to effect; the same, contrary to all mens opinions, went higher in the Company's sale in the respective Chambers of these Lands, than was thought: but I believe that within 3 or 4 weeks the same shall be to be had at the limited price; wherein I shall let no opportunity slip.

The Convoy to Cadix, Leghorn and Smirna is granted against ultimo Junii: if you have any thing to command, I shall observe the same most diligently. Further it is in trading as you may see by the enclosed Price-courant; to which I refer my self; wherewith &c.

G. S.

Amsterdam March the 12. 1705.

Lon-

't Provenu van myn verkofte Lakens, dat nu met den eerften staat te vervallen, gelieft te befteden in een Baaltje Zyde, $\frac{1}{2}$ Tram, en half Organfin, ten pryfe als UE. laaft hebbe geadvifeert.

De Juchten wil vertrouwen dat UE. fal verkofte hebben, foo niet, verfoeke geen occasie voorby te laten gaan.

De ordres nopende den Inkoop van 10 Ballen Peper hebbe voor als noch niet kunnen effectueeren, alfoo (tegen alle opinie) de felve by de Compagnie in de refpective Kameron van defe Landen hooger zyn gelooopen als men gegift hadde; maar vertrouwe na verloop van 3 a 4 weeken noch tot de gelimiteerde prys fal kunnen geraaken, daar in geen gelegenheyt fal laten voorby gaan.

't Convoy op *Cadix*, *Livorno* en *Smirna* is toegestaan tegens *ultimo Juny*, foo UE. iets heeft te commandeeren, fal defelve op het aldernaerftigfte observeeren. Vorder in Negotie als by de ingefloote Prys-Courant fal kunnen sien, waar aan my refereere: waar mede &c.

G. S.

In Amsterdam, den 12. Maart, 1705.

London, Octob. 17. 1705.

Sir,
*Having finished my seven years Apprentis-
 ship, I am now entering into the world for im-
 ployment for my self, and knowing my Trade
 depends upon acquaintance; I make bold to
 renew former friendship with you; hoping, if
 it lies in your power, to do me any kindness
 therein, you will (for the love you bear to me)
 do your utmost to help me, and what you shall
 do therein shall be acceptable to*

Your Servant to command

A. Q.

BILLS OF EXCHANGE.

Exon the 1. December, 1705. for 300 pounds
 Sterling at 35. Shilling and 6 pen. Flemish.

A*T double usance pay this my first Bill of
 Exchange to Mr. D. C. or order, three
 hundred pounds Sterling at thirty five Shillings
 six pence Flemish for the value of Mr. J. B and
 place it to my account as per advice from*

Your Friend

P. P.

To Mr. H. A. Merchant
 in Amsterdam.

Am-

London, ady den 17. October 1705.

M *Yn Heer,*

Myn seven-jarigen dienst voleyndigt hebbende, ben nu beginnende in de Werelt Negotie te doen voor my selven; en wetende dat myn Neeringe veel op kennisse steunt, soo neme de stoutigheyt myn voorige vriendschap met U.E. te vernieuwen, verhopende, indien het in U.E. macht is, my eenige vriendschap daar in te bewysen, dat U.E. uw uyterste doen sult, (om de liefde, die U.E. my toedraagt) om my te helpen, en het gene U.E. daar in doen sult, sal aangenaam zyn aan U.E. dienstwillige Dienaar

A. Q.

W I S S E L - B R I E V E N .

Exon ady 1. December 1705. voor 300 pond Sterlings a 35 Schellingen en 6 groot Vlaams.

O P dubbel usf betaalt desen mynen eersten Wissel-brief aan de Heer *D. C.* ofte ordre, drie hondert ponden Steerlings, a vyf en dertig Schellingen, en ses groot Vlaams, de waarde van de Heer *J. B.* en stelt het op myn reekening als per advys,

U.E. Vriend

P. P.

*Aan myn Heer A. H. Koopman
tot Amsterdam.*

D 4

Digitized by Google

Amst.

20 Engelse en Nederduytsche

Amsterdam May the 20. 1705. £ 100
Sterlings at 10 days Sight.

A *Ten days Sight pay this my first Bill of Exchange unto Mr. A. B. or order one Hundred pound Sterling, value Mr. C. D. and Compagnie, and put to my account as per advice from*

Your Friend and Servant
D. E.

To Mr. A. B. Merchant
in London.

Amsterdam the 2. May, 1705. £ 150
Sterlings at 2 ufo.

A *two usance Pay this my first Bill of Exchange unto Mr. E. B. or order one Hundred pound Sterling, value of the same as per advice from*

Your Friend and Servant
H. A.

To Mr. A. H. Merchant
in London.

Am-

*Amsterdam 20 May, 1705. £ 100 Sterlings
a 10 dagen Sigt.*

A Tien dagen Sigt Betaalt deese myne Pri-
mo, (of eerste) Wissel-Brief, aan de Heer
A. B. of ordre, hondert ponden Sterlings, de
waarde ontfangen van de Heeren *C. D.* en
Compagnie, en stelt op rekening als per advys
van

*UE. dienstwillige Dienaar
D. E.*

*Myn Heer A. B. Koopman
tot London.*

*Amsterdam 2 May, 1705. £ 150 Sterlings
a 2. Ufo.*

NA twee maanden Betaalt deese myne
eerste Wissel-Brief, aan de Heer *E. B.*
of ordre, hondert ponden Sterlings, de waar-
de van dezelve, als per advys van

*UE. dienstwillige Dienaar
H. A.*

*De Heer A. H. Koopman
tot London.*

Amsterdam May the 2. 1705. £ 150
Sterlings 2 ufo.

A T two usance pay this my Second Bill of Exchange (my first not payed) unto Mr. E. B. or order one hundred and fifty pound Sterling, value of the same as per advice from

Your Friend and Servant
H. A.

To Mr. A. H. Merchant
in London.

London 17. April, 1705. £ 100 Sterling
at 2 ufo at 34 S 5 S .

A T two usance pay this my first Bill of Exchange to Mr. G. S. or order one hundred pound Sterling, at thirty four Sbillings and five pence Flemmish per pound Sterling, value received of him and place it to account as per advice from

Your Friend and Servant
R. H.

To Mr. J. D. O. Merchant
in Amsterdam.

*Amsterdam 2. May, 1705. £ 150 Ster-
lings 2 ufo.*

NA twee maanden Betaalt deese myne
tweede Wissel-Brief (myn eerste niet be-
taalt zynde) aan de Heer *E. B.* of ordre een
H onderd pond Sterlings, de waarde van de
zelve als per advys van

*UE. dienstwillige Dienaar
H. A.*

*De Heer A. H. Koopman
tot Londen.*

*Londen 17. April, 1705. £ 100 Sterlings a 2
ufo tot 34 § 5 §.*

NA twee maanden Betaalt deese myne eer-
ste Wissel-Brief aan de Heer *G. S.* of or-
dre een Honderd pond Sterlings, tot vier en
dertig Schellingen en vyfgrooten Vlaams per
pond, de waarde ontfangen van de zelve en
stelt op Rekening als per advys van

*UE. dienstwillige Dienaar
R. H.*

*De Heer J. D. O. Koopman
tot Amsterdam.*

An Assignment.

MR. O. N. be pleased to pay to Mr. D. H. or to the bearer (shewer) hereof, eight hundred and fifty gilders, and it will be as satisfactory as pay'd to my self. (or, and it will prove to you good payment against me.)

J. W.

In Middelburg, the 6.
June, 1705.

A Bill of loading (*Connossement*) after the Dutch manner.

SHipped by the grace of God in good order, and well conditioned, by Robert Merchant, in and upon the good Ship, called the Palm-Tree, whereof is Master under God for this present voyage William Goodman, and now riding at anchor in the Mase by Rotterdam, and by God's grace bound for Roan, to wit, M: W: ten Bales of Russia Leather, being marked and numbred as in the margin, and are to be delivered in the like good order, and well conditioned at the aforesaid Port of Roan (the danger of the Seas onely excepted) unto John Liever or
to

Een Assignatie.

SR. O. N. U E. gelieve aan Sr. D. H. ofte aan toonder deses te betalen acht hondert en vyftig guldens, ende het sal U E. tegens my voor goede betaalinge verstrecken.

J. W.

In Middelburg, den 6.
Juny, 1705.

*Een Connossement (A Bill of Loading) na de
Engelsche manier.*

IK Willem Goetman van Dordrecht, Schipper naast God van myn Schip, genaamt *De Palm-Boom*, als nu ter tyd gereed leggende in de *Maas by Rotterdam*, om met den eersten goeden wint, die God verleenen zal, te zeylen na *Rouaan*, alwaar myn rechte ontladinge zyn sal, oirkonde ende bekenne dat ik ontfangen hebbe onder den Overloop van myn voorz. Schip van u *Robbert Koopman*, te weten: *M. W.* tien Baalen Juchten, al droog ende wel geconditioneert. ende gemerkt met dit voorstaande merk. Al het welke ik be-loove te leveren (indien my Godt behouden reyse verleent) met myn voorn. Schip tot *Rouaan* voorz. aan den eersame *Jeannes Liever*;

86 Engelsche en Nederduytsche

to his assigns, he or they paying freight for the said goods five and twenty Hollands guilders, with primage and avarage accustomed. In witness whereof the Master or Purser of the said Ship hath affirmed to three Bills of Loading, all of this tenor and date, the one of which three Bills being accomplished, the other two to stand void. And so God send the good Ship to her desired Port in safety. Amen. Dated in Rotterdam the 20. day of October, 1705.

William Goodman.

A Dutch Bond or Obligation for money.

I Underwritten do acknowledge by these, really to be indebted to Mr. H. Q. the sum of eight hundred guilders, for ready money to my content received, by me R. V. which said sum of eight hundred guilders I do promise to pay to him or the Shewer hereof without charges or damages at the end of twelve months, precisely after the date hereof with the Interest of the same, according to four and a fourth part per cent in the year; untill the full payment. Hereto
bin-

ver, ofte aan zijnen Facteur ofte Gedeputeerden, mits my betalende voor myn Vracht van dit voorz. Goed vyf-en-twintig guldens Hollands gelt, ende de averye nade usantien van der Zee. Ende om dit te voldoen dat voorz. is, soo verbind ik my selven ende alle myn goet, ende myn voorz. Schip met alle sijn toebehooren. In kennisse der waarheyt, soo hebbe ik drie Connossementen hier af onderteekent met mynen name, of myn Schryver van mynent wegen, al van eener inhoudt, het eene voldaan, de andere van geener waerde. *Geschreven in Rotterdam, den 20. dag van October, 1705.*

Willem Goetman.

Een Duytse Obligatie voor Geld.

IK ondergeschreven bekenne mits deesen deugdelyk schuldig te wesen aan den *Heer H. Q* de somme van acht honderd gulden voor contant geld, by my *R. V.* tot myn genoegen ontfangen, welke voorn. somme van acht hondert gulden ik aan hem ofte Toonder deses beloove kost en schadeloos te betalen over twaalf Maanden, naar dato deses precys, met den Interest van dien, tegens vier en een quart per cento in 't jaar; tot de effectueele betaalinge toe. Hier vooren verbindende

88 Engelsche en Nederduytsche

binding my person and all my goods, none excepted, setting the same open to the power of all Judges and Laws: In witness of the truth whereof I have signed the same with my own hand. Actum in Amsterdam the 3 of November, in the year 1705.

R. V.

A clearing of an Accompt.

T*His day the tenth of November 1705. have we V. L. and B. H. friendly agreed together, and have reckoned from the beginning to the end for certain disbursed moneys and other things, which I V. L. demanded and he remained indebted to me by the end of the Accompt for the summ of 194. guilders, which I acknowledge to have received; and herewith all our Reckonings are dead and annihilated, and all that was standing out between us satisfied. Acted in Amsterdam in the house of A. M. in presence of A. B. and N. L. as witnesses, the 10. of November, 1705.*

V. L. B. H.

The

dende myn perfoon ende alle myne goederen , geen uytgefondert , stellende deselve tot bedwang van alle Rechteren en rechten. In kennisse der waarheyt dit met myn eygen hand onderteekent. Actum in *Amstelredam* den 3. *November*, 1705.

R. V.

Een Af-rekening.

OP huyden den tienden *November* 1705. zyn wy *V. L.* ende *B. H.* minnelyk overeen gekomen , ende hebben van alles afgerekent voor verschoote penningen , en andere dingen , die ik *V. L.* was eyschende , en hy my tot slot van reekeninge schuldig bleef , voor de somme van 194 guldens , welke somme ik bekenne ontfangen te hebben ; ende hier mede zyn alle onse reekeningen dood ende teniet , ende alles , wat wy met malkanderen hadden uytstaan , voldaan. Aldus gedaan binnen *Amsterdam* , ten huysse van *A. M.* in de tegenwoordigheyt van *A. B.* ende *N. L.* als Getuygen , den 10. *November*, 1705.

V. L. B. H.

De

The Ten Commandments, *Exod. 20: 1, 2, 3, &c.*

Then God spake all these Words, saying:

I am the Lord thy God, which have brought thee out of Egypt, out of the house of bondage.

The first Commandment.

Thou shalt have no other Gods before my face.

The second Commandment.

Thou shalt not make unto thee any graven Image, nor any likeness of any thing that is in Heaven above, or that is in the Earth beneath, or that is in the waters under the earth: Thou shalt not bow down thy self to

De Tien Geboden: Exod. 20: 1, 2, 3, &c.

Doe sprak God alle dese woorden, seggende:

I K ben de Heere uwe God, die u uyt Egiptenland, uyt den diensthuysse uytgeleyd hebbe.

Dat eerste Gebod.

Gy en sult geen andere Goden voor myn aengesicht hebben.

Dat tweede Gebod.

Gy en sult u geen gesneden beeld, noch eenigegelykenisse maken van 't gene dat boven in den Hemel is, noch van 't gene dat onder op der Aarde is, noch van 't gene dat in de wateren onder der aerde

them,

them, nor serve them; for I the Lord thy God am a jealous God, visiting [or who do visit] the iniquity of the Fathers upon the Children, unto the third, and fourth generation of them that hate me, and shewing [or I shew] mercy unto thousands of them that love me, and keep my Commandments.

The third Commandment.

Thou shalt not take the Name of the Lord thy God in vain; for the Lord will not hold him guiltless that taketh his Name in vain.

The fourth Commandment.

Remember the Sabbath-day; to keep it

is: Gy en sult u voor die niet buygen, noch haar dienen; want ik de Heere uwe God ben een yverig God, die de misdaad der Vaderen besoeke aan de Kinderen, aan het derde, ende aan het vierde lid der gener, die my haten, en doe barmhertigheyd aan duysenden der gener, die my lief hebben, ende myne Geboden onderhouden.

Dat derde Gebod.

Gy en sult den Name des Heeren uwes Gods niet ydelyk gebruyken; want de Heere en sal hem niet onschuldig houden, die sijnen Name ydelyk gebruykt.

Dat vierde Gebod.

Gedenk des Sabbath-daags, dat gy dien hey-

Holy; six dayes shalt thou labour, and do all thy work, but the seventh day is the Sabbath of the Lord thy God, (then) thou shalt not do any work, thou nor thy Son, nor thy Daughter, nor thy Man-servant, nor thy Maid-servant, nor thy Cattle, nor thy Stranger that is within thy Gates: for in six dayes the Lord made Heaven and Earth, the Sea, and all that in them is, and he rested the seventh day, wherefore the Lord blessed the Sabbath-day, and balled it.

The fifth Commandment.

Honour thy Father, and thy Mother; that thy dayes may be long

heyliget; ses dagē sult gy arbeyden, en al uw werk doen, maar de sevende dag is de Sabbath des Heeren uwes Gods, dan en sult gy geen werk doen, gy, noch uw Zone, noch uwe Dochter, noch uw Dienstknecht, noch uwe Dienstmaagd, noch uw Vee, noch uwe Vreemdeling, die in uwe Poorten is; want in ses dagen heeft de Heere den Hemel ende de Aarde gemaakt, de Zee, ende alles wat daar in is, ende hy rustede ten sevenden dage; daarom zegende de Heere den Sabbath-dag, ende heyligde den selven.

Dat vyfde Gebod.

Eert uwen Vader, ende uwe Moeder; op dat uwe dagen ver-
 upon

SAMENSPRAAKEN. 93

upon the Land, which the Lord thy God giveth thee.

The sixth Commandment.

Thou shalt not Kill.

The seventh Commandment.

Thou shalt not commit Adultery.

The eight Commandment.

Thou shalt not steal.

The ninth Commandment.

Thou shalt not bear false witness against thy neighbour.

The tenth Commandment.

Thou shalt not covet thy neighbour's House, thou shalt not covet thy neighbour's Wife, nor his Man-servant, nor his Maid-servant, nor his Ox,

langt worden in den Lande, dat u de Heere uw God geeft.

Dat zesde Gebod.

Gy en sult niet Dood-slaan.

Dat zevende Gebod.

Gy en sult niet Echtbreken.

Dat achtste Gebod.

Gy en sult niet stee-len.

Dat negende Gebod.

Gy en sult geen valsche getuygenisse spreeken tegen uwen naasten.

Dat tiende Gebod.

Gy en sult niet be-geeren uwes naasten Huys, gy en sult niet begeeren uwes nae-sten Wyf, noch synen Dienst-knecht, noch syne Dienst-maagd,

nor

nor his Ass, nor any thing that is thy neighbour's.

noch synen Osse, noch synen Esel, noch iets dat uwes naasten is.

The H. Prayer, written in *Matth. 6.* which the Lord Jesus Christ taught his Disciples, for to pray thus.

Het H. Gebed, geschreven in Matth. 6. dat de Heere Jesus Christus syne Discipelen geleert heeft, om aldus te bidden.

Our Father, which art in heaven, hallowed be thy Name, thy Kingdom come, thy will be done, as in Heaven (so) likewise upon the Earth: give us this day our dayly bread, and forgive us our debts even as we forgive our debtors: And lead us not into temptation, but deliver us from evil: for thine is the Kingdom, and the power, and the glory, for ever. Amen.

Onse Vader, die in de Hemelen [zyt] uwen Naam werde geheyligt, uw' Koningryke kome, uwe wille geschiede, gelyk in den Hemel, [alsoo] ook op der Aerde: ons dagelyks brood geeft ons heden, ende vergeeft ons onse schulden, gelyk ook wy vergeven onse schuldenaren: Ende en leyd ons niet in verfoeking, maar verlost ons van den boosen: want uwe is het Koningryke, ende de kracht, ende de

The

heerlykheyd in dez
eeuwigheyd, *Amen.*

The Creed.

I Believe in God the
Father, the Almighty
maker (or Creator)
of Heaven and Earth;
and in Jesus Christ his
Onely Son, our Lord,
which was conceived
by the Holy Ghost, born
of the Virgin Mary,
suffered under Pontius
Pilate, was crucified,
dead, and buried, and
descended into Hell.

That is: continued
in the state of the
Dead, and under
the power of death
till the third day.

*The third day he
rose again from the
dead, he ascended into
Heaven, and sitteth
on the right hand of*

Het Geloof.

IK geloof in God
den Vader, den Al-
machtigen Schepper
des Hemels ende der
Aarde; Ende in Je-
sus Christus, synen
Eenig-gebornen Zoon,
onsen Heere, die ont-
fangen is van den Hey-
ligen Geest, geboren
uyt de Maagd Maria,
die geleeden heeft on-
der Pontius Pilatus; is
gekruyst, gestorven,
ende begraven neder-
gedaald ter Hellen.

*Dat is: bleef in den
stand der Dooden,
ende onder de magt
des doods, tot op den
derden dag.*

Ten derden dage
wederom opgestaan
van den dooden, op-
gevaren ten Hemel, en
sitt ter regterhand Gods
God

God the Father Almighty, from thence he shall come to judge the living, and the dead.

I believe in the Holy Ghost: I believe an Holy Catholick Christian Church, the communion of Saints, the forgiveness of sins, the resurrection of the body and the life everlasting, Amen.

des Almachtigen Vaders, van daar hy komen sal om te oordeelen de leevende, ende de dooden.

Ik geloof in den Heyligen Geest: Ik geloof een Heylige algemeyne Christelyke Kerk, gemeynschap der Heyligen, vergevinge der sonden, opstanding des vleeschs, ende een eeuwig leven, *Amen.*

Familiar Phrases.

Phrases between a
Governess and a
young Gentle-
woman.

I *Am very sleepy.*
Let me sleep.
Do you sleep?
Are you in bed still?
Awake.
You sleep too much.
You are very sleepy.

Rise quickly.

*Why will you not
make haste?*

Are you up?

Is your sister up?

*Take care; You will
catch cold.*

Blow your nose.

Put on my Cloths.

Dress my head.

*Take that clean
shift.*

*Gemeene Spreekwy-
zen.*

*Spreekwyzen tus-
schen een Gou-
vernante, en een
Jonge Juffer.*

I *Ik ben zeer slaaperig.*
Laat my slaapen.

Slaapt gy?

Bent gy nog te bed?

Ontwaakt.

Gy slaapt al te veel.

*Gy bent zeer slaa-
perig.*

Staa met der haast

op.

*Waarom wilt gy u
niet haasten?*

Zyt gy al op?

Is uw Zuster al op?

*Draag zorg, gy zult
koude vatten*

Snuyt uw neus.

*Doe myre kleede-
ren aan.*

Zet myn kap.

*Neem dat schoon
hemd.*

98 Engelsche en Nederduytsche

Wash your hands.

Comb my head.

Lace me.

Help me.

Have you done?

Say now your prayer.

Begin again.

Where is your Prayer-Book?

Fetch your Bible.

Read a Chapter.

Read softly.

Spell that word.

You do not read well.

You read too fast.

You learn nothing.

You observe nothing.

You do not study.

You are idle.

You do not know your lesson.

There is your lesson.

Why do you speak English to me?

Speak always Dutch.

Will you eat your breakfast?

What will you have for your breakfast?

Take your work.

Wasch uw handen.

Kem myn hoofd.

Ryg my.

Help my.

Hebt gy gedaan?

Zeg nu uw gebed.

Begin op nieuws.

Waar is uw gebede-boek?

Haal uw Bybel.

Lees een Kapittel.

Lees zachtjes.

Spel dat woord.

Gy leest niet wel.

Gy leest al te rad.

Gy leert niets.

Gy let nergens op.

Gy bevlytigt u niet.

Gy zyt luy.

Gy kent uw les niet.

Daar is uw les.

Waarom spreekt gy Engels tegens my.

Spreek altyt Duyts.

Wilt gy ontbyten?

Wat wilt gy tot uw ontbyt hebben?

Neem uw Werk.

Say

SAMENSPRAAKEN. 99

*Say what you will
have.*

*Shew me your work.
That is not well.
You make months.*

It is dinner time.

Leave your work.

Sit at Table.

Sit you down.

*Put your Napkin
before you.*

*Where is your knife?
Bless the Table.*

Eat some potage.

Eat some.

*Will you have some
mutton?*

*Will you have fat or
lean?*

Do you love fat?

*Will you have some
of that?*

Do you love sauce?

*Tell me what you
love.*

Zeg wat gy hebben
wilt.

Toon my uw werk.
Dat is niet wel.)

Gy trekt tw mond
scheef.

't Is tyd om 't Mid-
dagmaal te houden.

Laat uw Werk
staan.

Zit aan de Tafel.

Zit neer.

Doe uw Servét
voor.

Waar is uw Mes?
Zegen de Tafel (of
bid.)

Eet wat Warmoes.

Eet 'er wat van.

Wilt gy wat Schaa-
penvlees hebben?

Wilt gy vet of ma-
ger hebben?

Eet gy gaern vet?

Wilt gy daar wat
van hebben?

Houd gy wel van
saus?

Zeg my wat gy
graag eet.

E 2

Eat

100 Engelsche en Nederduytsche

Eat.

You do not eat.

Will you have a bone?

There is the wing of a Pullet.

Eat bread with your meat.

You do not eat bread with your meat.

Have you drunk?

Call for some drink.

Is this meat good?

Will you have any more of it?

Have you eaten enough?

Have you dined well?

Do you love cheese?

Give grace.

Go to play.

You must make this up again.

Have you a good needle?

Have you got some thread?

Go to dance.

Eet.

Gy eet niet.

Wilt gy een been hebben?

Daar is een voorbout van een Kluyken.

Eet brood tot uw kost, (of vleesch.)

Gy eet geen brood tot uw kost.

Hebt gy gedronken.

Eysch drinken.

Is deese spys goed?

Wilt gy'er ook nog wat van hebben?

Hebt gy genoeg gegeten?

Hebt gy een goed Middagmaal gedaan?

Houdt gy wel van Kaas?

Dank nu.

Ga speelen.

Gy moet dit weer verdoen.

Hebt gy een goede Naald?

Hebt gy garen gekreegen?

Gaa dansen.

Have

S A M E N S P R A A K E N. 101

Have you danced?

Exercise your self.

Dance a Courant.

You do not dance well.

Stand right.

Raise up your head.

Do the reverence.

Look upon me.

Is your Master gone?

Have you done already?

Go to sing.

Carry your book with you.

Come to work again when you have done.

Have you sung?

Have you a new lesson?

You do not sing well.

Sing a Song.

Go to play on the Guitarre.

There is your Guitarre.

Repeat your lesson.

Hebt gy gedanst?

Oefen u zelven.

Dans een Courant.

Gy danst niet wel.

Staa recht over end.

Houd uw Hoofd recht op.

Doe uw eerbiedigheid.

Zie my aan.

Is uw Meester heen gegaan?

Hebt gy alreede gedaan?

Gaa zingen.

Neem uw boek met u.

Kom weer te werk als gy gedaan hebt.

Hebt gy gezongen?

Hebt gy een nieuwe Lesse.

Gy zingt niet wel.

Zing een Lied.

Gaa speel op de Luyt.

Daar is uw Luyt,

Herhaal uwe Les,

102 Engelsche en Nederduytsche

*You do not know it.
You know nothing.*

*Is your Guitarre in
tune.*

*Can you tune your
Guitarre?*

*Your Chanterel is
worth nothing.*

*You do not hold
your Guitarre well.*

*Return to your
work.*

*Go and learn Dutch.
Where have you put
your Grammar?*

*Look for your Book.
What lesson have
you?*

*What Dialogue ha-
ve you read?*

*Read before me.
You do not pronoun-
ce well.*

*Can you say your
lesson by heart?*

*You have no memo-
ry.*

Gy kent ze niet.
Gy kent 'er niets
van.

Is uw Luyt wel ge-
steld?

Kont gy uw Luyt
wel stellen?

Uw kleyne snaar
deugt niet.

Gy houdt uw Luyt
niel wel.

Gaa weer aan uw
Werk.

Ga en leer Duyts.
Waar hebt gy uw
Letterkonst gelaten?

Zie na uw boek.
Wat voor een Les
hebt gy?

Welke t'zamen-
spreeking hebt gy ge-
lezen.

Lees my eens voor.
Gy spreekt niet wel
uyt.

Kent gy uw Les
van buyten.

Gy kont niets ont-
houden,

You

SAMENS PRAAKEN. 103

You take no pains.

Go and walk in the Garden.

Do not over-heat your self.

Come again quickly.

What will you have for your supper?

Come to supper.

Eat some milk.

Do not eat so much fruit.

You will be sick.

Fruit is not good for you.

'T is time to go to bed.

Go to bed.

Undress your self.

Pray to God.

Rise to morrow be- times.

Do you understand him well?

Did you understand what he said?

Gy doet 'er geen moeite toe.

Gaa en kuyer wat in de tuyn.

Maak u zelve niet te heet.

Kom-ras weer.

Wat wilt gy t'avont eeten?

Kom om uw avond- maal te eeten.

Eet wat melk.

Eet zo veel fruyt niet.

Gy zult 'er ziek van worden.

Fruyt is niet goed voor u.

't is tyd om na bed te gaan.

Gaa na bed toe.

Ontkleed u.

Bid God.

Staa morgen vroeg op.

Verstaat gy hem wel?

Verstondt gy wel wat hy zeyde?

*Do you understand
what he says?*

*Do you understand
me well?*

*I do not understand
you.*

*I understand you
well.*

*Do you understand
Dutch?*

*I do not understand
it.*

I understand it well.

*Doth the Master un-
derstand it?*

*Have you under-
stood me?*

*I did not understand
you.*

*I understood you
well.*

*Have you under-
stood him?*

*Have you under-
stood her?*

*Have you under-
stood them?*

*Have you under-
stood them?*

*I do not know what
you say.*

Verstaat gy wat hy
zegt?

Verstaat gy my
wel?

Ik versta u niet.

Ik versta u wel.

Verstaat gy Duits?

Ik versta 't niet?

Ik versta 't wel.

Verstaat het de
Meeſter wel?

Hebt gy my ver-
staan?

Ik verſtond u niet.

Ik verſtond u wel.

Hebt gy hem ver-
staan?

Hebt gy haar ver-
staan?

Hebt gy hen ver-
staan?

Hebt gy haar ver-
staan?

Ik weet niet wat gy
zegt. *What*

SAMENSpraakken. 105

*What do you say?
What have you said?*

*I heard it.
I never heard it.*

One told it me.

*They say so.
Every one saith it.
The Master told it
me.*

*Madams did not tell
it me.*

*Did he tell it to you?
Did she tell you so?
When did you hear
it?*

I heard it this day.

Who told you that?

I do not believe it.

'T is a Chimera.

What doth he say?

What doth she say?

*What did he say to
you?*

*What did she say to
you?*

Wat zegt gy?
Wat hebt gy ge-
zegd?

Ik hoorde het.
Ik heb het nooit ge-
hoord.

Iemand heeft het
my gezegd.

Zy zeggen zo.

Elk een zegt het.

De Meester heeft
het my gezegd.

Juffrouw heeft het
my niet gezegd.

Heeft hy 't u gezegd?

Heeft sy u so gezegd?

Wanneer hebt gy 't
gehoord?

Ik hoorde het van
daag.

Wie heeft u dat ge-
zegd?

Ik geloof het niet.

't Is een verdictsel.

Wat zegt hy?

Wat zegt zy?

Wat zeyde hy tegens
u?

Wat zeyde zy tegens
u?

E 5

H

106   Engelsche en Nederduytsche

He said nothing to me.

She said nothing to me.

He told me no news.

Master told me some news.

Do not tell him that. I will tell him.

I will not tell him.

I will not tell them.

Do not tell them. Have you said that? No, I did not say it.

The Master told it me.

Do you know him?

Do you know her?

Do you know them?

I do not know them.

We know one another.

We do not know one another.

Hy zeyde niets tegen my.

Zy zeyde niets tegen my.

Hy heeft my geen nieuws verteld.

De Meester heeft my wat nieuws verhaald.

Zeg hem dat niet.

Ik zal 't hem zeggen.

Ik zal 't hem niet zeggen.

Ik zal 't hen niet zeggen.

Zeg het hen niet.

Hebt gy dat gezegd?

Neen ik heb 't niet gezegd.

De Meester heeft het my gezegd.

Kent gy hem?

Kent gy haar?

Kent gy hen?

Ik ken hen niet.

Wy kennen mal-kander wel.

Wy kennen mal-kander niet.

S A M E N S P R A A K E N. 107

I think I know him.

I think I have seen him.

I have known him.

I have known her.

We have known one another.

He did know me well.

She did know me well.

I never knew him.

Do you know me?

Do you not know me?

I have forgot your name.

Have you forgot me?

Doth she know you?

Doth Master . . . know you?

Master . . . doth not know me.

Mistriss doth not know me.

Master . . . knows me well.

Ik denk dat ik hem ken.

Ik meen dat ik hem gezien heb.

Ik heb hem gekend.

Ik heb haar gekend.

Wy hebben mal-
kander gekend.

Hy kende my wel.

Zy kende my wel.

Ik heb hem nooit gekend.

Kent gy my?

Kent gy my niet?

Ik heb uwen naam vergeeten.

Hebt gy my vergeeten?

Kent zy u?

Kent Meester . . . u?

Meester . . . kent my niet.

Juffrouw kent my niet.

Meester . . . kent my wel.

E 6

He

108 Engelsche en Nederduytsche

He doth not know me.

He doth not know me any more.

He hath forgot me.

She knows me no more.

Do you see one another?

I see him every day.

I see her every day.

We see one another often.

We see one another no more.

I see them often.

I have not seen him this great while.

I did not see her this great while.

I have not seen them this great while.

One sees you no more.

One never sees you.

'T is a miracle to see you.

Hy kent my niet.

Hy kent my niet meer.

Hy heeft my ver-
geeten.

Zy kent my niet
meer.

Ziet gy malkander?

Ik zie hem alle da-
gen.

Ik zie haar alle da-
gen.

Wy zien malkan-
der dikwils.

Wy zien malkan-
der niet meer.

Ik zie hen dikwils.

Ik heb hem in lang
niet gezien.

Ik heb haar in lang
niet gezien.

Ik heb hen in lang
niet gezien.

Men ziet u niet
meer.

Men ziet u nooit.

't Is een wonder u
te zien.

We

*We saw one another
formerly.*

Master ... saw me.

He never saw me.

*I saw him but once
in my life.*

*I have seen him by
chance.*

I see him no more.

Go to see there.

*When will you go to
see Master ... ?*

*I have the honour to
know him.*

*I will see him this
afternoon.*

*Pray, remember me
to him.*

What is it a lock?

*What a Clock do you
think it is?*

See how late it is.

*Do you know what
a Clock it is?*

Wy hebben mal-
kander voor deezen
wel gezien.

Meester . . . heeft
my gezien.

Hy heeft my nooit
gezien.

Ik heb hem maar
eens van myn leeven
gezien.

Ik heb hem by ge-
val gezien.

Ik zie hem niet
meer.

Ga om'daar te zien.

Wanneer zult gy
Meester . . . gaan
bezoeken?

Ik heb de eere van
hem te kennen.

Ik zal hem na de
Middag zien.

Doe myn groete-
nisse aan hem.

Hoe laat is 't?

Hoe laat denkt gy
dat het is?

Zie hoe laat het is.

Weet gy ook hoe
laat het is?

110 Engelsche en Nederduytsche

*Tell me what a Clock
it is.*

*I do not know what
a Clock it is.*

*One of the Clock
struck just now.*

*'T is a quarter past
one.*

*It is half an hour past
one.*

*It is three quarters
past one.*

*Two of the Clock
will strike presently.*

*It has not struck one
yet.*

*It has not struck two
yet.*

*I have not heard the
Clock.*

'T is two by the Sun.

*'T is between three
and four.*

*It struck four just
now.*

It has struck five.

*About ten of the
Clock.*

*This Clock goes too
fast.*

*Zeg my eens hoe
laat het is.*

*Ik weet niet hoe
laat het is.*

*'t Is zo even een uur
geslagen.*

*'t Is een quartier
over eenen.*

't Is half twee.

*'t Is een quartier
voor tweeën.*

*'t Zal daadelyk twee
slaan.*

*'t Heeft noch geen
een geslagen.*

*'t Heeft noch geen
twee geslagen.*

*Ik heb de Klok niet
gehoord.*

't Is twee by de Zon.

*'t Is tusschen drien
en vieren.*

*'t Heeft zo even vier
geslagen.*

't Heeft vyf geslagen.

Omtrent tien uuren.

*Dit Uurwerk gaat
te rad. This*

SAMENSpraakken. III

This Clock goes too slow.

'T is but one by my Watch.

The Clocks do not agree.

See by the Sun.

The hour is passed.

His hour was come.

Where is your hour-glass?

Have you an hour-glass?

Within eight days.

Within a fortnight.

Speak out.

You speak too low.

Towards night.

At night.

Come this way.

Go by that way.

Pass this way.

Pass that way.

Let us pass the other side.

On the right hand.

On the left hand.

Dit Uurwerk gaat te langzaam.

't Is noch maar een uur by myn Uurwerk.

De Klokken verscheelen.

Zie aan de Zon:

't Uur is gepasseert.

Zyn uur was gekomen.

Waar is uw Zandlooper?

Hebt gyeen Zandlooper?

Binnen acht dagen.

Binnen veertien dagen.

Spreek uyt.

Gy spreekt al te zacht.

Tegen den Avond.

t'Avond.

Kom dit heen.

Gaa die weg langs.

Gaa dit heen.

Gaa dat heen.

Laat ons aan de andere zyde gaan.

Ter rechterhand.

Ter linkerhand.

By

By the Sun.

By the Moon.

*Turn upon your
right hand.*

*The sixth house of
the street on the left
hand.*

Are you married?

*How many times ha-
ve you been married?*

*How many Wives
have you had?*

*Are your Father and
Mother living still?*

*Sir, is your Father
living?*

*His Father and Mo-
ther are dead.*

*Is your Mother liv-
ing?*

My Mother is dead.

My Father is dead.

*My Father died four
years ago.*

*My Mother is mar-
ried again.*

*My Father is mar-
ried again.*

By de Zon.

By de Maan.

*Slaa dan uw rech-
terhand om.*

*Het zesde huys van
de straat aan de slin-
kerhand.*

Bent gy getrouwd?

*Hoedik wils bent gy
al getrouwt geweest?*

*Hoe veelevrouwen
hebt gy al gehad?*

*Zyn uw Vader en
Moeder nog in't leve?*

*Myn Heer, leeft uw
Vader nog?*

*Zyn Vader en Moe-
der zyn dood?*

*Is uw Moeder nog
in't leeven?*

*Myne Moeder is
dood.*

Myn Vader is dood.

*Myn Vader is al
over vier jaaren ge-
storven.*

*Myne Moeder is
weer getrouwd.*

*Myn Vader is weer
getrouwd.*

Is Master . . . married?

Is Mistris . . . married?

How many Children have you?

I have four.

Sons or Daughters.

I have a Son and three Daughters?

How many Brothers have you?

I have four.

I have none.

How many Sisters have you?

How old is Master?

How old is Mistris?

How many Children hath he?

How many hath she?

When will you go into the Country?

The Master is gone into the Country.

My Lady is gone to London.

Is your Sister married?

When was she married?

Is Monsieur . . . getrouwd?

Is Juffrouw . . . getrouwd?

Hoe veel Kinderen hebt gy?

Ik heb 'er vier.

Zonen of dochters?

Ik heb een Zoon, en drie Dochters.

Hoe veele Broeders hebt gy?

Ik heb 'er vier.

Ik heb 'er geen.

Hoe veel Zusters hebt gy?

Hoe oud is Monfr.?

Hoe oud is Juffr.?

Hoe veel Kinderen heeft hy?

Hoe veel heeft zy'er?

Wanneer gaat gy na buyten, of op 't Land?

De Meester is na buyten gegaan.

Mejuffrouw is na Londen gegaan.

Is uw Zuster getrouwd?

Wanneer is zy getrouwd?
She

114 Engelsche en Nederduytsche

She is not married.

Zy is noch onge-
trouwd.

*She is going to be
married.*

Zy zal gaan trou-
wen.

She will not marry.

Sy wil niet trouwen.

I will not marry.

Ik wil niet trouwen.

'T is very cold.

't Is zeer koud.

I am very cold.

Ik ben zeer koud.

Are you not cold?

Bent gy niet koud?

How cold is it?

Hoe koud is 't?

Warm your self.

Warm u wat.

*Let us warm our
selves.*

Laatenwe ons wat
warmen.

Come near the fire.

Kom digt by 't vuur.

*Let us come near
the fire.*

Laat ons by 't vuur
komen.

Make a good fire.

Leg een goed vuur
aan.

Make a fire.

Leg een vuur aan.

Blow the fire.

Blaas het vuur aan.

Kindle the fire.

Steek het vuur aan.

The fire is out.

't Vuur is uyt.

*Put a Fagot in the
fire.*

Leg een takkebos
in 't vuur.

Let us burn a Fagot.

Laat ons een takke-
bos branden.

*Put Coal into the
fire.*

Leg koolen aan 't
vuur.

Put out the fire.

Doof het vuur uyt.

Light the Candle.

Steek de kaars aan.

P

*Put out the Candle.
The fire is now half
alive.*

There is a good fire.

*That Coal burns
well.*

*Snuff the Candle.
This is good Wood.
It rains.*

*The wind blows.
The wind is high.*

It freezes.

It thaws.

It snows.

It hails.

Doth it freeze?

Doth it snow?

*Good cheer and good
fire.*

Are you not cold?

*Do you burn Coal in
Holland?*

*Come and warm
your self.*

*Is it so cold at Paris
as at London?*

*It is colder in Swed-
land than here.*

Doe de kaars uyt.
't Vuur is half ge-
glommen.

Daar is een goed
vuur.

Die koolen branden
wel.

Snuyt de Kaers.
Dit is goed hout.
Het regent.

Het waait.

Het is een harde
wind.

Het vriest.

Het dooit.

Het sneeuwt.

Het hagelt.

Vriest het?

Sneeuwt het?

Goede cier en een
goed vuur.

Zyt gy niet koud?

Brandt gy koolen in
Holland?

Kom en warm u
wat.

Is het te Parys wel zo
koud als te Londen?

Het is in Zweden
kouder als hier.

This

116 Engelsche en Nederduytsche

This is a very melancholy day.

The days are very short.

'T is not day-light at seven of the Clock.

'T is not day-light at five of the Clock.

The nights are very long.

It doth nothing but rain.

One cannot tell how to spend his time.

The Winter doth not please me.

It is soon night.

One cannot see any more at five.

'T is a dying season.

It is misty.

One cannot see neither heaven nor earth.

It is very dark.

The days begin to lengthen.

The days are a little longer.

Dit is een zwaar-
moedige dag.

De dagen zyn zeer kort.

't Is te zeven uuren nog geen dag.

't Is te vyf uuren niet meer dag.

De nachten zyn zeer lang.

Het doet niet dan regenen.

Men weet niet hoe men zyn tyd zal doorbrengen.

Ik heb geen zin in de Winter.

't Is met der haast avond.

Men kan te vyven niet meer zien.

't Is een afgaande tyd.

Het is mistig.

Men kan Hemel noch Aarde zien.

Het is zeer duyster.
De dagen beginnen te lengen.

De dagen zyn al een weynig langer.

It

It is not so cold to day as yesterday.

'T is colder to day than yesterday.

'T is very cold still.

It was yesterday very cold.

It was colder last year.

This is a very cold Winter.

We have had no Winter yet.

The Winter is gone.

● We had a terrible Winter two years ago.

Do you remember the great Winter?

I never saw so cold a Winter.

'T is fine weather.

It is a fine day.

Let us go a walking.

The days are very long.

't Is van daag zoo koud niet als gisteren.

't Is van daag kouder dan gisteren.

't Is noch vry koud.

't Was gisteren zeer koud.

Het was verleeden jaar kouder.

Dit is een zeer koude Winter.

Wy hebben noch geen Winter gehad.

De Winter is voorby.

Wy hadden over twee jaar een vreeslyke Winter.

Mag u die harde Winter noch wel heugen?

Ik heb noch nooit zo een koude Winter meer beleefd.

't Is mooi weer.

Het is een schoone dag.

Laat ons wat gaan wandelen.

De dagen zyn zeer lang.

'T is fine in the Country.

There is a fine nose-gay.

That nose-gay smells well.

Let us go and walk in the Garden.

Let us go into the shadow.

Let us enter into that green Arbor.

How do you call that flower?

There is a fine flower.

These are fine violets.

Let's gather some.

Make me a nose-gay.

There are fine roses.

What rose-tree is that?

Give me one.

Take one.

There is a fine alley.

't Is nu mooi op 't Land.

Daar is een mooi ruykertje.

Die ruyker ruykt wel.

Laat ons wat in de tuyn gaan wandelen.

Laat ons in de schaduwe gaan.

Laat ons onder dat groen prieel gaan.

Hoe heet die Blom?

Daar is een mooie Blom.

Dat zyn schoone Violetten.

Laat 'er ons wat plukken.

Maak my een ruykertje.

Daar zyn schoone Roozen.

Wat is dat voor een Roozeboom?

Geef'er my een.

Neem'er een.

Dat is een mooie gallery.

The

SAMENSpraakken. 115

The trees are very green.

Give me that Tulip.

It begins to be hot.

I have eaten Cherries already.

Let us go abroad.

Let us walk.

Let us go into the Spring-Garden.

The Weather is very sweet.

The air is very temperate.

Will you be pleased to walk after supper?

We had no Spring.

The seasons are out of order.

'T is a little Winter

Nothing is forward.

All is too forward.

De boomen zyn zeer groen.

Geef my die Tulp.

't Begint heet te worden.

Ik heb alreede Kersen geheeten.

Laat ons eens uytgaan.

Laat ons wat kuieren.

Laat ons in de Fonteyn-hof gaan.

't Weer is zeer lieflyk.

De lucht is zeer gemaatig.

Belieft het u na de Avondmaaltyd wat te wandelen?

Wy hebben geen Lente gehad.

De saizoenen zyn uyt hunne order.

Dat is een korte Winter.

Niets is voorlyk.

Alles is al te voorlyk.

How

120 Engelsche en Nederduytsche

How hot it is!
'T is very hot to day.

'T is an exceeding heat.

I cannot endure the heat.

I do not love heat.

I sweat.

I sweat all over.

Heat binders me from sleeping.

'T is not so hot to day as it was yesterday.

I am very hot.

We have a very hot summer.

The air is colder.

'T is choaking heat.

I never felt such heat.

Is it as hot in France as here?

It is hotter there.

It is very hot there.

Let us go a swimming.

Hoe heet is 't!
't Is zeer heet van daag.

't Is een geweldige hitte.

Ik kan de hitte niet verdraagen.

Ik ben geen liefhebber van hitte.

Ik zweet.

Ik ben overal bezweet.

De hitte hindert my van slaapen.

't Is van daag zo heet niet als gisteren.

Ik ben zeer heet.

Wy hebben een zeer heete Zomer.

De Lucht is koelder.

't Is smachtend heet.

Ik heb noch nooit zulk een hittegevoelt.

Is het wel zo heet in Vrankryk als hier?

't Is heeter daar.

't Is daar zeer heet.

Laat ons gaan zwemmen.

Let

*Let us go to wash
our selves.*

The heat is over.

*I can do nothing du-
ring the heat.*

The cold comes.

We want rain.

*There are abundance
of fruits this year.*

*There is a fine Me-
lon.*

Do you love Melons?

*We are going into
the Country.*

'T is too hot.

Let us not go out.

It thunders.

It lightens.

'T is a great storm.

Corns are spoiled.

*We are in the Dog-
days.*

*The Dog-days are
passed.*

*The days are very
much shortned.*

Laatenwe ons gaan
baaden.

De hitte is al over.

Ik kan niets doen
zo lang het zo heet is.

De koude komt.

Wy hebben regen
van noode.

Daar zyn zeer veel
vruchten.

Dat is een schoone
Meloen.

Eet gy gaern Me-
loenen.

Wy gaan na't Land
(of na buyten.)

't Is al te heet.

Laat ons niet uyt-
gaan.

Het dondert.

Het bliksemt.

't Is een zware
storm.

't Koorn is bedurven.

Wy zyn in de honds-
dagen.

De hondsdagen zyn
al voorby.

De dagen zyn al
veel gekort.

F

'T is

'T is cold in the morning.

The Vintages are fine this year.

The Winter comes.

The Winter is at hand.

The evenings are long.

'T is good to be near the fire.

There is abundance of wines this year.

Wine is cheap.

The Vines were fine.

They have gathered a world of fruit.

The new wine is good.

It was very hot in Holland this Summer.

The fire begins to smell well.

'T is neither cold nor hot.

't Is koel's morgens.

't is een goede Wyn-oogst dit jaar.

De Winter komt aan.

De Winter staat voor de hand.

De avonden zyn lang.

't Is nu goed digt by een vuur.

Daar is dit jaar zeer veel wyn gevallen.

De wyn is goed koop.

De Wyngaarden stonden schoon.

Zy hebben magtig veel vruchten verga-derd.

De nieuwe wyn is goed.

't Is van deeze Zo-mer zeer heet in Hol-land geweest.

't Vuur begint nu aangenaam te wor-den.

't Is niet koud noch heet.

The

*The cold weatker is
come.*

Dialogues between
two persons.

The first Dialogue.

Good morrow, Sir.

Your servant.

I am yours.

How do you do?

At your service.

*I am very glad to see
you.*

*I most humbly thank
you.*

*How doth the Gen-
tleman your Cousin?*

*He is well, I thank
God.*

I believe he is well.

*He was well yester-
night.*

*He was well the last
time I saw him.*

't Koude weer is nu
gekomen.

*Zamenspraaken
tusschen twee
Persoonen.*

*De eerste Zamen-
spraak.*

GOeden morgen,
Heer.

Uw dienaar.

Ik ben de uwe.

Hoe vaart gy.

t'Uwen dienst.

*Ik ben blyde u te
zien.*

*Ik bedank u oot-
moediglyk.*

*Hoe vaart myn
Heer uw Neef.*

*Hy is wel, God
dank.*

*Ik geloof dat hy
wel is.*

*Hy was gister avond
nog wel.*

*Hy was wel toen ik
hem leest zag.*

124 Engelsche en Nederduytsche

<i>Where is he?</i>	Waar is hy?
<i>In the Country.</i>	Op 't land.
<i>In Town.</i>	In de stad.
<i>At home.</i>	Te huys.
<i>He is gone out.</i>	Hy is uytgegaan.
<i>How doth Mistris?</i>	Hoe vaart Juf- frouw?
<i>She is well.</i>	Zy is wel.
<i>I believe she is well.</i>	Ik geloof dat zy wel is.
<i>She was well yester- day morning.</i>	Zy was gisteren morgen nog wel.
<i>Have you seen Mas- ter?</i>	Hebt gy myn Heer gezien?
<i>I saw him yesterday.</i>	Ik heb hem gisteren gezien.
<i>I saw him the other day.</i>	Ik heb hem nog over een dag of ette- lyk gezien.
<i>I saw him last week.</i>	Ik heb hem verleden week gezien.
<i>I saw him just now.</i>	Ik zag hem zo even.
<i>I saw him to day.</i>	Ik heb hem van daag gezien?
<i>How doth he do?</i>	Hoe vaart hy?
<i>Very well.</i>	Zeer wel.
<i>Have you been at the Court?</i>	Bent gy aan 't Hof geweest?
<i>I was there yester- day.</i>	Ik was daar giste- ren.

I come

I come from thence.

*Do you know that
Gentleman?*

I know him well.

I do not know him.

I know him by sight.

*I know him by répu-
tation.*

*I have the honour to
know him.*

*I have not the ho-
nour to know him.*

*Do you know that
Gentlewoman?*

I know her well.

I do not know her.

I know her by sight.

*I have the honour to
know her.*

*I have not the ho-
nour to know her.*

*When did you see
Madam?*

*When did you see
her?*

I saw her yesterday.

Ik kom 'er van
daan?

Kent gy dien Heer?

Ik ken hem wel

Ik ken hem niet.

Ik ken hem van
aanzien.

Ik ken hem door
zyn goede naam.

Ik heb de eere hem
te kennen.

Ik heb de eere niet
van hem te kennen.

Kent gy die Juf-
vrouw?

Ik ken haar wel.

Ik ken haar niet.

Ik ken haar van
aanzien.

Ik heb de eere haar
te kennen.

Ik heb de eere niet
van haar te kennen.

Wanneer hebt gy
Juffrouw gezien?

Wanneer zaagt gy
haar?

Ik zag haar giste-
ren.

A great while ago.
From whence come
you?

I come from Lon-
don.

From the Court.

From Master.

What news?

I know none.

I have not read the
Gazette.

Whither do you go?

I go to Westminster.

To the Court.

To Whitehall.

To the Play-house.

To France.

To Madam.

To Church.

To our house.

Hard by.

To see a Friend.

Remember me to
Mistress.

Do me that friend-
ship.

I will not fail.

Farcell.

Lang geleden.
 Waar van daan
 komt gy?

Ik kom van Lon-
 den.

Van 't Hof.

Van Meester.

Wat nieuws?

Ik weet van geen.

Ik heb de Courant
 niet gelezen,

Waar gaat gy?

Ik ga na Westmun-
 ster.

Na 't Hof.

Na Withal.

Na het Schouburg.

Na Vrankryk.

Na Juffrouw.

Na de Kerk.

Na onzent.

Digt by.

Om een Vriend te
 bezoeken.

Myn groetenis aan
 Juffrouw.

Doe my die Vriend-
 schap.

Ik zal niet missen.

Vaar wel.

The

The second Dialogue between two Gentlewomen.

M Adam, your most humble servant.
 I am yours.
 Are you well?
 Yes, I thank God, but I am very much afflicted.

Why?

Madam is not well.

What ails she?

She has pain in her head.

May I not see her?

I do not know.

Is she a bed?

Doth she sleep?

I am going to see her.

She prays you to excuse her.

She cannot speak to any body.

De tweede Zamen-
 spraak tusschen
 twee Juffers.

J Uffrouw, uw ootmoedige dienareffe.
 Ik ben de uwe.
 Bent gy nog wel?
 Ja, God dank; maar ik ben vry wat bedroefd.

Waarom?

Juffrouw is niet wel.

Wat schort haar?

Zy heeft pyn in haar hoofd.

Mag ik haar niet zien?

Ik weet het niet.

Is zy te bed?

Slaapt zy?

Ik zal haar eens gaan zien.

Zy bidt, dat gy haar verschoont.

Zy kan tegen niemand spreken.

F 4

She

She endeavours to rest.

Where is the Gentleman your Father?

He is in his Chamber.

He has company with him.

He is busy.

He is not well neither.

What ails he?

He hath caught cold.

Where is your sister?

She is gone to the Exchange.

When will she come again?

She will return presently.

She will not tarry.

She will return anon.

What will you do after dinner?

What you will, if my mother be better.

Zy zoekt wat te rusten.

Waar is myn Heer uw Vader.

Hy is in zijn Kamer.

Hy heeft gezelschap by hem.

Hy is bezig.

Hy is ook niet wel.

Wat schort hem.

Hy heeft koude gevat.

Waar is uw zuster?

Zy is na de Beurs gegaan.

Wanneer komtzy weer?

Zy komt straks weerom.

Zy zal niet lang uytblyven.

Zy zal haast weerkomen.

Wat zult gy na 't middagmaal doen?

Al wat gy wilt, indien myn Moeder wat beter is.

Will

Will you go with me?

Whither will you go?

To walk in the Garden.

Come, I will.

Or else will you play at Cards?

I cannot play.

I am the most unfortunate in the world at gaming.

Why?

I lose always, I lost yesterday five Guinies.

I never win.

I will never play.

I am going away then.

Are you so much in haste?

Will you dine with us?

I pray you to excuse me.

We have company at home.

Wilt gy met my gaan

Waar wilt gy gaan?

In den tuin wandelen.

Ja ik wil.

Of anders wilt gy met de kaart speelen?

Ik kan niet speelen.

In het speelen ben ik de ongelukkigste mensch van de weerd.

Waarom?

Ik verlies altyd; ik verloor gisteren wel zestig guldens.

Ik win nooit.

Ik zal nooit speelen.

Ik gaa dan heen.

Hebt gy zulk een haast?

Wilt gy te middag met ons eeten?

Ik bid u verschoon my.

Wy hebben gezelschap t'huys.

F 5

They

They stay for me at home.

Farewell then, till I have the honour to see you again.

The third Dialogue.

Come in, Sir.
You are welcome.

Are you ready?

Not yet.

Stay a little.

What weather is it?

It is fair weather.

How have you done since yesterday?

Very well to serve you.

Do you know your lesson?

No, for I have no memory.

I am dull.

What do you say, Sir?

You learn well.

I cannot speak.

Zy wachten my t'huys.

Vaar wel dan, tot dat ik de eere heb om u weer te zien.

De derde Zamen-
spraak.

Kom in, myn Heer.
Gy zyt welkom.

Bent gy gereed?

Nog niet.

Wacht een weinig.

Wat weër is het?

Het is mooi weër.

Hoe hebt gy u gevoeld zedert gisteren?

Zeer wel om u te dienen.

Kent gy uwe les?

Neen, want ik heb geen geheugenis.

Ik ben bot.

Wat zegt gy, myn Heer.

Gy leert wel.

Ik kan niet sprèken.

Ik

I cannot discourse.

Ik kan geen reden voeren.

You speak well.

Gy spreekt wel.

You flatter me.

Gy vleit my wat.

It is impossible.

Dat is onmogelyk.

Did you know Master E.?

Hebt gy Meester E. gekend?

I knew him by sight.

Ik heb hem van aanzien gekend.

What is become of him?

Wat is van hem geworden?

He is dead.

Hy is dood.

How long since?

Hoe lang geleden?

A month since.

Een maand geleden.

When will you come again?

Wanneer komt gy weer?

After to morrow.

Overmorgen.

Farewell, Sir.

Vaar wel myn Heer.

I do not improve.

Ik neem niet toe.

I cannot take pains.

Ik kan geen moeite aanwenden.

The fourth Dialogue.

De vierde Zamen-spraak.

What do you want?

Wat moet gy hebben?

Is Master... at home?

Is Meester . . . t'huis?

Yes, Sir.

Ja myn Heer.

*Is he up?**An hour ago.**Is he busied?**I believe he is.**Who is with him?**There is company.**Can I speak with him?**Presently.**Where is he?**In his Chamber.**Shew me his Chamber.**You oblige me.**Pray Sir, excuse me, if you please.**What do you desire of me?**Will you be pleased to sit.**Master. . . presents his service to you.**How does he do?**Very well, I thank God.**Do you live with him?**Yes, Sir.**Are you an Englishman?**Is hy 'al op?**Al over een uur.**Is hy bezig?**Ik geloof ja.**Wie is by hem?**Daar is gefelschap.**Kan ik hem niet spreeken?**Terstond.**Waar is hy?**In zyn kamer.**Wys my zyn kamer.**Gy verplicht my.**Ik bid u, myn Heer, verschoon my, zo 't u belieft.**Wat begeert gy van my?**Belieft het u te zitten.**Meester. . . biedt u zyn dienst aan.**Hoe vaart hy?**Zeer wel, God dank.**Woont gy by hem?**Ja myn Heer.**Bent gy een Engelsman? Wath*

*What Countryman
are you?*

I am of York.

*How do you like our
Country?*

*'Tis the finest Coun-
try in the world.*

*I have been at Lon-
don, it is a fine City.*

Was you long there?

Two years.

*You speak like an
Englishman.*

*I speak a little to
make me understand.*

*Tell your Master I
will come to morrow
to see him.*

I will not fail.

*I will take my leave
of you.*

God be with you.

Wat landsman bent
gy.

Ik ben van Jork.

Hoe gevalt u ons
Land.

't Is 't schoonste
Land van de Werreld.

Ik ben te Londen
geweest, 't is een
schoone stad.

Hebt gy daar lang
geweest?

Twee jaar.

Gy spreekt als een
Engelsman.

Ik spreek een wei-
nig, om verstaan te
kunnen worden.

Zeg uw Meeſter
dat ik hem morgen
zal komen zien.

Ik zal niet mankee-
ren.

Ik zal myn affcheyd
van u nemen.

God zy met u.

The fifth Dialogue.

Coachman?
Sir.

Are you hired?

What do you say?

Do you not understand me?

I do not know what you say.

I do not understand you.

I do not understand Dutch.

Speak English.

I ask you if you are hired?

Now I understand you.

No, whither will you go?

To London.

To what place?

To the Royal Exchange.

How much must you have?

Two Shillings.

*De vyfde Zamen-
spraak.*

Koetsier.

Myn Heer.

Bent gy gehuurd?

Wat zegt gy?

Verstaat gy my niet?

Ik weet niet wat gy zegt.

Ik versta u niet.

Ik versta geen Duytsch.

Spreek Engelsch.

Ik vraag u of gy gehuurd bent?

Ik versta u nu wel.

Neen, waar wilt gy na toe?

Na Londen.

Aan welke plaats?

By de Koninklyke Beurs.

Hoe veel moet gy hebben?

Twee schellingen.

'T is

'T is too much.

I will give you one shilling.

'T is too little.

Will you take eighteen pence?

Indeed I cannot.

'T is not enough.

I will take another then.

Step into the Coach.

Coachman, stop here.

Open the door.

Have you some business here?

Have a little patience.

But, Sir, time goes away.

Do not trouble yourself, I will content you.

Will you stay long?

No, I will return presently.

You have been very long.

I cannot help it.

Dat is te veel.

Ik zal u een Schelling geven.

Dat is te weynig.

Wilt gy achtien pence hebben?

Zeker ik kan niet.

't Is niet genoeg.

Dan zal ik een ander nemen.

Stap in de Koets.

Koetfier, hou hier stil.

Doe 't portier open.

Hebt gy hier iets te doen?

Heb een weynig geduld.

Maar, myn Heer, de tyd verloopt vast.

Ontruft u niet, ik zal u te vrede stellen.

Zukt gy lang uitblyven?

Neen, ik zal dadelijk weerkomen.

Gy hebt lang uitgeweest.

Ik kan 't niet helpen.

Here,

Here, there is your money.

I must have more.

You shall have no more.

Then I must be content.

The sixth Dialogue,

Between two young Ladies.

I *S the dinner ready?*

No, it is not yet, when will it be ready?

It will be ready within an hour.

What have we for dinner?

We have a young Turkey and other things.

Is the table-cloth laid?

Not yet.

Hier, daar is uw geld.

Ik moest meer hebben.

Gy zult niet meer hebben.

Dan moet ik te vrede zyn.

De zesde Zamen-spraak,

Tusschen twee jonge Juffers.

I *S 't middagmaal gereed?*

Neen nog niet.

Wanneer sal het gereed zyn?

't Zal binnen een uur gereed zyn.

Wat hebben wy te middag te eeten?

Wy hebben een jonge Kalkoen en nog iets anders.

Is de Tafel gedekt?

Nog niet.

Have

Have we company?

Hebben wy gezelschap?

I know not.

Ik weet het niet.

They are going to dinner.

Zy gaan om middagmaal te houden.

The dinner is ready.

Het middagmaal is gereed.

They have set the table.

Zy hebben de tafel aangezet.

The meat is on the table.

De Kost is al op tafel.

They are at table.

Zy zitten aan tafel.

Have they rung the Bell?

Hebben zy de klok al geluid?

Have we some pottage?

Hebben wy wat pottazi?

Come to dinner.

Kom tot het middagmaal.

I cannot dine.

Ik kust van de middag geen eeten.

I cannot eat.

Ik kan niet eeten.

I am not hungry.

Ik heb geen honger.

Have they dined?

Hebben zy 't middagmaal al gehouden?

Have they taken away the Table?

Is de Tafel al opgenomen?

Is the Dancing-Master come?

Is de Dansmeester gekomen?

No, he is not come yet.

Neen, hy is nog niet gekomen.

When

When will he come?

He will come presently.

Is this his day?

Yes, 't is his day.

He will come then.

Is the Singing-Master come?

When did he come?

He came just now.

There is the Guitarre Master.

Where is he?

He is in my Ladies chamber.

Is the English Master gone?

No, he is not gone yet.

When will he go away?

He is going away.

He is gone.

Is Mistriss at home?

She is gone to London.

Wanneer zal hy komen?

Hy zal terstond komen.

Is 't van daag zyn dag?

Ja 't is nu zyn dag.

Dan zal hy wel komen.

De Zangmeester is gekomen?

Wanneer quam hy?

Hy komt daar zoo even.

Daar is de Luytenant.

Waar is hy?

Hy is in Mejuffers kamer.

Is de Engelsche Meester al weg?

Neen, hy is nog niet weggegaan.

Wanneer zal hy weggaan?

Hy gaat zo heen.

Hy is al weg.

Is Juffrouw t'huys?

Zy is na Londen vertrokken.

When

When will she return?

She will return this night.

Are you sure of it?

Yes, I am sure of it.

The seventh Dialogue,

Between two young Gentlewomen.

W *Here is Mistris?*
She is in her Chamber.

Are you sure of it?
I believe it.

Did you not see my Sister?

No, I did not see her.

Where do you go?

Into my chamber.

Will you go with me?

Will you play?

At what game?

Wanneer zal zy weer komen?

Zy komt van deezzen avond nog weer.

Weet gy 't wel?

Ja ik weet het zeker

De Zevende Zamenpraak,

Tusschen twee jonge Juffers.

W *Aar is Juffrouw?*
Zy is in haar kamer.

Weet gy 't wel?
Ik geloof zo.

Hebt gy myne Zuster niet gezien?

Neen, ik heb haar niet gezien.

Waar gaat gy na toe.

Na myn kamer.

Wilt gy met my gaan?

Wilt gy spelen?

Wat zouden wy spelen?

At

*At Cards.**I cannot play.**Let us go then a walking.**Where fhall we go ?**Where you will.**It is too hot.**Let us ftay a little.**Are you hot ?**Yes, indeed.**What do you look for ?**I look for my mas- que.**Will you come down ?**Presently.**Stay a little.**What Lady is that ?**'T is the Countefs of.**Do you know her particularly ?**I have that honour.**You have many acquaintances here.**Shew me a grace.*

Met de Kaart.

Ik kan niet fpeelen.

Laat ons dan wat gaan kuieren.

Waar zullen wy gaan ?

Waar gy wilt.

Het is al te heet.

Laat ons een weinig wachten.

Bent gy heet ?

Ja zeker.

Waar na ziet gy ?

Ik zie na myn masker.

Wilt gy beneden komen ?

Daadelyk.

Wacht een weinigje.

Wat voor een Mevrouw is dat ?

't Is de Gravinne van.

Kent gy haar zeer wel ?

Ik heb die eere.

Gy hebt hier veel kenniffen.

Doe my een gunft.

With

*With all my heart.
Command me.*

*What do you desire
of me?*

*To carry me to my
Lady the Countess
of. . .*

*'T is done, she will
be very joyfull to know
you.*

*My Dear, I am in-
finitely obliged to you.*

I am wholly yours.

The eight Dialo-
gue.

HAVE you any
Chambers ready
furnished to be let?

Yes, Sir.

How many have
you?

We have two.

Are they one pair of
stairs high?

Yes, Sir.

Van harte gaern.
Gy hebt maar te
gebieden.

Wat begeert gy van
my?

Dat gy my-brengt
by Mevrouw de
Gravinne van. . .

Nu heb ik 't ge-
daan, zy zal blyde
zyn u te kennen.

Myn waarde, ik
ben oneindelyk aan u
verplicht.

Ik ben ganschelyk
de uwe.

De achtste Zamen-
spraak.

HEbt gy eenige ge-
stoffeerde kamers
te huur?

Ja, myn Heer.

Hoe veel hebt gy 'er?

Wy hebben 'er twee.
Zyn zy op de eerste
verdieping?

Ja, myn Heer.

Let

142   Engelsche en Nederduytsche

Let me see them.

Come in if you please.

Follow me.

How much do you take a week?

Twenty shillings for the two.

'T is very much.

I can find some cheaper.

I will give you Sixteen shillings for them.

I can not take them.

Shall we agree?

If you please.

Will you take no less?

No Sir, if you were my own brother.

Well, I will give you what you ask me.

Where are your things?

Some body will bring them presently.

Laat my ze zien.

Kom in, zo'tube-
lieft.

Volg my.

Hoe veel neemt gy
's weeks?

Twintig Schellin-
gen voor de twee.

Dat is zeer veel.

Ik kan 'er wel beter
koop vinden.

Ik zal 'er u zestien
schellingen voor ge-
ven.

Dat kan ik niet
doen.

Zullen wy accor-
deeren?

Indien 't u belieft.

Wilt gy 't niet min-
der doen?

Neen, myn Heer, al
waart gy myn eigen
Broeder.

Wel ik zal u dan zo
veel geven als gy my
eischt.

Waar is uw goed?

Iemand zal het ter-
stond brengen.

Are

Are your beds good?

See them.

Must I pay you before hand?

As you please.

I will pay you when you will.

Sir, some body asketh for you.

Who is he?

'T is an Englishman.

Ask him his name.

'T is Master N.

Desire him to come in.

Desire him to come up.

The ninth Dialogue.

I *Am very glad to see you.*

I did not believe to make so happy an encounter.

Zyn uwe bedden goet?

Bezie ze eens.

Moet ik u voor af betaalen?

Zo als 't u belieft.

Ik zal u betaalen wanneer gy 't hebben wilt.

Myn Heer, daar is iemand, die na u vraagt.

Wie is 't?

't Is een Engelsman.

Vraag hem zyn naam.

't Is de Heer N.

Verzoek hem in te komen.

Vraag hem, of hy belieft boven te komen.

De negende Zamenpraak.

I *K ben zeer blyde, dat ik u zie.*

Ik had niet gedacht zulke gelukkige ontmoetinge te zullen doen,

You

*You see that men
meet together.*

*I am very glad to
see you again once mo-
re in my life.*

*When did you arrive
at London?*

The last week.

Where do you lodge?

In the Pall-mall.

In what place?

Near Saint James.

Is it not at Master.?

*I do not know his
name.*

*When did you come
away from Paris?*

A fortnight ago.

*Where was the
King?*

*He was at Versail-
les.*

*Did you see our Am-
bassadour?*

*Yes, Sir, he made a
brave entry.*

Gy ziet, dat men-
schen malkander ont-
moeten.

't Verheugt my zeer,
dat ik u nog eens in
myn leven mag zien.

Wanneer bent gy te
Londen gekomen?

Verleeden week.

Waar bent gy
t'huis?

In de Maliebaan.

In wat plaats?

Digt by St. Jacobs.

Is 't niet by Mr...?

Ik weet zyn naam
niet.

Wanneer quamt gy
van Parys?

Voor veertien da-
gen

Waar was de Ko-
ning?

Hy was te Versail-
les.

Hebt gy onzen Am-
bassadeur gezien?

Ja, myn Heer, hy
deed een treffelyke in-
treede.

Have

SAMENSPRAKEN. 145

Have you been in our Court?

Will you carry me thither?

I will.

May one see the King at dinner?

What time doth he dine?

Doth he dine in publick?

Where were you last summer?

I was in Marshal Crequi's Army.

Will you stay here some while?

I shall be here but eight days.

Why so little a while?

I will return into France.

What are ye come here for?

I am come to buy Horses.

What time may one

Hebt gy aan ons Hof geweest?

Wilt gy 'er my na toe brengen?

Ja gaerne.

Kan men den Koning zien eeten?

Wat tyd eet hy 's middags?

Eethy opentlyk?

Waar waartgy verleeden zomer?

Ik was in 't Leger van den Maarschalk de Crequi.

Zult gy hier een poos blyven?

Ik zal hier maar acht dagen blyven.

Waarom zult een korten tyd?

Ik zal weer na Vrankryk gaan.

Waarom bent gy hier gekomen?

Ik ben hier gekomen om paerden te koopen.

Op wat tyd kan

G *find*

find you at home?

I go out every morning at seven of the Clock.

I will give my self the honour to see you to morrow morning.

You shall be welcome.

Farewell, Sir.

Your most humble Servant.

The Tenth Dialogue.

I *Am very glad to see you.*

How have you done since I saw you in Holland?

Very well, at your service.

How do you spend your time every day?

I go abroad, for I have nothing to do.

Have you no acquaintance at Court?

men u t'huis vinden?

Ik gaa alle morgen ten zeven uuren uit.

Ik zal my zelven de eere geven, dat ik morgen ochtend u eens kom bezoeken.

Gy zult welkom weezen.

Vaar wel, myn Heer.

Uw ootmoedige dienaar.

De tiende Zamen-spraak.

I K ben blyde u te zien.

Hoe is 't met u geweest, zedert ik u in Holland zag?

Zeer wel, tot uwen dienst.

Hoe brengt gy uw tyd dagelyks door?

Ik gaa wat kuieren; want ik heb niets te doen.

Hebt gy geen kennissen Hove? No,

SAMENSpraakken. 147

No, Sir.

I will give you some.

Do me that Kindness.

How do you like our Court?

'T is one of the most magnificent in the World.

Sir, you are very rich in England.

Why, Sir?

One may see it by the fair buildings of London.

How do you like them?

Indeed, Sir, that surprises me, it is the finest City upon the Earth.

I am of your opinion.

They are rather Palaces than Houses.

When will you come to see me again?

When you please.

Neen, myn Heer.

Ik zal 'er u wel aan helpen.

Doe my die vriendschap.

Hoe gevalt 'u ons Hof?

't Is een van de prachtigste in de Wereld.

Myn Heer, gy zyt in Engeland zeer ryk.

Waarom, myn Heer.

Men kan 't wel zien aan de schoone gebouwen te Londen.

Hoe staanze u aan?

Zeker, myn Heer, ik staa 'er over versteld, het is de schoonste stad van de wereld.

Ik ben van uw gevoelen.

't Zyn eerder paleizen dan huizen.

Wanneer zult gy my weer komen bezoeken?

Als 't u belieft.

148 Engelsche en Nederduytsche

*I shall be very glad
to see you.*

Are you in hast?

*Yes, Sir, except your
commands retain me.*

*I will not take you
off from your business.*

*Go to your business,
Good night.*

*Pray, Sir, command
me.*

*Do you not lodge at
Master? ...*

*Is 't not at the sign of
the White Lion?*

The eleventh Dia-
logue.

S*ir, according to
your Commands, I
come to render you my
respects.*

*I am infinitely obli-
ged to you for it.*

*Take the pains to sit
down.*

Ik zal blyde zyn u te
zien.

Hebt gy haast?

Ja, myn Heer, ten zy
uwe bevelen my op-
houden.

Ik wil u van uwe be-
zigheit niet afhouden.

Gaa heen om uwe
dingen te doen; goe-
den nacht.

Myn Heer, gebied
my maar, bid ik u.

Bent gy niet t'huis
by Meester? ...

Is 't niet in de witte
Leeuw?

De elfde Zamen-
spraak.

M*yn Heer, volgens
uw bevel, kom ik
u myne eerbiedigheid
bewyzen.*

Ik ben daar over
aan u ten hoogsten
verplicht.

Neem toch de moei-
te om neder te zitten.

I

I do my duty.

Without ceremonie.

You have prevented me.

I was resolved to go to see you the first.

Tell me what time you are at home.

You will give your self too much trouble.

You will do me too much honour.

What good news will you tell me this morning?

I have heard nothing to day.

Tell me some.

The Dutch Post is not come.

Did you see the Regiment of Guards?

What do you say of them?

They all look like Captains.

Ik kom myn pligt na.

Zonder ceremonien

Gy bent my voorgekomen.

Ik was van voornemen om u eerst bezocht te hebben.

Zeg my wanneer gy t'huis bent.

Gy zult u zelven al te veel moeite aandoen.

Gy zult my al te groot eene eere aandoen.

Wat goede tyding wilt gy my dezen morgen verhalen.

Ik heb van daag niets verstaan.

Verhaal my iets.

De Duitſche Post is nog niet gekomen.

Hebt gy 't Regiment van de Garde gezien?

Wat zegt gy 'er van?

't Gelyken alle wel Kapiteins.

Will you dine with me?

I pray you to excuse me. I must go to the Exchange.

Are you so much in haste?

Yes, Sir, 'tis time to go there.

Do not fail to be to-morrow at home.

I will not fail.

What time will you be there?

About ten of the Clock.

Do you promise it me?

Yes sure.

Farewell, till I have the honour to see you again.

The twelfth Dialogue.

H *Are you good Horses?*

Where to go?

Wilt gy te middag met my eten?

Ik bid u, dat gy my verschoont, ik moet na de Beurs gaan.

Hebt gy zulk een haast?

Ja, myn Heer, 't is tyd om daar na toe te gaan.

Laat niet na morgen t'huis te zyn.

Ik zal niet misschen.

Wat tyd zult gy daar zyn?

Omtrent tien uren.

Belooft gy 't my?

Ja zeker.

Vaar wel dan, tot dat ik de eere heb om u weer te zien.

De twaalfde Zamenpraak.

H Ebt gy goede paerden?

Waar zouden zy na toe? Te

*To go to Norwich.
Yes Sir, we have
very good ones.*

*Where are they?
I will shew them
unto you.*

*How many must you
have?*

I must have four.

*Will you have a
Guide?*

Yes, help me to one.

*How long will you
stay in your journey?*

Eight days.

*How much do you
take a day?*

I take...

*What must the Gui-
de have?*

He must have...

*I will do as others
do.*

*When must you ha-
ve them?*

*To morrow morn-
ing.*

Na Norwich.

Ja, myn Heer, wy
hebben 'er, die zeer
goed zyn.

Waar zyn zy?

Ik zalze u tonen.

Hoe veel moet gy
'er hebben.

Ik moest 'er vier heb-
ben.

Wilt gy een Leids-
man hebben?

Ja, beschikt 'er my
een.

Hoe lang zult gy op
uw reize uitblyven?

Acht dagen.

Hoe veel neemt gy
's daags.

Ik neem...

Hoe veel moet de
Leidsman hebben?

Hy moet hebben...

Ik zal doen als an-
deren.

Wanneer moet gy
ze hebben?

Morgen ochtend.

What time?

At five of the Clock.

They shall be ready.

Must you be paid here?

'T is all one.

Sir, give me an earnest.

How much do you ask me?

What you please.

Hold there are two Crowns.

How many leagues is it from hence to Norwich?

There are...

Is it a fine City?

Very fine.

Give us good Saddles.

You shall have some of the best.

Will you see the Guide?

'T will be time enough to see him to-morrow morning.

Tegen wat tyd?

Tegen vyfturen.

Zy zullen gereed zyn.

Moet men u hier betalen?

Dat's even veel.

Myn Heer, geef my wat op de hand.

Hoe veel begeert gy?

Zo veel als 't u belieft.

Hou daar zyn twee Kroonen.

Hoe veel mylen is 't van hier na Norwich?

Het is...

Is 't een mooie stad?

Ja, een heel mooie.

Geef ons goede Zadels.

Gy zult van de beste hebben.

Wilt gy den Leidsman zien?

't Zal tyds genoeg zyn als wy hem morgen ochtend zien.

The

The thirteenth Dialogue,

Between a Physician and a sick Body.

S Ir., I have sent for you.

What ails you?

I have a pain in my head; my heart akes, and I have a pain in my stomach.

How long is it since?

Since yesterday.

Have you slept this night?

No, I cannot sleep.

Have you a good stomach?

Not at all.

Let me feel your pulse.

You have a Fever.

I feel a heaviness through all my body.

De dertiende Zamenpraak,

Tuffchen een Doctoren een Zieke.

M Yn Heer, ik heb u ontboden.

Wat deert u?

Ik heb pyn in myn hoofd, myn hart doet my zeer, en ik heb pyn in myn maag.

Sedert hoe lang is 't geweest?

Sedert gisteren.

Hebt gy van deze nacht wat geslaapen?

Neen, ik kan niet slaapen.

Hebt gy eenige trek tot eeten?

Gansch niet.

Laat my uw polsvoelen.

Gy hebt een koorts.

Ik voel een loomheid door al myne leden.

G S

Finis

154 Engelsche en Nederduytsche

You must be let blood.

I was let blood the other day.

'T is no matter, to morrow you shall also take Physick.

Do not go out; keep your bed.

What Diet must I keep?

Take new-laid Eggs, and broth.

Have you a Nurse?

Send for one.

Some body asks for me; I must go to see a Patient.

Take courage.

I am going away.

Pray come again to morrow to see me.

I will not fail.

Nurse, let some body

Gy moet gelaaten worden.

Ik ben onlangs eerst gelaaten.

Daar is niet aan gelegen, morgen zult gy ook Medicyn innemen.

Gaa niet uit, houd het bedde.

Aan wat voor kost moet ik my houden?

Gebruikt versche eieren en vleesch-nat.

Hebt gy een Oppaster?

Laat 'er een halen.

Daar is iemand, die na my vraagt; ik zal moeten gaan om een patient te bezoeken.

Schep moed.

Ik gaa heen.

Ei lieve, kom morgen weer eens na my zien.

Ik zal niet in gebreeke blyven.

Oppaster, laat eens

go for a Chirurgion.

Whom will you have?

The same who has let me blood already.

What is his name?

I know not; ask it below.

How do you find yourself now?

I am very Sick.

Call some body.

I am almost spent.

I am a dying.

It will be but a small matter, you are not in danger.

Do not stir, I find myself a little better.

The fourteenth Dialogue.

The second Visit.

You are very careful.

iemand om een Barbier gaan.

Wien wilt gy hebben?

Die zelfde, die my nog eens gelaaten heeft.

Hoe heet hy?

Ik weet het niet; vraag het beneden.

Hoe bevindt gy u zelve nu.

Ik ben zeer ziek.

Roep iemand.

Ik ben ten einde van myne krachten.

Ik sterf.

't Maggeen quaad, gy hebt geen nood.

Gaa niet heen, ik bevind my zelve een weinig beter.

De veertiende Zamenpraak.

Het tweede Bezoek.

GY zyt zeer zorgvuldig.

G 6

Are

136 Engelsche en Nederduytsche

Are you something better?

Yes, I thank God.

Your Fever is gone.

I find myself a little better.

Have you been let blood?

I was let blood yesterday.

Where is your blood?

It is upon the window.

You need to be let blood once more.

Your blood is over-hot, and corrupted.

Did your Physick work well?

Very well.

How many times were you at stool?

Ten or twelve times.

Doth your head ake still?

No.

So much the better.

You must take after to-morrow another Purge.

Zyt gy wat beter?

Ja, God dank.

Uw koorts is weg.

Ik bevoel my zelve een weinig beter.

Bent gy gelaaten?

Ja, ik wierd gisteren gelaaten.

Waar is uw bloed?

't Staat in 't venster.

Gy moet nog eens gelaaten worden.

Uw bloed is al te heet en bedurven.

Werkte uwe Medicyn wel?

Zeer wel.

Hoe dikwils gingt gy af?

Tien oft twaalfmaal.

Doet uw hoofd nog zeer?

Neen.

Zo veel te beter.

Gy moet overmorgen nog eens purgeeren.

I will do what you shall order me.

Keep yourself warm.

Have you not better stomach?

Yes, Sir, I could eat some thing of a Pullet.

There is no danger.

What do you drink?

Some small beer with a toft.

That is good.

Endeavour to rest; to morrow I will come again this way.

The fifteenth Dialogue,

The third Visit.

D *Och all go well to day?*

I am a great deal better.

Did you sleep well this night?

Perfectly well.

Ik zal uw order volgen.

Houdu warm.

Zyt gy niet wat graager?

Ja, myn Heer, ik zou wel iets van een Kuiken kunnen eeten.

Daar is geen perykel.

Wat drinkt gy?

Klein bier, met een stukjegeroost brood.

Dat is goed.

Zie toe dat gy moogt ruttien; ik zal morgen weer dit heen komen.

De vyftiende Zamenfpraak,

Het derde Bezoek.

G Aat alles van daag nog wel?

Ik ben veel beter.

Hebt gy van de nagt wel geslaapen?

Zeer wel.

G 7

Touf.

158 Engelsche en Nederduytsche

Your Fever is quite gone.

I am much obliged to you.

Within two or three days you may go abroad.

Take a little wine.

Of what wine?

White wine, or Claret?

Of what you please.

Have you a good stomach now?

I am very hungry.

You may eat, but moderately.

Did you not see Master S.?

I come from him.

How doth he do?

He is very sick.

Is he in danger?

As truly.

Is there no hope?

There is none at all.

Uw koorts is ganfch weg.

Ik ben zeer aan u verplicht.

Binnen twee of drie dagen moogt gy wel weer uitgaan.

Neem een weinig wyns.

Van welke wyn?
Witte wyn of roode?

Die 't u belieft.
Hebt gy een grage maag nu?

Ik ben zeer hongerig.

Gy moogt wel eeten, maar matig.

Hebt gy Meester S. niet gezien?

Ik kom van hem van daan.

Hoe vaart hy?
Hy is heel ziek.

Loopt hy gevaar?
Ja wel ter deege.

Is 'er geen hoop meer?

Neen geenfins.

He

He is a dead man.

*How long has he
been sick?*

These two Months.

*What distemper has
he?*

*He is in a Consump-
tion.*

*How many Children
has he?*

He hath seven.

*I think his wife is
much afflicted.*

*She will not be com-
forted.*

*I have great pity on
her.*

And I also.

Is she young.

*She is not young, nor
old.*

Where doth she live?

In the great street.

I thank you.

Hy is een man des
doods.

Hoe lang is hy ziek
geweest?

Deeze twee maan-
den.

Wat ziekte heeft
hy?

Hy is in een teering.

Hoe veel kinderen
heeft hy?

Hy heeft 'er zeven.

Ik geloof dat zyn
vrouw zeer bedroeft
is.

Zy wil haar niet
laten troosten.

My jammert ha-
rer.

My ook.

Is zynog jong?

Sy is niet jong, nog
ook niet oud.

Waar woont zy?

In de grote straat.

Ik bedank u.

The

The ſixteenth Dia-
logue,Between a Brother
and a Siſter.**B**rother, ſpeak En-
gliſh with me.*With all my heart.**Have you exerciſed
your ſelf to day?**Do you not know it?**No, I went out this
morning very early.**Whither did you go?**To my Couſin.**Doth ſhe alſo learn
Engliſh?**She began yeſterday.**Doth her Brother
learn alſo?**He has learn'd a long
while.**Doth he ſpeak well?**Exceeding well.**When did you ſee
him?**I ſaw him yeſterday.**De zestiende Za-
menſpraak,**Tuſſchen een Broeder
en eenē Siſter.***B**roeder, ſpreek En-
geliſch met my.*Van harten gaern.**Hebt gy u van daag
al geoefend?**Weet gy 't niet?**Neen, ik ging van
de morgen vroeg uit.**Waar gingt gy heen?**Na myn Nicht.**Leert zy ook En-
geliſch?**Zy heeft gisteren
begonnen.**Leert haar Broeder
ook?**Hy heeft het al over-
lang geleerd.**Spreekt hy wel?**Uitſtekend wel.**Wanneer hebt gy
hem gezien?**Ik heb hem gisteren
gezien.**Well.*

Will you come to the Park?

Yes, if it please you.

I will.

Is it time to go thither?

Not yet, let us stay a little longer.

I will tarry as long as you please.

I cannot go thither.

Why, Brother?

There is my Master.

You may learn another time.

I will not lose my time.

The seventeenth
Dialogue,

For to speak with a
Taylor.

C *AN you make me a Suit of Cloaths against Sunday?*

Zult gy in 't park komen?

Ja, indien 't u belieft.

Wel ik zal.

Is het tyd om daar na toe te gaen?

Nog niet, laat ons nog wat wachten.

Ik zal zo lang wachten als 't u belieft.

Ik kan daar niet na toe gaan.

Waarom, Broeder.

Daar is myn Meester.

Gy moogt op een ander tyd leeren.

Ik wil myn tyd niet verliezen.

*De zeventiende
Zamenpraak,*

Om met een Snyder te spreken.

K *Out gy my een pak kleeren tegen Zondag maken?*

Yes

Yes, Sir, you shall have it.

Do not promise it me, if you cannot make it.

I will make it.

What stuff will you have it of?

Of a black Farandine.

'T is now the mode

Shall I go to buy it?

Pray do, and I will go with you.

I will be glad of it.

How many yards must I have?

You must have...

Must I have so many?

'T is the least.

Furnish the rest.

To what Merchant shall we go?

Let us go to the Angel.

In what street?

Ja, myn Heer, gy zult het hebben.

Beloofst het my niet, indien gy 't niet doen kunt.

Ik zal het doen.

Van wat voor stof wilt gy het hebben?

Van zwart Farandyn.

Dat is nu de Mode.

Zal ik 't gaan kopen?

Ei lieve ja, en ik zal met u gaan.

Dat is wel naar myn zin.

Hoe veel ellen moet ik hebben?

Gy moet hebben...

Moet ik zoo veel hebben?

Dat is het minste.

Beschik gy 'er de rest by.

By welken Koopman zullen wy gaan?

Laat ons in den Engel gaan.

In welke straat?

In

*In the street of...
Is it a good shop?*

*'T is the best in all
the Town.*

*Let us go thither
then.*

Stay for me.

*Pray Sir, make
haste.*

The eighteenth Di-
alogue.

S*Ir, shew us some of
your best black Fa-
randine.*

*Gentlemen, there is
some of the finest in
London.*

*This doth not please
me.*

*'T is of the same that
they wear at Court.*

*'T is not strong
enough.*

Shew us some other.

In de... straat.
Is 't een goede win-
kel?

't Is de beste in de
stad.

Laat ons daar dan
gaan.

Wacht my wat.

Ik bid u, myn Heer,
haast u wat.

De achttiende Za-
menspraak.

M*Yn Heer, laat
ons eens van u
beste zwart Farandyn
zien.*

*Messieurs, daar hebt
gy iets van 't mooiste,
dat 'er in Londen is.*

Dat gevalt my niet.

't Is van 't zelfde,
dat aan 't Hof gedra-
gen wordt.

't Is niet sterk ge-
noeg.

Laat ons iets an-
ders zien.

There

There is another piece.

'T is not yet of the beft.

Let me fee fome of the beft.

There is a piece of the beft.

This is better than the other.

Have you no better?

No, truly.

How do you fell it a yard?

I fell it for....

'T is too dear.

Will you take... for it?

You are welcome; but I cannot; it coft me more.

Tell me the loweft price.

You fhall give me...

Cut me fifteen yards of it.

Daar is een ander ftuk.

Dat is ook nog van 't beftte niet.

Laat my van 't beftte zien.

Daar is een ftuk van 't beftte.

Dit is beter dan 't ander.

Hebt gy geen beter?

Neen waarlyk.

Hoe veel verkoopt gy de el?

Ik verkoop het voor...

Dat is al te duur.

Wilt gy... daar voor hebben?

Gy bent welkom, maar dat kan ik niet doen, 't koft my meer.

Zeg my de minfte prys.

Gy zult my geven...

Sny my vyftien ellen af.

The nineteenth Dialogue.

L *Et us return home.*

Take my measure.

What Ribbon will you have?

Of the greatest mode.

Will you have your clothes after the English fashion, or after the French mode?

'T is all one.

When shall I have my Suit of Clothes?

You shall have it after to morrow without fail.

Make it handsomly.

Make it after the mode.

I work for the Court.

What belts do they wear?

De negentiende Zamenpraak.

L *Aat ons na huis keeren.*

Neem my de maat.

Wat voor Lint wilt gy hebben?

Na de grootste manier.

Wilt gy uwe Kleederen naar de Engelsche, of naar de Fransche manier hebben?

't Is evenveel.

Wanneer zal ik myn pak kleeren hebben?

Gy zult het overmorgen sonder fout hebben.

Maak dat het wel staat.

Maak het na de mode.

Ik werk voor het Hof.

Wat voor Draagbanden draagt men nu?

Sir,

166. Engelsche en Nederduytsche

Sir, there is your Suit.

You are a man of your word.

How much must you have?

'Tis well made.

This Ribbon pleases me well.

Where is your bill?

Here it is.

You are dear.

I take no more of you than of others.

There is your money.

The twentieth Dialogue,

To speak with a Shoemaker.

Make me a pair of Shoes.

When will you have them?

For to morrow.

You shall have them.

Myn Heer, daar is uw kleed.

Gy bent een man van uw woord.

Hoe veel moet gy hebben?

't Is wel gemaakt.

Dit Lint behaagt my wel.

Waar is uw rekening?

Daar is ze.

Gy bent duur.

Ik neem u niet meer af dan een ander.

Daar is uw geld.

De twintigste Zamenpraak,

Om met een Schoemaker te spreken.

MAak my een paar schoenen.

Tegen wanneer wilt gy ze hebben?

Tegen morgen.

Gy zult ze hebben.

Take

Take the measure.

Make them after the mode.

Sir, there are your shoes.

Where are they?

Here they are.

They are too long.

'T is the mode.

I know the mode better than you.

They do not please me.

They are too large.

Make me some others.

You are hard to be pleased.

Will you make me some others?

Here is a pair which will fit you.

Try them.

Those are better than the others.

Of what price are they?

They are worth....

'T is too much.

'T is the ordinary price.

Neem de maat.

Maakze naar de manier.

Myn Heer, daar zyn uwe schoenen.

Waar zynze?

Zie daar.

Zy zyn te lang.

Dat is de mode.

Ik weet de manier beter dan gy.

Zy gevallen my niet.

Zy zyn te groot.

Maak my een paar andere.

't Is moeijelyk u te behagen.

Wilt gy my andere maaken?

Hier is een paar, dat u wel passen zal.

Bezoek het eens.

Die zyn beter dan de andere.

Van wat prys zyn die?

Zy zyn wel... waard.

Dat is te veel.

't Is de gewoonlyke prys. *Every*

Every one pays as much.

The Price of them is set.

I do not believe you.

You may believe me.

I would not deceive you.

**The twenty-first
Dialogue,
Between two Friends.**

S*ir, I am very joy-
full to meet you, I
have some complements
to present unto you:*

From whom?

*From one of your
Friends.*

What is his name?

His name is Master

C.

*Where did you see
him?*

*I saw him at Ply-
mouth.*

Elkeen betaalt 'er
zo veel voor.

't Is een gezette
prys.

Ik geloof u niet.

Gy moogt my wel
gelooven.

Ik wil u niet bedrie-
gen.

*De een en twintigste
Zamenpraak,
Tusschen twee Vrien-
den.*

M*yn Heer, ik ben
zeer blyde u te
ontmoeten, en heb
eenige Complimen-
ten by u afte leggen.*

Van wien?

*Van een uwer vrien-
den.*

Hoe heethy?

*Zyn naam is Myn
Heer C.*

*Waar hebt gy hem
gezien?*

*Ik heb hem te Ply-
mouth gezien.*

How

*How doth he do?
He was well when
I came from thence.*

*Doth he live there?
Is he married?
What doth he do
there?*

*I know not.
Did you drink with
him?*

*Yes, we drank several
times your health.*

*Is he a House-keeper
there?*

*Yes.
When was you there?*

*Last week.
Will he not return to
London?*

*It may be.
Farewell, Sir.*

Hoe vaart hy al?
Hy was wel, toen ik
daar van daan quam.
Woont hy daar?
Is hy getrouwd?
Wat doet hy daar?

Ik weet het niet.
Hebt gy met hem
gedronken?

Ja, wy dronken
verscheide malen op
uwe gezondheid.

Houd hy daar
huys?

Ja
Wanneer waart gy
daar?

Verleeden week.
Zal hy niet weer
te London komen?

Misschien.
Vaar wel, myn
Heer.

The twenty second
DialogueBetween two young
Ladies.**Y***ou are welcome,
Mistriss.**I am come to see you.**How have you done
since yesterday?**I am not very well.**Where is your dis-
temper?**'T is in my head.**Why do you go out?**I had a mind to see
you.**I was going to your
house.**I have prevented
you.**What do they say
abroad?**Master L. is mar-
ried.**Is 't Possible!**De twee en twintig-
ste Zamenpraak**Tusschen twee jonge
Juffers.***W***elkom hier, Juf-
frouw.**Ik ben uw eens ko-
men bezoeken.**Hoe vaart gy sedert
gisteren?**Ik ben niet heel wel.**Waar schort het u?**In myn Hoofd.**Waarom gaat gy
uyt?**Ik was geneegen
om u te zien.**Ik stond om na u-
went te gaan.**Ik ben u dan voor-
gekomen.**Wat zegt men al
buyten deur.**Myn Heer L. is ge-
troud.**Is 't moogelyk?**When*

When was he married?

This morning.

Is he rich?

He has four thousand pound a year?

Where was he married?

In Coventgarden.

How old is he?

He is twenty years old.

No more?

No.

How old is his Lady?

She is but fifteen years old.

Of what Family is she?

She is my Lord.... daughter.

Is he in town?

Yes.

Is she handsom?

Very handsom.

Is she rich?

What portion has she?

Ten thousand pound.

Wanneer is hy getrouwd?

Van dezen Morgen.

Is hy ryk?

Hy heeft vier duyzend ponden 's jaars.

Waar is hy getrouwd?

In Coventgarden.

Hoe oud is hy?

Hy is twintig jaar oud.

Niet meer?

Neen.

Hoe oud is zyne Juffrouw?

Zy is maar vyftien jaar oud.

Van wat geslacht is zy?

Zy is myn Heer... Dochter.

Is hy in de stad?

Ja.

Is zy mooi?

Zeer mooi.

Is zy ryk?

Wat krygt zy ten Huuwelyk?

Tien duyzend ponden.

'Tis a fine portion.

Have they a fine Coach?

Very fine.

Do you know them?

I know them by sight.

I will tell you other news.

What?

I am going to Holland.

When do you go thither?

The next week.

You speak in jest.

I do not jest.

Who goes with you?

My Father and Mother.

You surprise me.

Do you go to Amsterdam?

Yes, Madam.

I should be very glad to go along with you.

Come then.

Dat is een brave Huuwlyks-gift.

Hebben zy een mooie Karos?

Ja, een heel mooie.

Kent gy ze?

Ik ken hen van aanzien.

Ik zal u een andere tyding zeggen.

Wat toch?

Ik zal na Holland gaan.

Wanneer gaat gy 'er heen?

Toekomende week.

Gy gekt'er mee.

Ik gek'er niet mee.

Wie gaat met u?

Myn Vader en Moeder.

Gy doet my geweldig verwonderen.

Gaat gy na Amsterdam?

Ja Juffrouw.

Ik zou zeer blyde zyn, indien ik met u mogt gaan.

Kom dan.

You

You afflict me.

I shall not see you any more.

How long will you stay there?

Two or three years.

That time will seem to me very long.

You will forget me presently.

I will never forget you.

Nor I you.

I swear unto you an eternal friendship.

And I unto you also.

What will you send me from Holland?

I will send you some thing.

Will you be as good as your word?

Yes, if it please God.

I shall see.

Doth your little sister go thither also?

We leave her here.

I am not well, I will begone.

Gy bedroeft my.

Ik zal u niet meer zien.

Hoe lang zult gy daar blyven?

Twee of drie jaaren.

Dietyd zal my zeer lang vallen.

Gy zult my met der haast vergeten.

Ik zal u nooit vergeten.

Noch ik u.

Ik zweer u een eeuwige vriendschap.

En ik u desgelyks.

Wat zult gy my van Holland zenden?

Ik zal u iets zenden.

Zult gy wel zogoed zyn als uw woord?

Ja, indien 't God belieft.

Ik zal zien.

Gaat uw kleine Zuster ook daar natoe.

Wy laten haar hier.

Ik ben niet wel, ik ga zo heen.

174 Engelsche en Nederduytsche

I am sorry you came out.

Farewell, my Dear.

I do not bid you farewell.

Will you come to see us before you go?

I will not fail.

If I shall be very glad to see you at our house.

The twenty-third Dialogue.

An English Gentleman invites to dinner a Dutch Gentleman.

Sir, you are welcome.

Take your place.

This is your place.

Sir, 't is yours.

Pray, without cere-

't Bedroeft my, dat gy uytgekomen zyt.

Vaar wel, myn Waarde.

Ik zeg u nog niet vaarwel.

Zult gy ons nog komen zien, eer wy vertrekken?

Ik zal niet in gebreke blyven.

't Zal my zeer lief zyn u aan ons huys te zien.

De drie en twintigste Zamenpraak.

Een Engelsch Heer nodigt een Duytsch Heer ten eeten.

MYn Heer, gy zyt welkom.

Neem uw plaats.

Dit is uwe plaats.

Myn Heer, 't is de uwe.

Ey lieve, zonder cere-
mo-

monies, sit you down.

I made you lose a better meal.

What do you say, Sir?

This is a great Feast.

How do you like that wine.

'T is very excellent.

Where do you fetch it?

At the golden Fleece.

Will you be pleased that I cut you some of this Turkey?

What you please.

Is it good?

'T is very tender, and well roasted.

You eat nothing.

I eat very well.

This is to you.

I will pledge you.

This is good wine.

'T is indifferent.

Fill the Gentleman some wine.

monien, zit maar neer. ik heb u een beter maaltyd doen verliezen.

Wat zegt gy, myn Heer.

Dit is een groot gastmaal.

Hoe gevalt u die wyn?

Hy is treffelyk.

Waar haalt gy die?

In het Gulde Vlies.

Belieft u dat ik u iets van dezen Kal-koen snyde?

Zo als 't u belieft.

Is hy goed?

Hy is heel malsch en wel gebraden.

Gy eet niets.

Ik eet zeer wel.

Ik breng 't u eens.

Ik zal 't van u ver-
wagten.

Dit is goede wyn.

Hy is redelyk.

Schenkt dien Heer eens wyn.

I have drunken enough.

Ik heb genoeg gedronken.

I can neither eat nor drink any more.

Ik lust niet meer te eten noch te drinken.

You have good meat in England.

Gy hebt goede spys in Engeland.

Yes, I thank God.

Ja, God dank.

'T is the King's health.

Op des Konings gezondheid.

I receive it willingly.

Ik ontfang het gewillig.

You do me too much honour.

Gy doet my al te veel eere aan.

To all our Friends.

Aan alle onze Vrienden.

I will drink no more.

Ik wil niet meer drinken.

You cannot drink.

Gy kont niet drinken.

'T is true.

Dat is waar.

Is not the wine good?

Is de wyn niet goed?

'T is too strong for me.

Ze is my al te sterk.

Mingle water with it.

Meng'er wat water onder.

I never mingle water with wine.

Ik meng nooit water onder wyn.

What do you say of that Partridge?

Wat dunkt u van die Patrys?

'T is

'Tis a very delicate one.

Have you good store of them in Holland?

Not so many as you have in England.

This is the only Country in the world, the most plentiful in all things.

'Tis true.

Pray, permit me to go away.

I am sorry you are so much in haste.

You shall be always welcome at my house.

I am very much obliged to you: I do not deserve so much honour.

Pray Sir, stay a little longer.

The company desires it of you.

Do not leave the Company.

Drink one cup more.

Hy is zeer lekker.

Hebt gy'er veel van in Holland?

Niet zo veel als gy'er in Engeland hebt.

Dit is 't eenigste Land in de wereld, dat van alles zulk een overvloed heeft.

Dat is waar.

Ik bid u, laat my gaan.

't Moeit my dat gy zulk een haast hebt.

Gy zult altyd welkom tot mynent zyn.

Ik ben zeer in u gehouden; ik verdien zo veel eere niet.

Ik bid u, myn Heer, wacht nog een weinig langer.

Het gezelschap verzoekt het u.

Verlaat het gezelschap niet.

Drink nog een kelkje.

H. 5

Do

178 Engelsche en Nederduytsche

Do not go so soon.

'T is to obey you.

You oblige us.

*I would I were able
to serve you.*

*You are very obli-
ging.*

*I never was so well
treated.*

*'T is but our ordi-
nary.*

*You keep good Ta-
bles in England.*

*Your Nation is very
civil.*

*Sir, I am very glad
to enjoy your presence.*

*And I, to be in your
company.*

*You shall find me al-
ways ready to serve
you.*

*Sir, I am infinitely
obliged to you for it.*

Gaa zoo ras niet
heen.

't Is om u te ge-
hoorzamen.

Gy verplicht ons.

'k Wenschte, dat het
in myn macht stond u
te dienen.

Gy bent zeer ver-
plichtend.

Ik ben nog nooit
zo onthaald.

Dit is niet anders
als onze gewoonlyke
toestel.

Gy houd in Engc-
land een goede Tafel.

Uwe Landaard is
zeer beleefd.

Myn Heer, ik ben
zeer blyde, dat ik uw
gezelschap geniet.

Enik, dat ik in uw
gezelschap ben.

Gy zult my altoos
gereed vinden om u te
dienen.

Myn Heer, ik ben
oneindelyk daar over
aan u verplicht.

Do

Do you smoke?

Never.

Do you not love Tobacco?

I never took any.

Take a pipe.

Pray see what a clock it is.

Sir, 't is time for me to go away.

Will you play at Cards?

Indeed I have no time.

When will you do me the honour to come again?

When you please.

When will you return to Holland?

Within three weeks.

So soon?

Are you weary of being here?

Not at all.

Are you well pleased here?

I am very well pleased.

Rookt gy ook?

Nooit niet.

Houdt gy van geen Tabak?

Ik hebze nooit gebruikt.

Neem een pypje.

Eylieve, zie eens hoe laat het is.

Myn Heer, 't is myn tyd om te gaan.

Wilt gy met de Kaart speelen?

In der daad ik heb geen tyd.

Wanneer zult gy my de eere doen, dat gy weer komt?

Als 't u belieft.

Wanneer gaat gy weer na Holland?

Binnen drie weeken.

Zo ras?

Bent gy 't hier al m e?

Neen geenzins.

Behaagt het u hier wel?

't Gevalt my zeer wel.

H 6

Sir,

Sir, I must take my leave of you.

I give you many thanks for your good entertainment.

You overcome me with your civilities.

I am wholly yours.

*I find
 a ^{good} ^{opportunity} to well the occasion
 to trouble you,
 but not to serve you.*

Will you do me a favour?

Command me.

'T is to stay here at supper.

Indeed I cannot.

Farewell then.

The twenty-fourth Dialogue

Between a Gentleman
 and his Man.

Go from me to my
 Lady... and pre-

Myn Heer, ik moet
 myn afscheid van u
 nemen.

Ik bedank u hoog-
 lyk voor uw goed ont-
 haal.

Gy overwint my
 door uwe beleefthe-
 den.

Ik ben ganschelyk
 de uwe.

Ik vind de gelegen-
 heyd wel om u moei-
 te aan te doen, maar
 niet om u te dienen.

Wilt gy my een
 gunst doen?

Gebied my maar.

't Is om hier t'avond
 te blyven eeten.

Waarlyk, ik kan niet.
 Vaar wel dan.

De vier en twintigste Zamenpraak

Tusschen een Edelman
 en zyn Knecht.

GAa van mynent
 wegen na Me-
 sent

sent her my service.

Well Sir, I am going there.

Have you been there?

Yes, Sir.

Is she up?

Not yet.

With whom did you speak?

With her waiting Gentlewoman.

How doth she do?

She told me, she was well.

What did she say?

She thanks you.

Do you know any news?

Master... died just now.

You surprize me.

How long was he sick?

He has been sick but three days.

Of what distemper did he die?

vrouw . . . en bied haar myn dienst aan.

Wel, myn Heer, ik gaa heen.

Hebt gy daar geweest?

Ja, myn Heer.

Was zy al op?

Nog niet.

Met wien spraakt gy?

Met haar Kame-
nier.

Hoe voer zy al?

Zy zeide my, dat zy wel was.

Wat zeide zy?

Zy bedankt u.

Weet gy ook iets nieuws?

De Heer . . . is zo even gestorven.

Gy maakt my ont-
steld.

Hoe lang is hy ziek geweest?

Hy heeft maar drie dagen ziek geweest.

Van wat ziekte is hy gestorven?

Of a violent Fever.

When will he be buried?

To-morrow night.

What-time?

At seven of the Clock in the evening.

Who told it you?

'Tis the common report.

Was he married?

Yes, Sir.

Had he children?

He had some, but they are dead.

Is his wife living still?

She is also very sick.

Is she in danger?

I believe yes.

Did you know her?

Did you know her Husband?

I knew him by sight.

Had he an estate?

He did live well.

Is his wife much afflicted?

Van een heftige Koorts.

Wanneer zal hy begraven worden?

Morgen avond.

Wat tyd?

's Avonds ten zeven uren.

Wie heeft het u gezegd?

't Is 't gemeen gerucht.

Was hy getrouwd?

Ja, myn Heer.

Had hy kinderen?

Hy heeft 'er gehad, maar die zyn dood.

Leeft zyne Vrouw nog?

Zy is ook heel ziek.

Loopt zy perykel?

Ik geloof ja.

Kent gy haar?

Hebt gy haren man gekend?

Ik heb hem van aanzien gekend.

Had hy middelen?

Hy kon wel leven.

Is zyne Vrouw zeer bedroefd? *She*

She will not be comforted.

She is a dying.

She will never recover.

She is gone.

Where doth she live?

Hard by.

Comb my perriwig.

Zy wil haar niet laten troosten.

Zy legt op sterven.

Zy zal 'er niet weer van opkomen.

't Is met haar gedaan.

Waar woont zy?

Digt by.

Kem myn Pruyk uit.

The twenty-fifth
Dialogue

De vyf en twintigste
Zamenspraak

Between two Englishmen.

Tusschen twee Engelschen.

SIr, I am very glad to meet you.

MYn Heer, ik ben blyde u te ontmoeten.

I am now at your service.

Ik ben nu t'uwen dienst.

Let us go to drink.

Laat ons eens gaan drinken.

Where is good wine to be had?

Waar is goede wyn te krygen?

Let us go to Master Binet.

Laat ons by Monsieur Binet gaan.

Where doth he live?

Waar woont hy?

He

He lives at the upper-end of Bow-street, near Covent-garden.

At what Sign?

At the Sign of Saint Cecilia.

He has some of the best wine in London.

Of what kind of wine?

Languedoc wine.

Red, or white?

Of both.

How doth he sell it a quart?

Fifteen Pence.

Let us go thither.

With all my heart.

Is he a Frenchman?

Yes, Sir.

Boy, call your Master.

Pray Sir, bid some body draw us some of your best wine.

He has also Muscatel wine and Frontignac.

How do you like this wine?

Aan 't end van de Bowstraat, digt by Coventgarden.

Wat hangt 'er uit?
Sinte Cecilia.

Hy heeft van de beste wyn in Londen.

Wat soort van wyn?

Languedokse wyn.

Rode en witte.

Van beide.

Wat geeft hy de Kan?

Vyftien stuyvers.

Laat 'er ons na toe gaan.

Van hartengarn.

Is 't een Franschman?

Ja, myn Heer.

Jonge, roep uw Meester.

Myn Heer, laat iemand ons eens van uw beste wyn tappen.

Hy heeft ook Muskadel-wyn, en Frontignac.

Hoe gevalt u deze wyn?

I

SAMENSPRAAKEN. 185

I never drank so good at Paris.

'T is extraordinary good wine.

'T is your Ladies health.

It is to yours.

Let us be merry.

I thank you for bringing me hither.

To your dear half.

I will do you reason.

Pray, let us be gone.

We came but just now.

Do you surrender your self already?

I have promised a man to expect him in my chamber.

You are not a man of company.

I cannot help it.

Ik hebze te Parys nooit zo goed gedronken.

't Is uytsteekend goede wyn.

't Is op de gezondheid van uw huysvrouw.

't Is op die van de uwe.

Laat ons vrolyk zyn.

Ik bedank u, dat gy my hier gebragt hebt.

Op uw waarde helft.

Ik zal u bescheyd doen.

Ey lieve, laat ons gaan.

Wy zyn hier maar eerst gekomen.

Geeft gy 't alreede op.

Ik heb iemand beloofd in myn Kamer te zullen verwachten.

Gy bent geen man van gezelschap.

Ik kan 't niet helpen.

Let

136 Engelsche en Nederduytsche

Let us pay and be gone.

How much is it?

There is...

Let me pay.

You shall not do it.

I have brought you hither.

We are not in France.

Then I will pay another time.

You may do what you please

When shall I have the honour to see you again?

When I have any time.

I love to be in your company.

And I in yours.

I wish you a good night.

Laat ons betalen en heen gaan.

Hoe veel is 'er te quaad?

Daar is...

Laat my betalen.

Gy zult het wel laten.

Ik heb u hier gebracht.

Wy zyn niet in Vrankryk.

Ik zal dan op een ander tyd betalen.

Gy moogt doen wat u belieft.

Wanneer zal ik de cere hebben u weer te zien?

Wanneer ik maar tyd heb.

Ik bengaarn in uw gezelschap.

En ik in 't uwe.

Ik wensch u goeden nacht.

The twenty - sixth
DialogüeBetween a Master and
his Man.

Why do you not
rise?
Sir, I am rising.

You must rise earlier,
you are too lazy.

Why do not you an-
swer me when I call
you?

I did not hear you

Then you sleep very
soundly.

Make a fire.

Warm my shirt.

Give me clean lin-
nen.

Run to the Laun-
dress.

You must be more
careful.

You have no care of
me.

De zes en twintigste
ZamenspraakTusschen een Meester
en zyn Knecht.

WAarom staat gy
niet op?
Myn Heer, ik staa
al op.

Gy moet vroeger op-
staan; gy bent al te lui.

Waarom antwoordt
gy niet, als ik u roep?

Ik heb u niet ge-
hoord.

Gy slaapt dan zeer
vast.

Leg vuur aan.

Warm myn hemd.

Geef my schoon
linnen.

Gaa na de Waster.

Gy moet beter zorg
dragen.

Gy past niet op my

Have

*Have you been at
the Laundresses?*

Is my linnen clean?

*Where are my slip-
pers?*

*Have you made clean
my shoes?*

*Make clean my
cloaths.*

*Call the Taylor to
me.*

*Bring me some wa-
ter.*

Do not tarry.

*Why have you tar-
ried so long?*

*Bid the Cook come
up.*

*Bid the Coachman
to put the horses in the
Coach.*

*You must be more
diligent.*

*Take heed of eating
and drinking too much.*

Comb my hair.

*Go and fetch me the
Barber.*

*Has any body askt
for me?*

Bent gy tot de
Wasters geweest?

Is myn linnen
schoon?

Waar zyn myne
mullen?

Hebt gy myn schoe-
nen schoon gemaakt?

Maak myn kleeren
wat schoon.

Gaa, haal my den
Snyder eens.

Breng my wat wa-
ter.

Blyf niet lang weg.

Waar bent gy zo
lang geweest.

Zeg den Kok, dat hy
boven komt.

Zeg den Koetsier, dat
hy de paarden voor de
karos spant.

Gy moet naarstiger
zyn.

Zie toe, dat gy niet
te veel eet en drinkt.

Kem myn haair.

Gaa, haal my den
Barbier.

Heeft iemand na my
gevraagd? *If*

SAMENSPRAAKEN. 189

If any body ask for me, I shall be at Mr. L.

Have a care of my linnen.

Do not lose my linnen.

Carry this Letter to the Post.

Is the Post come?

Is the Post gone?

Go to the Post.

Do you come from thence?

Are there Letters for me?

How much have you pay'd for them?

Carry that above.

Call me at two of the Clock.

Awake me to morrow at six of the Clock.

Go to bed.

Rise to morrow morning betimes.

Do not forget it.

Pull off my stockings.

Zo 'er iemand na my vraagt, ik zal by Mr. L. wezen.

Draag zorg voor myn linnen.

Verlies myn linnen niet.

Breng deze brief aan 't Posthuis.

Is de Post aangekomen?

Is de Post al weg?

Gaa na de Post.

Komt gy daar van daan?

Zyn 'er brieven voor my?

Hoe veel hebt gy 'er voor betaald?

Breng dat boven.

Roep my ten twee uren.

Wek my morgen ten zes uren op.

Gaa na bed toe.

Staa morgen ochtend by tyds op.

Vergeet het niet.

Trek myne kousen uit.

Unz

*Undress me.**Comb my Periwig.**Softly.**'T is enough.**Make clean the
Comb.**Fill me some wine.**Get you gone.*The twenty seventh
Dialogue.**H**ave you good
cloth?*What cloth would
you have?**Black cloth.**There is some.**How much is 't a
yard?**Thirty shillings a
yard.**This is not thirty
shillings cloth.**'T is worth somuch.**Is it some of the
finest?**Yes, Sir.*

Ontkleed my.

Kem myn paruk.

Zachtjes.

't Is genoeg.

Maak de Kam
schoon.Schenk my wat
wyn.

Gaa heen.

De Zeven en twintig-
ste Zamenpraak.**H**Ebt gy goed La-
ken?Wat voor Laken
belieft gy te hebben?

Zwart Laken.

Zie daar.

Hoe veel is deel?

Deel is dertig Schel-
lingen.Dat is geen laken van
dertig Schellingen.'t is dat wel waar-
dig.Is het van 't mooi-
ste?

Ja, myn Heer.

SAMENSPRAAKEN. 191

I will have none at that rate, 't is too dear.

You cannot find cheaper in all the shops.

Will you sell it for five and twenty?

Upon my word I should lose by it; it cost me 'above eight and twenty.

It is impossible.

'T is as true as you are here.

Make you but one word?

Have you said the utmost?

Yes, certainly.

Will you take eight and twenty?

I must gain something.

You shall have twenty nine.

Take it.

Ik wil 't zo hoog van prys niet hebben; 't is my te dier.

Gy zult het in geene winkels beter koop krygen.

Wilt gy 'er vyf en twintig voor hebben?

Op myn woord, ik zou 'eraan verliezen; want het kost my zelf meer dan acht en twintig.

Dat is onmogelyk.

't Is zo waar, als gy hier zyt.

Houdt gy u zo aan een woord?

Hebt gy 't uiterste gezegd?

Ja, zekerlyk.

Wilt gy acht en twintig hebben?

Ik moet immers wat winnen.

Ik zal u negen en twintig geven.

Wel neem het dan.

The twenty-eight
Dialogue.**H** *Ave you any fine
hats?**Will you have a Cas-
sor.**Shew me one.**There is one of the
finest in England.**What must it cost?**The price is...**I will not give so
much.**How much will you
give for it?**I cannot answer you
upon that, you ask me
too much.**You bid nothing for
it.**Will you take... for
it?**I cannot sell it at
that rate.**I will give no more.**You shall not find**De acht en twintigste
Zamenspraak.***H** *Ebt gy mooie
hoeden?**Wilt gy een Ka-
stoor hebben?**Laat my'er een zien.**Daar is een van de
mooiste in Engeland.**Hoe veel moet hy
gelden.**De Prys is....**Ik wil zo veel niet
besteeden?**Hoe veel wilt gy'er
voor geven?**Dat kan ik u niet
zeggen, gy eischt my
te veel.**Wel gy biedt my
niets.**Wilt gy . . . daar
voor hebben?**Voor dat geld kan
ik het niet geven.**Ik wil niet meer
geven.**Gy zult geen beter*

a better through all the City.

I am sorry we cannot agree.

And I also.

Look well upon the hat.

I do not ask you too much.

If you will take for it...

I will take it.

Will you then come again to me?

I promise it to you.

Indeed, I lose by it.

The twenty - ninth
Dialogue.

W *Here is my Gown?*

'T is not made yet.

You shall work no more for me.

When shall I have it?

in de gansche Stad vinden.

't Moeit my, dat wy niet eens kunnen worden.

My ook.

Bezie de hoed ter deege.

Ik eysch u niet te veel.

Indien gy 'er ... voor hebben wilt.

Ik zal 't dan doen.

Zult gy my dan weêr bykomen?

Ik beloof het u.

Zeker ik verlies 'er op.

*De negen en twintigste Zamen-
spraak.*

W *Aar is myn Sa-
maar?*

*Ze is nog niet ge-
daan.*

*Gy zult niet meer
voor my werken.*

*Wanneer zal ik hem
hebben?*

I

After

After to morrow.

No sooner?

'T is impossible for me.

You have had my Ferrandine a great while.

'T is not my fault.

Did you not promise it me today?

To promise, and to be as good as one's word, are two things.

Why do you promise it then?

Madam, other People will be served as well as you.

And I as well as others.

My Money is as good as theirs.

One cannot please every one.

Shall I have it after to morrow?

I promise it unto you.

If you fail, I will be

Overmorgen.

Niet eerder?

Ik kan het onmogelyk eer doen.

Gy hebt myn Ferrandyn een langen tyd gehad.

't Is myn schuld niet.

Hebt gy 't my van daag niet beloofd?

Te beloven, en zo goed te zyn als zyn woord, zyn twee zaken.

Waarom beloofst gy 't dan?

Anderelieden, Juffrouw, moeten zo wel bediend weezen als gy?

En ik zo wel als andere.

Myngeld is zo goed als 't huune.

Men kan iedereen niet voldoen.

Zal ik 't dan overmorgen hebben?

Ik beloof het u.

Zo gy 't niet doet, ik

very

very angry with you.

I pray you have a little patience.

I will have it till after to-morrow.

The thirtieth Dialogue.

B *Ridle my horse.*

Saddle him.

Have you watered him?

Have you given him his oats?

Bring him to the Smiths.

Bid him shoe him.

Rub him.

Bring him into the River.

Give him some oats.

Walk him.

Give him some straw.

Have you good hay?

How much have you a night?

zal heel quaad op u weezen.

Ik bid u, heb een weyniggeduld.

Ik zal 't hebben tot overmorgen.

De dertigste Zamenpraak.

D Oe myn Paard de toom aan.

Zadel hem:

Hebt gy met hem in't water (of in't wet) geweest?

Hebt gy hem al haver gegeven?

Breng hem by den Smid.

Laat hem beslaan.

Vryf hem.

Breng hem naar de Rivier.

Geef hem wat haver.

Leyd hem wat heen en weër.

Geefhem wat stroo.

Hebt gy goed hooy?

Hoe veel hebt gy voor een nacht?

196- Engelsche en Nederduytsche

Has he drunk?

*Hath he eaten his
oats?*

Is he very weary?

Bring him to me.

*Bring him into the
stable.*

Unsaddle him.

*Take him by the
bridle.*

*Do not make him
run.*

*Do not overbeat
him.*

Give him some hay.

**The thirty - first
Dialogue,**

Between two Gentle-
women.

Will you go to the
Garden?

Yes, if you please.

*'T is very fair wea-
ther.*

Have you the key?

Heeft hy gedronken?

Heeft hy zyn haver
al opgegeeten?

Is hy heel moede?

Breng hem hier by
my.

Breng hem op stal.

Ontzadel hem.

Vat hem by de
toom.

Doe hem niet lo-
pen.

Maak hem niet al te
heet.

Geef hem wat hooi.

*De een en dertigste
Zamenspraak,*

*Tusschen twee Juf-
fers.*

Wilt gy naar de
tuyn gaan?

Ja, indien 't u be-
lieft.

't Is zeer schoon
weêr.

Hebt gy de sleutel?

I

I have it in my pocket.

The Sun is too hot.

Take your Mask.

Let us stay till 't is colder.

I am contented with it.

Let us go, it is cool now.

There is a fine Rosa.

Give it me.

Take it.

Will you make a Nose-gay?

Make a Nose-gay.

There is Violets still.

Shew it me.

Do you not see it?

There is a fine Tulip.

O lack! how fine it is.

This is a fine Garden.

Take that Gilly-flower.

Ik heb hem in myn zak.

De Zon is al te heet.

Neem uw Masker.

Laat ons wachten tot dat het wat koelder is.

Ik ben 'er mee te vrede.

Laat onsgaan, 'tis nu koel.

Daar is een mooie Roos.

Geef ze my.

Neem ze.

Wilt gy een Ruyker maaken?

Maak een Ruyker.

*Daar zynnog Vio-
len.*

Wys ze my.

Ziet gy 't niet?

*Daar is een mooie
Tulp.*

O! hoe mooi is hy.

*Dit is een mooie
Tuyn.*

Neem die Angelier.

The Roses smell well.

Smell my Nose-gay.

There is a fine alley.

Let us go into the shadow.

'T is not hot.

The Air is hot.

Let us go under that green Arbour.

It is a fair evening.

Gather that other Flower.

Some body must pour water on those flowers.

It did rain yesterday.

That signifies nothing.

Where is the Gardener?

Your Nose-gay is finer than mine.

You are pleased to say so.

What will you lay

De Roozen ruyken wel.

Ruyk myn Ruykertje eens.

Dat is een mooije Gallery.

Laat ons in de schaduw gaan.

't Is niet heet.

De Lucht is heet.

Laat ons onder dat groen Prieel gaan.

't Is een mooije Avondstond.

Pluk die andere Bloem.

Iemand moet deze Bloemen eens besproejen.

't Heeft gisteren geregend.

Dat heeft niets te beduyden.

Waar is de Tuinier?

Uw Ruiker is moojer dan de myne.

Dat beliest u zo te zeggen.

Wat wilt gy 'er on-
that

*that mine is not so fine
as yours?*

What you will.

'T is done.

*Who shall be our
judge?*

Your Brother.

Is he at home?

Yes, he is so.

Here he is coming.

*I pray, tell us which
of these two Nufegays
is the finest?*

'T is this.

I said so before.

I have won it.

What have you won?

*We have not laid
any money down.*

You would not.

You did not desire it.

*Let us walk a little
longer.*

'T is too late.

You cannot go yet.

der verzetten, dat de
myne zo mooi niet
is als de uwe?

Wat gy wilt.

't Is gedaan.

Wie zal onze rech-
ter weezen?

Uw Broeder.

Is hy t'huys?

Ja, hy.

Daar komt hy aan.

Eylieve, zeg ons,
welk van deeze twee
Ruykers de mooiste
is?

Deze is 't.

Dat heb ik te vo-
ren al gezegd.

Ik heb 't gewonnen.

Wat hebt gy ge-
wonnen?

Wy hebben geen
geld by gezet.

Gy woudt niet.

Gy begeerde 't niet.

Laat ons nog wat
wandelen.

't Is al te laat.

Gy kunt noch niet
gaan.

*We will go away
within half an hour.*

What a Clock is that?

Ten a Clock.

*It is not so much,
I have told the Clock.*

I have told it also.

You are mistaken.

The thirty - second Dialogue.

For a Traveller who
goes into Holland.

Friend, are you a
Dutchman?

*Yes, Sir, at your
service.*

*Are you bound for
Rotterdam?*

*Yes, Sir, when the
wind serves.*

*Have you any Pas-
sengers?*

I have ten already

Wy zullen binnen
een half uur heen
gaan.

Hoe laat is dat?

Tien uren.

't Is zo laat nog niet.

Ik heb de Klok ge-
teld.

Ik heb hem ook ge-
teld.

Gy hebt mis.

De twee en dertigste Zamenspraak.

Vooreen Reyziger naar
Holland.

Vriend, bent gy
een Hollander?

Ja, myn Heer, t'u-
wen dienst.

Legt gy aan om naar
Rotterdam te varen?

Ja, myn Heer, als
de wind ons maar
dient.

Hebt gy eenige Pas-
sagiers?

Ja, ik heb 'er al tien.

Have

SAMENSPRAAKEN. 201

Have you a good Vessel?

Will you see it?

When will you go away?

It may be this night.

How much do you ask me for my passage?

Sir, you shall give me ... if you please.

I will give you as other people do.

Where do you lodge?

At the sign of ...

I know where it is.

Be ready, and I will call you when 't is time.

Pray do.

Must I carry Victuals?

If you please.

Sir, the wind is good.

Let us go then.

Step into the Boat.

Hebt gy een goed Schip?

Wilt gy 't zien?

Wanneer zult gy vaaren?

Misschien van deez-
zen avond nog.

Hoe veel eischt gy
voor myn vracht?

Myn Heer, gy zult
my ... geeven, indien
't u belieft.

Ik zal u geeven, 't
gene andere geeven.

Waar bent gy t'huys?

Inde ...

Ik weet wel waar
dat is.

Houd u gereed, en
ik zal u aanspreken
als het tyd is.

Ey lieve doe zo.

Moet ik eeten met
myn neemen?

Indien 't u belieft.

Myn Heer, de wind
is goed.

Laat ons dan gaan.

Treed maar in de
Boot.

I 5

E

I will pay you at Rotterdam.

'T is all one.

Where do you go to lodge?

I know not, I have no acquaintance here.

Go to the...

Is it a good lodging?

'T is the best in the Town.

Carry my things.

How much must you have?

I must have...

Take, there is your Money.

The thirty-third Dialogue,

Being in an Inn.

S *Hew me a Chamber.*

When doth the Coach go away for Ter Gew?

Ik zal u te Retterdam betaalen.

Dat is even veel.

In wat Herberg zult gy gaan?

Ik weet het niet, ik heb hier geen kennis.

Ganaar de...

Is dat een goede Herberg?

't Is de beste in de Stad.

Draag myn goed.

Hoe veel moet gy hebbèn?

Ik moet... hebben.

Hou daar is uw geld.

De drie en dertigste Zamenpraak,

Zynde in een Herberg.

W *Ys my een Kamer.*

Wanneer ryd de wagen op Gouda?

How

How much must I give?

Let me speak with the Master of the Coach.

Will you not dine first?

Yes, I will.

What have you for dinner?

We have...

Will you dine in company?

Yes, if there be any.

Is the dinner ready?

It is upon the Table.

How much do you take a piece?

I take...

Will you not be here?

I do not think so.

I Will take the occasion of the Coach.

When will it go away?

Presently.

There is the Master of the Coach.

Hoe veel moet ik geeven?

Laat my met den Voerman spreekken.

Wilt gy niet eerst middagmaal houden?

Ja, kom an.

Wat hebt gy te eeten?

Wy hebben...

Wilt gy met het geselschapeeten?

Ja, indien 't'eris.

Is 't middagmaal gereed?

Het staat op de Tafel.

Hoe veel neemt gy van ieder Persoon?

Ik neem...

Zult gy hier niet slaapen?

Ik denk van neet.

Ik zal de gelegenheid van de wagen niet laten voorbygaan.

Wanneer rydt hy af?

Zo aanstonds.

Daar is de Wage-naar.

I 6

Comme

*Come in , Coach-
man.*

Are you going away?

*We shall go away
within an hour.*

*Give me a good
place.*

*You shall have one
of the best.*

*How much must you
have?*

They give me,...

*When shall we arri-
ve at Ter Gow.*

*We shall arrive thi-
ther....*

*Sir , we must go
away ; there is what I
owe you.*

*Sir , I am at your
service.*

*I hope you will come
to see me again when
you return.*

I will not fail.

Are you contented?

Yes , Sir.

*Kom in , Voer
man.*

*Zult gy voort afry-
den?*

*Wy zullen binnen
een uur afgaan.*

*Beschik my een goe-
de plaats.*

*Gy zult een van de
beste hebben.*

*Hoe veel moet ik u
geeven?*

Zy geeven my....

*Wanneer zullen wy
te Gouda komen?*

*Wy zullen daar ko-
men te....*

*Myn Heer , wy moe-
ten gaan , daar is 't gene
ik u fchuldig ben.*

*Myn Heer , ik ben
t'uwen dienft.*

*Ik hoop dat gy weer
aan zult fpreeken , als
gy te rug komt.*

*Ik zal 't niet nalaten.
Bent gy te vrede?*

Ja , myn Heer.

The thirty-fourth
Dialogue.

M Aid, make my
bed, and give me
clean sheets.

Bring me other
sheets.

Why, Sir?

Those are not clean.

They were washt
but yesterday.

Excuse me, they have
been already lain in.

I will give you some
thing, if you give me
clean ones.

There are some
others.

Sir, we must rise.

Is the boat ready to
go?

It is almost time.

I will dress my self
then.

Farewell, Landlord.

When shall we arri-

De vier en dertigste
Zamenspraak.

V Ryfter, maak
myn bed, en geef
my schoone lakens.

Haal my andere la-
kens.

Waarom, myn Heer?

Deeze zyn niet
schoon.

Zy zyn gisteren eerst
gewasschen.

Verschoon my, daar
is reeds op gestapen.

Ik zal u wat gee-
ven, indien gy my
schoone brengt.

Daar zyn andere.

Myn Heer, wy
moeten opstaan.

Is de schuyt al ge-
reed om af te vaaren?

't Is schier tyd.

Ik zal my dan aan-
kleeden.

Vaar wel, Hofpes.

Wanneer zullen wy

we at Amsterdam?

In the afternoon.

What house is that?

'Tis the house of...

Where shall we dine?

We shall dine at...

Is it a Town?

No, 't is but a single house.

We are there.

Let us sit at the Table.

Take your places without ceremonies.

Let us make haste to dinner.

Gentlemen, take your places.

Is here good wine?

This wine is not good.

Give us some other.

We have no other.

What meat is that?

te Amsterdam komen?

t'Achtermiddag.

Wat huys is dat?

't Is 't huys van...

Waar zullen wy te middag eeten?

Wy zullen ons middagmaal houden te...

Is 't een Dorp?

Neen, 't is maar een enkeld huys.

Wy zyn daar al.

Laat ons aan de tafel gaan zitten.

Neem maar plaats zonder ceremonien.

Laat ons wat haasten om te eeten.

Heeren, neemt plaats.

Is hier goede wyn?

Deze wyn is niet goed.

Geef ons wat andere.

Wy hebben geen andere.

Wat spys is dat?

This.

This meat is not good.

Every one is contented with it.

To your health, Gentlemen.

We thank you.

This is good bread.

'T is good enough.

Give me some.

Let us be gone.

All is paid.

Shall we be presently at Amsterdam?

We shall be there before three a Clock.

I shall be glad of it,

There is Amsterdam.

Are those Church-Steeples?

Yes, they are.

We are very nigh them.

Let us come out of the boat.

Are we arrived?

Yes, we are so.

Deeze spys (of dit vleeſch) is niet goed.

Elkeen is 'er mee te vrede.

Op uw gezondheid, Heeren.

Wy bedanken u.

Dit is goed Brood.

't Is goed genoeg.

Geet 'er my wat van.

Laat ons gaan.

Alles is betaald.

Zullen wy haast te Amsterdam zyn?

Wy zullen daar voor driën zyn.

Ik zal blyde weezen.

Daar is Amsterdam.

Zyn dat Kerk-toorens?

Ja, dat zyn 't.

Wy zyn 'er dichtby.

Laat ons uyt de ſchuyt gaan.

Zyn wy alaan?

Ja, wy zyn aan.

The

**The thirty - fifth
Dialogue,**

Between an English-
man and a Dutch-
man coming out
of Holland.

A *Re you an En-
glish-man?*

*Yes Sir, at your ser-
vice.*

*How long have you
been in Holland?*

But a few months.

*Did you pass by Rot-
terdam?*

Yes, Sir.

Where did you land?

I landed at the Brill.

Where did you lodge?

*At the sign of the
Admiral Tromp.*

*Are you of Amster-
dam?*

*De vyf en dertigste
Zamenspraak,*

*Tusschen een Engels-
man en een Hollan-
der, uyt Holland
komende.*

B *Ent gy een Engels-
man?*

*Ja, myn Heer, om u
te dienen.*

*Hoe lang bent gy in
Holland geweest?*

*Maar weynig maan-
den.*

*Quaamt gy door
Rotterdam?*

Ja, myn Heer?

*Waar quaamt gy te
land?*

*Ik landde in den
Briel.*

*Waar logeerde gy?
In den Admiraal*

Tromp.

*Bent gy van Am-
sterdam?*

No

No Sir, I am of the Hague.

Do the States General keep always Court at the Hague?

Yes, Sir.

Where shall we go to lodge?

Let us go to the ...

Have you any other acquaintance at Colchester?

Yes, Sir.

Sir, are you ready?

The Coachman stays for us.

Let us go, I am ready.

Shall we go to dine at the...?

No Sir, but we shall go to sup there, if it please God.

The leagues between Colchester and London are short.

Neen, myn Heer, ik ben uyt den Haag van daan.

Houden de Staaten Generaal hun Hof altyd in den Haag?

Ja, myn Heer.

Waar zullen wy ter Herberg gaan?

Laat ons in de... gaan.

Hebt gy eenige andere kennis te Colchester?

Ja, myn Heer.

Myn Heer, zyt gy gereed.

De Koetsier wacht maar ons.

Laat ons gaan, ik ben gereed.

Zullen wy te mid-dag eeten in de...?

Neen, myn Heer, maar wy zullen daar t'avond eeten, zo 't God beliest.

De mylen tusschen Colchester en Londen zyn kort.

They

They are none of the longest.

How long is it since you were at Amsterdam?

Two months since.

In what University of Holland have you studied?

I have studied at Leiden.

And you Sir, where have you studied?

At Oxford.

Which of both Universities is the finest?

I know nothing of it, they are both fine.

Sir, do you see London?

Is that London?

'Tis a great City.

Whither shall we go to lodge?

At the Red Lion.

Sir, we are there.

Zy zyn niet van de langsten.

Hoe lang is 't wel geleeden, dat gy te Amsterdam waart?

Weltwee maanden.

Op wat Hoge-school van Holland hebt gy gestudeerd?

Ik heb te Leyden gestudeerd.

En gy, myn Heer, waar hebt gy gestudeerd?

Te Oxford.

Welke van beyde Hoge-schoolen is de mooiste?

Ik kan daar niets van zeggen, zy zyn beide mooi.

Myn Heer, ziet gy Londen wel?

Is dat Londen?

't Is een groote stad.

Waar zullen wy gaan logeeren?

Inde roode Leeuw.

Myn Heer, wy zyn 'er al.

*Coachman , stand ,
we will go down .*

*Sir , I will not go
down .*

*I am going to lodge
at a Friend's house .*

Farewell then , Sir .

Sir , your Servant .

*You are welcome ,
Gentlemen .*

*There is a Dutch
Gentleman , who desi-
reth to have a Cham-
ber at your house .*

*Well Sir , he shall
have one .*

*Sir , I am much be-
holding to you that you
do take that pains for
me .*

*Sir , I would I were
able to serve you .*

*Sir , you have shew-
ed me marks of your
generosity .*

Koetsier, houd stil,
wy zullen uytgaan.

Myn Heer, ik gaa
niet uyt.

Ik gaa by een van
myne Vrienden logee-
ren.

Vaar wel dan, myn
Heer.

Myn Heer, uw Die-
naar.

Gy zyt welkom,
Heeren.

Hier is een Duytsch
Heer, die een kamer
in uw huys verzoekt
te hebben.

Wel, myn Heer, hy
zal 'er een hebben.

Myn Heer, ik ben
zeer in u gehouden
voor de moeite, die gy
voor my doet.

Myn Heer, ik
wenschte dat ik u die-
nen kon.

Myn Heer, gy hebt
my tekenen van uw
edelmocdigheyd ge-
toond.

*Sir, till we meet
again.*

*I hope I shall have
the honour to see you
again.*

*Sir, I shall receive
it.*

The thirty-sixth
Dialogue,

Between two English-
Gentlemen mee-
ting at Paris.

My Dear Friend, I
have much joy to
see you.

*I am also overjoyed
to meet you.*

*How do all our
Friends at London?*

*They are all well,
and would be very glad
to hear that you are
alive still.*

Myn Heer, tot
weerziens toe.

Ik hoop, dat ik de
eer zal hebben u weer
te zien.

Myn Heer, my zal
eer geschieden.

De zes en dertigste
Zamenpraak,

Tusschen twee Engel-
sche Edellieden, ont-
moetende malkander
te Parys.

Mynwaarde Vrind,
ik ben zeer blyde
dat ik u zie.

Ik ben desgelyks
zeer verheugt dat ik
u dus ontmoet.

Hoe varen alle onze
vrienden te Londen?

Zy zyn alle nog
wel te pas, en zouden
zeer verblyd zyn om
te hooren dat gy nog
in't leeven zyt.

Why

Why alive still?

Because it hath been assuredly told them that you were taken by the Turks between Legorn, and Civita Vecchia.

You see that it is not true, though I must confess the Vessel I was in, was in danger.

Were you pursued by those Barbarians?

Yes truly, Sir, and we had much ado to avoid them, for upon my word they sail well.

Pray Sir, tel me how you escaped them?

Sir, after much difficulty we got into the

Nog in 't leeven, zegje? Waarom toch?

Om dat het hen voor de waarheyd verteld is, dat gy van de Turken genomen waart tusschen Livorno en Civita Vecchia.

Gy ziet nu wel dat het niet waar is; hoe-welik bekennen moet, dat het Schip, waar in ik was, niet buyten gevaar was.

Wierdt gy dan van die Barbaren gejaagd?

Javoorzeker, myn Heer, en wy hadden veel werks om hen te ontvaaren: want op myn woord, zy zeylen wel.

Ik bid u, myn Heer, zeg my eens, hoe gy hen ontvlachte.

Wel, myn Heer, na veel tobbens geraakten wy in de haven van

Port

214. Engelsche en Nederduytsche

Port Longone, being a strong Place on a little Island called Elba.

Sir, I am very glad that you escaped, and I am sure that you have many good friends in England, who shall have much joy, to hear of your arrival at Paris; for I do assure you, they were much afflicted for your pretended misfortune, when they heard it.

Sir, they did me a great deal of honour to have pitied me, I am much obliged to them, and I am sensible of their goodness.

By the next Post, I will undeceive them, by letting them know

Longone, zynde een sterke plaats op een kleyn Eyland, genaamt Elba.

Ik ben zeer blyde, myn Heer, dat gy 't zo ontkomen zyt; en ben wel verzekerd, dat gy veele goede vrienden in Engeland hebt, die zeer blyde zullen zyn, om van uw aankomst te Parys te hooren: want ik verzeker u, dat zy zeer bedroefd waren over uw gewaande ongeluk, toen zy 't hoorden.

Myn Heer, ik houd' het voor een groote eere, dat zy my dus beklagd hebben; ik ben daar over aan hen verpligt, en ben gevoelig van hunne goedheid tegen my.

Met de naaste Post zal ik hen uyt den droom helpen, door hen te laten weten

you

you are here, and by that they'll drown all their fears in a glass of good Canary.

Pray, Sir, do me that favour, and in the mean while you and I will drink their health here, in a glass of Hermitage Wine; if you please, I will lead you to a place where we may have the best in all the Town.

Very willingly, for I have a mind to drink of Hermitage Wine.

Did you never drink of that kind of Wine?

No, Sir, never.

Then permit me to tell you, that it is one of the best sorts of Wine that is in all France.

dat gy hier zyt : waar door zy alle hunne vreeze met een glas Kanarie - Wyn zullen afspoelen.

Eylieve, myn Heer, doe my die gunst, en ondertusschen zullen wy hier op hunne gezondheid een roemer Hermitage-wyn drinken : ik zal u, met u believen, op een plaats brengen, daar men de beste van de stad kan hebben.

Zeer gaarn ; want ik ben genegen om eens van de Hermitage-Wyn te drinken.

Hebt gy nooit van dat soort van Wyn gedronken?

Neen, myn Heer, nooit niet.

Laat my u dan zeggen, dat het een van de beste soorten van wyn is, die men in geheel Vrankryk heeft.

I past by the place, when I came from Lions, where it is made.

Sir, speaking of Lions, you put me in mind to ask you how you are pleased with your journey of Italy?

Very well, Sir; the Country is not onely pleasant, but full of fine Cities, which are full of Curiosities.

Old Rome, I think, lies buried in its ruines.

It is true, Sir, nothing remaineth of it; what is to be seent there, are great ruines, which seem to mourn for the destruction of so fine a City, and to testifie to all the World how famous it was.

Toen ik van Lions quam, passeerde ik voorby de plaats, daar ze gemaakt wordt.

Myn Heer, nu gy van Lions spreekt, brengt gy my in de zin om u te vraagen, hoe u uwe reys van Italië aanstaat?

Zeer wel, myn Heer; het Land is niet alleen vermakelyk, maar 't is ook vol van schone steden, die vervult zyn met zeldzaamheden.

Oud Rome, acht ik, legt in zyne puynhoopen begraven.

Zo is 't, myn Heer; alles, wat daar te zien is, zyn groote puynhoopen, die de verdelging van zulk een schoone stad schynen te betreuren, en aan de gansche wereld te betuygen, hoe vermaard de zelve eertyds geweest is?

*Is St. Peters of Rome
a fine Church?*

*Yes, Sir, 't is one of
the Wonders of the
World.*

*Is Napels a great
City?*

*Yes, Sir, very plea-
sant, large, and full of
People.*

*Did you see the Bur-
ning Mountain, that
is very near to it?*

Yes, Sir, I saw it.

*I think it burns con-
tinually.*

Yes, Sir.

*Did you see the
Treasure of Lurette?*

Yes, Sir.

Is it so rich?

*Yes, indeed, it is ex-
traordinary.*

Is the Place strong?

Not at all.

How do you like Ve-

*Is de St. Pieters Kerk
te Rome een treffelyk
Gebouw?*

*Ja, myn Heer, 't is
een van 's Werelds
Wonderen.*

*Is Napels een gro-
te Stad?*

*Ja, myn Heer, het
is een zeer vermake-
lyke, grote en volk-
ryke plaats.*

*Hebt gy den bran-
denden Berg gezien,
die 'er dicht by legt?*

*Ja, myn Heer, ik
heb hem gezien.*

*Ik acht dat hy gesta-
dig brandt.*

*Ja, zo doethy, myn
Heer.*

*Hbt gy den schat
van Lurette gezien?*

Ja, myn Heer.

Is die zo kostelyk?

*Ja, gewisselyk, het
wegt over.*

Is de plaats sterk?

Neen, gansch niet.

*Hoe staat u Vene-
K*

si-

nice?

Were you there in the time of Carnival?

Are their Operas fine?

Yes, wonderful.

Did you see the Arsenal?

Yes, Sir.

Is it so full of stores for War, as they say?

Sir, you would wonder if you saw it: it is the greatest in the World, and full of all manner of stores, both for Land and Sea.

Were you at Modena?

Yes, Sir, I have travelled all over Italy.

Is the Duke of Modena's Palace finished?

Not yet, Sir.

tië aan?

Waart gy daar in de Vasten-avond?

Zyn hunne Operaas mooi?

Ja, verwonderlyk.

Hebt gy 't Wapenhuys gezien?

Ja, myn Heer.

Is het zo vol van Krygstuyg als men zegt?

Ja, myn Heer, gy zoud u verwonderen, indien gy 't zaagt: het is het grootste van de gansche Wereld, en 't is vol van allerley Oorlogs-tuyg, zo wel te Water als te Land.

Waart gy ook te Modena?

Ja, myn Heer, ik heb geheel Italië doorge-reyft.

Is 't Paleys van den Hertog van Modena voltooid?

Nog niet, myn Heer.

It

*It was told me, that
it will be very fine,
when it is all built.*

*Yes, Sir, very fine,
and very large.*

*Doth the great Duke
of Tuscany receive the
English well?*

*Yes, Sir, there is no
Nation in Europe, that
he receives with so
much honour and ci-
vility.*

*How do you like
Florence?*

*'Tis a very fine City,
full of Antiquities.*

*What do you say of
the Treasures of the
Great Duke?*

*There is nothing fi-
ner nor richer.*

*Is Saint Laurence's
Church finished?*

Not yet.

Men heeft my ge-
zegd, dat het een
schoon stuk werks zal
zyn, wanneer 't vol-
bouwd is.

Zo zal 't, myn Heer,
't zal zeer schoon en
groot wezen.

Worden de Engel-
schen van den Groot-
Hertog van Toskanen
wel onthaald?

Ja, myn Heer, daar
is geen Volk in Euro-
pa, dat hy met zo veel
eere en beleefdheyd
ontfangt.

Hoé gevult u Flo-
rence?

't Is een zeer schoo-
ne Stad, vol van al-
oudheden.

Wat dunkt u van
de schatten van den
Groot-Hertog?

Daar is niets schoo-
nder noch kostelyker.

Is de Sint Laurens
Kerk voltooid?

Nog niet.

K 2

Will it be very rich?

Yes, Sir, for its greatness the richest in Europe.

Are the Italian Women handsome?

Yes, some are so.

Are they complaisant?

They are very agreeable.

Sir, at your return did you come by Sea?

Yes, Sir, My Lord, who was then in Italy, did me the honour to bring me in his Falbucque from Legara to Genoa.

I wonder you would venture again to Sea, after having been in so much danger of being taken by the Turks.

Why, Sir? I had re-

Zal zy kostelyk zyn?

Ja, myn Heer, naar hare grootte de kostelykste van Europa.

Is het Italiaansch Vrouw-volk mooi?

Ja, zommige.

Zyn zy aanvallig?

Ja, zeer aanvallig.

Toen gy weerom quaamt, myn Heer, was het ter zee?

Ja, myn Heer; de Heer... die toen in Italië was, deed my de eere dat hy my in zyn Jacht van Livorno naar Genoa medenam.

't Verwondert my, dat gy u weer op de Zee durfde wagen, na dat gy in zulk een groot perykel waart geweest om van de Turken genomen te worden.

Waarom, myn Heer?

fol-

folow'd of going from Legorn, to Tangier by Sea, but understanding that they had made there a Trote for some while, that diverted my intentions.

Have you any acquaintance there?

Yes, Sir, two Gentlemen of my relations, one a Captain, the other a Volontier.

Have you been there?

Yes, twice, passing and repassing from the Straits.

Is the Place strong?

Yes, Sir, it is very strong.

The King had much care to defend it, and it cost him much to keep it, otherwise it

ik was van vooraemen om van Livorno naar Tangier Zee te gaan; maar verstaande, dat daar een befaamt voor een zekeren rydgenoot was, zo deed het my van bestaet veranderen.

Hebt gy eenige kennis daar?

Ja, myn Heer, twee Edelkeden van myn maagschap, de een een Kapiteyn, en de ander een vrywillige.

Bent gy daar geweest?

Ja, tweemaal, in't heen gaan, en te rug komen van de Straat.

Is de plaats sterk?

Ja, myn Heer, zeer sterk.

De Koning heeft grote zorg gedragen om de zelve te beschermen, en 't heeft hem veel gekost om zete bewaaren; anders

K 3 *would*

would have been lost.

I think it was in great danger to be so in the last War.

It is true, Sir, and the loss of that Place would have ruined the Trade of all the Straits.

I think the Moors had never broken ground before.

I do not know; but it is certain that they do it now.

I think the Renegado's have taught them to make Fortifications, and Navigation.

It may be so; for many are gone into their Country since some years.

zou ze al verlore geweest zyn.

Ik geloof, dat ze groot perykal liep in den laatsten Oorlog.

Dat is waar, myn Heer; en 't verlies van die plaats zou al den Koophandel van de Straat bedorven hebben.

Ik geloof, dat de Mooren daar nooit te vooren een schop in de aarde gestookt hadden.

Daar weet ik niet van te zeggen; maar 't is zeker, dat zy 't nu doen.

Ik geloof, dat de verloogchende Christenen hen 't maken van sterkten, en de Scheepvaart geleert hebben.

Dat kan wel wezen; want veel hebben zich zedert eenige jaaren in hun Land begeeven.

H.w.

How is their General called, that commanded in this last War?

He is called Alcad d'Alcassar.

The King hath lost a great man at Tanger.

It is true, Sir Palmer Faireburn; all the Town did much lament for his death.

Colonel Sackvil behaved himself there most gallantly, and gained much honour.

It is true; he succeeded to that Command after Sir Palmer Faireburn was killed, and got a great Victory over the Moors, killed and wounded a great number, filled up again their Works, took all their Canon and Bag-

Hoe heet hun Overste, die in den laatste Oorlog 't opperbevel had?

Zyn naam is Alkad d'Alkasser.

De Koning heeft een voornaam Man te Tanger verlooren.

Dat is waar, 'tis de Ridder Palmer Faireburn, wiens dood van de gansche Stad zeer beklaagd wierdt.

De Colonel Sackvil droeg zich daar treffelyk; en leyde groote eere in.

Dat is waar, hy aanvaardde het gebied na dat Sir Palmer Fairburn gedood was, en hy behaalde een grote zeege op de Mooren, hebbende een groot getal gedood en gequetst; hunne Werken wees opgevuld; al hun Geschut en Pakkafiegenomen,

K. 4

gagc

gage, and wanted them entirely.

Without doubt it was a brave action, and to ſay the truth, the Engliſh fought as they uſe to do, like Lions.

Is the Country open to us ſince the Truce is made?

Yes, Sir, as far as the Jews Rivier.

Sir, your Diſcourſe is ſo agreeable, that I have forgot that Hermitage Wine; let us go to drink ſome.

Come, Sir, there is the houſe where it is ſold; go in.

Shew me the way; I am not acquainted here.

You force me to be

en hen t'eenemaal geſlagen.

't Was buyten twyfel een treffelyke daad; en, om de waarheyd te zeggen, de Engeliſchen vochten als Leeuwen, gelyk zy gewoon zyn.

Is het Land vry en open voor ons, ſedert dat het beſtand gemaakt is?

Ja, myn Heer, tot aan de Joden Rivier toe.

Myn Heer, uw geſprek is zo aangenaam en bevallig, dat ik de Heremitage-wyn vergeten heb; maar laat ons gaan om die te drinken.

Kom aan, myn Heer, daar is t'huys, daar ze te koop is. Treed in.

Wys my den weg, ik ben hier onbekend.

Gy dwingt my on-

uncivil; but I had rather be so, than to be troublesome to you.

Boy, give us a Pint of your best Hermitage wine.

Gentlemen, there is some of the best.

Come Sir, my service to you.

Sir, I most humbly thank you.

Sir, some body asks for you.

Sir, one of your Friends stays for you at home.

Sir, I am sorry to leave you so soon: till to morrow.

Farewell, Sir.

Till I have the honour to see you again.

beleefd te zyn; maar ik wil dat eyenweliever weezen, dan u lastig-vallen.

Jonge, geef ons een pintje van uw beste Hermitage-wyn.

Heeren, daar hebt gy van de beste.

Myn Heer, om u te dienen.

Ik dank u hartelyk, myn Heer.

Myn Heer., daar is iemand, die naar u vraagt.

Myn Heer, een van uwe Vrienden wacht naar u t'huys.

Myn Heer, 't moeit my, dat ik u zo haast verlaten moet; tot Morgen toe.

Vaar wel, myn Heer.

Tot dat ik de eere mag hebben van u weder te zien.

The thirty-seventh
Dialogue,
Between two Lear-
ned Men.

Sir, you arrive hap-
pily; I was going to
your house to speak
with you.

*Is there any thing, in
which I may serve you
since our last enter-
view?*

Yes, Sir, I should de-
sire you would do me
the favour to explain
me the Rules, that we
find in the beginning of
Monsieur le Grand's
Philosophy.

*Why, Sir, what dif-
ficulty do you find in
them?*

*It seems at the first
sight they are against
the common sense.*

*De zeven en dertigste
Zamenpraak,
Tusschen twee geleerde
Lieden.*

MYn Heer, gy ont-
moet my ter reg-
ter tyd; ik ging zo naar
uw huys toe om met u
te spreken.

Is 'er zedert onze
latste byeenkomst iets
voorgevallen, waar in
ik u kan dienen?

Ja, myn Heer, ik
wenschte dat gy de
goedheyd geliefde te
hebben, om my de Re-
gelen, die men in 't be-
gin van Monsieur
Le Grands Filosofie
vindt, uyt te leggen.

Wel, myn Heer, wat
zwaarigheyd vind gy
daar in?

Het schynt met den
eersten opslag, dat zy
tegen den gemeenen
zin aanloopen.

In

In what, I pray?

Because he teaches us, that we must not trust our Senses, which seems to be false.

There is nevertheless nothing more true.

What? can it be false, that I see truly an object, when my eyes are opened, during the day; and that nothing hinders that same object to dull my sight?

No, but that knowledge is not sufficient to form an assured Science.

Why, Sir?

Because your eyes may deceive you, since they can represent to themselves a thing which is not.

Waar in toch, bid ik u?

Omdat hy ons leert, dat wy onze zinnen niet moeten betrouwen; 't welk valsch schynt te weezen.

Nochtans is'er niets waarachtiger.

Hoe dat? kan het valsch zyn, dat ik waarlyk een voorwerp zie, wanneer myne oogen geopent zyn, gedurende den dag, en dat niets verhindert dat het zelfde voorwerp myn gezigt benevelt?

Neen; maar die kennis is niet genoegzaam om een zekere Weetenſchap te formeeren.

Waarom, myn Heer?

Om dat uwe oogen u zouden kunnen misleyden, dewyl zy zich een zaak kunnen verbeelden, die niet is.

K. 6

That

That I cannot believe.

Do you not remember to have sometimes perceived a Tower from far?

You may well see one thing for another, since it happens often, that a Tower which shews round is square.

And what do you infer from this?

I say that a Science, which is grounded upon such an uncertain foundation, cannot be sure.

But this mistake is not universal.

I grant it; but you are oblig'd to confess that a true thing, as Science is, ought not to be grounded upon a doubtful thing.

Dat kan ik niet gelooven.

Gehougt u niet zomtyds eenen Tooren van verre gezien te hebben?

Gy kunt heel ligt eene zaak voor een andere aanzien, dewyl het dikwils gebeurt, dat een Tooren, die rond schynt, vierkant is.

En wat wilt gy daar ayt besluyten?

Ik zeg dat een, Wetenschap, welke op zulk een onzeker fundament gegrond is, niet zeker kan zyn.

Maar deeze misflag is niet algemeen.

Ik staa het toe; maar gy bent genoodzaakt te bekennen, dat een waare zaak, gelyk als wetenschap is, niet op zo een twyfelachtige zaak behoort gegrond te zyn.

By

By what means then do we arrive at the knowledge of the Truth, if our Senses are subject to mistakes?

By the Understanding.

That cannot be, since it regards but universal things, as Aristotle says, Intellectus est rerum universalium.

That is true; and that is not contrary to Monsieur le Grand's sentiment, who proves that Man's Wit ought to examine as well particular things as common.

I should be very glad if you could explain clearly his sense.

It will be very easie unto me, if you have the Patience to bear

Door wat middel geraaken wy dan tot de kennisse der waarheid, indien onze zinnen aan mislagen onderworpen zyn?

Door het verstand.

Dat kan niet zyn, dewyl dat maar algemeene dingen betreft, gelyk als Aristoteles zegt: *Intellectus est rerum universalium.*

Dat is waar, en dat is niet strydig met Monsieur Le Grands gevoelen, dewyl hy bewyft, dat 's menschen vernuft zo wel byzondere als algemeene zaken behoort te onderzoeken.

Ik zou bly zyn, indien gy zynen zin duidelyk kondet verklaren.

Dat zal my ligt om te doen zyn, indien gy maar geduld gelieft

me.

Pray, tell it me by an example.

I will, did you never see Gold that they bring out of the Indies in dust?

I have seen some several times.

That Gold, after it has been put into the Furnace changeth its form; and takes a new one; and nevertheless 'tis always the same Gold.

That cannot be denied.

What did you perceive of that Gold at first?

I perceived Gold in dust.

But this Gold in dust is gone, and nevertheless Gold is always Gold.

Let it be so.

Then you did not

te hebben om my te hooren.

Zeg my dat, bid ik u, door een voorbeeld.

Ik zal: hebt gy nooit Goud gezien, 't welk uyt Indiën gebragt wordt in stof?

Ja, dat heb ik verscheyde maal gezien.

Dat Goud, na dat het in den oven is gedaan geweest, verandert zyne gedaante, en neemt eene nieuwe aan; en nochtans is het altyd het zelfde Goud.

Dat kan niet ontkend worden.

Wat vernamt gy dan van dat Goud in 't eerst?

Ik wierd Goud in stof gewaar.

Maar dit Goud in stof is niet meer voorhanden, en nochtans is Goud altyd Goud.

Laat het zo weezen.

Als dan wierd gy per-

perceive any thing of that which falls upon the Senses, since the same substance remains.

By which may I discover the Nature of Gold?

By this Faculty, which we call Judicative.

This Discourse is more subtile than true.

On the contrary, I esteem it to be more true than subtile.

Can you prove me this thought by another Example?

Very easily; you see every day Men from your window, walking in the Market.

I see some every day indeed.

Nevertheless you perceive very often nothing but their hats,

niets van dat gene gewaar, 't welk op de zinnen valt, dewylde zelfde zelfstandigheyd blyft.

Door welk middel zal ik dan de natuur des Gouds kunnen ontdekken?

Door dat vermoogen, 't welk wy 't oordeelende noemen.

Dit gesprek is meer spitsvindig dan waar.

In 't tegendeel, ik acht het meerwaar dan spitsvindig te zyn.

Kunt gy my die gedachte door een ander voorbeeld bewyzen?

Zeer gemakkelyk? gy ziet dagelyks uyt uw venster menschen op de markt wandelen.

Dat zie ik in der daad alle dagen.

Niettemin wordt gy zeer dikwils niets anders gewaar dan hun-

their

their coats, or their clothes.

That is true.

How then do you know really they are Men?

Very surely.

Excuse me, since you cannot affirm that you see any other thing but their clothes.

Mens clothes do cover but men.

That may be false, since they may cover Engines with them, which move in the same manner as men do.

And what do you infer from this Discourse?

I conclude, that our Senses are not certain,

ne Hoeden, hunne Rokken, of hunne Mantels.

Dat is waar.

Hoe weet gy dan, dat het waarlyk menschen zyn?

Dat weet ik zeker genoeg.

Verschoon my, want gy kunt niet zeker zeggen, dat gy iets anders ziet dan hunne kleeding.

Menschen kleederen bedekken maar alleen menschen.

Dat zou valsch kunnen zyn; dewyl men kunstige werktuygen, die zich op de zelfde wyze als de menschen beweegen, daar mede zou kunnen bedekken.

En wat zult gy dan uyt dit gesprek besluyten?

Ik besluyt, dat onze zinnen niet zeker zyn,
since

since they can deceive us.

This is a new Philosophy.

'T is true; but it is according to reason, since Science is a certain thing and sure, and the ground which sustains it ought to be of the same nature.

Do you believe that our Senses deceive us always?

Yes, they can deceive us; but our Understanding can never deceive us.

How many People are there, who imagine themselves to know a thing which they do not know?

This fault proceeds from their knowledge, which is not clear and distinct.

That knowledge is hard to be obtained.

nadien zy ons kunnen misleyden.

Dat is een nieuwe Filosofie.

Dat is waar: maar 't is volgens de reden, dewyl wetenschap een zekere en vaste zaak is, en de grond, die dezelve ondersteunt, behoort van den zelfden aardt te zyn.

Geloofst gy, dat onze zinnen ons altyd bedriegen?

Ja, zy kunnen ons bedriegen; maar ons verstant kan ons nooit bedriegen.

Hoe veel menschen zyn'er, die zich zelve inbeelden een zaak te weten, die zy niet weten?

Die misflag ontstaat uyt hunne kennisse, die niet klaar en onderscheyden is.

Zuik een kennis is zwaar te verkrygen.

234. Engelfche en Nederduytsche

*It is fo to heavy Wits,
but not to fubtle and ju-
dicious People.*

*That Monsieur le
Grand, is he not Author
of L'Homme fans
Paffions?*

'Tis himfelf.

*I have feen his Book;
indeed it is well writ.*

*He did write five or
fix others, of which
one is entituled, L'Epi-
cure Chrétien &c.*

Do you know him?

*I have the honour to
know him very parti-
cularly.*

*He is a very learned
Man.*

He is univerfal.

Het is zo voor
zwaarmoedige ver-
ftanden, maar niet
voor fchrandere en
verftandige menfchen.

Is die Monsieur Le
Grand niet de Schry-
ger van *L'Homme
fans paffions?*

Ja, hy is 't.

Ik heb zyn Boek ge-
zien; 't is inderdaad
wel gefchreeven.

Hy heeft nog vyf of
zes andere gefchree-
ven, waar vau't eene
is genaamd *L'Epicure
Chretien.*

Kent gy hem?

Ik heb de eere van
hem byzonderlyk te
kennen.

Hy is een zeer ge-
leerd man.

Hy is volleerd.

The

The thirty-eight
Dialogue

Between a Gentleman
and a Gentlewo-
man.

Pray, Sir, tell me one
thing, I am very cu-
rious to know your opi-
nion of it.

Pray, Madam, pro-
pose it to me, and if I
can resolve you, I will
do it with all my heart.

Sir, I would fain
know which is the no-
blest Sex, the Man, or
the Woman.

Madam, I ask it you;
your self naming the
Man first, it seems to
me you give consent
that he is nobler than
the Woman.

Ee acht en dertigste
Zamenspraak,

Tusschen een Edelman,
en eene Juffrouw.

IK bid u, myn Heer,
zeg my een zaak,
alzo ik nieuwsgierig
ben om uw gevoelen
daar van te weetén?

Eylieve, Juffrouw,
stel het my voor, en zo
ik u eenige opening
daar in kangeeven, ik
zal het van ganschêr
harte doen.

Myn Heer, ik wen-
ste wel te weten, wel-
ke Sexe de edelste is, de
Man of de Vrouw?

Juffrouw, ik vraag
het u; dewyl gy zelf
den Man eerst ge-
noemt hebt, zo dunkt
my dat gy toestaat, dat
hy edeler is dan de
Vrouw.

Sir

Sir, 't is not a convincing reason, 'tis only for civilities sake.

Madam, Saint Paul commands the Woman to obey her Husband; In the Old Testament great Persons Wives did call them their Lords; by consequence then the Man is nobler than the Woman.

Sir, excuse me, for by obeying one is not inferior to him to whom he submits himself; for Jesus Christ, as the Scripture says, although he be God, did obey both the Virgin Mary and Saint Joseph; and nevertheless he is far

Myn Heer, dat is geen overtuigendereden: 't is maast alleen uyt beleefdheyd geschied.

Madam, de H. Paulus beveelt de Vrouwe haaren Man te gehoorzamen. In 't Oude Testament vind men, dat de Vrouwen van aanzienlyke Personen hen Heeren noemden; waar uyt dan volgt, dat de Man edeler is dan de Vrouw.

Verfchoon my, myn Heer, want om dat men gehoorzaamt, is men niet minder dan hy, aan wien men zich onderwerpt; want Jesus Christus, gelyk de Schrift zegt, alhoewel hy God is, gehoorzaamde de H. Maagd Maria en den H. Joseph; en niet te min is hy veel edeler

nobler than them. And if great Mens Wives called them their Lords, it was to please them, and not by duty.

To show you that the Man is more noble than the Woman, he was created the first.

Sir, what do you infer from thence? nothing but confusion for your Sex; for things which were created the first, are not the noblest; as for Example, the Heavens, the Earth, the Sun, the Stars, the Seas, and all things, were created before Man, yet never the less, according to you, he is the noblest of earthly Creatures.

Madam, that Man is nobler than all Creatur

dan zy waaren. En in dien de Huysvrouwen van vorname Persoonen hare Mannen Heeren noemden, dat geschiedde om hen te behaagen, en niet uyt plicht.

Om u te toonen, dat de Man edeler is dan de Vrouw; hy wierdt eerst geschapen.

Myn Heer, wat kunt gy daar uyt trekken? niet als beschaa ming voor uwe kun ne: want de dingen, die 't eerst geschapen waaren, zyn de edelste niet; als, by voorbeeld, de Hemel, de Aarde, de Zon, de Starren, de Zeën, en alle din gen zyn eer geschapen dan de Man; en vol gens uwe stelling is hy de edelste van alle aardische schepselen.

Juffrouw, dat de Man edeler is dan alle

res,

res, except the Angels, is true; for God with one word created all, but Man is the work of his own hands.

You grant me then that the creation of Man is more noble than that of Heaven and Earth, because he was created the last; by your same argument I will convince you; The Woman was created after the Man, and of a nobler Substance than he; for he was created of dust, but the Woman was created of one of his Ribs; and of dust. I will bring you another Example, which ought to convince you: An infant's Body is the first formed in his Mother's Womb,

scheepselen, uytgezegd de Engelen, is waar; want God schiep alles door een woord; maar de Man is het werk van zyn eygene handen.

Gy staat my dan toe, dat de schepping des Mans edeler is, dan die van den Hemel en de Aarde, om dat hy 't laatst geschapen was; ik zal u dan door uw eige bewysreden overtuigen; de Vrouw wierdt na den Man geschapen, en uyt een edeler zelfstandigheyt: want hy wierd uyt het stof geschapen; maar de Vrouw wierdt uyt eene van zyne ribben geschapen, en niet uyt het stof. Ik zal u nog een ander exempel bybrengen, 't welk u behoort te overtuigen; 't Ligchaameens Kinds word eerst in de Baar-
and

and a long time after the soul is infused into it; yet nevertheless she is more noble than the Body.

Madam, I answer you that the Woman having been formed of one of the Man's Ribs, being created of his own Substance, and having flesh of his flesh, and bone of his bone, as the Scripture saith, has no advantage upon him, neither in regard of her Creation, nor for her Substance sake; for when God said, Let us make Man after our own likeness, he did mean the Woman as well; for the Word (Homo) in Latine signifies the Man and the Woman, therefore the

moeder gevormd, en een tydlang daar na wordt'er de Ziel ingestort, en niettemin is die edeler dan het Ligchaam.

Juffrouw, daar op antwoord ik u, dat de Vrouw gevormd geweest zynde uyt eene van des Mans ribben, en geschapen uyt zyn eygene stoffe, vleesch hebbende van zyn vleesch, en been van zyn been, als de H. Schrift zegt, geen voordeel boven hem heeft, noch ten opzichte van haare scheppinge, noch om haare stoffe: want wanneer God zeyde: Laat ons den Mensche maaken naar onzen beelde en gelykenisse, zo meent hy de Vrouw desgelyks; want het Latynsche woord (Homo) betekent Man en Vrouw

Man

Man and the Woman were made at the same time, and the Being of the Woman was but a Multiplication of one Substance already created and depending of the Man.

Sir, according to you, if it be the same Substance created, why will you have one to be more noble than the other? Why depending of the Man? Let us make him a Companion, faith God; and Companion, that will obey the other; except it be to please him.

Madame, see nearer thelefs what Saint Paul faith; Women obey

heyde, zulks dat de Man en de Vrouw dan op een en de zelfde tyd gemaakt zyn; en 'tweezen der Vrouwe was maar een vermenigvuldiging van eene zelfftandigheyd, die alreede gefchapen en van den Man afhankelijk was.

Myn Heer, volgens uw zeggen, indien het de zelve ftoffe gefchapen is; waarom wilt gy dan 't een edeler hebben dan 't ander? Waarom afhankelijk van den Man? Laat ons hem een medegenoot maken, zeyde God: nu, de eene medegenoot genoorzaamt de andere niet, 't en zy't hem betreft.

Zie nochtans eens, Juffrouw, wat de Apoftel Paulus zegt: Gy Vrouwen, weest uwe
your

your Husbands: *But he doth not say unto the Men, Obey your Wives. For what you say, that Man was created of dust, you cannot carry it away; for they had both the same beginning, as concerning the Matter.*

If it were changed, it was as much for the advantage of the one, as of the other, and besides, he of them two who aproach'd nearest to God in Likeness, and to whom alone it belongs to execute the Functions that Jesus Christ instituted upon the earth, is to be the noblest. Saint Paul saith, Women be ye silent in the Church, in the which he hath or-

Mannen gehoorzaam: Hy zegt immers niet tot de Mannen, Weest uwe Vrouwe gehoorzaam. Want het gene gy zegt, dat de Man uyt stof geschapen is, daar mee kont gy niet uytrechten; want zy hadden beyde, ten aanzien der stoffe, een en 't zelfde begin.

Indien dezelve ver-
anderd ware, dat was zo wel tot voordeel van de eene, als van de andere; en behalven dat, die van de twee, welke Gode in gelykenisse naast quam, en aan wien alleen toebehoort om die bediening te bekleeden, dewelke Jesus Christus op de aarde ingesfeld heeft, is de edelste. De H. Paulus zegt, dat de Vrouwen zwygen in de Gemeente, alwaar hy bevoelen heeft,

L

dat

dained Priests to speak aloud.

Sir, all your Reasons are not able to convince me: I say the Woman is as well formed to the Image and Likeness of God, as the Man, and that if there be some Accidents, which put distinction between them, yet they are not distinguished in regard of God. I would fain know if there be a distinction between the Souls of the blessed in Heaven. If the Priests speak out in the Church, 't is onely because Saint Paul knew well, that Men are commonly more Learned than Women, because they keep them always in

dat de Priesters overluyd souden spreken.

Myn Heer, alle uwe redenen zyn niet magtig om my te overtuygen; Ik zeg, dat de Vrouw zo wel naar den beelde engelykenisse Gods gemaakt is, als de Man; en dat, indien 'er al eenige toevallen zyn, welk eenig onderscheyd tusschen hen stellen, zo zyn zy echter ten aanzien van Gode niet onderscheiden. Ik zou gaarn weten, of 'er eenig onderscheyd tusschen de zielen der zaligen in den Hemel was. Indien de Priesters overluyd in de Kerk spreken, dat is maar alleen om dat de H. Paulus wel wist, dat de mannen doorgaans geleerder zyn dan de Vrouwen, dewyl zy haar in onwetendheyt

igno-

ignorance, that they may be always under them: But if we did learn, we should be generally greater Scholars than they are, for without Rhetorick we speak more than they do.

The thirty-ninth
Dialogue.

Of the Nature of
Plants, between
two Learned-
men.

WE are come now,
I thank God, to
the fair Spring.

O the agreeable Season! What difference doth not one see between the Winter and the Spring! Everything seems now to smile, when the other Season

houden, op dat zy altyd boven haar mogen zyn. Maar indien wy ons in geleertheyd oefenden, wy zouden doorgaans geleerder zyn dan zy: want zelfs zonder de Redenrykkunst spreken wy meer dan zy.

*De negen en dertigste
Zamenpraak,*

*Tusschen twee geleerde
Persoonen, wegens
den aardt der
Planten.*

WY zyn nu, God
dank, tot de
schoone Lente geko-
men.

O wat een aange-
naam saizoen! Hoe-
danig een onderscheyt
bespeurt men tusschen
den Winter en de Len-
te! alles schynt ons nu
toe te lagchen, daar het

seems to cast them all into the Grave.

It is true, but from whence proceeds that Green which covers now all the Trees?

It comes assuredly out of the Bowels of the Earth.

What? do you believe that there is any Green hid in the Earth, which comes out every Year?

No, but I believe that the Earth is the Principle thereof, which causes that agreeable colour.

Pray, tell me how that is done.

As there comes out of the Earth a great quantity of Humours, which pass thorow the Conduits of the Plants, unto their tops, this

ander gety alles schynt in 't graf te werpen.

Dat is waar: maar waar van daan komt dat groen, 't welk nu al het geboomte bekleet?

Dat komt gewisselyk uyt de ingewanden der Aarde.

Hoe, gelooft gy dan dat 'er eenige groente in de Aarde verborgen is, die alle jaaren te voorschyn komt?

Neen, maar ik geloof, dat de Aarde het Grond-beginsel daar van is, 't welk die bevallige koleur veroorzaakt.

Eylieve, zeg my, hoe dat geschiedt.

Gelyk 'er uyt de Aarde een groote menigte van vochtigheden komt, die door de luchtpypen der Planten palleeren, zelfs tot boven aan den top toe, zo wordt ook des zelfs

Wa-

Water causes their Green.

How comes it then to pass that the Water is not always Green?

'Tis because it is not always mingled with strange Bodies.

Doth the mingling of the bodies contribute to the production of Colours?

It contributes to it so much, that one may say, that the Bodies take their Colours according to the several ranks of their parts.

From whence proceeds the smell of Fruits?

From several Causes; for one cannot doubt but that the diversity of Climates change their

groen door dit water veroorzaakt.

Hoe komt het dan, dat het water niet altyd groen is?

Dat is, om dat het niet altyd met vreemde ligchaamen vermengd is.

Helpt de vermeniging der ligchaamen iets tot de voortbrenging der koleuren?

De zelve helpt zo veel daar toe, dat men zeggen mag, dat de ligchaamen hunne koleur aanneemen, volgens de verscheydene soorten hunner deelen.

Waar uyt ontstaat de reuk der vruchten?

Uyt verscheydene oorzaken; want men behooft niet te twyfen, of de verscheydenheid der Luchstreeken verandert hunne

nature, and by consequence render them of several smell.

Do you believe that the Apples which grow in France and in Spain be more agreeable to the tast than those which grow in England?

There is no doubt of it, if you believe that those Countries are hotter and that the Sun warms them with more heat.

What doth the Sun, when it renders a Body odoriferous?

It separates by its Heat the grossest Bodies from the subtilest, and evaporating the Humour which was there enclosed, it remains but a fat Matter, which causes the smell.

natuure, en doet hen gevolgelyk van vericheydenerley reuk zyn.

Gelooft gy, dat de Appelen, die in Vrankryk en in Spanje groejen, lieflyker van smaak zyn, dan die, welke in Engeland wasschen?

Daar is niet aan te twyffelen, indien men gelooft dat die landen heeter zyn, en dat de Zon haar met meerder hitte verwarmt.

Wat doet de Zon, wanneer hy een Ligchaam welruykend maakt.

Hy scheidt door zyne hitte de groffte Ligchaamen van de fynste af; en de vochtigheyd, die 'er in beslooten was, uytwaasemende, zo blyft 'er maar een vette stoffe over, dewelke de reuk veroorzaakt.

De

Do you think that all this cannot be done in a cold Country?

Not so well, because, for want of heat, the Juice which is within the Plant is not well mortified, and the Humour which meets there, hinders that which serves to the Odour to extend it self as it should do.

How comes it then to pass, that the ripe Fruit smells better than when it is green?

'Tis because in time the Fruit purges it self, and leaves that gross matter, which did hinder it from dilating and rarifying it self.

But how doth it come to pass, that all Plants bear fruit of a different

Meent gy, dat dit alles in een koud Landschap niet geschieden kan?

Niet zo wel, omdat door gebrek van hitte het zap, 't welk in de plant is, niet ter deege versterit; en de vochtigheyd, die zich daar onthoudt, is een belet, dat de reuk zich niet kan uytstrekken als 't behoort.

Hoe komt het dan dat een rype vrucht beter ruykt, dan als ze noch groen is?

Dat is omdat de vrucht met der tyd gezuuyvert wordt, en die grove stoffe verlaat, welke een verhindering was, dat zy haar zelve niet kan uytbreiden en verdunnen.

Maar hoe komt het, dat alle planten vruchten draagen van ver-

L 4 *smell?*

smell?

Because the parts which compose the Fruits are of a different texture, and as they enter into the Pores of the Tongue in several manners, it is necessary that they should cause Tastes different one from another.

You are in the right, it must be so.

The fourtieth Dialogue,

Between several Gentlemen that go to be merry abroad.

A. **W**hat shall we do to day Gentlemen? How shall we pass away this day?

B. So as you please.

C. Let us walk as far as Greenwich,

scheelende reuk?

Omdat de deelen, waar uyt de vrucht bestaat, van een verscheelend maaksel zyn; en wanneer zy in de Luchtgaatjes der tonge op verscheydenly wyze ingaan, zo moeten zy nootzakelyk verscheydenley smaak hebben.

Gy hebt recht; het moet zo weezen.

De veertigste Zamenpraak,

Tusschen verscheyde Heeren, die uytgaan om eens vrolyk te weezen.

A. **W**at zullen wy van daag doen, Heeren, hoe zullen wy dezen dag doorbrengen?

B. Zoals't u belieft.

C. Laat ons naar Greenwich gaan.

D. *Ab,*

D. *Ah, Gentlemen, let us go thither, I entreat you, I have never been there.*

A. *And what do you intend to do at Greenwich?*

D. *That is a fine Question; and what should we do elsewhere?*

A. *Let us go thither, if you please, I am content to do as the rest.*

B. *I know an honest man there, that hath good Wine in his Cellar.*

A. *Let us go thither then; which way shall we go, Gentlemen?*

B. *Let us go thither by Water.*

C. *Let us rather take a Coach.*

D. *No, no, there is more pleasure by Water.*

A. *The Gentleman*

D. *Ja, Heeren, laat ons daar na toe gaan, bid ik u, ik heb 'er nooit geweest.*

A. *En wat meent gy te Greenwich te doen?*

D. *Dat is ook een vraag; wat zouden wy op een ander plaats doen?*

A. *Laat ons 'er na toe gaan, indien 't u zo gevalt, ik ben te vrede om te doen als de rest.*

B. *Ik ken daar een eerlyk man, die goede wyn in zyn kelder heeft.*

A. *Laat 'er ons dan na toe gaan; wat weg zullen wy gaan, Heeren?*

B. *Laat ons te water daar na toe gaan.*

C. *Laat ons liever een Koets neemen.*

D. *Neen, neen, 't is pleyzieriger te water.*

A. *De Heer heeft*

L 3

sait

*saitb right , we may
smoak in the Boat , and
drink a merry Cup.*

*B. For my part , you
know I never smoak:
But I will be glad to
drink a Cup of good
Canary.*

*C. Shall we not drink
and smoak enough,
when we come thither?*

*D. Gentlemen , if
we will go thither , let
us not lose time whilst
the Tide serves.*

*A. Go you before ,
Gentlemen , I am going
to the Rose for a couple
of Bottles , and some
Pipes.*

*B. Do not stay then :
we will stay for you at
Somerset-house.*

*A. Go on , I will
vertake you by and by.*

gelyk , wy kunnen in
de Schuyt eens roo-
ken en een glaasje
drinken.

B. Wat my aan-
gaat , gy weet wel dat
ik nooit rook : Maar
ik wil wel eens een
kelkje goede Kanary-
wyn drinken.

C. Zullen wy niet
genoeg drinken en
rooken als wy daar
komen?

D. Heeren , indien
wy daar zullen gaan ,
zo laat ons geen tyd
verliezen , terwyl wy
voor stroom hebben.

A. Gaat gy voor uyt ,
Heeren , ik gaa na de
Roos , om een paar
boteljes , en eenige
pypen.

B. Blyf dan niet uyt :
wy zullen nau wach-
ten by Somerset-huys.

A. Gaa maar voort ,
ik zal u straks wel on-
derhalen.

D. We

D. *We should have told him that he should bring an ounce of good Spanish Tobacco.*

C. *He hath some in his Box, he is never without any.*

B. *Gentlemen, let us agree for a Boat.*

C. *Shall we take one Man or two?*

D. *Let us take two.*

B. *Honest man, what shall we give you to carry us to Greenwich, and to bring us back again?*

Sir, *you shall give me a Crown, if you please.*

It is too much, you shall have four shillings.

We cannot carry you for less.

C. *We must give them five shillings, they*

D. *Wy hadden hem moeten zeggen, dat hy een once goede Spaansche Tabak zou meegebracht hebben.*

C. *Hy heeft wel wat in zyn doos, hy is nooit zonder iets.*

B. *Heeren, laat ons een verding maaken voor een schuyt.*

C. *Zullen wy een man neemen, of twee?*

D. *Laat 'er ons twee neemen.*

Wat zullen wy u geeven, Maat, dat gy ons na Greenwich brengt, en weer terug?

Mya Heer, gy zult my een Kroon geeven, indien 't u belieft.

Dit is te veel, gy zult vier Schellingen hebben.

Wy kunnen u niet minder voeren.

C. *Wy moeten hen vyf Schellingen geeven,*

L 6

are

are honest men, they must get their living.

B. Well, you shall have what you ask.

*Where is your Boat?
There it is, Gentlemen.*

Will you be pleased to step in?

D. Presently, we stay for a Gentleman.

C. There is Mr. A. coming, he hath made great haste.

B. He goeth like a lean Cat.

A. Well, Gentlemen, have not I dispatcht?

D. Truly you have, you shall drink first.

B. Have you brought good Wine?

A. If it be not good, I will drink it all my self.

't zyn eerlyke lieden, zy moeten 'er van leven.

B. Wel gy zult zo veel hebben als gy eyscht.

*Waar is uw schuyt?
Daar is ze, Heeren.*

Belieft gy in te treden?

D. Terstond, wy wachten nog na een Heer.

C. Daar komt Mr. A. al aan, hy heeft zich wakker gehaast.

B. Hy gaat als een magere kat.

A. Wel, Heeren, heb ik my niet lustig gehaast?

D. Ja, dat hebt gy; gy zult ook eerst drinken.

B. Hebt gy goede wyn gebragt?

A. Indien ze niet goed is, zo zal ik ze zelf drinken.

B. You

B. *You understand the matter very well.*

C. *Come then, Gentlemen, let us step into the Boat.*

D. *Step in first, we will follow you.*

A. *Without ceremony, Gentlemen, let him follow me that loves me.*

B. *What needs so many compliments? For my part I never use any: I take my place by you, for you keep the Bottles.*

C. *Sir, I intreat you not to let me commit an incivility.*

D. *Sir, I will not go before you, I know very well the respect that is due to you.*

C. *But, Sir, you laugh at me, we will stay here then till to morrow.*

A. *I must confess,*

B. *Dat hebt gy niet quaalyk.*

C. *Komt dan, Heeren, laat ons in de Schuyt treden.*

D. *Stap eerst in, wy zullen u volgen.*

A. *Zonder Ceremonien, Heeren, die my lief heeft, mag my volgen.*

B. *Waar toe zo veel Complimenten? Ik voor my, gebruyk ze nooit: Ik ga by u zitten, want gy hebt de Bottels by u.*

C. *Myn Heer, ik bid u, laat my geen onheusheyd begaan.*

D. *Myn Heer, ik wil voor u niet ingaan, ik weet zeer wel wat eerbiedigheyt ik u schuldig ben.*

C. *Maar, myn Heer, gy lacht om my, zo doende zullen wy hier wel tót morgen staan.*

A. *Ik moet beken-*
L 7 *Gent-*

Gentlemen, you are very ceremonious.

B. Come, come, Gentlemen, let us make hafte, what needs fo many ceremonies among friends?

D. I befeech you, Sir, let us not make thefe Gentlemen ftay.

C. Sir, I had rather commit an incivility, than to difobey you.

A. Seriously, Gentlemen, this is a fine River.

B. It is the fineft in Europe.

C. The water is very calm at prefent.

D. We could not have pitcht upon a finer day to go by Water.

B. But Mr. A. you have brought Tobacco and Pipes with you: But where will you have fire?

nen, Heeren, dat gy vol ceremonien zyt.

B. Kom, kom, Heeren, laat ons wat haaft maken, waar toe zo veel ceremonien onder vrienden?

D. Ik bid u, myn Heer, laat ons deeze Heeren niet doen wachten.

C. Myn Heer, ik wil liever een onbeleefdheid begaan, dan u ongehoorzaam zyn.

A. In ernft, Heeren, dit is een fchoone Rivier.

B. 't Is de fchoonfte in Europa.

C. 't Water is tegenwoordig heel ftill.

D. Wy zouden geen fchooner dag hebben kunnen aantreffen, om te water te gaan.

B. Maar Mr. A. gy hebt Tabak en Pypen medegebragt; waar zult gy vuur krygen?

A. I

A. *I have forgot a match, I am very giddy headed.*

C. *So much the better, for indeed I do not love smoaking, but when I am at my journey's-end.*

B. *Really, Gentlemen, our conversation is better than the smoak.*

D. *We are very near the Bridge, is there no danger to shoot it?*

A. *Not more than in this place, the Water is smooth now.*

B. *I go through it two or three times a day, whether the Water be high or low.*

C. *You are mighty bold, I went through it once, when the Water was low, the Boat was like to have been sunk.*

A. *Ik heb een Lont vergeeten; Ik ben heel ylhoofdig.*

C. *Zo veel te beter, want ik hou van geen rooken, voor dat ik ben daar ik weezen moet.*

B. *Waarlyk, Heeren, onze ommeegang is beter dan de rook.*

D. *Wy zyn dicht by de Brug; is 'er geen perykel om 'er door te vaaren?*

A. *Niet meer dan daar wynu zyn; want het water is effen.*

B. *Ik gaa 'er wel twee of driemaal des daags door, 't zy dat het water hoog of laag is.*

C. *Gy bent zeer stout, ik ben 'er eens door gevaaren, wanneer het water laag was, en de schuyt zou schier gezonken hebben.*

D. *There*

D. There is not too much safety, I would not trust too much to it.

A. Nor I neither.

B. What, Gentlemen, cannot you swim?

C. I swim like a Fish, but not in my Cloaths.

A. I have swummed many times over the River, with a Boat after me.

B. I will lay a wager, that I can swim from hence to Greenwich.

C. Pray, let us have that pastime a little.

D. I believe he would drink Water, whilst we drink wine.

B. Some other time, Gentlemen, the Water is not hot enough now.

D. I wish I could

D 't Is'er niet al te veylig; ik zou'er my liever niet al te veel betrouwen.

A. Noch ik niet;

B. Wat, Heeren, kont gy niet zwemmen?

C. Ik zwem als een Vis, maar niet in myn Kleederen.

A. Ik heb dikwils de Rivier overgezwommen met een schuyt achter my.

B. Ik wil wedden, dat ik van hier tot Greenwich zou kunnen zwemmen.

C. Eylieve, laat ons dat kortswyl eens hebben.

D. Ik geloof dat hy water zou zuypen, terwyl wy wyndrinken.

B. Op een ander tyd eens, Heeren, het water is noch niet warm genoeg.

D. Ik wenschte dat swim,

swim, on condition to bathe myself now; but I swim like a Stone.

A. *We are now under the Bridge.*

B. *This is a fine Bridge.*

C. *It is the finest in Europe.*

D. *How long is it since it was built?*

It is above,...

A. *We are now going to see a great many Ships.*

B. *We shall see many of them; but they are almost all Merchantmen.*

C. *Where are then the Men of War?*

D. *They are most of them now at Sea.*

A. *A little before the War was proclaimed, I went to Rochester by Water with some Gen-*

ik konde zwemmen, mits dat ik het nu zou doen; mar ik zwem gelyk een steen.

A. Wy zyn nu onder de Brug.

B. Dit is een mooie Brug.

C. 't Is de schoonste in geheel Europa.

D. Hoe lang is 't geleden, dat hy gemaakt is?

't Is meer als...

A. Wy zullen nu een meenigte van Schepen zien.

B. Wy zullen 'er wel een party zien, maar 't zyn meest alle Koopvaardy - Schepen.

C. Waar leggen de Oorlogs-schepen dan?

D. Die zyn nu meest in Zee.

B. Een weynig te vooren, dat de Oorlog afgekondigd wierd, ging ik na Rochester te

tle-

element of London, we saw the finest of the King Ships in the River of Rochester.

A. *Did you see the Sovereine?*

B. *Yes, and twenty more of the biggest next it.*

B. *They say it is a prodigious Ship.*

A. *It is the biggest that ever I saw; you would think that you are in a Castle.*

C. *Metinks that those are very great Ships.*

C. *They are big enough for Merchantmen.*

D. *Is there no Men of War upon the Thames at this time?*

C. *There may be*

water met eenige Heeren van Londen, en toen zagen wy des Konings beste Schepen in de rivier van Rochester.

A. *Zaagt gy de Souvereyn?*

D. *Ja, en nog twintig van de grootsten daar nevens.*

B. *Zy zeggen, dat het een byster groot Schip is.*

A. *'t Is het grootste dat ik nog ooit gezien heb. Gy zoudt denken, dat gy in een Kasteel waart.*

C. *My dunkt, dat dit al heel groote Schepen zyn.*

C. *Zy zyn groot genoeg voor Koopvaarders.*

D. *Leggen'er tegenwoordig geen Oorlog-schepen op den Teems?*

C. *Ik geloof, daer some,*

some I suppose.

B. I have heard his Majesty hath caused many Frigats to be built at Woolidge, and at Deptford.

A. I saw them begun.

B. Is there no way to go to see them?

A. Yes, if we have but time enough.

C. We will come on purpose, another time, to see the Ships.

D. If we have time, we may land at Deptford as we come back.

B. As the company shall think fit.

C. We shall see, we shall see.

A. We are almost at Greenwich.

mogen'er eenige zyn.

B. Ik heb gehoord dat zyn Majesteit vele Fregatten heeft doen bouwen te Woolidge, en te Deptford.

A. Ik heb ze zien beginnen.

B. Zouden wy ze nu niet kunnen gaan zien.

A. Ja, indien wy maar tyd genoeg hebben.

C. Opeen andertyd zullen wy'er wel eens eygentlyk om uytgaan om de schepen te zien.

D. Indien wy tyd hebben, wy mogen te Deptford eens aan land stappen, als wy te rugge komen.

B. Zo als't Gezelschap het goet zal vinden.

C. Wy zullen zien, wy zullen zien.

A. Wy zyn al haast te Greenwich.

B. I

B. *I wifh we were there already: For I begin to be dry.*

C. *To the bufines in hand, we do not mind our Bottles.*

D. *Sir, pull your Cup out of your Pocket a little.*

A. *You have done well to put me in mind of it, for I did not think upon it.*

A. *Come, Gentlemen, to your Health.*

B. *Topé it.*

C. *Drink to me, for I am damoft choaked.*

A. *Sir, I drink the King's Health.*

B. *I accept of it with all my heart.*

A. *It must go round.*

B. *Sir, it is his Majestie's good Health, I*

B. *Ik wenschedat wy'er al waren; want ik begin al dorst te krygen.*

C. *Maar tot de zaak; wy denken niet eens om de Bottels.*

D. *Myn Heer, haal de kelk eens uyt uw zak.*

A. *Gy hebt wel gedaan my indachtig daar van te maaken, want het was niet in myn zin.*

A. *Kom, Heeren, op uw gezondheid.*

B. *Drink lustig.*

C. *Breng het my eens, want ik smacht schier.*

A. *Myn Heer, des Konings gezondheid.*

B. *Ik neem het van ganscher harten aan.*

A. *Het moet rond gaan.*

B. *Myn Heer, 't is op zyn Majesteyts drink*

drink to you.

A. *You do not drink it up.*

B. *I cannot, Sir, the glass is too big, and you have filled it so full, that I cannot hold it without spilling.*

A. *Truly, I drunk it so.*

B. *Excuse me, I cannot drink so much at a draught.*

B. *Here, Sir, pledge me.*

C. *I desire no better.*

D. *I have drunk but one Cup yet, make haste then, that I may drink at my turn.*

A. *Let me see the Cup, Sir, I will help you.*

goede gezondheid, ik breng het u toe.

A. Gy drinkt het niet uyt.

B. Ik kan 't niet doen, myn Heer, het glas is te groot, en gy hebt het zo vol geschonken, dat ik het niet kan houden zonder storten.

A. Ik heb het zeker ook zo gedronken.

B. Verschoon my, ik kan zo veel in een teug niet drinken.

B. Hier, myn Heer, doe my bescheyd.

C. Ik wensch niets liever.

D. Ik heb nog maar een kelk gedronken, haast u dan wat, dat het myn beurt ook word om te drinken.

A. Laat my de kelk eens zien, myn Heer, ik zal u wat helpen.

D. I

D. *I will help my self, give me the Bottle.*

A. *Hold, here it is, it is almost empty.*

D. *There is enough still for me.*

E. *He draws pretty well for a little man.*

A. *Come, let us open the other Bottle, I am so dry, that I could drink the Sea and Fishes.*

B. *You spill, have a care what you do.*

C. *You cannot make so much as you have lost.*

A. *I am to blame, I confess; but seeing I have committed a fault, I must drink it.*

B. *This Wine will make a Cat speak.*

A. *Gentlemen, let us empty our Bottle,*

D. *Ik zal my zelven helpen, geef my de Bottelje maar.*

A. *Hou daar, hy is al schier leeg.*

D. *Daar is nog genoeg in voor my.*

E. *Hy haalt wel na zich, voor zo een kleyn man.*

A. *Kom, laat ons de andere Bottelje op doen; ik heb zulk een dorst, dat ik de Zee en de Visschen wel zou kunnen opdrinken.*

B. *Gy stort, zie toe wat gy doet.*

C. *Gy kont zoveel niet maken, als gy verlooren hebt.*

A. *Ik beken schuld; maar dewyl ik de fout begaan heb, zo behoort ik ook te drinken.*

B. *Deeze Wyn zou een stomme wel doen spreken.*

A. *Heeren, laat ons de Bottelje leeg maa-*
be-

before we come out of the Boat.

C. Give a Glass to these poor Watermen that have taken so much pains to row.

D. Here, Friends, this is for you.

Thanks, Gentlemen.

A. Gentlemen, shall we pay for the Boat now, or shall we pay them when we come back?

B. Do as you please, as you think good.

C. No, no, we will pay when we come back.

D. That is a very fine and delightfull place.

A. So it is.

C. Gentlemen, will you have me carry you to that honest man's house, I spoke to you

ken, eer wy uit de schuyt gaan.

C. Geeft deze arme Schuytevoeders, die zo veel moeite gedaan hebben om te roeyen, ook een glas.

D. Hier, vrienden, dat is voor u.

Grooten dank, Heeren.

A Heeren, zullen wy nu voor de Schuyt betaalen, of zullen wy betaalen als wy te rugge komen?

B. Doet zo als 't u belieft, zo als gy 't goed vindt.

C. Neen, neen, wy zullen betaalen als wy weer te rug komen.

D. Dit is een schoone en vermaakelyke plaats.

A. Zo is 't.

B. Heeren, wilt gy, dat ik u aan 't Huys van dien eerlyken Man brenge, daar ik u van

of when we came away.

C. *Hath be good Wine?*

B. *He hath some excellent.*

D. *Let us go there then.*

B. *Besides, be is a man of good company too.*

He hath been in Holland, he can speak good Dutch.

He is altogether merry, he always sings.

He hath many drinking Songs.

He will make you burst with laughing.

One is never weary of his company.

A. *Let us go there quickly then, he is such a man as I would have.*

B. *Your Servant, Landlord.*

Sir, your most humble Servant.

zeyde, toen wy afgingen?

C. Hy heeft goede Wyn.

B. Hy heeft'er, die treffelyk is.

D. Laat ons daar dan gaan.

B. En behalven dat; 't is ook een man van goed geselschap.

Hy heeft in Holland geweest, hy kan goed Duytsch spreken.

Hy is heel vroolyk, hy zyngt altyd.

Hy heeft veel drinkdeuntjes.

Hy zal u van lachgen doen barsten.

Men is nooit moede van zyn gezelschap.

A. Laat ons dan met der haast daar na toe gaan, dat is zo een man als ik zoek.

B. Uw Dienaar, Hospes.

Myn Heer, ik ben uw zeer ootmoedige dienaar. *How*

How do you do?

Very well at your service.

We are come to take a little divertisement here, these Gentlemen and I.

I have commended to them, both your self, and your good Wine.

Sir, I am much obliged to you, I give you thanks for it.

Gentlemen, you are all very welcome.

Will you be pleased to walk up Stairs, I have some ho-go that I will send you up, with some of the best Wine of a high colour, it is like me.

For although I am not high minded, I love to drink high, chieflly about the higher time of the day, (the Evening) and yet I never

Hoe vaart gyal?

Zeer wel om u te dienen.

Deze Heeren en ik zyn hier gekomen om ons wat te verlustigen.

En ik heb u en uw goede wyn hen aangepreezen.

Myn Heer, ik ben daar over aan u verplicht. Ik bedank 'er u voor.

Heeren; gy zyt alle zeer welkom.

Belieft gy na boven te gaan. Ik heb iets hartigs gereed dat ik u zal zenden, met een kan van de beste Wyn, die hoog van koleur is, gelyk als ik:

Want hoe wel ik niet hoogmoedig ben, drink ik echter gaern lustig, en voornamelyk als 't hoog op den dag is (tegen den avond) en nochtans

M. stum-

*stumble, nor am never
more impertinent nor
insolent.*

*B. Well, Gentlemen,
did not I tell you, that
this man was very good
company.*

*C. Truly, he is very
merry.*

*A. He is a good
fellow, I must make
acquaintance with
him.*

*B. You will delight
in his company, when
you know him.*

*Gentlemen, I bring
you something that
was never eaten yet.*

*Do you see this
Neats-tongue?*

*You never saw it be-
fore.*

*Though it were for
the King's mouth, it
could not be better.*

*C. Landlord, we are
engaged to you, come,*

struykel ik nooit,
noch ik ben ooit daar
door te onbescheyde-
ner of baldadiger.

B. Wel Heeren,
heb ik u niet gezegd,
dat deze Man een
goed gezelschp was.

C. Waarlyk, hy is
zeer vrolyk.

A. 't Is een goede
slokker, ik moet wat
kennis met hem ma-
ken.

B. Gy zult vermaak
hebben in zyn gezels-
schap als gy hem kent.

Heeren, ik breng u
iets, dat nooit te vo-
ren gegeten is.

Ziet gy deze Offe-
tong?

Gy hebt die nooit
te voren gezien.

Al was het voor des
Konings mond, zo
kon ze niet beter
weezen.

C. Hospes, wy zyn
aan u verplicht, kom,
fit

fit down here by me.

I love you, you are of a good humour, I am going to drink your health.

Will you do me reason?

Yes indeed, Sir, I do reason to all the World.

And especially unto honest people.

B. Landlord, you and I must be better acquainted.

Truly, Sir, if you get acquaintance with me, you will do well; for I love greatness.

And though I am no great Man, I do as my Grandfather did. I rise betimes in the Morning, before it be broad day, and I drink a great Glas of Wine.

A. You do as an

zit hier wat by my neer.

Ik heb zin in u, gy bent van een goeden aardt, ik zal op uw gezondheid drinken.

Wilt gy my bescheyd doen?

Jazeker, myn Heer, ik doe aan al de wereld bescheyd.

En byzonderlyk aan eerlyke luyden.

B. Hofpes, gy en ik moeten beter kennis t'zamen maaken.

Waarlyk, myn Heer, indien gy kennis met my maakt, gy zult wel doen; want ik hou veel van grootheyt, en hoewel ik geen groot man ben, zo doe ik nochtans als myn Grootvader deed. Ik staas morgens by tyds op, al eer het hoog dag is, en ik drink een groot glas wyn.

A. Gy doet, als een

M 2

bo-

best man ought to do.

D. Landlord, here is to you.

I heard that you have a great many good Songs, pray sing us one.

Yes, Sir: But pray cut this Neatstongue, I assure you, that it is an exceeding good one.

A. Lend me a Knife, Landlord, and I will cut it.

B. Truly, it looks well.

Gentlemen, did not I tell you so, another time you will believe me.

D. We did not doubt, but that it was good upon your word.

Taste a little of this white Wine, I believe you will like it.

A. I will pledge you;

eerlyk man behoort te doen.

D. Hospes, 't geldt u,

Ik heb gehoord, dat gy een deel goede deuntjes hebt, eylieve zing'er ons een.

Ja, myn Heer; maar ik bid u, snyd deze Ofsentong eens op, ik verzeeker u, dat hy puyk is.

A. Leen my een Mes, Hospes, ik zal ze opsnijden.

Zeker, zy ziet'er wel uyt.

Heeren, heb ik u zo niet gezegd, op een ander tyd zult gy my geloven.

Wy twyfelden niet, of ze zou goed zyn, op uw woord.

Proeft een weynig van deze witte Wyn; ik geloof dat zy u wel zal aanstaan.

A. Ik zal u bescheyd well,

well, Sir, it is the health of your inclinations.

Sir, I drink it to you.

B. I receive it with all my heart.

C. Landlord, I find this Tongue a little too much salted, have you got nothing else for me? For I love not things that are so salted.

I have a couple of good Pullets below on the spit.

Well, bring them up now, if you please.

A. Ah, ah, you have then a mind to feast.

H. The Gentleman is of my humour, he is not dainty-mouthed, but he loves good victuals well.

C. Our Landlord saith right; but I will tell

doen; wel, myn Heer; 't is op de gezondheid van uwe neygingen.

Myn Heer, ik breng het u.

B. Ik outfang het van gansch harten.

C. Hospes, ik bevind dat deze tong wat te hartig gezouten is, hebt gy niet iets anders voor my; want ik hou niet van dingen, die zo gezouten zyn.

Ik heb beneden een paar goede Kuykens aan 't Spit.

Wel, brengze ons eens boven, zo 't u belieft.

A. Ha, ha, gy meent dan een gastmaal aan te rechten.

H. Die Heer is van myn aardt, hy is geen lekkermond, maar hy houdt wel van goede kost

C. Onze Hospes zegt wel, maar ik zal u

you more, when my belly is full, I want but a few things to satisfy my hunger.

D. Sir, I blow this cup from you, you preach too long upon the vintage.

C. Well, well, like for like.

B. But, Gentlemen, you do not mind that it begins to be late.

A. Do not trouble yourself, we shall have time enough.

Gentlemen, here are the two Pullets, they are as tender as...

B. Sit you down there, Landlord, and eat a bit with us.

H. Gentlemen, I will tell you one thing, I eat not much; but I make it up in drink.

C. We must do so,

nog meer zeggen; wanneer myn buyk vol is, ik heb maar weinig van doen om myn honger te verzaaden.

D. Myn Heer, ik blaas die kelk van u, gy preekt al te lang over de Wyntyd.

C. Wel, wel, leer om leer.

B. Maar, Heeren, gy geeft'er geen acht op, dat het laat begint te worden.

A. Ontrust u zelve niet, wy zullen tyds genoeg hebben.

Heeren, hier zyn de twee Kuykens, zy zyn zo murw als...

B. Zit daar neer, Hofpes, en eet wat met ons.

H. Heeren, ik zal u een ding zeggen: ik eet niet veel, maar ik maak het goed met drinken.

C. Zo moeten wy
little

little eating , much drinking.

L. I act my part well enough ; for I do really believe , that as long as I drink I shall never die.

D. You say right ; but otherwise when you are dead , you shall drink no more.

L. Alas ! what misfortune , when I think upon it ; come , let us drink then , while we live.

A. Drawer , go and draw us of the same white Wine.

*I will , Sir ,
Make haste.*

*A. Come , Landlord ,
sing a fudging Song.*

*I will , Sir , but I must
first drink a Glas.*

*B. This Drawer is
long a coming.*

L. He would be fit

doen , weynig eeten ,
en veel drinken.

*H. Ik quyt my wel
genoeg ; want ik ge-
loof waarlyk , dat , zo
lang als ik drink , ik
nooit zal sterven*

*D. Gy hebt gelyk ,
maar anders , wanneer
gy ook dood bent , zult
gy niet meer drinken.*

*H. Eylaas ! wat een
ongeluk , als ik 'er aan
gedenk : kom laat ons
dan drinken , terwyl
wy leeven.*

*A. Tapper , gaa en
tap van de zelfde witte
Wyn.*

*Ik zal , myn Heer.
Haast u wat.*

*A. Kom , Hospes ,
zing een dronkemans
deuntje.*

*Ik zal , myn Heer :
maar ik moet eest een
glaasje drinken.*

*B. Deze Tapper
blyft lang weg.*

H. Hy zou bequaam

to fetch death.

Why dost thou make us stay so long?

C. Come, Landlord, this is to your health, and to thank you for your good company.

L. Sir, I am your most humble Servant.

I am to give you thanks for the honour you have been pleased to bestow upon me.

B. What do we owe you, Landlord?

Gentlemen, there is eight shillings for Wine, pay what you please for the rest.

Here Landlord, there is fifteen shillings for all, are you content?

Yes, Sir, and give you many thanks besides.

zyn om den Dood te haalen.

Waarom laat gy ons zo lang wachten?

C. Kom, Hospes, dit is op uw gezondheid, en om u voor uw goed gezelschap te bedanken.

H. Myn Heer, ik ben uw zeer ootmoedige dienaar.

Ik zal u bedanken voor de eere, die gy my hebt gelieven aan te doen.

B. Wat zyn wy u schuldig, Hospes?

Heeren, daar zyn acht schellingen voor de Wijn te quaad, betaakt voor de rest wat u goed dunkt.

Daar, Hospes, daar zyn vyftien schellingen voor alles, bent gy te vrede?

Ja, myn Heer, en ik bedank u hooglyk daarenboven.

Fa-

SAMENSPRAAKEN. 173

Farewell, Landlord, till we see you again.

Gentlemen, your most humble servant, I hope you will do me the favour to come and see me again.

Yes, yes, we will.

You shall always command the best Wine.

We thank you, Landlord.

Gentlemen, I wish you well home..

We thank you, Landlord.

We have staid there a long while, it is very late.

Let us go quickly to find out our Boat.

Truly, this man is good company.

So he is.

He deserves that people should go to his house.

Vaarwel, Hofpes, tot weérziens toe.

Heeren, uw zeer ootmoedige dienaar; ik hoop dat gy my de gunst zult doen, en my weér aanspreken.

Ja, ja, wy zullen.

Gy zult altyd met de beste Wyn gediend worden.

Wy bedanken u, Hofpes.

Heeren, ik wensch UL. wel t'huys.

Wy bedanken u, Hofpes.

Wy hebben daar een langen tyd geweest, het is al heel laat.

Laat ons wat ras gaan, om onze schuyt te vinden.

Zeker, deze man is goed gezelschap.

Zo is hy.

Hy verdient dat men tot zynent zou gaan.

M s

He

He receives people very kindly.

Come, honest friends, we have staid a little longer than we thought.

You must make a little haste, if you please.

As much as we can possibly, Gentlemen.

Do then, you shall have another shilling to drink.

I think we shall have time enough.

It is a fine weather, we have wind and tide, we shall come home in good time.

The Moon shines bright, we go a great pace, we shall quickly be at London-Bridge.

These men are strong, they row with all their strength.

Hy ontfangt de luyden zeer vriendelyk.

Kom, Vrienden, wy hebben een weynig langer uytgebleeven, dan wy gedacht hadden.

Gy moet u wat haasten, zo't u belieft.

Zoveel als wy kunnen, Heeren.

Doet zo, dan zult gy nog een schelling tot drinkgeld hebben.

Ik denk, dat wy tyds genoeg zullen hebben.

Het is mooi weer, wy hebben voor de wind en voor stroom, wy zullen by tyds t'huys komen.

De Maan schynt helder, wy gaan snel voort, wy zullen met der haast by de Brug van Londen weezen.

Deze kaerels zyn sterk, zy roeijen uyt alle hunne macht.

How

SAMENSPRAAKEN. 275

*How pleasant it is
now upon the Water!
Are not those fishers?*

Yes, Sir.

*Do you think they
have got any fish?*

Yes truly, they have.

Let us buy some.

*No, no, let us not
stay, we have not too
much time.*

*What should we do
with that fish?*

We will eat it.

*There is enough at
the Fish-market.*

*You say right; but it
is not so good, and it
is dearer.*

*It is as good every
jot, what matter is it,
how dear it is? it is not
soo dear neither.*

*I do not love fish;
I love flesh better.*

Hoe vermakelyk is
't nu op't water.

Zyn dat geen Vif-
schers?

Ja, myn Heer.

Denkt gy, dat zy visch
gevangen hebben?

Ja, wis hebbenze.

Laat ons wat kö-
pen.

Neen, neen, laat ons
niet wachten, wy heb-
ben niet al te veel tyd
over.

Wat zouden wy
met die visch doen?

Wy zoudenze eeten.

Daar is genoeg op
de Vifschmarkt.

Gy hebt gelyk; maar
zy is niet zo goed, en
zy is duurder.

Zy is volkomen zo
goed. Wat legt 'eraan
gelegen hoe duurze is?
En zy is ook zo duur
niet eens.

Ik hou niet van
visch, ik heb liever
vleesch.

M 6

You

You are a great flesh-eater.

There is nothing better than a good stewed Carp.

You have reason.

I love Tenches extremely, when they are well seasoned.

So do I.

Metinks that they do dress fish better in Holland than here.

That is true, the Dutch are better Cooks than we are.

Yes I have eaten some well dressed in this Countrey.

I believe it.

I was at Kingston a while ago with a Gentl. man, a friend of mine, that carried thither two great Carps from London; we had them dress for us very well in our Inn. I did never

Gy bent een grote vleesch-eeter.

Daar is niet beter dan een goede gestoofde Karper.

Gy hebt gelyk.

Ik hou byzonder van Zeelt, wanneer ze wel toegemaakt is.

Zo doe ik ook.

My dunkt, dat zy in Holland de visch beter toemaaken dan hier.

Dat is waar, de Hollanders zyn beter Koks dan wy.

Ik heb 'er evenwel in dit Land gegeten, die wel toegerecht waren.

Ik geloof 't wel.

Ik was een poos geleeden, 'eens te Kingstone met zeker Heer, een vriend van my, die twee grote Karpers van Londen medenam; en wy kreegen ze zeer wel toegemaakt in onze Herberg; Ik

eat

eat anything so good.

*In what Inn did you
dine?*

At the Castle.

*It is true, it is a good
Inn; there is a hand-
some Maid which is a
very good Cook.*

*Ah, ah, we are come
already to the Tower.*

*If it were not so late,
we would go to visit a
Gentleman a friend of
mine in the Tower,
that would entertain
us nobly.*

*It is too late, it must
be some other time.*

*When you please,
we shall go there.*

*O God be thanked,
we are arrived.*

*Softly, Gentlemen,
step out one after ano-
ther, we are come in
good time.*

heb nooit iets beters
gegeeten.

In wat Herberg
waart gy't huys?

In 't Kasteel.

't Is waar, dat is een
goede Herberg, daar
is een aardige Mejd,
die een brave Kok is.

Ho, ho, wy zyn al-
ree by den Tour ge-
komen.

Indien 't zo laat niet
was, wy moesten
een zeker Heer, een
vriend van my, in
den Tour gaan bezoeken,
hy zou onstref-
felyk onthaalen.

't Is nu al te laat, op
een ander tyd eens.

Als 't u belieft, zo
zullen wy 'er eens
gaan.

O, God zy gedankt;
wy zyn al aan.

Zagtjes, Heeren,
stap een voor een uyt,
wy zyn nog in goede
tyd aangekomen.

It is too late, let us pay for the Boat, it is good reason.

Here honest men, here is your money; here is another shilling that we promised you to drink.

We thank you Gentlemen.

Now, Gentlemen, it is time for us to take leave one of another.

Gentlemen, before we part, will you be pleased to let me give you a Glass of Sack?

No, Sir, we thank you; it shall be for another time.

Come, come, it is not so late.

For my part, I must go home, I will not drink to day, they stay for me at home.

Well, Sir, since you are not pleased, fare-

't Is al te laat, laat ons voor de schuyt betaalen, 't is reden.

Daar, Maats, daar is uw geld, en daar is nog een schelling, die wy u tot drinkgeld beloofden.

Wy bedanken u, Heeren.

Nu Heeren, 't is tyd dat wy onze afscheyd van malkander nemen.

Heeren, eer wy scheyden, belieft het u dat ik u nog een glaasje Sek geef?

Neen, myn Heer, wy bedanken u; op een ander tyd eens.

Kom, kom, 't is zo laat nog niet eens.

Ik voor my moet t'huys gaan, ik wil van daag niet meer drinken; zy wachten t'huys na my.

Wel, myn Heer, dewyl 't u niet belieft;
well

well, I rest your servant.

I thank you for your good company.

Gentlemen, your most humble servant.

I wish you a good evening, and a good night.

The forty-first
Dialogue.

Gentlemen, I am going to take my leave of you.

Why will you go?

Because it is almost dinner time.

Can you not dine with us?

Sir, I give you thanks, I cannot stay to day.

Why, what business have you?

I have not much business, but I must

vaarwel dan, ik blyf uw Dienaar.

Ik bedank u voor uw goed gezelschap.

Heeren, uw zeer ootmoedige Dienaar.

Ik wensch u een goeden avond, en een goeden nacht.

De een en veertigste
Zamenspraak.

HEeren, ik zal myn affcheyd van u neemen.

Waarom wilt gy heen gaan?

Om dat het schier eetens-tyd is.

Kunt gy van den middag niet met ons eeten?

Myn Heer, ik bedank u, ik kan't van daag niet wachten.

Waarom, wat hebt gy te verrichten?

Ik heb juyst niet veel te verrichten, maar ik
needs

needs dine at home to day.

Have you invited any body to dine with you?

No, but I did promise a Dutch Gentleman, who doth not understand our Language, to go along with him into the City, to help him to buy some commodities.

What time do you look for him?

I look for him about two a clock.

Are you sure he will come?

I am not sure of it, but seeing I have promised him, I must needs be at home.

It is well done.

Well then, I will not hinder you.

Farewel, your Servant.

moet noodzaakelyk van de middag t'huys eeten.

Hebt gy iemand genooi om met u te eeten?

Neen, maar ik heb een Duytich Heer, die onze taal niet verstaat, beloofd met hem in de stad te gaan, en hem behulpzaam te zyn in 't koopen van eenige waaren.

Wat tyd verwacht gy hem?

Ik verwacht hem omtrent twee uren.

Bent gy verzekerd dat hy komen zal?

Ik ben 'er juyft niet van verzekerd, maar evenwel, dewyl ik 't hem beloofd heb, zo moet ik maken t'huys te zyn.

't Is wel gedaan.

Wel, ik zal u dan niet hinderen.

Vaarwel, uw Dienaar. Sir.

*Sir, I am your most
bumble Servant.*

*Boy, go open the
door to Master...*

I can open it myself.

*But you have not the
Key.*

*How! do you lock
your door?*

It is our custom.

*Pray, Sir, oblige me
so much as to present
my respects to your
Sister.*

*Sir, I shall not fail,
but she is very much
your Servant.*

*I am her most bum-
ble Servant.*

*When shall we see
one another again?*

*To morrow if it
pleases God.*

*I will come and see
you.*

Myn Heer, ik ben
uw zeer ootmoedige
Dienaar.

Jonge, doe de deur
open voor Mr...

Ik kan zelf wel
open doen.

Maar gy hebt de
sleutel niet.

Hoe, sluyt gy uw
deur?

't Is onze gewoon-
tezo.

Ik bid u, myn Heer,
dat gy my zo veel ver-
plicht, dat gy myne
gebiedenis aan uwe
zuster doet.

Myn Heer, ik zal
niet in gebreke bly-
ven; maar zy is uwe
Dienaresse.

Ik ben haar zeer
ootmoedige Dienaar.

Wanneer zullen wy
malkander weer zien?

Morgen, als 't God
belieft

Ik zal u komen be-
zoeken. *Pray*

Pray do.

I will expect you.

Farewell.

James, where goest thou?

I was going to look for you, Sir.

What is the matter?

They stay for you to dinner.

What! is it so late?

It is twelve a Clock.

Already?

They say so.

Who is at home?

It is Mistress such a one, who is come this morning to see your Sister.

How long hath she been there?

She came as soon as you went out, but your Sister went to walk abroad with her, and they came back together.

Doth she dine at home?

Ik bid u, doe zo.

Ik zal u verwachten. Vaarwel.

Jakob, waarheen?

Ik ging om na u te zien, myn Heer.

Wat is de reden?

Zy wachten na u met eeten.

Wat! is het dan zo laat?

't Ist twaalfuuren.

Alreede?

Zy zeggen zo.

Wie is 'er t'huys?

't Is Juffrouw zo een, die van de morgen gekomen is om uwe Zuster te bezoeken.

Hoe lang heeft zy 'er al geweest?

Zy quam zo dra als gy uytgegaan waart: maar uwe Zuster ging eens met haar uyt, en zy quamen t'zamen weêrom.

Zal zy te middag t'huys eeten?

SAMENSPRAAKEN. 285

I think so, Sir.

Is the dinner ready?

Yes, Sir, they only stay for you to sit down.

Let us make haste then, the clock strikes.

It is twelve, Sir.

Are you sure of it?

Yes, Sir, it is so much.

I did not think it was so late.

Ring the Bell.

Ring hard.

They are coming, Sir.

Madam, your most humble servant.

Your most humble servant, Sir.

Madam, I am very glad to meet with you here so fortunately.

Sir, the Gentlewoman

Ik geloof ja, myn Heer.

Is de maaltyd gereed?

Ja, myn Heer, wy wachten maar alleen na u om aan te zitten.

Laaten wy ons dan wat haasten, de klok slaat.

Dat is twaalf, myn Heer.

Weet gy 't zeker?

Ja, myn Heer, 't is zo veel.

Ik dacht niet, dat het zo laat was.

Trek aan de schel.

Schel hard.

Zy komen, myn Heer.

Juffrouw, uw zeer ootmoedige Dienaar.

Uwe zeer ootmoedige Dienaresse, myn Heer.

Juffrouw, ik ben blyde u hier zo gelukkig te ontmoeten:

Myn Heer, Juffrouw,

your

your Sister did me the honour to invite me to dinner, after a little walk that we have had together.

Ab! what a good sister I have, to invite to our house such persons as I honour as you.

I must kiss her presently for that very thing.

Come hither, sister, that I may kiss you.

Why will you kiss me?

Because of the happiness which you have procured me.

What happiness, Brother?

For having invited this Lady to dine with us.

I did it for my own interest, as well as for yours.

Truly, I am very

uw Zuster, heeft my de eere gedaan, om my ten eeten te noodigen, na dat wy een weynig t'zaamen gewandeld hadden.

O! wat een goede Zuster heb ik, dat zy zulke personen toezent noodigt, die ik eer als u.

Ik moet haar terstond kussen, alleen om die zaak.

Kom hier, Zuster, dat ik u eens kus.

Waarom wilt gy my kussen?

Om dat gy my aan zo een geluk geholpen hebt.

Wat geluk, Broeder?

Dat gy deze Juffrouw by ons teneeten genodigd hebt.

Ik heb het zo wel om myn eygen belangge-
daan, als om't uwe.

Waarlyk, ik ben zeer
much

much engaged to you both, for your kind love and your civilities.

Let us leave off compliments.

But, Brother, from whence come you, that you made us stay so long?

I come from giving a visit.

But you might have dined without me.

You should not have staid for me.

You should have begun.

Your sister hath too much respect for you, Sir, as not to wait for you.

She stays for me sometimes, as the Fryer stays for the Abbot.

In earnest, Brother, I

in u beyde gehouden, om uwe vriendschap en beleefdheyd.

Laat ons de complimenten achter wege laten.

Maar, Broeder, waar komt gy van daan, dat gy ons zo lang hebt doen wachten?

Ik kom van een bezoek.

Maar gy had wel zonder my kunnen eeten.

Gy zoudt na my niet gewacht hebben.

Gy zoudt maar begonnen hebben.

Uwe Zuster, myn Heer, draagt u te veel eerbiedigheyd toe, dat zy u niet zoude wachten.

Zy wacht zomtyds na my als de Monnik na den Abt.

In ernst, Broeder, *so*

Sometimes wait too long for you, both at dinner and supper.

And sometimes also you dine well without me.

That seldom happens but when the time is past.

You are a good sister, I do not complain.

Truly, you were to blame to complain without a cause.

Come, come, let us talk of something else; let us dine quickly, I begin to have a good stomach.

Besides that, I must make haste:

For I look for a Gentleman who is to call upon me as soon as I have dined.

How, Brother, will you leave the company

ik wacht zomtyds al te lang na u met eeten, zo wel 's Middags, als 's Avonds.

En zomtyds eet gy 's middags ook wel zonder my.

Dat gebeurt zelden, dan wanneer de tyd voorby is.

Gy bent eene goede Zuster, ik heb niet te klaagen.

Zeker, gy zoudt te beschuldigen zyn, indien gy zonder oorzaak klaagde.

Kom, kom, laat ons van wat anders praaten; laat ons met der haast eeten, ik begin honger te krygen.

Behalven dat, zo moet ik my haasten:

Want ik verwacht zeker Heer, die my zal aanspreken zo ras als ik gegeten heb.

Hoe, Broeder, zult gy 't gezelschap van

of

of Madam?

Madam will be pleased to have the goodness to excuse me; For I am engaged by word of mouth to keep a Gentleman company into the City, who is to call on me presently.

Sir, I should be very sorry to hinder the effect of your promises.

Madam, I beg a thousand times your pardon, if I commit this day any incivility against you; but another time I will redeem this fault.

Sir, there is no fault, I assure you.

Madam, I know you to be so good, that I am sure you will not believe that it is for

Juffrouw verlaaten?

Juffrouw zal gelieven de goedheid te hebben, dat ze my verschoone; want ik ben door myn woord verbonden, om een Heer, die my terstont sal aanspreken, in de stad gezelschap te houden.

Myn Heer, 't zou my bedroeven, dat ik tot belet van uwe belofte zou strekken.

Juffrouw, ik bidde duyzendmaal om vergiffenisse, indien ik dezen dag eenige onheusheyd tegen u begaa, op een ander tyd zal ik deze fout verbeteren.

Myn Heer, daar is niets misdreeven, dat verzekere ik u.

Juffrouw, ik weet dat gy zo goed zyt, dat ik my wel mag verzekeren, dat gy niet geloven zult, dat het

want

want of respect towards you.

Sir, I know you so well, that I know you to be the most civil Gentleman that ever I knew; that is all I can say.

Madam, you are too much obliging, you are obliging to an excess that is not imaginable. You will be pleased to grant me the permission to draw a conjecture of it to my advantage.

Alas, Sir, what do you speak of? My words are not able to advantage you to any thing.

uyt gebrek van eerbiedigheyd tegen u is.

Myn Heer, ik ken u zo wel, dat ik wel weet, dat gy de beleefste Heer zyt, dien ik ooit gekend heb; en dat is alles, wat ik zeggen kan.

Juffrouw, gy zyt al te verplichtende, gy zyt zo overdadig verplichtende, dat het onbegrypelyk is: 't zal u gelieven my toe te staan, dat ik een gissing tot myn voordeel daar uyt trekke.

Hetaas, myn Heer, waar spreekt gy van? Myne woorden zyn van zo weynig belang, dat zy u nergens toe kunnen te staade komen.

E Y N D E.

THE THIRD PART
Of the Compendious
G U I D E,
Containing a small
V O C A B U L A R Y.

HET DERDE DEEL
Van de korte
W E G W Y S E R,
Zynde een
WOORDE-BOEKJE.

A V O C A B U L A R Y.

Een WOODRDEN-BOEK.

A ofte *An* werd by de *Engelsche* gebruyckt voor een voorstellige Artyckel, en betekent een; als *a Man* een mensch; *an Arm* een Arm.

A B

A B

to **A** *Bandon* Verlaaten.

to *Abase* Verneederen.

Abasht Verbaaft.

to *Abate* Verminderen.

an *Abbot* een Abt.

to *Abbreviate* Verkorten.

to *Abhor* Verfoeyen.

to *Abide* blyven, verblyven.

Abiect Verworpen.

to *Abjure* Verzweren.

Ablative Afnemer.

Able Machtigh.

to *Abolish* Te niete doen.

Abominable Afgryfelyk.

Abortive Misboren.

Above Boven.

to *Abound* Overvloei-
jen.

About Om, omtrent.

Abroad Buyten.

Abrogata Te niet doen.

Abrupt Afgebroken.

Absent Absent, afwezende.

to *Absolve* Ontslaan.

Absolutely Absolutelyk, volkomenlyk.

to *Abstain* Onthouden.

an *Abstract* een Kort begryp.

to *Abstract* Uyt-strecken.

Absurd Onbetamelyk.

Abundance Overvloet.

to *Abuse* Misbruyken.

to *Accept* Aannemen.

Acceptable Aanghenam.

Access Toegangh, access.

an *Accident* een Toeval.

Acclamation Toeroeping.

to *Ac-*

A C

- to *Accomplish* Volbren-
gen.
an *Accord* een Accoord,
overeenkominge.
According to Volgens,
na.
to *Account, Accompt, or*
esteem Achten.
an *Account* een Reecke-
ning.
to *Accuse* Beschuldi-
gen.
to *Accustom* Gewen-
nen.
an *Ache* or *pain* Pyn.
Head-ache Hooftpyn.
Tooth-ache tantpyn,
&c.
to *Acknowledge* Erken-
nen.
an *Acorn* een Aker.
to *Acquaint* bekend ma-
ken.
Acquaintance Gemein-
fame kenniffe.
to *Acquit* Ontlasten.
an *Acquittance* een Qui-
tancie.
an *Acre* or *Aker* een Ak-
ker *ofte* Morgen
(*Landts*)
an *Aff* een Ordinantie.
to *Aff* Doen.
an *Action* een Actie,

A C

- handeling.
Acute, Scherp, subtyl.
to *Add* By-doen.
an *Adder* een Adder.
Addicted, Begeven, ge-
negen.
Addition, Byvoeging-
ge.
to *Adhere* Aankleven.
to *Adjourn* Uytstellen
tot een sekere tyd.
to *Admire* Verwonde-
ren.
to *Admit* Toelaten.
to *Admonish* Verma-
nen.
to *Adore* Aanbidden.
to *Adorn* Vercieren.
to *Advance* Verheffen.
Advantage Voordeel, a-
vantagie.
to *Adventure* Avontu-
reren.
an *Adverb* een By-
woord.
an *Adversary* een Te-
genparty.
Adversity Tegenspoet.
Advice Raat, advys.
to *Advise* Beraden, ad-
viseeren.
Adultery Overspel.
Affable Beleest, spraek-
saam.

A F

Affection Genegent-
heyt.
Affinity Maagschap.
Affliction Verdrukkinge,
quellinge.
to *Afford* Geven, toege-
ven.
to *Affront* Affrontee-
ren.
Afore Voor.
Afraid Vervaart.
After Na, Echter.
Again Wederom.
Against Tegen.
Age Ouderdom.
an *Age* een Eeuw.
an *Agent* een Agent.
to *Aggravate* Bezwaar-
ren.
Agro or *past* Verleden,
geleden.
Agony Angst, bangig-
heyt.
Agreeable Over-een ko-
mende.
an *Ague* een koorts.
Aid Hulpe, onderstant.
what Ails you? wat
schort u?
an *Aim* een Mick, oog-
merk.
the *Air* de Lucht.
to *Ake* or *Ache* Pyn heb-
ben.

A L

Alas Eylaas.
an *Alien* een Vremde-
ling.
Alike or *like* Gelyk.
Alive Levende.
All Al, alle.
to *Allay* or mitigate
Verlichten.
Allbeit Alhoewel.
to *Alledge* by-bren-
gen.
Allegiance Onderdanig-
heyt.
an *Alley* een naauw
Straatje, een gang.
Alliance Alliantie.
to *Allow* Toestaan, toe-
stemmen.
to *Allot* Opleggen.
to *Allure* Aanlokken.
an *Almanack* een Alma-
nack.
Almighty Almachtig.
an *Almond* een Aman-
del.
Almost bykans, naasten
by.
Alms Aalmoes.
Aloft Omhoog.
Alone Alleen.
Aloof Van verre.
Aloud Luyd van stem.
Already Alreede.
Also Ook.

A L

an *Altar* een Autaar.
 to *Alter* Veranderen.
Although Hoewel.
Altitude Hoogte.
Altogether altemaal.
Alum Aluin.
Always Altyt.
I Am Ik ben.
 to *Amaze* Verbaaft maken.
Ambassador Ambassadeur.
Amber Amber, brantsteen.
Ambiguous Twyffelachtig.
Ambition Eergierigheyd.
Ambushment Embuscade.
 to *Amend* Verbeteren.
Amiable beminnellyk.
 to do *Amis* Qualyk doen.
Amity Vrientschap.
Among Onder, onder tuffchen.
 to *Amount* in reekening bedragen.
Amorous minnellyk.
Ample breede, wyde.
Amplify vermeerderen.
 an *Anabaptist* een Men-

A N

nonift ofte Men-
 nift.
Ancestors Voor-Ouders.
 an *Anchor*, *ancre* of *anker* een Anker.
Anchovies Ansjovis.
Ancient Oudt.
 the *Ancle-bone* het Enkelbeen.
And Ende.
 an *Andiron* een brandtyfer.
Anent Tegen.
Anew Van nieuws.
 an *Angel* een Engel.
Anger Toorn, gramfchap.
Angrie Gram.
 to *Angle* Viffchen met den Angel roe.
Anguish Anghft, benautheyd.
Animadverſion Aanmerkinge.
 to *Animate* moedt geven.
Animofity Grootmoedigheyt.
Annihilate vernietigen.
 to *Anoint* Salven.
 to *Annoy* beſchadigen, beroeren.
Annual Jaarlyks.

A N

Anon Terstont, straks.
Another Een ander.
 an *Answer* een Antwoort.
 an *Ant* een Mier, Eemte.
Antichrist Antichrist.
 to *Anticipate* Voorkomen.
Antidote Tegengift.
Antipathy Tegen-sin, tegen-passie.
Antiquity Outheyd.
 an *Anvile*, een Aanbeelt,
Anxiety siet *Anguish*.
Any Eenige.
Any where Ergens.
Apace Met haast, haastelyk.
Apart Byzonder.
 an *Ape* een Aap.
Apostacy Af-val.
Apostle Apostel.
 an *Apothecary* een Apoteker.
Apparent klaar, openbaar.
Apparel kleedinge.
 an *Apparition* een Verschyninge.
 to *Appeal* Appeleeren, tot hooger Recht roepen.
 to *Appear* te voorschyn komen.

A P

to *Appease* Te vreden stellen.
 an *Appendix* een Aanhangsel.
 to *Appertain* Toebehooren.
 an *Appetite* een Appetyt.
Applause Toejuichinge.
 an *Apple* een Appel.
 to *Apply* Toevoegen, toepassen.
 to *Appoint* Ordineeren, toestellen, assigneeren.
 to *Apprehend* Aangrypen, vangen, vatten.
Apprentise een koopmans knecht, een leer-jongen.
 to *Approach* Aannaderen.
 to *Appropriate* Toe-eigenen.
 to *Approve* Voor goet keuren, approbeeren.
 an *Apron* een Schortekleedt.
Apt Bequaam.
Aptness Gheschicktheydt.
Aray (in *battel*) Slagorde.

Aray

A R

Aray (in cloaths) Cie-
raat.
an *Arbitrator* een
Scheidsman.
a (green) *Arbour* een
(groen) Pryeel.
an *Arch-Duke* een Aerts-
Hertog.
an *Archer* een Boog-
schieter.
Ardent Bernende, vye-
righ.
to *Argue* Disputeeren.
an *Argument* een Argu-
ment.
to *Arise* Opstaan.
Arithmetick Cyffer-
konst.
an *Ark* een Arcke.
an *Arm* een Arm ofte
Erm.
to *Arme* Wapenen.
an *Armourer* een Wa-
penmaker.
Arms (weapons) Wape-
nen.
an *Army* een Leger.
to *Arraign* Voor een
Vyerschaar beschul-
digen.
to *Arrest* Grypen, arres-
teeren.
Arrived Aangekoo-
men.

A R

Arrogance Presumtie,
hovaardye.
an *Arrow* een Pyl.
Art Konste.
an *Artechoke* een Arte-
locke.
an *Arterie* een Slagh-
ader.
an *Article* een Artyckel.
an *Artificer* een Konste-
naar.
Artillerie Geschut, Ar-
tillerye.
As Als, gelyk.
to *Ascend* Opklimmen.
to *Ascertain* Versecke-
ren.
to *Ascribe* Toe schry-
ven.
Asham'd Beschaamt.
Ashes Assche.
an *Ash tree* een Esschen-
boom.
Aside Ter zyden.
to *Ask* Vragen.
an *Asp* een Aspick, een
Slang.
an *Aspiration* Aanblasin-
ge.
to *Aspire* Eersucht heb-
ben.
Asquint Scheelachtig.
an *Ass* een Ezel.
to *Assay* Probeerren.

A S

- to *Assail* or *assault* Aan-
vallen.
to *Asssemble* Versame-
len.
to *Assent* Toe-stem-
men.
an *Assignation* een Affig-
natie.
to *Assist* bystaan.
Assistance Hulp.
to *Associate* Vergezel-
schappen.
to *Assoil* Ontbinden.
to *Assure* Verzekeren.
to *Asswage* Versoeten.
to *Astonish* Verbaast ma-
ken.
Astonished Verbaast.
to go *Astray* Dwalen.
Asunder Apart.
At Tot.
to *Attain* Verkrygen.
to *Attempt* Onderwin-
den.
to *Attend* Wachten.
Attire kleeding.
Attonement Versoenin-
ge.
to *Attract* Aantrekken.
an *Attorney* een Procu-
reur.
to *Attribute* Toe-reeke-
nen.
to *Avail* Nuttig zyn.

A V

- Avarage* Avary.
Avarice Gierigheyd.
Audience Gehoor.
to *Avenge* Wreeken.
to *Averr* Waar-maken.
to *Augment* Vermeerde-
ren.
an *Aunt* een Moeye,
Meutje.
to *Avouch* Verseecke-
rent.
to *Avoyd* myden, ver-
myden.
Austere Grimmig.
Auht-ritie Autoriteit,
Overigheid.
Autumn Hertst.
Aw Ontfang.
to *Awake* Ontwaken.
Aware Voorziende,
achtnemende.
Away Uyt de wegh.
an *Awl* een Elfen.
Awry krom, scheef.
an *Ax* een byl.
an *Axle-tree* Wagen-
assche.
Ay Eeuwiglyk.
Azure Hemels blauw.

B.

- to *Babble* Praten, klap-
pen.

a *Babe*

B A

a *Babe* een kleyn kindje.
 a *Babie* een Poppetje.
 a *Baboon* een Bavian.
 a *Bachelor* een Ongetrouwt man.
 the *Back* den Rug.
 to *Backbite* lemant achter syn rug quaat spreken.
 the *Backbone* den Ruggraat.
 to *Backslide* te rugge glien.
Backwards Rugghewarts.
Bacon Speck.
Bad Quaat.
 a *Badge* een teeken.
 a *Badger* een Das.
 a *Bag* een Sakje.
Baggage bagagie.
 a *Bag-pipe* een Sackpyp.
Bail borge.
 a *Bailiff* een Baljuw.
 to *Bait* Pleysteren.
 a *Bait (for fish)* Aas voor vis.
Baiz bayen.
 to *Bake* backen.
Ballast ballast.
Bald kaal.
 a *Bale* een haal.

B A

a *Falk* een balk.
 a *Ball* een bal.
 a *Balance* een balanee.
Balm balssem.
Balsam balssem.
 a *Band (of Soldiers)* een bende (Soldaten)
 a *Band* een band.
 a *Band (for the neck)* een bef.
 to *Bang* slaan.
 to *Banish* bannen.
 a *Bank or bench* een bank.
 a *Bank (of the Sea)* een bank, dyk, ofte kant van de zee.
 a *Bank or billock* een heuvel.
 a *Bank (for Use-money)* een Wisselbank.
 a *Banker* een Bankier.
 a *Bankrupt, bankrout* een bankeroetier.
 a *Banner* een Vaan, banniere.
 a *Tanquet* banket.
 to *Baptise* doopen.
 a *Baptism* den doop.
 a *Bar or lever* een handboom.
 to *Bar or bolt* Grendelen.
 a *Barber* een Barbier.

B A

- Bare Bar*, naakt.
 a *Bargain* Over-een-komen op een koop.
 a *Barge* een Schipken met riemen.
 to *Bark* (as a dog) Bassen, blaffen.
Bark (of a tree) Schors ofte bast van een boom.
 a *Bark* een kleyn scheepjen.
Barley Gerste.
 a *Barn* een Schuer.
 a *Barnacle* een Capeson.
 a *Barrel* een Tonneken.
Barren Onvruchtbaar.
 a *Barrow* (with wheels) een Kruywagen.
Base Slecht, gering.
Bashfull Schaamachtig.
 a *Basket* een Mand.
 a *Bason* een Becken.
 a *Bastard* een Bastaard.
 a *Bat* een Vledermuys.
 a *Bat* or *club* een Stok, kluppel.
 a *Bath* een Badstove.
 to *Bathe* Baden.
 a *Battail* or *Battel* Battalje ofte frydt.
 a *Band* een Koppelster.

B A

- a *Bandy house* een hoerhuys.
 to *Bawl* Schreeuwen.
 to *Bay* Bassen.
 a *Bay-tree* een Laurierboom.
 to *Be Zyn*.
 a *Beacon* een Baken.
 a *Beadle* een Bedel, Uytroeper.
Beads Koralen.
 a *Beak* een Vogels bek.
 a *Beam* een Balk.
 a *Beam* (of the Sun) een Strale (der Sonne.)
 a *Bean* een Boom.
 to *Bear* Dragen.
 to *Bear* or *suffer* Verdraagen, lyden.
 to *Bear* or *bring forth* Baren.
 to *Bear off* Af-houden.
 to *Bear up* ondersteuten.
 to *Bear sway* Heerschen.
 a *Beer* een Beer.
 a *Beard* een Baard.
 a *Bearer* een Drager.
 a *Beast* een Beest.
 to *Beat* Slaan.
Beautie Schoonheid.
Because Om dat.
 to *Beck* or *nod* Knikken met het hoof.

it Be-

B E

It *Becometh* het Be-
taamt.

a *Bed* een Bed.

a *Bedstead* een Bedste-
de.

a *Bed-fellow* een By-
slaap.

to *Bedew* bedauwen.

a *Bee* een Bye.

a *Bee-hive* een Bye-
korf.

Beef Osse vleesch.

Been Geweest.

Beer Bier.

a *Beetle* een Beytel.

to *Befall* bevallen.

Before te vooren.

to *Beg* bedelen.

to *Begot* Teelen.

to *Begin* beginnen.

Begotten Gegenerceert.

to *Beguile* bedriegen.

Behalf van wegen.

Behaviour Gedraag-
zaamheid.

to *Behead* Onthoofden.

Behind Achter, na.

to *Behold* Aanschou-
wen.

it *Behoveth* het behoort.

Being het wezen.

to *Belch* Windbreken.

B E

to *Beleaguer* Belege-
ren.

Relief Geloof.

to *Believe* Gelooven.

a *Bell* een klok, schel.

the *Bellie* de buyk.

to *Bellow* Loeyen.

Bellows Blaasbalk.

to *Belong* Toebehoor-
ren.

Beloved Beminde.

Below, Onder, benee-
den.

a *Belt* een Gordel riem.

a *Belt* (*for a sword*) een
Draagband.

to *Bely* beliegen.

to *Lemoan* beklagen.

a *Bank* een Bank.

to *Bend* buygen.

Beneath beneden.

Benediction Zegenin-
ge.

Benefit Weldaad.

Beneficial Profyte-
lyk.

Benignitie Goedertie-
rentheid.

Bent Geboogen.

Enummed Slaperig van
leden.

to *Bequeath* Nalaten by
Testament.

B E

to *Beray* besmetten.
 to *Bereave* berooven.
 a *Berry* een Besje.
 to *Besech* Smeeken.
 it *Bejeemeth* het be-
 taamt.
Besides beneffens.
Besides himself buyten
 westen.
Besides that Daar-en-bo-
 ven.
 to *Besiege* belegeren.
 to *Besmear* Besmeec-
 ren.
 a *Besom* een Besem.
 to *Bespeak* Bespreec-
 ken.
 the *Best* de beste.
 to *Bestow* uytgeeven of
 schenken.
 to *Betake* begeven.
 to *Bethink* bedenken.
Betimes By tyden,
 vroeg.
 to *Betoken* beteekke-
 nen.
 to *Betray* Verraden.
 to *Betroth* Ondertrou-
 wen.
Better beter.
Betwen Tusschen.
 a *Bever* Bever, Cas-
 toor.

B E

to *Bewail* beweenen.
 to *Beware* behoeden.
 to *Bewitch* betoove-
 ren.
 to *Bewray* Ontdec-
 ken.
Beyond Over, aan de
 over zyde.
 a *Bib* een Slabdoek.
 to *Bib* Dikmaals luy-
 pen.
 the *Bible* den Bybel.
Bickering kyvinge.
 to *Bid* gebieden.
 to *Bid* Nooden.
Big Groot, buyc-
 kigh.
 a *Bill* een byl.
 a *Bill of Exchange* een
 Wisselbrief.
 a *Billiard* een kleyne
 dal.
 to *Bind* binden.
 a *Bird* een Vogel.
 a *Bird-cage* een Vogel-
 koye.
Bird-lime Vogel-lym.
Birth Geboorte.
Bishop Bischop.
Bisket biskuyt.
 a *Bit* een Gebit, een
 Toom.

B I

a *Bitcb* een Teeve.
 to *Bite* byten.
Bitter bitter.
Bitterness bitterheyd.
 to *Blab* klappen.
Black Swart.
 a *Blackmore* een Moriaan.
 a *Bladder* een blaas.
 the *Blade* (of a *Sword*) het Lemmer van een De-gen.
 the *Shoulder-Blade* het Schouder bladt.
 a *Blain* een Puyft.
Blame schult.
Blameless onschuldig.
 to *blanch* De schorsle afdoen.
 a *Blanket* een Beddedekfel.
Blankish witachtig.
 to *Blaspheme* Godtlasteren.
 a *blast* een blaas.
 to *blase* blasen.
 to *bleach* bleyken.
Blear-eyed die loopende oogen heeft.
 to *bleat* bleeten.
 to *bleed* bloeden.
 a *blemish* een Vlack.
Blessed g-zegent.
Blew blaau.

B L

Blind blind.
 a *Blist* een Puyfte.
 to *Blossom* bloeyen.
Blithe Vrolyk.
 a *Block* een blok.
 to *Blot* kladden.
 to *Blot out* Uytwifschien.
Blode bloet.
 a *Blow* een slag.
 to *Blow* blasen.
Blunt stomp.
Blush schaamroot.
 to *Bluster* bulderen.
 a *Board* een berdt.
 to *Boast* Roemen.
 a *Boat* een boot.
 a *Bobbin* een Klos.
 a *Bodie* een Lichaam.
some Bodie yemant.
no Bo ie niemant.
 a *Bodkin* een Priem.
 to *Boil* kooken.
Bold stout,
 a *Bolster* een Hoofst-kuffen.
 a *Bolt* (to shoot) een Pyl.
 to *Bolt* grendelen.
Thunder-bolt een Donderkloot.
Bondage slaverny.
 a *Bone fire* een Victory-vuur.

- a *Bond* een Obligatie.
 a *Bone* een Been.
Bonelace Speldewerks
 kant.
 a *Bonet* een kap.
 a *Bon grace* een San-
 tee.
 a *Book* een Boek.
 a *Boot* een Leers.
 a *Booth* or *Tent* een
 kraam of tent.
 the *Border* de kant.
 the *Borders of a Land* de
 Landpaalen.
 to *Boren* booren.
Born Gebooren.
 to *Borrow* Leenen.
 a *Bosom* een boesem.
 a *Botch* een Swellinge.
 to *Botch* slechtelyk ver-
 lappen.
Both beyde.
 a *Bottle* een Fles.
 the *Bottom* den Bodem.
 a *Bough of a tree* een
 Tak van een boom.
Bought gekocht.
 to *Bowl* rollen.
Bounds, limits Bepalin-
 ge.
Bound gebonden.
Bounty Mildadigheid.
 to *Bow* buigen.
 a *Bowe* een Boogh.

- a *rain-Bow* een Regen-
 boog.
 the *Bowels* het Inge-
 want.
 to *Bownse* op bonfen.
 a *Box* een Doos.
Boxwood Palmhout.
 a *Boy* een Jongen.
 to *Brabble* kyven.
 a *Brace (in building)* een
 haak, gesp.
 a *Brace or couple* een
 paar.
 a *Bracelet* een Braselet.
Brackish brack.
 to *Brag* Glorieeren.
Brains de Herffenen.
Bramble or *Briar* een
 Doorn.
Bran Semel.
 a *Branch* een Tak.
 a *Brandiron* een Brand-
 yzer.
Brass koper.
Brave braaf.
 to *Brawl* brullen.
 a *Breache* een breuk.
Bread Brood.
Breadth breette.
 to *Break* breeken.
Break of day het krieken
 van den dag.
Break-fast Ontbyt.
 a *Brest* een borst.

Breath Adem,
Breeches Broek.
 to *Breed* Broeden.
Brevity kortheid.
 to *Brew* Brouwen.
 to *Bribe* Met giften om-
 koopen.
Brick Gebakken steen.
Brickle Bros.
 a *Bride* een Bruid.
 a *Bridegroom* een Bruide-
 gom.
 a *Bridge* een Brug.
 a *Bridle* een Toom, bit.
Briefly Voornament-
 lyk.
Bright Helder.
 the *Brim of a cup* den
 boord van een beker.
Brimstone Swavel.
Brine Pekel, breyn.
 to *Bring* brengen.
 to *Bring forth*, baren.
Brinck de kant van 't wa-
 ter.
Brittain Brittanje.
 to *Broach* Opfteken.
Broad breed.
 to *Broil* Braaden, roos-
 ten.
 a *Broker* een Maake-
 laar.
 a *Broad* een Broedfel.

a *Brook* een water-loop.
 a *Broom* een Besem.
Broth Sop.
 a *Brother* een Broeder.
 a *Brother in Law* een
 Swager.
 the *Brow* het Voor-
 hoofft.
 the *eye-Brows* de Oog-
 brauwen.
Brown Bruin.
 to *Bruise* Stooten.
 a *Brush* een kleeerbor-
 stel.
Brutish beeftachtig.
 a *Bubble* een Bobbel.
 a *Buck* een Bock.
 a *Bucket* een Emmer.
 a *Buckle* een Gesp.
 a *Buckler* een Schilt.
Buckram Bockeraal.
 a *Bud* een knop.
 to *Build* Bouwen.
 a *Bull* een Stier.
 a *Bullet* een kogel.
 the *Bulk of a man* de
 borst van een man.
 a *Bullock* een Jongen
 Os.
Bulrushes Biefen.
 a *Butwark* een Bolwerk.
 a *Bunch of grapes* een Bos
 Druiven.

B U

- † *Bundle* een Pak.
- a *Bungler* een Broder.
- a *Bung-hole* een plugge-gat.
- a *Burden* een Last.
- a *Burgefs* een Vrye burger.
- a *Burial* een begraaffenis.
- to *Burnish* verciereren.
- to *Burn* branden.
- a *Burr* een Klis.
- to *Burft* scheuren.
- a *Bush* een bos (*hout.*)
- a *Bushel* een mudde.
- Busie* befig.
- a *Busk* een blasjet.
- a *But* or *mark* een doelmerk, een wit.
- But* maar.
- a *But of Wine* een aam Wyns.
- a *Butcher* een Vleeshouwer.
- a *Butler* een Botte-lier.
- Butter* boter.
- a *Butlerie* or *Bouttelry* een Spyskamer.
- Buttermilk* Karnmelk.
- the *Buttoks* de Bil-len.
- a *Button* een Knoop.

C A

- to *Buy* koopen.
- to *Buz* Rommelen als Byen.
- By, hard by* dicht by.
- By and by* datelyk.
- a *By-path* een by padt.

C.

- the *C* *Aball't* Cabal.
- C* *abbage* kool.
- a *Cabinet* een Cabinet.
- a *Cabin of a Ship* een Kooy in 't Schip.
- a *Cable* een Cabel.
- a *Cage* een Voogel-kooy.
- a *Cake* een Koek.
- to *Cackle as a Hen* kake-len als een Hoen.
- Calamity* Ellendigheyd.
- a *Calendar* een Dagh-rol.
- to *Calculate* oprekenen.
- a *Calf* een Kalf.
- the *Calf of the leg* de kuyt.
- a *Caliver* een Roer.
- to *Call* roepen.
- Calm* stil.
- to *Calumniate* valsche-lyk beschuldigen.

C A

- a *Camel* een Cameel.
 the *Camp* den Heyrleger.
 to *pitch the Camp* 't Leger slaan.
I Can Ik kan.
 to *Cancel* Te niet doen.
 a *Candel* een keers.
 a *Candlestick* een kandelaar.
 a *Candle-snuffer* een keers snuyter.
 a *Cane* een Riet.
 a *Suger-cane* een Suykerriet.
 the *Canker* den Canker.
 a *Can* een Kan.
 a *Canon* een stuk Geschuts.
Canons Canonnen, Wetten.
 a *Canon in a Cathedral-Church* een Domheer.
 a *Canopie* een Paviljoen.
Canvas Canefas.
 a *Cap* een Muts.
Capable bequaam.
 a *Cape of a cloack* de kap van een mantel.
 to *Caper* den Capriool maken.
Capers Kappers.

C A

- Capital* Doodelyk.
Capitulate Capituleeren.
 a *Capon* een Capoen.
 a *Captain* een Capiteyn.
Captious Begrypelyk.
Captivity Gevangenis.
 a *Carcase* Caronje, doode lichaam.
 a *Card for Wool* een Wolkaardt.
 a *pack of Cards* een kaarte spel.
 a *Sea-Card* een Zeekaart.
Care Sorg.
Carefulness Sorghvuldigheid.
Careless Sorgeloos.
Carnal Vleeschelyk.
 to *Carp* Mis seggen.
 a *Carpenter* een Timmerman.
 a *Carpet* een Taaffelkleet.
 a *Carriage* een krenge.
 a *Carrot* een Geele Wortel, of peen.
 to *Carry* Dragen.
 a *Carry of Cart* een kar.

to Carry

C A

- to *Carve* in wood in
Hout Snyden.
- to *Carve meat* Voorfny-
den.
- a *Case* or *matter* Oor-
zaak, reden.
- a *Case to put something in*
een Koker.
- a *Case of a noun* een
geval van een naem-
woord.
- a *Casement* een Open
venster, tralie.
- to *Casheer* Af-danken.
- a *Cask* een Vaatje.
- to *Cast* Werpen.
- to *Cast down* Nederwer-
pen.
- to *cast off* and *cast away*
Verwerpen.
- to *Cast accounts* Cyffe-
ren.
- to *Cast guns* or *metalls*
Geschut gieten.
- to *Cast* or *vomit* Overge-
ven.
- a *Casting in law* Veroor-
deeling.
- a *Castle* een Kasteel.
- Casual* Toevallig.
- a *Cat* een Kat.
- a *Catarrh* een Catarre.
- to *Catch* Vangen.
- to *Catechize* Catechisee-
ren.

C A

- Cattle Vee.*
- a *Candle* een Candeel.
- a *Cave* een Hol.
- a *Cauldron* een Ketel.
- a *Cause* een Oorzaak.
- a *Caution* een Behoedin-
ge.
- to *Cease* Ophouden.
- Celestial* Hemelsche.
- a *Cellar* een Kelder.
- to *Censure* Oordeelen.
- the *Center* het Center,
middel punt.
- Certain* Seecker.
- Chaff* Kaf.
- a *Chain* een Keten.
- a *Cha'ir* een Stoel.
- Chack* Kryt.
- a *Chamber* een Kamer.
- a *Chamber-pot* een Wa-
ter-pot.
- Chamlet* Kamelot.
- a *Chandler* een Keers-
maker.
- a *Chanel* een Canaal.
- to *Change* Veranderen.
- a *Chapman* een Koop-
man.
- a *Chappel* een Kapel.
- a *Chapter* een Cappittel.
- Char-coal* Houte-kool.
- to *Charge* Ten laste leg-
gen.
- Charges* Onkosten.
- to *Charm*

C H

to *Charm* betooveren.
 to *Chase* Jagen.
Chast Kuysch.
 to *Chat* Praten.
Chattels Goederen.
 a *Chauldron* (of coals)
 een Mate (kolen) van
 ses-en-dertigh Mud-
 den.
 to *Chaw* or *chew* Ka-
 wen.
Cheap Goet koop.
 to *Cheapen* Afjingen.
Chearfull Vrolyk.
 to *Cheat* Bedriegen.
 to *Check* Berispen.
 a *Cheek* een Wang.
Cheese Kaas.
 to *Cherish* koesteren.
 a *Cherry* een Kerffe.
Chefs Schaak.
 a *Chest-nut* een Casta-
 nie.
 to *Chew* fiet *Chaw*.
Chicken Kiecken.
 to *Chide* kyven,
Chief Opperste.
Chill kout, huyverig.
 a *Child* een Kint.
 to *Chime* Op de klokken
 speelen.
 a *Chimney* een Schoor-
 steen.
 the *Chin*, de Kin.

C H

Chips Spaanders.
 the *Choice* de keur.
 to *Choke* Worgen.
Choler Gramschap.
 to *Chop* kappen.
Christ Christus.
 a *Church* een Kerk.
 to *Chuse* kiezen.
Cider Appel drank.
 a *Cickle* een Sickle.
Cinamon Caneel.
 a *Cipher* een Cyfer.
 a *Circle* een Cirkel.
 to *Circumcise* besnyden.
Circumspect Voorfich-
 tigh.
Cisers een Schaar.
 a *City* een Stadt.
 a *Citizen* een Borger.
 a *Cistern* een Cyter.
Civil beleeft.
Clay Kley.
 to *Claim* Toe-eygenen.
 a *Clasp* een Gesp.
 a *Claw* een klauw.
Clean Reyn, suyver.
Clear klaar.
 to *Cleave* Klieven.
 to *Climb* klimmen.
 to *Clip* Snippen.
 a *Clock* een Klock.
 a *Cloke* een Mantel.
Cloth Laaken.
 a *Cloth* een Kleedt.
 a *Cloud*

- a *Cloud* een Wolk.
Cloves Kruidt Nage-
 len.
 a *Clout* een Doeksken.
 a *Clown* een Boer.
 a *Coach* een koetsje.
 the *Coast* de kust.
 a *Coat* een Rock.
 a *wash-Coat* een borst ofte
 lyf-rok.
 a *Cobler* een Schoenlap-
 per.
 a *Cobweb* een Spinne-
 webbe.
 a *Cock* een Haan.
 a *Cocket* een Zegel van
 den Tol of Costuim-
 huis.
 a *Codd* (*fish*) een Kabel-
 jauw.
 a *Coffin* een Dood-kist.
 to *Coin* munten.
Gold kout.
 a *Cole* een kool.
 to *Collect* Vergaderen.
 a *Colledge* een Collegie.
Collick Pyn in de dar-
 men
 a *Colonel* een Collonel.
Colour Verwe.
 a *Column* een Pylaar.
 a *Combat* een gevecht.
 a *Comb* een kam.
 to *Come* komen.

- a *Comet* een Comeet.
Comfort Trooft.
 to *Command* Comman-
 deeren.
 a *Commandment* een
 Gebodt.
 to *Commend* Loven.
Commerce koopman-
 schap.
Commission Commis-
 sie.
Common Gemeen.
Common wealth, een
 Republyk.
 to *Communicate* mede-
 deelen.
 a *Companie* een Gesel-
 schap.
 a *Companion* een Ge-
 sel.
 to *Compare* Vergelyc-
 ken.
 a *Compass* een Passer.
 a *Computation* een op-
 reekening.
 to *Conceive* Verstaan.
 to *Conceive* (*a child*)
 ontfangen.
 to *Conclude* besluyten.
Concord Eendracht.
 to *Condemn* Verdoe-
 men.
 to *Confess* bekennen.
 to *Confirm* bevestigen.
 to *Con-*

- to *Confiscate* Confiskeeren.
 -to *Confute* Wederleggen.
 a *Congregation* een vergadering.
 to *Connive* door de vingers zien.
 to *Conquer* Overwinnen.
 the *Conscience* Conscientie, gewisse.
 to *Consent* Toestaan.
 to *Consider* Overwegen.
 to *Consist* Bestaan.
Constancie Standvastigheid.
 to *Constrain* Bedwingen.
 to *Consult* beraden.
 to *Consume* Verteeren.
 to *Contain* behelsen.
 to *Contemn* verachten.
 to *Content* Voldaan.
 to *Continue* Geduren.
 to *Contradict* Tegen spreken.
 to *Contrive* Overleggen.
Convenience bequaamheid.
 to *Convince* Overtuygen.
- a *Cook* een Kock.
 to *Cool* Verkoelen.
 a *Cooper* een Kuyper.
 a *Copie* een Copye.
Copper koper.
Coral Coraal.
 a *Cord* een koorde.
Cordial Hertelyk.
Cork Kork.
Corn koorn.
 a *Corner* een Hoek.
Corpulent Swaar-lyvig.
 to *Correct* Straffen.
 to *Corrupt* bederven.
Costly kostelyk.
Cotton Catoen.
 a *Covenant* een Verbond.
 to *Cover* bedekken.
 to *Covet* begeeren.
 the *Cough* den Hoest.
 a *Council* een Raat.
 to *Counsel* te raden.
 to *Count* Reekenen.
 the *Countenance* het Aangezicht.
Courage Moed.
Course (*not fine*) Grof.
 the *Court* het Hof.
Courteous beleeft.
 a *Cousin* een Neef.
 a *Cow* een Koe.
Coyse een Vrouws muts.

C R

a Crab een Krabbe.
 to *Crack* Kraaken.
a Cradle een Wieg.
Craft Listigheid.
 the *Cramp* de Kramp.
a Crane (a bird) een Kraan.
a Crane (to lift burdens) een Kraan.
 to *Crave* Ootmoediglyk bidden.
Cream Room.
 to *Create* Scheppen.
 to *Creep* kruypen.
 to *Crie* Kryten.
a Crime een Faut.
a Cripple een Kreupel.
Crooked krom.
 to *Crow* Krayen.
a Crown een Kroon.
Cruel Wreet.
a Cup een Kop.
Curd Wrangel.
 to *Crul* Krullen.
Currans Corenten.
a Curtain een Gordyn.
a Cushion een Kuffen.
a Custom een Gewoon-
 te.
 to *Cut* Snyderen.

D.

a Dagger een Pon-
 jaart.

D A

Daintie Lekker.
Damask Damast.
a Dame een Vrouw.
Dammage Schade.
 to *Damn* Doemen.
a Damp een Damp.
Danger Perykel.
Dangerous gevaarlyk.
 to *Dart* Durven.
Dark Donker.
a Dart een Schicht.
 to *Dash (against)* Sto-
 ten.
 to *Date* Dateeren.
a Daughter een Doch-
 ter.
a Daughter in Law een
 stief-dochter.
a Dans een Dans.
 the *Dawning of the day*
 den Dageraat.
a Day een Dag.
a Deacon een Diaken.
Dead Dood.
Deaf Doof.
 to *Deal*, Handelen *en*
 Deylen.
Dear Dierbare.
Dear Duur.
Death de Dood.
a Debt een schult.
 to *Decay* Vervallen.
Deccit Bedrog.
 to *Deccive* bedriegen.

D E

to *Declare* Verklaren.
 to *Decrease* Afnemen.
 to *Decree* Besluyten.
 a *Deed* een Daad.
Deep Diep.
 a *Deer* een Dier.
 a *Defeat* een Nederlaagh.
 a *Defect* een Ontbrecking.
 to *Defend* beschermen.
 to *Defile* Vervuylen.
 to *Defraud* bedriegen.
 to *Deject* Nederwerpen.
 to *Delay* vertraagen.
 to *Deliberate* Raadslagen.
 a *Delight* een Lust.
 to *Deliver* Verlossen.
 to *Demand* Eyschen.
 to *Demonstrate* bewyzen.
 to *Denie* Ontkennen.
 to *Depart* Wechgaan.
 to *Depend* Aanhangen.
 to *Deride* Uytlagchen.
 to *Descend* Nederdaalen.
 to *Describe* beschryven.
 to *Deserve* Verdienen.
 to *Desire* begeeren.
Desolate Eensaam, Verwoest.

D E

to *Despair* Wanhoopen.
 to *Despise* Verachten.
 to *Destroy* Verdelstruēren.
 to *Detain* Onthouden.
 to *Detest* Versoeyen.
 to *Divide* Verdeelen.
 the *Devil* den Duyvel.
 to *Devour* Verslinden.
Dew Dauw.
 a *Dial* een Uurwyser.
 a *Dictionary* een Dictionarium, Woordenboek.
 to *Die* sterven.
 to *Differ* Verschillen.
Difficultie, zwaardigheid.
 to *Digest* Verteeren.
 to *Dig* delven.
Dignitie Waardigheid.
Diligent Naarstig.
 to *Diminish* Verminderen.
Dim Duyster.
 a *Dinner* een Middagmaal.
 to *Dip* Indooopen.
 to *Disburse* verschieten.
 to *Discern* Onderscheiden.
 to *Discharge* Yemant ontlasten.

D I

- to *Discover* Ontdecken.
Discreet Voorfichtigh, bescheiden.
to *Disdain* Versmaden.
a *Disease* een Siekte, ongemak.
a *Dish* een Schotel.
Dishonour Oneere.
Disobedient ongehoorsaam.
to *Dispatch* Verrichten.
to *Displease* Misbehagen.
to *Dispraise* Misprijzen.
to *Dispute* Disputeren.
to *Dissemble* Veynsen.
to *Dissolve* Ontbinden.
to *Disswade* Ontraden.
to *Distill* Distilleeren.
to *Distinguish* Onderscheiden.
to *Distribute* Uytdeelen.
a *Ditch* een Sloot.
Division verdeelinge.
to *Divulge* Uytstroyen.
to *Do* Doen, maken.
a *Doctor* een Doctoor.
a *Dog* een Dogge, een Hond.
Doleful beklaaghlyk,

D O

- jammerlyk.
Done Gedaan.
a *Door* een Deur.
a *Dosen* een Dofyn.
a *Doublet* een Wambuys.
Double Dubbel.
to *Doubt* Twyffelen.
Down Neder.
to *Dote* Suffen.
a *Dove* een Duyf.
a *Dragon* een Draek.
a *Dram* een Dragma.
a *Draper* een Drapier.
to *Draw* Trekken.
to *Draw beer* Tappen.
to *Draw (water)* (water) putten.
Dreadfull vreeslyk.
a *Dream* een Droom.
Dregs Droeffem.
Drie Droog.
to *Drinck* Drincken.
to *Drive* Dryven.
to *Drop* Druypen.
the *Dropsie* de watersucht.
to *Drown* verdrinken.
Drowsie Slaperig.
a *Druggist* een Drogist.
a *Drum* een Trommel.
a *Duck* een Endvogel.
a *Ducket* een Dukaat.
a *Duke* een Hertog.

D U

Dul Bot, stomp.
Dung Mest, dreck.
a Dungeon een Kerker.
Dust Stof, poeder.
Dirt Vuyligheyt, slick.
a Dutchess een Hertoginne.
Dutie Plicht.
a Dwarf een Dwergh.
to Dwell Woonen.
to Dye Verwen.

E.

E *Ach* Elk, een yege-lick.
an Eagle een Arent.
an Ear (of corn) een Aar (van Koorn.)
an Earl een Graaf.
Early vroegh, by tyts.
to Earn verdienen.
Earnest Ernstigh.
Earth Aarde.
an Earthquake een Aart-bevinge.
Ease Gemack.
to Ease verlichten.
the East het Oosten.
Easter Paasschen.
to Eat Eeten.
the Ebb Ebbe.
an Echo Echo, wederklank.

E C

an Eclips Eclipsis.
an Edge (of a knife) een Scherpte (van een mes.)
Edification Stichtinge.
to Educate Opvoeden.
an Fel een Aal.
to Effect volbrengen.
an Egg een Ey.
Fither Ofte.
Elbow een Elleboogh.
Elder Ouder.
the Elect de Uytverkorene.
an Element een Element.
an Elephant een Olifant.
an Ell een Elle.
Eloquent Welsprekent.
Else Andersins.
Elsewhere Elders.
to Embrace Omhe'sen.
to Embroider Bordueren.
Eminent Overtreffende.
an Emperour een Keyser.
an Empire een Keyserryck
to Employ Employeeren.
Empty Ledigh.

E N

to *Enable* machtig maken.
 to *Enchant* Betooveren.
 to *Enclose* Insluyten.
 to *Encourage* Aanmoedigen.
 and *End* een eynde.
 to *Endeavour* Betrachten.
 to *Endure* Verdragen.
 to *Enforce* bedwingen.
English Engels.
 to *Engrave* Graveeren.
 an *Enemy* een Vyant.
 to *Enjoy* Genieten.
Enough genoeg.
 to *Enrich* ryk maken.
 an *Ensign* een Baniere of Vaandel.
 to *Entice* Aanlocken.
 an *Entrance* een Ingank.
Entreat Smeecken, bidden.
Envie Nydt.
Equity Billigheid.
 to *Err* Dwaalen.
 an *Errand* een Boodschap.
 to *Escape* Ontkomen.
Especial Voornamentlyck.
 to *Establish* Bevestigen.

E X

to *Esleem* Achten.
Eternity eeuwigheyt.
 to *Evacuate* Uytruymen.
 the *Even* or *evening* den Avond.
Even Effen.
Every one Yder een.
Evil Quaet.
 an *Ew* een Oye.
Exact Perfect.
 to *Exalt* Verheffen.
 to *Examine* Examineeren.
 an *Example* een Voorbeeld.
 to *Except* Uyt nemen.
Except Uytgenomen.
 the *Exchange* de Beurs.
 to *Exchange* Wisselen.
 to *Excude* Uyt sluyten.
 to *Excuse* Ontschuldigen.
 to *Exercise* Oeffenen.
 to *Exhort* Vermaanen.
 to *Expect* verwachten.
Expedient Betamelyk.
 to *Expel* uyt dryven.
Experience Ervarentheid.
 to *Exp. und* uytleggen.
 to *Express* uyt drucken.
 to *Extend* uyt spreiden.

E X

to *Extinguish* uytblus-
schen.

to *Extol* verheffen.

Extraordinary Extraor-
dinaris.

Extremitie Het uytter-
ste.

an *Eye* een Oogh.

the *Eye-brow* Oogh-
braauw.

F.

the *Face* het aange-
sigt, aansigt.

Facility Lichtheid.

a *Fact* een Daat.

Faculty Faculteyt.

to *Fade* verwelcken.

a *Fadom* een Vadem.

to *Fail* Failleeren.

Fain Geeren.

to *Fain* or *feign* veyn-
sen.

Faint Flaauw.

Fair schoon.

a *Fair* (or *market*) een
jaarmarkt.

Faish Geloof.

Faithful Getrouw.

to *Fall* vallen.

Falfe valsch.

Fame 't Gerucht.

a *Family* een Huisgesin.

F A

Famin Hongers-noot.

Fancy or *fantasy* inbeel-
dinge.

a *Fann* een Waeyer.

to *Fare* varen.

Farewell vaart wel.

Farr verre.

a *Fashion* een Fatsoen;
manier.

to *Fast* vasten.

Fat Vet.

a *Fat* een Vat.

Fate Noódot.

a *Father* een Vader.

a *grand-Father* een
Groot-vader.

a *Fault* een Schult.

to *Favour* vergunnen.

Fear vreesse.

a *Feast* een Gastmaal.

a *Feather* een Veder.

to *Feed* voeden.

to *Feel* voelen.

Fellowship Geselschap.

a *Fen* een Veen.

to *Fence* schermen.

Fervent vyerig.

to *Fetch* halen.

Fend doodelyke haat.

a *Fever* Brandende
koorts.

Few weynig.

Fidelity Getrouwig-
heydt.

B b 2 Google a Field

F I

a *Field* een veldt.
 a *Fig* een vyge.
 to *Fight* vechten.
 to *Fill* vullen.
Filth vuyligheyt.
 to *Find* vinden.
Fine Mooy, net.
 a *Finger* een Vinger.
 to *Finish* Eyndigen.
Firm vast.
 the *First* de Eerste.
 a *Fish* Visch.
 a *Fist* een vuyft.
Fitt bequaam.
Five vyf.
 a *Flagg* een vlagge,
 vaan.
 a *Flaggon* een Kan.
 a *Flame* een vlam.
 to *Flatter* vloeyen.
Flax vlas.
 a *Flea* een Vloo.
 a *Fleet* een Vloot.
Flesh vleesch.
 to *Flie* vliegen.
 to *Flie away* vluchten.
 a *Flie* een vlieg.
 to *Fling* Gooyen.
 the *Floor* de vloer.
Flour (of *meal*) Meel.
 to *Flow* vlooden.
 a *Flower* een blom.
 a *Flute* een Flut.
Fodder Voeder.

F O

a *Foe* een Vyant.
 to *Fold* vouden.
 to *Follow* volgen.
Folly Sotheyt.
Friendness Malligheyt.
Food voetsel.
 a *Fool* een Sor, geck.
 a *Foot* een voet.
For Want.
 to *Forbid* verbieden.
 to *Force* Dwingen.
 a *Forehead* een Voor-
 hoofft.
 to *Fortell* voorseggen.
 to *Forfeit* verbeuren.
 to *Forget* vergeten.
 to *Forgive* vergeven.
 the *Former* de voorfte.
 a *Forrest* een Foreest.
 to *Forfake* versaken.
 to *Forjwear* verzwee-
 ren.
Forth voort, buyten.
Forthwith Terftont.
Fortune Geluck.
Foul vuyl.
 a *Fowl* een vogel.
 a *Fountain* een Fon-
 teyn.
Four vier.
 a *Fox* een Vos.
Fraight vracht.
Frankinsence Wieroock.

F R

Fraud bedrogh.
Free vry.
 to *Frees* vriefen.
French Frans
 a *Friend* een vrient.
Fresh versch.
 to *Fry* Fruyten, braden.
Frogg een vorsch.
From van.
Frost vorst.
Fruit vrucht.
Full vol.
 to *Fullfil* volmaken.
Furie Rasernye.
 to *Furnish* Stofferen.
Further (or *farther*) verder.
Furthermore Daar-
 boven.
Future Toekomende.

G.

G *Ain* Winste.
 to *Gainfay* Tegen-
 spreecken.
 the *Gall* de Galle.
Gallant Prachtigh.
 a *Gallerie* een Galdery.
 ta *Galiop* Gallopeeren.
 the *Gallows* de Galgh.
Games Spelen.
 a *Goal* (or *jail*) een Ge-
 vangenis.

G A

to *Gape* Gapen.
 a *Garden* een Tuyn.
 a *Garland* een Krans.
Garlick Loock.
 a *Garment* een Kleet.
Garrison Garnisoen.
 a *Garter* een Kouffe-
 bant.
 a *Gate* een Poort.
 to *Gather* vergaderen.
 to *Gaze* Starogen.
Gender Geslachte.
Generall Generaal.
 a *Gentilman* een Edel-
 man.
 to *Gess* Giffen.
Gesture Gelaat.
 to *Get* krygen.
Ghost Geest.
 a *Giant* een Reus.
 a *Gift* een Gifte.
 to *Gild* vergulden.
Ginger Gengber.
 to *Gird* Gordem.
 a *Girdle* een Gordel.
 a *Girl* een Mysje.
 to *Give* Geven.
Glai blyde, vrolyck.
Glass Glas.
 a *looking Glass* spiegel.
 to *Glean* Aaren.
 a *Glimmering* een glans.
 a *Globe* een klood.

Glory

G R

Glory Glorie, eer.
Gloves Hantſchoenen.
Glue Lym.
 a *Glutton* een vraat.
 to *Gnash* knatſſen.
 to *Gnaw* knagen.
 a *Goat* een Bock of een
 Geyt.
God Godt.
 to go gaan.
Go to wel aan.
Gold gout.
Good goed.
 a *Goſe* een gans.
 the *Gospel* het Euange-
 lium.
 to *Govern* Gouvernee-
 ren.
 the *Gout* de Jicht, Po-
 dagra.
 a *Gown* een Tabbaart.
Grace genade.
Grain graan of koorn.
Grand groot.
 a *Grape* een Druyf.
Grass Gras.
 to *Grate* Raſpen.
 a *Grave* een Graaf.
Gratitude Danckbaar-
 heid.
Greas Smeer.
Great groot.
Greedy gierigh.
Green groen.

G U

to *Greet* groeten.
Grief droefheid.
 to *Grind* Maalen.
 to *Gripe* grypen.
 a *Grocer* en Kruyde-
 nier.
 to *Grone* ſteenen.
 the *Ground* de gront.
 to *Grow* groejen.
 to *Grudge* benyden.
 to *Guard* beſchermen.
 a *Guest* een gaſt.
 a *Guide* een Lydsman.
Guile bedrogh.
Guilty, Schuldig, banda-
 dig.
Gum Gomme.
 the *Gumms* het Tant-
 vleefch.
 a *Gunn* een Roer.
 to *Gush out* Uytvloey-
 en.
 a *Gutter* een goot.

H

a **H** *Addock* een Schel-
 vis.
 a *Haft* een Heft.
Hail Hagel.
Hair hayr.
Half de helft, half.
 to *Hallow* Heyligen.
 to *Halt* Hincken.

H A

a *Halter* een strop.
 a *Ham* een Ham.
 a *Hammer* een Hamer.
 a *Hand* een hant.
 a *Handkerchief* (*handkercher*) een Neusdoek.
 to *Handle* handelen.
Handsom behendig.
 to *Hang* ophangen.
 to *Happen* gebeuren.
Happy gelukkig.
 to *Harbour* herbergen.
Hard hard.
 a *Hare* een Haas.
Harm schade.
Harmless onnoosel.
 a *Harp* een Harp.
 to *Harrow* eggen.
 a *Hart* een hert.
Harvest herfit.
 to *Hasten* haasten.
 a *Hat* een hoet.
 to *Hatch* broeden.
 a *Hatchet* een Byl.
 to *Hate* haten.
 to *Have* hebben.
 a *Haven* een haven.
Haughty hoogmoedig.
Hay hooy.
Hazard hasaard.
He hy.
 a *Head* een hooft.
 to *Heal* genesen.

H I

Health gesontheid.
 a *Heap* een hooop.
 to *Hear* hooren.
 the *Heart* het hert.
Heath een heyde.
Heathen heyden.
 to *Heave* heffen.
Heaven Hemel.
Heavie swaar.
 a *Hedge* een hegge.
 to *take Heed* hoeden.
 a *Heel* een hiel.
Height hoogte.
 an *Heir* een erfgenaam.
Hell Helle.
 a *Helmet* een helm.
 to *Help* helpen.
 to *Hem* Zoomen.
Hemp hennip.
 a *Hen* een henne.
Hence hier van daan.
 an *Herb* een Kruyt.
Here hier.
Hereafter hier na.
 an *Heretick* een ketter.
 a *Herring* een haring.
 to *Hew* houwen.
 to *Hide* verbergen.
High hoogh.
 a *Hill* een Berg.
Him hem.
 to *Hinder* verhinderen.
 to *Hire* huuren.
 a *History* een Historie.

H I

to *Hit* Raacken, tref-
fen.
Hither Herwaerts.
Hoatje Heesch.
a *Hog* een Verken.
a *Hoghead* een Ox-
hoofst.
to *Hold* Houden.
a *Hole* een Gat.
Holy Heilig.
Holt w. Hol.
at *Home* 't Huys.
Honest Eerlyk.
Honey Honig.
Honour Eer.
a *Hood* een Vrouwenka-
per.
a *Hoof* (of a *beast*) een
Hoef (van een beest.)
a *Hook* een Haak.
a *Hoop* een Hoep.
to *Hop* Huppelen.
to *Hope* Hoopen.
Hopps Hoppe.
a *Horn* een Hoorn.
Horrible Schrickelyk.
a *Horse* een Paart.
an *Host* (*army*) krygs-
heyr, leger.
Hot Heet.
an *Hour* een Uur.
a *House* een Huys.
lunger Honger.
to *Hunt* Jagen.

I M

to *Hurt* Seer doen.
a *Husband* een Vrouws
getrouwde Man.
a *Hymn* een Lofzang.
Hypocrisie Geveynstheyt.

I.

Ick.
Jaundice de geelsucht.
the *Jawbone* het Kake-
been.
Ice Ys.
Idle Luy.
an *Idol* een Afgodt.
to *Fear* Gekscheeren.
to *Jest* Jocken.
Jesus Jesus.
a *Jew* een Jode.
a *Jewel* een Juweel.
If Indien.
Ignorance Onwetent-
heyt.
Ill Quaat.
an *Image* een Beelt.
to *Imagine* Inbeelden.
to *Imitate* Na-doen.
Immediately Terstont.
Immortall Onsteiffelyk.
to *Impart* mede deelen.
Impossible onmooglyk.
Impudent onbeschaemt.
In In.

an *Inch* een duym-breed.
 to *Inclose* Inslayten.
Incredible ongelooflyk.
Indifferent onpartydig.
Industry naarstigheid.
Infallible Onfeylbaar.
 an *Infant* een kleyn
 kint.
 to *Infect* besmetten.
Inferiour minder.
Infinite Oneyndelyk.
 to *Inform* onderwyfen.
 to *Inhabit* Inwoonen.
 to *Inherit* Erven.
Iniquitie Ongerechtig-
 heyt.
Ink Inkt.
 an *Ink-horn* een Inkt-
 koker.
 an *Inn* een Herberg.
Innocent Onnosel.
 to *Inquire* Navragen.
 to *Instruct* onderwyfen.
 an *Instrument* een werk-
 tuyg, instrument.
Interest Interest, woe-
 ker.
 to *Interpret* Vertalen.
 to *Interrupt* Verstoren.
 an *Introduction* een In-
 leydinge.
 to *Invent* Uytvinden.
Invisible Onfichtbaar.
 to *Inuite* Nooden.

Inward Inwendig.
 a *Journey* een Ryse.
Joy Vrolykheit.
 to *Joyn* Voegen.
 a *Joyner* een Schryn-
 werker.
 a *Joynt* een Lidt.
Iron Yser.
Is Is.
 to *Itch* Jeuken.
 a *Judge* een Rechter.
 a *Judgment* Ordeel.
 to *Juggle* Guychelen.
Juice Sap.
Ivorie Yvoor.
Just Rechvaardigh.
Justice Gerechtigheyt.
 to *Justify* Rechtvaerdi-
 gen.

K.

to **K** *Keep* Bewaren.
 a *Kettle* een Ketel.
 a *Key* een Sleutel.
 the *Kidneys* de Nieren.
 to *Kill* Dooden.
Kind Vriendelyk.
 to *Kindle* Ontsteken.
 a *King* een Koning.
 a *Kingdom* een Koning-
 ryk.
 a *Kiss* een Soen.
 a *Kitchin* een Keuken.
 a *Knave* een Boeve.

to *Knead* Kneeden.
 a *Knee* een Knie.
 to *Kneel* knielen.
 a *Knife* een mes.
 a *Knight* een Ridder.
 to *Knit* Breijen.
 to *Knock* kloppen.
 a *Knot* een knoop.
 to *Know* kennen.
 a *Knuckle* een kneuk-
 kel.

L.

L *Labour* Arbeydt.
Lace kant.
 to *Lack* (or *want*) ge-
 breecken.
 a *Lackey* een Lackey.
 a *Lad* een Jong-gesel.
 a *ladder* een ladder ofte
 leer.
 a *Ladle* een pot lepel.
 a *Lamb* een lam.
Lame lamme.
 to *Lament* beklagen.
Land landt.
Land-lord Huys heer.
 a *Language* een Taal,
 spraak.
 to *Laguisb* Flaauw wor-
 den.
 a *Lantern* een Lan-
 teern.
 the *Lap* Schoot.

Large breed.
 a *Lark* een leuwerick.
 a *Lash* een Slagh.
 to *Last* duuren.
 the *Last* de leste.
 a *Latch of a door* een
 klink van een deur.
Late laat.
Lattises Tralen.
 to *Laugh* lachen.
 a *Law* een Wet.
 a *Lawyer* een Advo-
 cat.
 to *Lay* leggen.
Lazy luy.
Lead loot.
 to *Lead* leyden.
 a *Leaf* een Bladt.
 a *League* een verbondt.
Lean mager.
 to *Lean* Opleunen, steu-
 nen.
 to *Leap* Springen.
Leap-year Schrickel-
 jaar.
 to *Learn* Leeren.
Least Op dat niet.
 the *Least* de kleynste.
Leather leder.
 to *Leave* verlaten.
Leaven Deessem.
 the *Left-hand* de Slin-
 ker-hant.
 a *Leg* een been.

a *Lemon*

a *Lemon* een Lamoen-
 appel.
 to *Lend* leenen.
Length lenghte.
Lent de lente.
 a *Leper* een melaatsch.
Less minder.
 to *Lessen* kleyn ma-
 ken.
 a *Lesson* een lesse.
Let toelaten.
 a *Letter* een brief.
Lewd Boos, godt-
 loos.
 a *Libel* een pasquil.
Liberal mildadigh.
Liberty vryheyt.
 a *Library* een Biblio-
 teeck.
Licence verlof.
 a *Lie* een leugen.
 to *Lie* liegen.
Life leven.
 to *List* Oplichten.
Light licht.
Light (not heavy) licht.
 (niet zwaar.)
Like gelyck.
Lime kalck.
 a *Limit* een paal, lant-
 paal.
 to *Limn* schilderen.
 a *Line* een Linie.
 the *Lining* (of a coat)

de voeding.
Linnen lywaat.
 a *Lion* or *lyon* een
 Leeuw.
 the *Lip* de Lippe.
 to *Lisp* lispfen.
Little luttel, kleyn.
 to *Live* leven.
 the *Liver* het lever.
 a *Liverie* een Livercy.
Lo fiet.
 a *Loadstone* een Seyl-
 steen.
 a *Loaf* een Broot.
 a *Lobster* een kreeft.
 a *Lock* een Slot.
 to *Lodge* logeeren.
 the *Loins* de lenden.
Long langh.
 to *Long* verlangen.
 to *Look* sien, kyken.
 a *Loop* een lits.
 to *Loose* los-maken.
 a *Lord* een Heer.
Lordship Heerschap.
 to *Lose* verliezen.
Lost verlooren.
 to *Lothe* walgen.
 to *Love* Beminnen, lief-
 hebben.
Love liefde.
Low Nederig, laag.
Lowd luyd.
 a *Lowse* een luys.

L U

Iuck Geluck.
Lukewarm Lauw.
 to *Lurk* Schuylen.
Iust Wellust.
Luster een Luyster.
Iustie Lustig.
 a *Lute* een Luyt.

M.

a *M* *Ace* een Scepter.
Mace Foclie.
Mad Sinneloos.
Made Gemaakt.
Madder Mee krappen.
 the *Magistracy* de Over-
 heyd.
Magnanimity Groot-
 moedigheyd.
Magnificence Heerlick-
 heyd.
 to *Magnifie* Groot ma-
 ken.
 a *Maid* een Maaghd,
 Meyd.
 to *May* (or *can*) Mo-
 gen.
Majesty Majestejt.
 to *Maintain* Onderhou-
 den.
 a *Major* een Majoor,
 Burgermeester.
 to *Make* Maken.
Malcontent Misnoegt.

M A

the *Male* (of every kind)
 het Manneken.
Malice Boosheyt.
Malt Mout.
 a *Man* een Man.
 to *Manage* Uytvoeren.
 the *Manes* (of a horse) de
 Manen, mane.
Manifest Openbaar.
Manifold Menighvul-
 digh.
Manner Manier.
 (good) *Manners* Ze-
 den, goede manie-
 ren.
Many Veel.
 a *Map* een Kaarte.
Marble Marmersteen.
 to *March* Marcheeren.
 a *Mare* een Merry.
 the *Margin* de Kand.
 a *Mark* een Merk.
 a *Market* de Markt.
 a *Marquis* een Marck-
 Graaf.
Marriage Houwelyk.
 to *Marrie* or *be married*
 Trouwen, ofte ge-
 trouwt worden.
Marrow Merg.
 a *Martyr* een Martel-
 laar.
 to *Marvel* Wonderen.
 a *Mason* een Metselaar.
 the

M E

the *Mass* de Misse.
 the *Mast* de Mast.
 a *Master* een Meester.
 a *Match* Lont.
Matches Swavelstoc-
 ken.
Matter Materie, stof.
 a *Maund* een Mand.
Meal Meel.
 a *Measure* een Mate.
Meat Kost, spys.
 to *Meditate* Overdenc-
 ken.
 a *Medlar* een Mispel.
Meek Sachtzinnig.
 to *Meet* Gemoeten.
Meet Bequaam.
Melancholie Melanco-
 lye.
 to *Melt* Smelten.
 a *Member* een Lidt, een
 Lidtmaat.
Memory Gedachtenis.
 to *Mention* Melden.
 a *Merchant* een Koop-
 man.
Mercie barmhertigheid.
Merit Verdienste.
Merrie Vrolyk.
 a *Message* een bootschap.
 a *Messenger* een Bode.
Metal Metaal.
 the *Middle* Middel.
Midnight middernacht.

M I

a *Midwife* een Vroed-
 vrouw.
Might Macht.
Mild Sachtzinnig.
 a *Mile* een Myl.
Milk Melk.
 to *Milk* melken.
 a *Mill* een Moolen.
 a *Miller* een Moole-
 naar.
 the *Mind* 't Gemoed.
 to *Mind* Acht neemen.
Mindfull Gedachtigh.
Mine Myn.
 a *Mine* een Myne.
 to *Mingle* Mengelen.
 a *Minister* een Predi-
 kant.
 the *Mint* de Munt.
 a *Minute* een Minuit.
 a *Miracle* een mira-
 kel.
Mire Slyk.
Mirth Vrolykheidt.
Mischance Ongeval.
 a *Mischief* een Feyt.
 a *Misdeed* een Mis-
 daat.
Miserie Elendigheidt.
 to *Mistake* Verzinnen.
 to *Mistrust* Mistrou-
 wen.
 to *Mitigate* Verzach-
 ten.

M O

to *Mix* fiet Mingle.
 a *Mocker* een Spotter.
Modest manierlyck.
Moist Vochtig.
 to *Molest* quellen.
 a *Moment* een Oogen
 blick.
 a *Monarch* een Mo-
 narch.
 a *Month* een Maant.
Money Gelt.
 a *Monk* een Munnick.
 a *Monster* een Mon-
 ster.
 a *Monument* een ge-
 denckteecken.
 the *Moon* de Maan.
More Meer.
 the *Morning* Morgen-
 tydt.
Mortal Sterflyck.
 a *Mortar* een Vysel.
Morter Mortel.
 to *Mortise* Dooden.
Moss Mos.
Most meest.
Mother Moeder.
 a *Motion* een Bewe-
 ghingh.
Mouldy Schimmelach-
 tigh.
 to *Mount* Opklimmen.
 a *Mountain* een Berg.
 to *Mourn* Treurig zyn.

M U

a *Moufe* een Muys.
 the *Mouth* de mont.
 to *Mow* maayen.
Much veel.
Mud modder.
 a *Mulberry* een moerbe-
 fic.
 a *Mule* een muyl-E-
 zel.
 to *Multiplie* Vermeerde-
 ren.
 a *Multitude* een me-
 nighte.
 a *Murderer* een moorde-
 naar.
 to *Murmure* murmu-
 reeren.
Musick Musyck.
Musk muscus.
I Must ick most.
Must Nieuwe Wyn.
Mustard mostaart.
 to *Munster* monstereen.
Mutable Veranderlyk.
Mute Stom, stil.
Mutton Schapen vleesch.
Mutuell Onderlinge,
 wederzydts.
 to *Muzzle* muylban-
 den.
 a *Mystery* een Verbor-
 gentheid.

the Nails

N A

N.

the **N**ails (of the fingers) de Nagelen.
 a Nail een Spycker.
 Naked Naackt.
 a Name een Naam.
 to Name Noemen.
 Namely Namentlyck.
 a Napkin een Servet.
 a Narration een Verhaal.
 Narrow Naauw.
 a Nation een Volk, Natie.
 Nativitie Geboorte.
 Nature Natuur.
 the Navell de Navel.
 a Navie een Vloot Scheepen.
 Navigation Scheepvaart.
 Naught Quaat.
 Nay Neen,
 Near Na-by.
 Neat Net.
 Necessary Nootsaakelyck.
 Necessitie Nootwendigheid.
 the Neck den Hals.
 Need Gebreck.
 a Needle een Naalde,

N O

to Neglect versuymen.
 a Neighbour een buurman.
 Neither Nochte.
 a Nephew een Neef.
 a Nest een Nest.
 a Net een Net.
 a Nettle een Netel.
 Never Nooyt.
 Nevertthelefs Niet tegenstaande.
 New Nieuw.
 the Next de Naaste.
 a Niggard een Gierigaart.
 Nigh. Na-by.
 the Night de Nacht.
 Nimble Gaauw.
 Nine Negen.
 to Nip Nypen.
 No'Neen.
 in No wise Geenfins.
 Noble Adel.
 to Nod Knicken.
 None or no Geen.
 Noise Geraas.
 Noon de Noen, middagh.
 Nor Nochte.
 North Noort.
 the Nose de Neus.
 the Nostrils de Neusgaten.
 Not Niet.

a Ne

N U

a Notaris een Notaris.
 to *Note* Opmerken.
Nothing or *nought*
 Niets.
 to *Nourish* Voeden.
Now Nu.
a Number een Getal.
 to *Number* Rekenen.
a Nun een Nonne, Ba-
 gyn.
a Nurse een Voedster,
 Minne.
a Nut een Neut.
Nutmeg Noote-mus-
 caat.

O.

an **O** *Ack-tree* een Ey-
 ken-boom.
 an *Oar* een Riem.
 an *Oath* een Eed.
Oats Haver.
Obedience Ghehoorsaam-
 heid.
 to *Obey* Ghehoorsaam
 zyn.
 to *Object* Tegenwer-
 pen.
 an *Obligation* een Ver-
 bintnisse.
 to *Oblige* Verbinden.
Oblivious Vergetelyk.
Obscure duyster.

O N

to *Observe* Waar-ne-
 men.
Obstinate Hertnekkig.
 to *Obstruct* Stoppen.
 to *Obtain* Verkrygen.
Occasion Ghelegent-
 heyt.
 the *Ocean* de Oceaen,
 de groote Zee.
Odious Hatelyk.
 an *Odour* een Reuk.
Of Van.
 to *Offend* Ergernis ge-
 ven, beschadigen.
 to *Offer* Aanbieden, pre-
 senteeren.
 an *Office* een Ampt, Of-
 ficie.
Offspring Afkomst.
Often or *ofentimes* Dick-
 maal.
Oil Olie.
Ointment Salve.
 an *Oyster* een Oester.
Old Out.
 an *Olive* een Olyf.
 to *Omit* Achter-laten,
 versuymen.
Omnipotent Almacht-
 tig.
Once Eens.
One Een.
Onely Alleenlyk.
 an *Onion* Ajuyn.

O V

to *Open* Open doen.
Openly Opentlyk.
Operation Werkinge.
Opinion Opinie.
Opportunity Gelegent-
 heyt.
 to *Oppose* Tegenstaan.
 to *Oppress* Onderdruc-
 ken.
 Or Of, ofte.
 an *Oracle* een Orakel.
 an *Oration* een Oratie.
 an *Orchard* een Boom-
 gaart.
 to *Ordain* Ordonneeren.
Order Order.
Orderly Ordentlyk.
Ordinarily Ghewoon-
 lyck.
 an *Organ* een Orgel.
 the *Original* d'Oor-
 spronk.
Ornament Cieraat.
 an *Orphan* een Wees-
 kindt.
Otherwise Anderfins.
 an *Oven* een Oven.
 Over Over.
 to *Overcast* overleggen.
 to *Overcome* overko-
 men, overwinnen.
 to *Overflow* overvloed-
 den.
 to *Overlive* overleven.

P A

Over-long over lang.
 to *Overmaster* Over-
 meester.
 to *Oversee* oversien.
 to *Overthrow* Omwer-
 pen.
 to *Overturn* omkeeren.
 to *Overweigh* overwe-
 gen.
 to *Overwhelm* Overstul-
 pen.
 an *Ounce* een Once.
Our Onse.
Outward Uytwendig.
 to *Ow* Schuldig zyn.
 an *Owl* een Uyl.
Own Eygen.
 an *Owner* een Eyge-
 naar.
 to *Own* Eygenen.
 an *Ox* een Os.

P.

a *Pace* een Pas.
 to *Pacific* Vrede
 maken.
 a *Pack* een Pack.
 a *Pad-lock* een hangslot.
 a *Page* een Pagie.
Pain Pyn.
 to *Paint* Schilderen.
 a *Pair* een Paar.
 a *Palace* een Paleys.
Pale Bleek.

P A

the *Palm of the hand* de palm van de hand.
 a *Palm-tree* een Palm-boom.
 the *Palsie* beroerte.
 a *Pan* een pan.
 a *Pancake* een pannekoek.
 the *Panch, tripes* de pens.
 to *Pant* Beven, kloppen.
 a *Pantoffle* een pantoffel.
 the *Pap* de Mam ofte Tepel.
Paper pampier.
Paradice Paradys.
 a *Parcel* een partye.
Perchment perkement.
 to *Pardon* vergeven.
 to *Pare* affnyden.
Parents Ouderen.
 the *Parliament* het Parlement.
 a *Parlour* een Binnenfaal.
 a *Parrot* een Papegaay.
Parfley Peterfely.
 a *Parfnepe* een Pinfternakel.
 a *part* een gedeelte.
 to *Partake* deelachtigh zyn.

P A

Partial partydig.
Particular bysonder, particulier.
 a *Partition* een deylinge.
 a *Partner* een medegefel.
 a *Partridge* een Patrys.
 a *Pasquil* een Pasquil.
 to *Pafs* pafleeren.
 a *Passenger* een paffagier, reyfiger.
 the *Passover* Paaffchen.
 a *Pafs-port* een Pafpoort.
 a *Passion* een beweginge.
Past verby gegaan.
Paste (dough) deeg.
 a *Pasty* een Paftey.
Pastime tydtverdryf.
 a *Pastor* een Herder.
 a *Pasture* een Weyde.
 a *Path* een padt.
Patience gedult.
 a *Patriarch* een Patriarch.
 a *Patron* een patroon.
 a *Patern* een voorbeeld.
 to *Pave* paveyen, plaveyen.
 a *Pavillion* een paviljoen.

P E

to *Pawn* Te pant leggen.
 to *Pause* Rusten, spanseeren.
 a *Paw* een Poot.
 to *Pay* Betalen.
Peace Vrede.
 a *Peach* een Perfick.
 a *Peacock* een Pauw.
 a *Pear* een peer.
 a *Pearl* een Peerl.
Pease Erweten.
Peculiar Eygen.
Pedigre Afkomst.
Peevish Korsel, moeyelyck.
 a *Pelt* een Vel.
 a *Pen* een penne.
 to *Penetrate* Doordringen.
Penitent Berouwig, boetvaardigh.
 a *Penknife* een penne-mes.
 a *Pennie* een penninck, een stuyver.
 a *Pencil* een penceel.
 a *Pension* een pensioen.
 a *Penthouse* een Luyfsel.
Penurie Armoede.
People Volk.
Pepper peper.
Peradventure by avontuur.

P E

to *Perceive* bemerkken; bespeuren.
Perdition Verlies, verdervenisse.
Perfect Volkomen, volmaakt.
 to *Perfect* Voleynden.
 to *Perform* Volbrengen.
Perillous Gevaarlyk.
Period punt, eynd.
 to *Perish* Vergaan.
Perjury Eedtbreeking.
 a *Perewig* een pruyck.
 to *Permit* Toestaan; toelaten.
Pernicious Schadelick.
 to *Perpetrate* Begaan.
Perpetual Eeuwigh, geduurigh.
Perplexed Verwerd, bekommert.
 to *Persecute* Vervolgen.
Perseverance Volherdighheit.
 to *Persist* Volherden.
 a *Person* een persoon.
 to *Perswade* Met redentobringen.
Perverse Verkeert.
 to *Peruse* Doorsien.
 to *Pester* Queilen.

P I

- a *Pestle* (or *pounder*) een Stamper.
 a *Petticoat* een Vrouws Onder Rock.
 a *Petition* een Request, begeerte.
Pewter Peauter, Tin.
Phantasia Inbeeldinge.
 a *Pheasant* Phaysantvogel.
 a *Philosopher* een Philosoph.
 a *Phrase* een Spreuck.
Physick Medicyn.
 to *Pick* Picken.
Pickle: Péeckel.
 a *Picture* een Schildery.
 a *Pie* een Pastey.
Piety Godtvruchtigheyt.
 a *Pigeon* een Duyf.
 a *Pig* een kleyn Vercen, een Keu.
 a *Pike* een Spies.
 a *Pike* (*fish*) een Snoek.
 a *Pelgrim* een Pelgrim.
 to *Pillde* Schors affschellen.
 a *Pillar* een Pylaar.
 a *Pillow* een Hoofkussen.
 a *Pilot* een Lootsman.

P L

- to *Pinck* Nypen.
 a *Pink* (*a little Ship*) een Pinck.
 a *Pinnas* (*Ship*) een Pynas.
 a *Pin* een Spel.
 to *Pin* Aanspellen.
 a *Pint* een Pint.
 a *Pipe* een Pyp.
 to *Pipe* Op de Fluyt spelen.
 a *Pirat* een Zee-Rover.
 to *Piss* Pissen.
 a *Pistol* een Pistoool.
 a *Pit* een Put.
Pitch Peck.
 a *Pitcher* een Aarden kruyck.
Pit in wood: *Pit* in hout.
Pitie Jammer.
 to *Pitie* medelyden.
 a *Place* Plaats.
 the *Plague* Pestelentie.
Plain klaar, even.
Plaintiff klager.
 a *Plaster* een Pleyster.
 a *Planet* een Planect.
 a *Plank* een Plank.
 to *Plant* Planten.
Plate Silver werk.
 a *Plate* een Telloor.
 a *Platform* grontform, 't bewerp van een huys:

P L

- a *Platter* een Plateel, een
 schotel.
 to *Plead* Pleyten.
Pleasant Geneuchelyk.
 to *Pleafe* Behagen.
what Pleaserh you? wat
 Behaagt U L?
Pleasure Playfier.
 a *Pledge* een Borgh, een
 pant.
Plextie Overvloet.
 the *Pleurisy* het pleuris.
 a *Plough* een Ploegh.
 to *Pluck* plucken.
 a *Plum* een pruym.
 a *Plume* een Veder,
 pluymagie.
 a *Plummer* een Lootgie-
 ter.
 a *Plummet* een Kloot
 van Loot.
 to *Plunge* Duycken, in-
 steecken.
 a *Pocket* een Sack.
 the *Pocks* de pocken.
 a *Poem* en Gedicht.
 to *Point* (*with the finger*)
 met de Vinger duy-
 den.
 the *Point* de punt.
 to *Poise* Wegen.
Poison Vergift.
Pol-money Hoofgelt.
Politic politie, Raat.

P O

- to *Polish* polyfteren.
 to *Poll* Scheeren.
 to *Pollute* Vuyl ma-
 ken.
 a *Pomp-granat* een Gra-
 naat appel.
Pompous Pompeus.
 a *Pompion* een pom-
 poen.
 a *Pond* een Poel, Vy-
 ver.
 to *Ponder* Overleggen.
 the *Poop* (*of the Ship*)
 Achter kasteel (*van*
't Schip).
Poor Arm.
 the *Pope* de Paus.
Populous Volckcryck.
 a *Porch* een Voorhof.
 the *Pores* de Sweetga-
 ten.
Pork Vercken-vleesch.
 a *Port* (*Haven*) Poort,
 Haven.
 a *Portion* een Deel.
 a *Position* een Stelling-
 ge.
 to *Possess* Besitten.
Possible mogelijk.
 the *Post* de Post.
Fosterity Nakomeling-
 schap.
 a *Pot* een Pot.
Potent machtig.

P O

a Potentate een Potentaat.
Pottage Sop, potspys, moes.
a Potter en Pottebakker.
a Pottle een Stoop.
Powder Poeder.
Poverty Armoede.
Foulerie Hoenderen.
a Pound een Pont.
to Pour Gieten.
Pourtraiture Af-beeldsel.
Power Macht.
Practise Praetyk.
to Praise Pryslen.
to Pray Bidden.
a Prayer een Gebedt.
to Preach Prediken.
a Preamble een Voorreden.
Precedent Voorgaande.
a Precept een Gebodt.
Precious Kostelyck.
Precise Precys.
Predecessor Voorganger.
Prediction Voorsegging.
to Predestinate Voorordineeren.
Premminence Uytsteekentheyd.

P R

Preface Voorreden.
to Prefer Advanceren, voorstellen.
Prejudice Nadeel.
to Prepare Bereyden.
to Prescribe Voorschryven.
Presente tegenwoordigheyt.
to Preserve bewaren.
President President, Voorfatter.
to Press pressen, dwingen.
to Presume verstouten.
to Pretend ergens na staan.
Prettie mooy.
to Prevail Overweldigen.
to Prevent Voorkomen.
a Prey een roof, buyt.
to Prick prickelen.
the Prick of a pin de steek van een spel.
Pride Hoovaardigheid.
a Priest een Priester.
a Prince een Prince.
Principal Opperste.
Principle Beginfel.
to Print Drucken.

P R

- a *Prison* een Gevanke-
 nisse.
Private Privaat, een-
 saam.
 a *Priviledge* een Privile-
 gie, voorrecht.
Privily Heymelyck.
 a *Prize* een Prys.
 to *Prize* Achten.
Probable Waarschyn-
 lyk.
 to *Proceed* Voortgaan.
 a *Process* een Proces.
 to *Proclaim* Uytroepen.
 to *Procrastinate* Uytstel-
 len.
 to *Procreate* Genereer-
 ren.
Proctor een Procureur.
 a *Prodigal* een Verquif-
 ter.
Prodigious Wonderbare.
 to *Produce* Voortbren-
 gen.
 to *Profess* Belyden.
Profit Profyt.
Profound Diep.
Profuse Overdadig.
 to *Prognosticate* Voorseg-
 gen.
 a *Project* een Bewerp.
 a *Prologue* een Voorre-
 den.

P R

- Prone* Genegen.
 to *Pronounce* Uytspree-
 ken.
 to *Prop* Ondersteunen.
 to *Propagate* Voortplan-
 ten.
Prophane Onheyligh.
 a *Prophet* een Propheet.
 to *Propose* Voorstellen.
 to *Prorogue* Uytstel-
 len.
 to *Prosecute* Na-vol-
 gen.
Prosperity Geluck, wel-
 vaart.
 to *Protect* Bescher-
 men.
 to *Protest* Protesteeren.
 to *Protract* Uytstellen,
 uyttrecken.
Proud Hovaardig.
 a *Proverb* een Spreek-
 woort.
 to *Provide* Voorzien.
 a *Province* een Provin-
 cie.
 to *Provokes* Onwecken.
Prudence Voorsichtig-
 heyt.
 a *Psalms* een Psalm.
 a *Publican* een Tolle-
 naar.
Publick Gemeyn.
 to *Publish* Openbaren.

P U

- a *Pudding* een Beuling,
- pot pastey.
- to *Puff* Blasen.
- to *Pull* Trecken.
- a *Pulpit* een Preeckstoel.
- the *Pulse* den Pols.
- a *Pump* een Pomp.
- to *Punish* Straffen.
- *Purblind* Stick-fiende.
- to *Purchase* Koopen, verwerven.
- Pure* Suyver.
- to *Purge* Purgeeren.
- to *Purifie* Reynigen.
- to *Parloin* Onttrecken.
- Purple* Purper.
- to *Purpose* Voorneemen.
- a *Purse* een Beurs.
- Purflain* Porceleyn kruyt.
- to *Pursue* Vervolgen.
- to *Push* Stooten.
- a *Push* een Puyfte.
- to *Put* Setten.
- to *Put on* Aandoen.
- to *Putrifie* Verrotten.
- to *Puzzle* Ymant swarigheid aandoen.
- een *Py* (Vogel) Exter.

Q U A

Q.

- a *Quackfalver* een Quackfalver.
- a *Quadrant* een Vierkant.
- to *Quake* Beven, sidderen.
- Quality* Hoedanigheyt.
- Qualities* manieren.
- a *Qualm* een haastige Flaute.
- Quantity* Veelheyt.
- a *Quarrel* een Questie, krackeel.
- a *Quart* Twee pinten, een kan.
- a *Quarter* een Vierde deel.
- a *Quarry of stone* een Steen kuyl.
- a *Queen* een Hoere.
- a *Queen* een Koninginne.
- to *Quell* Quellen.
- to *Quench* Uytblusfchen.
- a *Question* een Vraag.
- Quick* Gaauw, levendigh.
- to *Quicken* Verquicken.

Quickly

Q U

- Quickly* Raschjes, terfont.
Quicksilver Quickilver.
Quiet Geruft.
 a *Quill* een Schaft.
 a *Quilt* een Matras.
 a *Quince* een Quee-appel.
 the *Quire* de Koor.
 a *Quire of Paper* een Boek Pampier.
 to *Quit* Quyten, quyt schelden.
 to *Quiver* schudden.
Quotidian Dagelycks.

R.

- a *Race* een Geslachtte.
 a *Race* een Loop.
 a *Rabbit* een Conyn.
 a *Rack* or *manger* een kribbe.
 to *Rack* Pynigen.
 a *Racket* een Rincket.
Radish Radys.
 to *Rage* Rafen.
Rage Uytfinnigh.
 a *Rag* een oude Lap.
 to *Rail* Schelden, verfmaden.
Rain Regen.

R A

- a *Rainbow* een Regenboog.
 to *Raise up* Opwecken.
Raisins Rozyn.
 a *Rake* een Rieck ofte Egge.
 a *Ram* een Ram.
 a *Ranck* een Rye ofte order.
 to *Rankle* Verrotten.
Ransom Rantsoen.
Raping Neming met geweld.
Rare Ongemeen, seldom, raer.
 to *Rarifie* Dun maken.
 a *Rasour* een scheermes.
 a *Rat* een Rot, Ratte.
Rash Onvoorsichtigh.
Rate Prys.
 a *Rater* een schatter.
Rather Liever.
 to *Ratifie* Bevestigen.
 a *Rattle* een Ratel.
Rational Redelyk.
 a *Raven* een Raven.
Ravening Roovinge.
 to *Ravish* Schoffieren.
Raw Rauw.

R E

Rays of the Sun Sonne-
 tralen.
 to *Reach* Reycken.
 to *Read* Lefen.
Readie Gereet.
Really Met der daadt.
 a *Realm* een Konink-
 ryck.
 a *Keame of Paper* een
 Riem Papier.
 to *Reap* Maayen.
Reason Reden.
 to *Rebate* Af-korten.
Rebellious Wederspan-
 nigh.
 to *Rebuke* Berispen.
 to *Recant* Herroepen.
 a *Receipt* een Ontfang.
Receipts Genees- mid-
 delen, Ordonnan-
 tien.
 to *Receive* Ontfangen.
Reciprocal Wederzyds.
 to *Recite* Herhalen.
 to *Reckon* Reeckenen.
 to *Reclaim* Wederom
 roepen.
 to *Recollect* Vergade-
 ren.
 to *Recommend* Aanpry-
 fen, bevelen.
 to *Recompence* Vergel-
 den.

R E

to *Reconcile* Verfoe-
 nen.
 to *Record* Gedachtig we-
 fen.
 a *Record* een Oorkonde,
 een Register.
 to *Recover* Herhalen,
 weer krygen.
Recourse Toevlucht.
 to *Recoyl* Te rugge wy-
 ken.
 to *Recreate* Vermaec-
 ken.
 a *Recusant* een Ont-
 segger, de naam ge-
 geven aan een Paus-
 gezinde.
Red Root.
 to *Redeem* Verlossen.
Redeemer Verloffer.
 to *Redound* Herkoopen,
 overvloeyen.
 to *Redress* Recht maken,
 reformeeren.
 to *Reduce* Wederom
 brengen.
 a *Reed* een Riet.
 to *Reel* Waggelen.
 a *Reel* een Haspel.
 to *Refer* een Saack aan
 yemant stellen.
 to *Refine* fuyveren.
 to *Reflect* Opsien.

R E

- to *Reform* Verbeteren,
herstellen.
- to *Refresh* Ververffen.
- to *Refuse* Weygeren.
- to *Refute* Wederleg-
gen.
- Regal* Konincklyck.
- to *Regard* Achten, op-
mercken.
- Regeneration* Wederge-
boorte.
- a *Regiment* een Regi-
ment.
- a *Region* een Landt-
fchap.
- to *Rehearse* Herhalen.
- Register* Bladtwyfer, Re-
gister.
- to *Reject* Verwerpen.
- to *Reign* Regeeren.
- the *Reins* de Nieren.
- to *Rejoyce* Verheugen,
verblyden.
- to *Relapse* Weder infor-
ten.
- a *Relation* (or *kindred*)
Bloetverwantschap.
- a *Relation* (or *story*) een
Verhaal.
- to *Release* Ontloffen.
- to *Relent* Berouw heb-
ben.
- to *Relie* Vertrouwen,
fteunen.

R E

- Relief* Onderftand.
- to *Relinquish* Verlaten.
- Reliques* and *remainders*
Overblyffelen.
- a *Relish* een Smaak, een
geur.
- to *Remain* Overbly-
ven.
- Remedy* Remedie.
- Remembrance* Gedachte-
niffe.
- Remifs* Slap, onacht-
faam.
- to *Remit* Vergeven.
- Remorse* Knaginge.
- to *Remove* Wegh doen,
verplaatfen.
- to *Render* Weder *ofte*
overgeven.
- to *Renew* Vernieuwen.
- Rennet* Melck-Rinfel.
- to *Renounce* ontzeg-
gen.
- Renown'd* Beroemt.
- Rents* Renten, inkom-
ften.
- a *Rent* een Scheur.
- to *Repair* Hermaken.
- to *Repay* Weer beta-
len.
- to *Repeat* Herhalen.
- to *Repel* Verjagen.
- to *Repent* Leedt we-
fen.

R E

Repentance Berouw.
 to *Repine* Morren;
 to *Reply* Weder ant-
 woorden.
 to *Report* Rapporteerē,
 tellen.
 to *Repose* Rusten.
 to *Reprieve* Uytstel ge-
 ven.
 to *Reproach* Verwy-
 ten.
Reprobate Verworpen.
 to *Reprove* Berispen.
 to *Repulse* Verftooten.
Reputation Grootachtin-
 ge.
 a *Request* Verfoek.
 to *Request* Ootmoedigh
 bidden.
 to *Require* Vereyfs-
 chen.
 to *Requite* Vergelden.
 to *Resemble* Gelycken.
 to *Reserve* Bewaren,
 voorbehouden.
 to *Resign* Overgeven.
 to *Resist* Wederftaan.
 to *Resolve* Resolveeren,
 ondoen.
Respect Achtinge.
 to *Respect* Ontfien.
 to *Respire* Ademen.
Respite Uytstel.

R E

the *Rest* de Rest.
 to *Rest* Rusten.
 to *Rest* Overschieten.
 a *Restitution* Wederge-
 vingē.
 to *Restore* Weder geven,
 herstellen.
 to *Restrain* Bedwin-
 gen, in den toom
 houden.
Resurrection Wederop-
 standingen.
 to *Retail* In 't kleyn ver-
 koopen.
 to *Retain* Onthouden.
 to *Retire* Te rugge ofte
 alleen gaan.
 to *Retract* Weder-roe-
 pen.
 to *Retreat* Te rugge kee-
 ren.
 to *Return* Wederom
 keeren.
 to *Reveal* Openbaren.
 to *Revenge* Wreken.
Revenue Inkomft.
 to *Reverence* Eerbie-
 den.
 to *Review* Herfien.
 to *Revise* Weer over
 fien.
 to *Revive* Levendig ma-
 ken, her-leven.
 to *Revoke* Herroepen.
 to *Revolt*

R I

to *Revolt* Af-vallen.
 to *Revolve* Herdenken.
 a *Reward* een Belooning.
Rheum Snot ofte loop der
 neuse, of mont.
 a *Rib* een Ribbe.
 a *Riband* een Lint, een
 snoer.
Rice Ryft.
Rich Ryck.
Riches Ryckdom.
 a *Riddle* een Raatsel.
 to *Ride* Ryden.
Ridiculous Belachelyck.
Right Recht.
Righteous Rechtveerdigh.
Rigour Wreetheyt,
 strengheyt.
 a *Rime* een Rym.
 a *Ring* een Ring.
 to *Ring* (bells) Luyden,
 (de klokken)
Riot Muytery.
 to *Rip* onttonen.
Ripe Ryp.
 to *Rise* opstaan, ry-
 fen.
Rites Ceremonien, ge-
 woonten.
 a *River* een Rivier.
 to *Rob* Rooven.

R O

a *Robber* een Roover.
 a *Robe* een Kostelyck
 kleet.
 a *Rock* een Steen-rotse,
 a *Rod* een Roede.
 a *Roe* een Rhee.
 a *Rogue* een Schelm.
 to *Roll* Rolien.
 a *Rood of Land* een Roe-
 de Landts.
 a *Roof of a house* een
 Dack van een huys.
Room Ruymte.
 a *Root* een wortel.
 a *Rope* een Touw.
 to *Rore* Brullen.
 a *Rose* een Roos.
Rosin Harft.
 to *Rost* Braden.
 to *Rot* Verrotten.
Rough Ruygh, rouw.
Round Ront.
 to *Rouse* opwecken.
 to *Row* Roeyen.
Royal Konincklyck.
 to *Rub* Vryven, krau-
 wen.
 the *Rudder* het Roer.
Ruddy Rootachtigh.
Rude Grof, ongema-
 niert.
Rue Wynruyt.
 to *Rue* Berouwen.

R U

Rugged Oneffen, ruig.
 a *Rug* een Rouwe De-
 ken.
 to *Ruine* Vernielen.
Ruinous Bouwvalligh.
 to *Rule* Heerschen.
 a *Ruler* een Regeerder.
 a *Rule* een Regel.
 to *Rumble* Kommelen.
 to *Ruminare* Herkau-
 wen.
 a *Rumour* Gerucht.
 to *Run* Loopen.
 a *Rundlet* een Kinne-
 ken.
 a *Rupture* een scheur, een
 breuck.
 a *Rush* een Biese.
Rustical Boerachtigh.
Rye Rogge.

S.

the *Sabbath* den sab-
 bath.
 a *Sable* een Swaart, ofte
 fabel.
 a *Sachel* een Knapsack.
 a *Sack* een sack.
Sackcloth Hayrenkleet.
 to *Sacrifice* Op-offe-
 ren.
Sad Droevig.

S A

Sad-colour Doncker.
 a *Saddle* een Sadel.
Safe Behouden.
Safeguard Bescherminge,
 sauvegarde.
Saffron saffraan.
Sage savie of salie.
Sage Wys.
 to *Sail* Zeylen.
 a *Saint* een Heylige.
 a *Sale* een Verkoop.
 a *Sallet* een sla of sa-
 laat.
 a *Salmon* een salm.
Salt Sout.
Salvation saligheyt.
Salve de Zalf.
 to *Salute* Groeten.
 the *Same* de selve.
Sap Sap.
Satan Satan.
 to *Satiate* Versaden.
Satisfaction Voldoenin-
 ge.
Savage Wildt.
Sauce saus.
Saucy stout.
 to *Save* Bewaren, be-
 houden.
Save sparen.
Saviour Salighmaker.
Sausage saucys.
 a *Saw* een saagh.
 to *Say* seggen.

S C

Scab Schurf, fchurfte.

a *Scabbard* een Swaartfchedel.

a *Scaffold* een Schavot.

to *Scald* Met heet water broeyen.

the *Scalp* de Kop.

Scaly Schubigh.

a *Scandal* een Schandaal.

Scarce Schaars.

a *Scarf* een Sluyer.

Scarlet Schaarlaken.

a *Scarr* een Lidt-teycken.

Scarfe Naauwelyks.

to *Scatter* Verstroyen.

a *Scepter* een fchepter.

Schifm fcheuringh.

a *Scolar* een Leerling.

a *School* een fchoole.

Science Wetenfchap.

to *Scoff* fporten.

to *Scold* fchelden, kyven.

Scope Ooghmerck.

to *Scorch* Branden, fchroeyen.

to *Scorn* Verachten.

to *Scowl* fuur sien.

to *Scour* fchuuren.

to *Scourge* Geeffelen.

S E

to *Scratch* Krabben.

to *Scrape* fchrapen.

a *Screen* een fchutfel, fcherm.

a *Scribe* een fchryver, fchrift geleerde.

Scripture fchriftuur.

a *Scruple* een fcrupel, twyffelingh.

the *Scull* de Hooft-pan, Beckneel.

Scum fchuym.

a *Scuttle* een Korfken, fchotel.

the *Sea* de Zee.

a *Seal* een Zegel.

a *Seam* een foom.

a *Seamfter* or *Simfter* een Naayfter.

to *Search* Na-foecken.

the *Second* de Tweede.

Searge fergie.

the *Season* fayfoen.

a *Seat* een feel, ftoel.

Seaven feven.

a *Secretary* een fecretaris.

a *Sett* een feft.

a *Section* een Deeling.

Secret Verborgen, heymelyck.

Secure feker.

Secure forgeloos.

Digitized by Google

S E

Sedition Seditie, op-
 roer.
 to *Seduce* Verleyden.
 to *See* Sien.
Seed Saat.
 to *Seek* Soeken.
 it *Seemeth* het Schynt.
 to *Seeth* Zieden, koo-
 ken.
Seldom Selden.
 to *Select* Uytkiezen.
Selfish Selfachtigh.
 to *Sell* Verkoopen.
 the *Senate* den Raat.
 to *Send* Senden.
Sense Sin, gevoel.
Sensible Gevoeligh.
 to *Sent* or *savour* Riec-
 ken.
 a *Sentence* een Sententie,
 vonnis.
 to *Separate* Af-sonde-
 ren, scheyden.
 a *Sepulcher* een Graf.
Serge Sergie.
Serious Ernstigh.
 a *Sermon* een Predica-
 tie.
 a *Serpent* een Slangh,
 Serpent.
 a *Servant* een Dienaar.
 to *Serve* Dienen.
 to *Set* Setten, stellen.
Severall Verscheyden.

S E

Severe Stuur, straf.
 to *Sew* or *sow* Nayen.
Sewet Vet.
 the *Sexton* de Koffer.
 a *Shadow* een Schadu-
 we.
 to *Shake* Schudden.
Shallow ondiep.
 the *Shambles* de Vleys-
 hal.
Shame Schaamte.
Shared Gedeelt.
 to *Shape* Fatsoneeren,
 scheppen.
 to *Shave* Schaven.
She Sy.
 a *Sheaf* een schoof.
Shears Schaaren.
 a *Sheath* een scheidde.
 to *Shed* Gieten, stor-
 ten.
 a *Sheep* een Schaap.
 a *Sheet of Paper* een Vel
 Papier.
 a *Sheet* (of *Linnen*) een
 slaap-laken.
 a *Shell* schulpe, schil-
 le.
 a *Shelf* een Banck of
 Planck.
 a *Shelter* een schuytplaats,
 toevlucht.
 to *Shew* Toonen.
 a *Shield* een schild.

S H

- a *Shift* een Verandering , oock een Mans *ofte* Vrouwen Hembt.
 a *Shilling* een schellingh.
 the *Shin* de scheen.
 to *Shine* schynen:
 a *Ship* een Schip.
 a *Shirt* een MansHembt.
 a *Shive of Bread* een snede Broots.
 a *Shoe* een schoen.
 a *Shoemaker* een schoemaker.
 to *Shoot* (*with a gun*) schieten.
 a *Shop* een winkel.
 the *Shore* de frant.
Short Kort.
 a *Shovel* een schop.
Should soude.
 it *Should* or *ought* het Behoort.
 a *Shoulder* een schouder.
 to *Shout* or *cry out* schreeuwen.
 a *Shower* (*of rain*) een Plas-regen.
 to *Shrink* weycken en krimpen.
 to *Shut* sluyten , toedoen.

S I

- a *Shuttle* or *Shittle* een spoel.
Sick sieck.
 a *Sickle* een sikkel.
 a *Side* een Zyde.
Aside Ter Zyde.
 a *Siege* een Beleg.
 to *Sift* siften.
 a *Sift*, *sive* or *seve* Teemst of Sift.
 to *Sigh* Suchten.
 a *Sight* een Gesicht , en een schoufspel.
 a *Sign* een teeken.
 a *Signet* een segel-ring.
 to *Signifie* Betekenen.
Silence stilfwygentheyt.
Silk Zyde , Zy.
 a *Sillable* een syllaab.
Silver filver.
 a *Similitude* een Gelyckenis.
Simple slecht.
Sin Sonde.
 to *Sin* sondigen.
Since t'sedert , sint.
Sincere oprecht.
 to *Sing* fingen.
 to *Sinck* fincken.
 a *Sinew* een senuwe.
Sir Monsieur , Heere , een Eer-tytel van een Ridder.

Sirrup Syroop.
 a *Sister* een Suster.
 to *Sit* Sitten.
 a *Sithe* een Seyffen.
 a *Skain of tbred* een
 Streng garen.
 the *skie* de Lucht.
Skie-colour Hemels-
 blaauw.
Skill Konste, weten-
 schap.
Skin vel.
Slack Slap, los.
 to *Skip* Springen.
 a *Slate* een Leye ofte
 latte.
 to *Slander* Lasteren.
 a *Slave* een Slaaf.
 to *Slay* Doodt-slaan.
 to *Sleep* Slaapen.
 a *Sleeve* een mouw.
Slender Dun, mager.
Slime slym.
 to *Slide* glyden, slibbe-
 ren.
 to *Slice* Snyderen.
 a *Slice* een Snee.
 a *Sling* een slinger.
 to *Slip away* Ontslip-
 pen.
 a *Slipper* een Muyl.
Slippery Gladt, slibber-
 achtigh.
 a *Sloe* een wilde pruym.

a *Sloven* een floove.
Slow Traagh.
 a *Sluce* een Sluys.
 to *Slumber* Sluymen-
 ren.
Sluttish Morfig, vuyl.
Small Kleyn, dun.
 to *Smart* Smerten.
 to *Smell* Ruykcken.
 to *Smile* Glim-lachen.
 to *Smite* Smyten.
 a *Smith* een Smit.
 a *Smock* een Vrouwen-
 Hembt.
Smoke Roock.
 to *Smother* Verfticken.
 to *Smooth* Strycken.
 a *Snail* een Slacke.
 a *Snake* een Slange.
 a *Snare* een Strick.
 to *Snatch* Rucken.
 to *Sneez* Niesen.
 to *Snort* or *snore* Snor-
 ken.
Snot Snot.
Snow Sneeuw.
 to *Snuff* Snuyten.
So Soo, alsoo.
Sober Sober.
Society Gefelschap.
 a *Sock* een Sock.
Soft Sacht.
 to *Soil* Vuyl maken.
 to *Soke* Weycken.

S O

Sold Verkocht.
Sole Alleen.
the Sole of the foot de Sole
 van de voet.
Some Sommige.
Sommer Somer.
Somthing Yet , eenigh
 ding.
Somwhat Wat.
Somwhere Ergens.
a Song een Sang.
a Son een Soon.
Soon Haast, terstont.
Soot Roet.
Sope Zeep.
a Sop een Soppe.
a Sore een seer.
a Sorcerer een Tove-
 naar.
Sorrow Droefheyt ,
 verdriet.
Sorry Bedroeft.
a Sot een Sot.
the Soul de Siel.
a Souldier een Soldaat.
to Sound Klincken, luy-
 den.
the South het Zuyden.
Sour Suur.
Southsaying Waarseg-
 ging.
to sow Sayen.
a Sow een Seug.
a Spade een Spade.

S P

a Space een Spacie.
a Span een Span.
to Spare Sparen.
a Spark een Vonck.
to Sparkle Glinsteren.
a Spectacles een Brille.
to Speak Spreecken.
a Speech een Taal, een
 spraack.
to Speed spoeden.
to Spel spellen.
to Spend Verquisten.
to Spew or spue spouwen,
 overgeven.
Spices specery.
a Spider een Spinne-
 kop.
to Spill storten.
to Spin spinnen.
the Spirit de Geest,
to Spit spouwen.
a Spit een spit.
Spite spyt.
to Spoil bederven.
a Spoon een Lepel.
a Spot een Vleck.
a Spouse een Bruyt.
to Spread spreiden.
the Spring de Lente ,
 Voorjaar.
a Spur een spoor.
to Spurn Achter uyt-
 slaan.
Squint-eyed scheel.

S T

to *Stab* Met een Ponjaart
 steken.
 a *Stable* een stal.
 a *Staff* een staf, stock.
 to *Stagger* fronckelen.
 a *Stain* een Vlecke.
Stairs Trappen.
 a *Stake* een staack, paal.
 to *Stammer* stameren.
 to *Stamp* stampen.
 to *Sand* staan.
 a *Star* een sterre.
 to *Starch* styven.
 a *Statute* een statuyt.
 to *Stay* Bleyven.
 to *Steal* steelen.
 to *Steep* te wecken leggen.
 to *Steer* stuuren.
 a *Step* een stap.
 a *Step-father* een stiefvader.
 to *Stick to* Aankleven.
 a *Stiek* een stock.
 a *Sting* een Prickel.
 to *Stinck* stincken.
 to *Stirr* Roeren.
Stockins Kouffen.
 the *Stomack* de maag.
 a *Stone* een steen.
 a *Stool* een stoel.
 to *Stoop* Bucken.

S T

to *Stop* Stoppen.
 a *Storie* een Verhaal, Historie.
 a *Storm* een Storm.
Stout stout.
Straight Recht.
Strained Gezeygt en gedouwt.
Strait Engh, naauw.
 a *Stranger* een Vremdelingh.
 a *Straw* een stroo.
Strayed Verdwaalt.
 the *Stream* de stroom.
 a *Street* een straat.
Strength sterckte.
 to *Stretch* Recken.
 to *Strike* slaan, smyten.
 a *String* een snoer.
 a *Stripe* een slagh.
Strong sterck.
 a *Student* een student.
 to *Studie* studeeren.
Stumbling struykeling.
 to *Subdue* t'onderbrengen.
 to *Submit* onderwerpen.
 to *Subscribe* onderschryven.
Substance substantie.
Succour Bystant.

Such sulcke.
 to *Suck* fuygen.
Suddain schielyck.
Suet or *tallow* smeer.
 to *Suffer* Lyden.
Sugar fuycker.
 a *Summ* een somma.
 the *Sun* de sonne.
 to *Sup* fuypen.
Superscription opschrift.
Supper Avontmaal.
 to *Support* onderhouden.
Suro seecker.
Surety Borge.
 to *Suspect* Mistrouwen.
 to *Sustain* ophouden.
 to *Swallow* swelgen.
 a *Swan* een Swaan.
 to *Swear* sweeren.
 to *Sweat* sweeten.
 to *Sweep* vegen.
Sweet soet.
 to *Swell* swellen.
Swift snel.
 to *Swim* swemmen.
 a *Swine* een swyn.
 a *Sword* een Degen,
 swaart.
Swounding Bezwyming.

a *T* *Able* een Tafel.
     a *Tail* een staart.
 a *Tailer* Kleermaker.
 to *Take* Nemen.
 a *Talent* een Talent.
 to *Talk* Praten.
Tallow Talk.
Tame Tam.
Tape Linnen, lint.
Tapestry Tapyt.
 to *Tarry* Vertoeven.
 a *Tart* een Taart.
 to *Taste* smaken.
 a *Tavern* een wyn Herbergh.
Taught Geleert.
 to *Tax* Taxeeren.
 to *Teach* Leeren.
 a *Tear* een Traan.
Tedious Verdrietigh.
Teeth Tandten.
 to *Tell* Tellen of vertellen.
 to *Temper* Matigen.
 a *Tempest* een Tempeest.
 a *Temple* een Tempel.
 to *Tempt* Versoeken.
Ten Tien.
 a *Tenant* een Huurder.
Tender Teder.

a <i>Term</i> een Termyn of tydt.	<i>Thred</i> Draadt , Ga- ren.
<i>Terrible</i> Vreesselyck.	a <i>Throne</i> een Throon.
a <i>Territorie</i> een Gebied, Landschap.	the <i>Throat</i> de Keel.
to <i>Testifie</i> Getuygen.	to <i>Threaten</i> Dreygen.
a <i>Tetter</i> een Kleyn lo- pende zeerigheyt.	to <i>Thrive</i> Prosperce- ren.
<i>Than</i> Dan.	to <i>Throw</i> Werpen, goo- yen.
to <i>Thank</i> Bedancken.	to <i>Thrust</i> stooten.
<i>That</i> Dat.	a <i>Thumb</i> een Duym.
to <i>Thaw</i> Doyen.	<i>Thunder</i> Donder.
<i>The</i> De.	to <i>Tie</i> Binden.
a <i>Theef</i> een Dief.	<i>Timber</i> Timmerhout.
<i>Then</i> Dan.	<i>Time</i> Tydt.
<i>Thence</i> Daar van daan.	<i>Tin</i> (<i>Pewter</i>) Tin.
<i>There</i> Daar.	<i>Tired</i> Vermoedt.
<i>Therefore</i> Daarom.	<i>Tithe</i> Tiende.
<i>Thereof</i> Daar van.	a <i>Title</i> een Tytel.
<i>Thick</i> Dick.	<i>To</i> Tot, aan, na.
the <i>Thigh</i> de Dye.	<i>To and fro</i> Herwaarts, derwaarts.
<i>Thine</i> Dyn, uwen.	a <i>Toad</i> een padde.
a <i>Thing</i> een Ding.	a <i>Toad-stool</i> Duyvels broot.
to <i>Thinck</i> Dencken.	a <i>Toe</i> een Teen.
<i>Thin</i> Dun.	<i>Together</i> Met malkander, t'effens.
<i>Thirst</i> Dorst.	to <i>Toil</i> Arbeyden, ver- moeyen.
<i>Thirtie</i> Dertig.	a <i>Token</i> een Merckteec- ken.
<i>This</i> Dese, dat.	<i>Told</i> geseyt.
<i>Thither</i> Daar na.	
<i>Through</i> Door.	
<i>Thou</i> Du, ghy.	
a <i>Thorn</i> een Dören.	
<i>Thoughts</i> Gedachten.	

T O

Toll or tribute Tol, ſchattinge.
Tolerable Verdraaglick.
to Toll a bell een Klock luyden.
a Tomb een Tombe ofte Graf.
a pair of Tongs de Tangen.
a Tongue een Tonge.
a Tool een Inſtrument ofte gereetschap.
a Tooth een Tant.
the Top or heigth de Top ofte hooghte
a Top een Top ofte tol.
a Torch een Fackel, toortſe.
to Torment Quellen, pynigen.
Torn Gefcheurt.
to Toſt Braden.
to Touch Aanracken ofte voelen.
Touching Aangaande.
a Touch ſtone een Toetſteen.
Tough Taay.
Tow grof vlas.
to Tow a Ship een Schip roeyen ofte trecken.
a Towel een Hantdoek.

T O

a Tower Tooren.
a Town een Stadt of Dorp.
Toys Beufelingen.
Trade Neeringe, handel, ambacht.
a Traitor een Verrader.
to Translate Overſetzen.
to Travail Reyſen.
Treachery Verradery.
Treacle Driakel.
to Tread Treden.
Treason Verraat.
Treasures ſchatten.
a Tree een Boom.
to Tremble Beven.
a Trencher een Teljoor, Tafelbort.
a Trespas Overtredingge.
a Tribe een Geflacht.
Tribulation Wederwaardigheyt.
to Trie Beproeven.
Trifles Beufelingen.
Trinity Drievuldigheyt.
a Triumph Triomf, Zegge juygh.
Trouble Moeyten.
a Trough een Trogh.
a Troup een Beade, Troup.

a Trowel

a *Trowel* een Metselaars
 Troffel.
True waar.
 a *Trumpet* een Trom-
 pet.
 a *Trunk* een Koffer.
 to *Trust* Betrouwen.
Truth waarheyt.
 a *Tub* een Tobbe.
 a *Tulip* een Tulp.
 a *Tumult* een oproer.
 a *Tune* een Toon.
 a *Tun* een Tonne.
 a *Turf* een Turf.
 to *Turn* Wederomkee-
 ren.
 a *Turnep* een Raap ,
 knol.
 a *Tutor* een Vooght, Be-
 waarder.
Twelf Twaalf.
Twilight Tweelicht.
Twenty Twintig.
 to *Twine* or *twist*
 Drayen, tweynen.
Two Twee.
 a *Tyrant* een Tyran ,
 Dwingelant.

V.

to be *Vacant* Ledigh
 zyn.
 a *Vail* Deckfel, hang-
 fel.

Vain Ydel.
 in *Vain* Vergeefs.
Valiant Dapper.
 a *Valley* een Dal.
Valour Dapperheyt.
Value waardye.
 to *Vanish* Verdwy-
 nen.
Vanitie Ydelheyt.
 to *Vanquish* Overwin-
 nen.
Vapour Roock, damp.
Varietie Verandering.
 a *Vassal* een Leenhou-
 der, onderfaat.
Veal Kalfs-vleys.
 a *Vein* een Aader.
Velvet Fluweel.
Vengeance wraack.
 a *Verb* een werck-
 woort.
Verie feer, heel.
 to *Verise* waar ma-
 ken.
Veritie waarheyt.
 a *Verse* een Vaerse.
Vertue Deugd.
 to *Vex* Quellen , pla-
 gen.
Ugly Lelyck.
 a *Vial* een Viool.
Vice ondeught.
 a *Victorie* een Victorie,
 overwinninge.

Visuals *Visualie*, pro-
 viant.
 to *Vieuw* Besien.
Vigilance wackerheyt.
Vigorous Kloeck, vly-
 tigh.
Vile Snoode, ghe-
 ringh.
 a *Village* een Dorp.
 a *Villain* een Boef,
 schelm.
Vindication Revengie.
Vindictive wraackgie-
 righ.
 a *Vine* een wyngaart.
Vineger Azyn.
Vintage de wyn-lesinge,
 wyn tydt.
 a *Vintner* een wynver-
 kooper.
 a *Viol* een Viool.
 to *Violate* Schenden,
 verontreynigen.
Violence Gewelt, heftig-
 heyt.
Violently Geweldigh-
 lyck.
 a *Violet* een Violet-
 bloem.
 a *Viper* een Slange, Ad-
 der.
 a *Virgin* een Maaght.

Virginity Maagdendom.
Virility Mannelyck-
 heyt.
 a *Visage* een Aangeficht.
Visard een Mom-aange-
 ficht.
Visible Sienlyck, sicht-
 baar.
 a *Vision* een Gesichte,
 verschyninge.
 to *Visit* Besoecken, de
 visite geven.
Visitation een Besoekin-
 ge.
 the *Vitals* de Levende
 deelen des Lichaams.
 to *Vitiate* Schenden.
Vitious Ondeugent.
 to *Vituperate* Laken.
Vivacity Levendigheyt.
 an *Ulcer* een Sweer, ge-
 zwel.
 an *Umbrage* een Schadu-
 we, een ombragie,
 fuspitie.
 an *Umpire* een Scheyts-
 man.
Unable Onmachtigh.
Unacceptable Onaange-
 naam.
Unanimity Eendrachtig-
 heyt.

U N

Unapt Onbequaam.
Unarm Ontwapenen.
Unawares Onverwacht.
Unbelief Ongeloovig-
 heyt.
Unbeseeming Onbeta-
 mend.
 to *Unbuckle* or *unbutton*
 onthaalen, ontknoo-
 pen.
Uncapable Onbequaam.
Uncertain Onseecker.
Unchangeable Onveran-
 derlyck.
Unchast Onkuys.
Uncivil Onbeleeft.
 an *Uncle* een Oom.
Unclean Onreyn, onfuy-
 ver.
Uncomely Onbetame-
 lyck.
Unconstant Onstantvas-
 tig.
 to *Uncover* ontdecken.
 an *Unction* een Salvin-
 ge.
Under Onder.
 to *Undergo* Ondergaan,
 lyden.
Underhand Heymelyck.
 to *Underhold* Onderhou-
 den.

U N

an *Underling* een Onder-
 lings, een die minder
 in Officie is.
Undermine Ondermy-
 nen.
Underneath Beneden.
 to *Understand* Ver-
 staan.
 to *Undertake* Onderwin-
 den.
Undiscreet Onbeschey-
 den, indiscreet.
Undivided Ongeschey-
 den.
 to *Undo* Ontdoen, los-
 maken.
 to *Undo* (a man) Yemant
 verderven.
Undone Bedorven.
Undoubted Ongetwyf-
 felt.
Uneasy Ongemacke-
 lyck.
Unequal, uneven Onef-
 fen.
Unestimable Onwaar-
 deerlyck.
Unexpected Onver-
 wacht.
Unfained Ongeveynst.
Unfaithful Ontrouw.
Unfallible Onfeylbaar.
Unfit Onbequaam.
 to *Unfold* Ontvrouwen.

U N

Unfortunate Ongeluckigh.
Unfriendly Onvriendelyck.
Unfruitfull Onvruchtbaar.
Ungodly Ongoddelyck, goddeloos.
Ungracious Ondeugende, daar geen genade meer in is.
Ungratefull Ondanckbaar.
Unhandsom Ongeschikt, leelyck.
Unhonest Oneerbaar.
an Unicorn een Eenhoorn.
Uniform gelyckformigh.
Union Vereenigen.
Universal Algemeen.
University een Universiteit, Hooge school, Academy.
Unjust Onrechtvaardigh.
Unkind Onvriendelyck.
Unknown Onbekent.
Unlawfull Onwettig.
Unlearned ongeleert.
Unless. Ten zy ofte uytgenomen.

U N

Unlike Ongelyck, onef-
 ten.
to Unload Ontladen.
Unmannerly Ongemaniert, boers.
Unmeet Onbequaam.
Unmindfull Vergetig, onagtzaam.
Unmodest Ongeschikt.
Unmovable Onbeweeghlyck.
Unnatural Onnatuurlyck.
Unnecessary onnoodig.
Unorderly Onordentelyck.
Unpardonable onvergeeflyck.
Unpaid Onbetaalt.
Unpatient Onverduldig.
Unperceivable Ongevoeligh.
Unperfect Onvolkomen.
Unpleasant Ongenoegelyck.
Unpolished Ongepolyft, onverciert.
Unpossible Onmooglyck.
Unpregnable Onwinbaar.
Unprepared onbereyt.

U N

Unprofitable Onnuttelyk,
 onprofytelyk.
Unprovided Onverfien.
Unquiet ongeruft.
Unready onberydt.
Unreasonable onredelyk,
 sonder reden.
Unregarded ongeacht.
Unreprovable onberispe-
 lyck.
Unreverent Onerbic-
 digh.
Unrewarded Onbeloont.
Unrighteous onrecht-
 vcerdigh.
Unripe onryp.
Unruly ongeregelt.
Unsatiabile Onverfade-
 lyck.
Unsavoury Onsmake-
 lyck.
 to *Unsay* ontseggen.
 to *Unseal* ontsegelen.
Unsearchable onuytvin-
 delyck.
Unseasonable ontydig.
Unseemly onbetame-
 lyck.
Unseen ongefien.
Un sensible ongevoelig.
Unserviceable ondienste-
 lyck.

U N

Unsettled ongeftheadig.
Unshamefast Onbe-
 fchaamt.
Unshaven ongefchoo-
 ren.
Unshod ontfchoent.
Unskilful onervaren, on-
 wetende.
Unsound ongefont.
Unspeakable onuytspre-
 kelyck.
Unspotted onbevleekt.
Unstable ongeftheadig, on-
 gedurig.
Unstained ongefchent.
Unstayed Onghetem-
 pert.
Unstedfast onstantvas-
 tigh.
Un sufferable onverdrage-
 lyck.
Unsure onfeker.
Unsupportable onlyde-
 lyck.
Untamed ongetemt.
Unstained onbesmet.
Untaught ongeleert.
Unthankful ondanc-
 baar.
Unthought onverdacht,
 onverwacht.
 an *Unthrift* een Verqui-
 fter.
Unthrift onfpaarsaam.
Unfied

U N

Untied Ontbonden, ont-
knoopt.

Until Tot, tot dat.

Untilled ongeackert.

Untimely ontydelyck.

Unto Tot, al tot, tot den,
toe, ter.

Untold ongefeyt, onver-
telt.

Untouched ongeraakt.

Untoward Arg, boos,
verkeert.

Untrue onwaar, valsch.
to *Unvail* ontdekken.

Unusual ongebruycke-
lyk, ongewonelyck.

Unutterable onuytspre-
kelyck.

Unwalled onbemuurt.

Unwary onvoorsichtigh.

Unwatered ongewatert.

Unwearyed overmoeyt.

Unwholsom ongesont.

Unwilling onwillig.

Unwise Onwys.

Unwitty onvernuftig.

Unwontedness onghe-
woontheyt.

Unworthy Onwaar-
digh.

U P

Unyoked ontspannen,
ontbonden.

a *Vocation* een Vocatie,
beroep.

a *Voice* een stem ofte
voys.

to *Void* Wycken.

to *make Void* Ledigh ma-
ken.

a *Volume* een Deel van
een Boeck.

Voluntary Vrywillig.

Voluptuous Wellustig,
weeldrigh.

to *Vomit* spouwen, bra-
ken.

a *Vote* een stemme.

to *Vouchsafe* Waardig
achten, verweerdig-
gen.

a *Vow* een Beloft aan
Godt.

a *Vowel* een Vocaal.

a *Voyage* een Reyse ofte
Voyagie ter Zee.

Up Op.

to *Upbraid* Verwyten.

to *Uphold* ondersteunen,
onderhouden.

Upon Op, boven, over.

Upper Overste.

Uppermost Allerbovenste.

Upright oprecht.

U P

an *Uproar* een oproer.
Upside-down Het onder-
 steboven.

Upward opwaarts, om
 hoogh.

to *Urge* Dringen, wrin-
 gen.

an *Urinal* een Ordi-
 naal, een Urinaal-
 glas.

Us ons.

to *Use* Gebruycken.

an *Usher of a school* een
 Onder Rector, Con-
 Rector.

to *Usurp* Tegen recht
 houden.

Usury Woecker.

to *Utter* Uytspreken.
 the *Uttermoſt* de Uytter-
 ste.

Vulgar Gemeyn.

a *Vulture* een Gier.

W.

a *W* *Aſer* een Wafel,
 oock een Ou-
 weltje.

to *Waſt over over* voe-
 ren.

to *Wag* Waggelen, wan-
 kelen.

W A

to *Wag the head* Het
 hoofd ſchudden.

to *lay a Wager* Wed-
 den.

Wages Gagie, loon.

a *Waggon* een Wa-
 gen.

Waight or weight Ge-
 wicht.

to *Wail* Kryten, ker-
 men.

Wainſcot wagenschot,
 wantſchot.

to *Wait* Wachten.

to *Wait for* Verwach-
 ten.

to *Wake* Waken.

to *Walk* Wandelen.

a *Wall* een Muur ofte
 wal.

a *Wall-louſe* een Weeg-
 luyſe ofte wandt-
 luyſ.

a *Wall-nut* een Ocker-
 neut.

to *Wander* Dwalen, doo-
 len.

to *Want* Gebreck ly-
 den.

Wanton Dertel, weel-
 drigh.

War Oorlogh.

to *Ward* Behoeden, be-
 ſchermen.

W A

Wares Waren, Koopmanschap.
 to *be Warie* Voorfichtig zyn, fich wachten.
Warm Warm.
 a *Warming-pan* een Bedtpan.
 to *Warn* Waarfchouwen, vermanen.
 a *Warrant* een Bevel, order.
 a *Wart* een Wratte of Vrat.
 to *Wash* Waffchen.
 a *Wasp* een Wefpe.
 to *Wast* Bederven, verwoeften, verquiften.
 a *Wast-coat* een Hemtrock.
 to *Watch* Waken.
 a *Watch* een Uurwerk.
Water Water.
 a *Wave* een Bare ofte golve.
Wax Was, Lack.
 a *Way* een Wegh.
We Wy.
Weak swack, krank.
Weal Welvaart.
Wealth Ryckdom.

W E

to *Wean a child* Een kint fpeen.
Weapons Wapenen.
 to *Wear* Dragen.
 to *Wear out* Verflyten.
Weary Moede, vermoeyd.
Weather Weder.
 to *Weave* Weven.
 a *Web* een Webbe.
 to *Wed* Houwen, trouwen.
 a *Weed* een Wiede.
 a *Week* een Weecke.
 to *Weep* Weenen.
 to *Weigh* Wegen.
Welcome Welkom.
Well Wel.
 a *Well* een Put.
 a *Wench* een Meyt of Meysken.
 the *West* West, het Welten.
Wet Nat.
 a *Whale* een Walvis.
 a *Wharf* een Werf ofte Haven.
What Wat.
Whay Wey, huy.
 a *Wheat* een Puyft.
Wheat Terwe, Weyte.
 a *Wheel* een Wiel

a Wheel.

W H

a Wheel-barrow een
 Kruiwagen.
a Whelp een jongen
 hont.
When Wanneer.
Whence Van waar.
Where waar.
Wherefore waarom.
Whereto Waar toe.
to Whet Wetten, fly-
 pen.
Whether of, ofte.
Which welke.
While and mean while
 Terwylen, onder-
 tusschen.
White Wit.
a Whore een Hoer.
Wicked Boos.
a Widdow een wedu-
 we.
a wife een Wyf.
Wilde wilt.
 the *Will* de wille:
 the *Wind* de wint.
a Window een Venster.
Wine wyn.
Which 't Welck.
a Witch een Tovenaar-
 ster.

W I

Winter winter.
Wise Wys.
With Met.
Within Binnen.
a Witness een Getuy-
 ge.
Wo Wee.
a Woman een Vrouw.
to Wonder Verwonde-
 ren.
Wood Hout.
Wool wol.
a Word een woort.
to Work wercken.
Wrath Toorn.
to Write Schryven.

Y.

Y^ea Ja.
a Year een Jaar.
Yellow Geel.
Yesterday Gisteren.
Yet Noch.

Z.

Z^eal Yver.

F I N I S.

547

